

9 MEI 2017

NIEUWE NETWERKEN

OVER DE UITBREIDING VAN HET ETNISCHE NETWERK VAN ALLEENSTAANDE
MINDERJARIGE VREEMDELINGEN

Eva van Dal – 2202109

Stichting Kompaan en De Bocht – Stefanie van Dalsum
Fontys Hogeschool Pedagogiek – Marlinde Melissen

1 Voorwoord

Mijn naam is Eva van Dal, studente bachelor Pedagogiek aan Fontys Hogeschool Eindhoven. Voor u ligt mijn profileringsproject, uitgevoerd tijdens mijn afstudeerstage binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht. Dit onderzoek focust zich op de vraag hoe de mentoren de alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht kunnen stimuleren om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving.

De afgelopen jaren is mijn interesse als pedagoog steeds meer gewekt voor culturele diversiteit. Het is dan ook een logische keuze geweest om mij te richten op een maatschappelijk onderwerp als het uitbreiden van het etnische netwerk van AMV'ers. Ik heb met veel interesse en nieuwsgierigheid hard aan dit onderzoek gewerkt.

Graag wil ik iedereen bedanken die mij heeft ondersteund gedurende mijn onderzoek. In het bijzonder wil ik mijn praktijkbegeleiders Stefanie van Dalsum en Rudy van Gorkum bedanken voor hun feedback en begeleiding uit het werkveld. Zonder hen was dit profileringsproject niet tot stand gekomen. Ook wil ik mijn begeleidend docent vanuit Fontys Hogeschool Pedagogiek, Marlinde Melissen bedanken voor haar kritische blik en feedback. Dit zorgde ervoor dat ik constant kritisch bleef kijken naar alle fasen van het onderzoek. Daarnaast wil ik alle respondenten bedanken voor hun medewerking. Tot slot wil ik graag mijn collega's en medestudenten bedanken voor hun tijd en steun.

Ik wens u veel leesplezier.

Eva van Dal
Fontys Hogeschool Pedagogiek
Tilburg, mei 2017

2 Inhoudsopgave

1	Voorwoord.....	1
3	Inleiding en aanleiding.....	4
3.1	Inleiding.....	4
3.2	Aanleiding	4
3.2.1	Doelstelling	6
3.2.2	Onderzoeksvraag	6
3.2.3	Deelvragen.....	6
4	Theoretisch kader.....	7
4.1	Inleiding.....	7
4.1.1	Deelvraag 1: Hoe verloopt de sociale ontwikkeling bij adolescenten?	7
4.1.2	Deelvraag 2: Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?	9
4.1.3	Deelvraag 3: Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?	11
5	Praktijkonderzoek.....	17
5.1	Onderzoeksmethode en dataverzameling	17
5.1.1	Inleiding.....	17
5.1.2	Onderzoeksdesign	17
5.1.3	Respondenten groep 1: Mentoren werkzaam op een KWG/KWE+/KWE.....	17
5.1.4	Respondenten groep 2: Gedragswetenschapper MAAT.....	18
5.1.5	Respondenten groep 3: AMV'ers wonend op een KWG/KWE+/KWE.....	18
5.1.6	Dataverzameling	18
5.1.7	Data analyse	20
5.1.8	Betrouwbaarheid en validiteit	20
5.2	Resultaten en conclusie	21
5.2.1	Resultaten groep 1.....	21
5.2.2	Resultaten groep 2.....	23
5.2.3	Resultaten groep 3.....	25
5.3	Conclusies praktijkonderzoek.....	25
6	Conclusies en aanbevelingen.....	27
6.1	Inleiding.....	27
6.2	Conclusies	27
6.2.1	Conclusie en beantwoording deelvraag 1.....	27
6.2.2	Conclusie en beantwoording deelvraag 2.....	27
6.2.3	Conclusie en beantwoording deelvraag 3.....	28
6.2.4	Beantwoording onderzoeksvraag	28

6.3	Aanbevelingen	29
6.3.1	Mentoren.....	29
6.3.2	Leidinggevenden.....	31
6.4	Overdracht naar de praktijk	31
7	Evaluatie en discussie	33
8	Literatuurlijst.....	35
9	Bijlage 1: Interviewvragen	38
10	Bijlage 2: Transcripten interviews.....	42
11	Bijlage 3: Codebomen.....	94
12	Bijlage 4: Tijdspad	123

3 Inleiding en aanleiding

3.1 Inleiding

Gezien de recente ontwikkelingen met betrekking tot de vluchtelingencrisis, zijn er erg veel alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV'ers¹) die ons land binnen komen om asiel aan te vragen. Zij zijn vreemdelingen jonger dan 18 jaar en worden bij binnenkomst in Nederland niet begeleid door een ouder of voogd (Inspectie Jeugdzorg, 2014). Het minderjarig zijn wordt beoordeeld aan de hand van het Nederlands recht: je bent minderjarig wanneer je nog geen 18 bent en er geen sprake is (geweest) van een huwelijk (EMN, 2010). Het rapport over de kwaliteit opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen van Inspectie Jeugdzorg (2016) laat zien dat van de 58880 vreemdelingen die asiel aanvroegen in 2015, 3869 alleenstaande minderjarige vreemdelingen waren. De meeste van deze jongeren vallen in de leeftijd van 16 tot 18 jaar. Meer dan de helft van deze jongeren arriveerde alleen in Nederland (Inspectie Jeugdzorg, 2016). Tevens laten cijfers van het CBS (2016) een vertwaalfvoudiging van het aantal AMV'ers zien in 2015 ten opzichte van 2013: in 2015 hebben 3860 AMV'ers een aanvraag voor asiel ingediend, in 2013 waren dit nog maar 310 AMV'ers. Het grootste deel van deze groep zijn jongens uit Syrië (1455 jongeren) en Eritrea (1240 jongeren) (CBS, 2016).

De gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 in verband met de Jeugdwet verantwoordelijk voor het aanbieden van voorzieningen aan alle minderjarige jeugdigen die in de gemeente wonen. Dit geldt ook voor alle alleenstaande minderjarige vreemdelingen die in Nederland verblijven; zij hebben recht op alle nodige begeleiding en zorg (Vereniging van Nederlandse Gemeenten & Platform Opnieuw Thuis, 2016). Nidos en Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) zijn verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van AMV'ers. Tevens is Nidos de wettelijke voogd van alle AMV'ers die in Nederland verblijven (Vereniging van Nederlandse Gemeenten & Platform Opnieuw Thuis, 2016).

Dit onderzoek gaat om AMV'ers vanaf 15 jaar met een verblijfsvergunning. Stichting Kompaan en De Bocht realiseert in samenwerking met Nidos de opvang en begeleiding van minderjarige vreemdelingen van 15 jaar en ouder met een verblijfsvergunning in regio Tilburg (Vereniging van Nederlandse Gemeenten & Platform Opnieuw Thuis, 2016). Deze opvang van AMV'ers vanaf 15 jaar met een verblijfsvergunning wordt gerealiseerd door middel van Kinderwoongroepen (KWG), Kleine Wooneenheden+ (KWE+) en Kleine Wooneenheden (KWE). Deze woongroepen vallen bij Stichting Kompaan en De Bocht onder afdeling MAAT. Binnen dit onderzoek wordt de focus gelegd op afdeling MAAT. MAAT realiseert met de verschillende soorten woongroepen de opvang en begeleiding van de doelgroep van 15 tot 18 jaar en heeft als doel de jongeren zelfredzaam en zelfstandig te maken voor hun achttiende verjaardag. Tevens werken zij aan de integratie van deze jongeren in de Nederlandse samenleving. Deze jongeren zijn niet inburgeringsplichtig omdat zij leerplichtig zijn en naar school gaan (Vereniging van Nederlandse Gemeenten & Platform Opnieuw Thuis, 2016).

3.2 Aanleiding

Binnen MAAT wonen alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar op een KWG, KWE+ of KWE. Hier is begeleiding aanwezig in de vorm van pedagogisch medewerkers, binnen de afdeling ook wel mentoren genoemd. De jongeren wonen sinds kort in Nederland maar hebben weinig contacten buiten hun eigen culturele

¹ De officiële term voor de doelgroep is AMV, in dit profileringsproject zal naar de doelgroep verwezen worden met zowel de term AMV als de term jongere.

groep en etnische netwerk: zij gaan naar een school met jongeren die net als zij uit een ander land komen, wonen op een woongroep waar alleen maar AMV'ers wonen en hun sociaal netwerk bestaat voornamelijk uit andere AMV'ers. Daarnaast komen ze (buiten de mentoren en leerkrachten) vrij weinig in direct contact met mensen van Nederlandse afkomst. Ook vinden zij het moeilijk om zelf contacten in Nederland aan te gaan, omdat de taal een barrière is. Vaak realiseren ze zich niet hoe belangrijk het is om contacten aan te gaan in hun nieuwe land en zo te kunnen integreren. Hierdoor bestaat het gevaar dat zij binnen hun eigen culturele groep blijven functioneren en niet actief integreren in de Nederlandse samenleving. Vanuit de Vernieuwde Methodiek AMV-opvang (2010) waar binnen MAAT mee gewerkt wordt is het onderwerp sociaal netwerk een structureel aandachtspunt in de begeleiding en dient dit altijd besproken te worden in de begeleidingsgesprekken, de zogenaamde twee- en drie-gesprekken. Daarnaast is één van de competenties die de jongeren dienen te verwerven het opbouwen van een ondersteunend netwerk (Schrijver, 2010). In het nieuwe concept kwaliteitskader opvang AMV van Nidos is tevens één van de doelen dat de jongere beschikt over netwerk (informeel en formeel) dat hem kan ondersteunen na zijn 18e verjaardag. Eén van de operationele indicatoren en eisen hiervan is dat er wordt gewerkt aan het opbouwen van een stevig en stabiel sociaal ondersteunend netwerk in de Nederlandse samenleving (Nidos, 2016). Daarnaast is het doel van de woongroepen dat de jongeren integreren in Nederland, echter ervaren de mentoren handelingsverlegenheid in hoe zij de jongeren kunnen stimuleren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk (Team KWG Horizon, persoonlijke communicatie, 2016).

Integratie is volgens Berry (1997) in sociologisch en psychologisch opzicht de meest positieve acculturatiestrategie. Dit resulteert in een situatie waarin nieuwkomers relaties aangaan met de dominante cultuur terwijl ze hun eigen cultuur behouden. Berry (1997) bevestigt dan ook het belang van het mogelijk maken van interculturele relaties (Berry, 1997). Echter, is het acculturatieproces volgens Hernández-Plaza et al. (2015) extreem lastig. Ontzettend veel verschillende variabelen kunnen de gevolgde acculturatiestrategie beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan eigenschappen van het land van oorsprong, de acculturatiestrategie van de culturele groep, houdingen tegenover migranten, de migratiemotivatie en verwachtingen, culturele afstand, leeftijd, etc. Informele, sociale netwerken zijn van essentieel belang in dit proces. De kwantiteit en kwaliteit van interpersoonlijke relaties met Nederlanders (en andere immigranten) kan bepalend zijn voor de oriëntatie richting de thuiscultuur en de nieuwe cultuur (Hernández-Plaza et al., 2005). Tevens geven Ager & Strang (2004) in het 'Indicators of Integration Framework' model aan dat social bridges (sociaal overbruggend kapitaal; contacten met andere etnische groepen), social bonds (bindend sociaal kapitaal; contacten met familie en dezelfde etnische groep) en social links (linkend sociaal kapitaal; contacten met faciliteiten van de staat) van groot belang zijn voor de integratie. Echter kan het volgens Jasinskaja-Lahti et al. (2006) voor veel migranten lastig zijn om een interpersoonlijk sociaal netwerk op te bouwen. Ondanks dat sommige etnische netwerken vaak al beschikbaar zijn vanaf het begin van het migratieproces, is de aanwezigheid van mensen uit het gastland in het netwerk vaak gelimiteerd. Verschillende onderzoekers benadrukken het belang van netwerken gevormd door meerderheden in het gastland: de aanwezigheid van mensen uit het gastland in het sociale netwerk helpt migranten om zich aan te passen aan het gastland. Daarnaast zijn contacten met de bredere samenleving bevorderlijk voor het psychosociale welzijn door het bieden van toegang tot steun van bredere sociale netwerken (Jasinskaja-Lahti et al., 2006). Het onderhouden van deze contacten met de bredere maatschappij wordt ook wel sociale integratie genoemd (Weijters & Scheepers, 2003). Om sociaal te kunnen integreren is het voor AMV'ers dan ook van groot belang dat zij door de mentoren gestimuleerd worden om

contacten buiten het etnische netwerk aan te gaan zodat zij op deze manier steunend, overbruggend sociaal kapitaal ontwikkelen.

3.2.1 Doelstelling

Het onderzoek geeft informatie over hoe de mentoren werkzaam binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht de alleenstaande minderjarige vreemdelingen die binnen MAAT wonen, kunnen stimuleren om contacten buiten het etnische netwerk aan te gaan.

3.2.2 Onderzoeksvraag

Op welke manier kunnen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht door de mentoren gestimuleerd worden om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving?

3.2.3 Deelvragen

- Hoe verloopt de sociale ontwikkeling bij adolescenten?
- Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?
- Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

4 Theoretisch kader

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het theoretisch kader weergegeven. De volgende onderzoeksvraag staat hierbij centraal: *“Op welke manier kunnen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht door de mentoren gestimuleerd worden om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving?”*

Mede aan de hand van dit literatuuronderzoek wordt antwoord gegeven op de volgende deelvragen, waarmee tevens de onderzoeksvraag beantwoord kan worden:

- Hoe verloopt de sociale ontwikkeling bij adolescenten?
- Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten hun etnische netwerk?
- Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

Onderstaand wordt per deelvraag de relevante literatuur behandeld, waarna kort de voorlopige conclusies en bevindingen worden beschreven.

4.1.1 Deelvraag 1: Hoe verloopt de sociale ontwikkeling bij adolescenten?

De adolescentie is de levensfase tussen de kindertijd en de volwassenheid. Het begin hiervan is de puberteit. Volgens Crone (2012) ontwikkelen zich in de adolescentie veel sociale gewoontes en gevoelens. Volgens verschillende bronnen (Crone, 2012; Feldman, 2012) is er naar alle waarschijnlijkheid zelfs geen één andere leeftijdsfase waarin er zulke grote veranderingen plaats vinden op het gebied van sociale relaties. De adolescentie heeft als kenmerk verschillende psychologische veranderingen waardoor het identiteitsgevoel, het zelfbeeld en de relaties met anderen beïnvloed worden. Vergeleken met kinderen zijn adolescenten socialer, vormen zij complexe relaties met leeftijdsgenoten en zijn ze gevoeliger voor acceptatie of afwijzingen van leeftijdsgenoten (Blakemore, 2008). Daarnaast wordt er meer tijd doorgebracht met leeftijdsgenoten en verandert de aard van vriendschappen sterk in de adolescentie (Steinberg & Morris, 2011). Vriendschappen worden kwalitatief gezien sterker. Dit hangt nauw samen met de toenemende vaardigheid om perspectieven van anderen te zien en gevoelens van anderen te kunnen begrijpen. Deze sociale ontwikkelingen binnen de adolescentie hangen sterk samen met de hersenontwikkeling (het tempo) maar ook met sociale omgevingsinvloeden zoals interacties met leeftijdsgenoten en een sturende werking door de buurt of de familie (Crone, 2012; Choudhury et al., 2006).

Blakemore (2008) bevestigt dat de sociale ontwikkeling in de adolescentie een samenspel is van hersenontwikkeling en omgevingsfactoren. Volgens haar heeft een groot deel van de menselijke hersenen een aandeel in sociale interactie en het begrijpen van andere mensen. De onderdelen van de hersenen die te maken hebben met sociale cognitie worden de sociale hersenen genoemd. Recentelijk onderzoek heeft aangetoond dat de sociale hersenen in de adolescentie onderhevig zijn aan grote veranderingen. Dit onderzoek laat zien dat er in de adolescentie een doorlopende ontwikkeling plaatsvindt rondom sociale processen zoals het begrijpen van emoties, intenties en gedachten van anderen. Dit komt samen met sociale veranderingen in de adolescentie, zoals een verhoogd zelfbewustzijn, belangrijkere en ingewikkeldere relaties met leeftijdsgenoten en het beter begrijpen van anderen. De ontwikkeling van de sociale hersenen in de adolescentie wordt waarschijnlijk beïnvloed door meerdere factoren, zoals veranderingen in hormoonniveaus en

veranderingen in de sociale omgeving maar ook neuro-anatomische veranderingen in delen van de sociale hersenen (Blakemore, 2008).

In een onderzoek gedaan door Jaffari-Bimmel et al. (2006) komt naar voren dat de sociale ontwikkeling in de adolescentie een product is van de ontwikkelingsgeschiedenis, vroegere ervaringen, gelijktijdige omstandigheden en individuele kind kenmerken. Dit onderzoek ondersteunt het belang van vroege en gelijktijdige ervaringen, zelfs bij afwezigheid van genetische overeenkomsten tussen kinderen en verzorgers: zij geven aan dat adoptieouders ook de sociale ontwikkeling van hun adoptiekinderen beïnvloeden. Opvoeding heeft volgens hen dus een grote rol in de sociale ontwikkeling. Daarnaast speelt volgens hen het temperament van een jongere een grote rol bij de sociale ontwikkeling in de adolescentie: een moeilijk temperament heeft een negatief effect op de sociale ontwikkeling. Echter buffert moederlijke sensitiviteit (de familie) deze negatieve effecten deels. Vroegere ouder-kind relaties bepalen niet direct de sociale ontwikkeling in de adolescentie, maar bieden wel een basis voor latere sociale ontwikkeling door middel van de invloed op de vroegere sociale ontwikkeling (Jaffari-Bimmel et al., 2006). De ontwikkeling van deze sociaal-cognitieve vaardigheden zijn van groot belang om goede vriendschappen en sociale relaties aan te kunnen gaan. Omgekeerd zorgen deze vriendschappen en relaties ervoor dat deze vaardigheden ontwikkeld kunnen worden (Slot & Van Aken, 2012).

Deze sociaal-cognitieve ontwikkelingen binnen de sociale ontwikkeling hangen sterk samen met verschillende psychologische processen. Volgens Slot & Van Aken (2010) staan in de adolescentie veel overgangen centraal, waarin zich veel ontwikkelingen voor doen op verschillende terreinen. Om zich goed te kunnen ontwikkelen, dient er in de adolescentie voldaan te worden aan verschillende ontwikkelingstaken. Deze zijn een basiswaarde om verder te kunnen ontwikkelen (Slot & Van Aken, 2010; Van Der Veer, 2002). Met ontwikkelingstaken worden verschillende opgaven voor een bepaalde leeftijd bedoeld die volbracht dienen te worden om aan de eisen en verwachtingen van een bepaalde cultuur te kunnen voldoen. Eén van de ontwikkelingstaken in de adolescentie is het zelfstandig aangaan van vriendschappelijke contacten met leeftijdsgenoten. Deze ontwikkelingstaak is erg belangrijk. Tijdens het omgaan met leeftijdsgenoten worden er, juist wanneer er geen volwassenen aanwezig zijn, allerlei belangrijke sociale vaardigheden geleerd. Er kan gedacht worden aan het omgaan met mensen van de andere sekse, toenaderingsgedrag en het omgaan met situaties waarin competitie en agressie naar voren komen. Bovendien leveren vriendschappelijke contacten met leeftijdsgenoten veel emotionele steun en spelen ze een belangrijke rol bij het vervullen van andere ontwikkelingstaken door een steun te zijn en als voorbeeld te fungeren (Van Der Veer, 2002; Slot & Van Aken, 2012). Relaties met leeftijdsgenoten zijn dus van groot belang voor de normale groei en ontwikkeling: adolescenten leren door middel van vriendschappen pro-sociale vaardigheden zoals zichzelf open stellen, samenwerken en hoe ze een affectieve band kunnen onderhouden met anderen. Daarnaast leren ze hoe ze conflicten op kunnen lossen door middel van onderhandeling, uitwisseling en zelfreflectie. Door deze vaardigheden kunnen adolescenten conflictmanagement ontwikkelen, wat zij later nodig hebben om relaties aan te kunnen gaan (Slot & van Aken, 2012).

Vrienden worden uitgekozen vanuit de menselijke voorkeur om relaties aan te gaan met mensen die hetzelfde zijn als wijzelf. Er wordt aangenomen dat dit komt omdat gelijkheid zorgt voor positieve bevestiging doordat de andere persoon dezelfde interesses, opvattingen en meningen heeft. Voornamelijk tijdens de adolescentie is dit belangrijk, omdat jongeren in deze levensfase te maken krijgen met de beroepstaak rondom het ontwikkelen van de eigen identiteit. Door dezelfde opvattingen, meningen en gedragingen terug te zien bij vrienden, wordt de eigen identiteit bevestigd. Verschillen met vrienden kunnen er echter voor zorgen

dat het vormen van een eigen identiteit en zelfbeeld bemoeilijkt wordt (Slot & Van Aken, 2012).

Over het algemeen hebben vriendengroepen dus een positief effect op de ontwikkeling van de jongere, maar de invloed van vriendengroepen kan ook negatief zijn. Bij groepen waar afwijkend gedrag aangespoord wordt, is de groep een risico voor een goed functioneren en een adequate ontwikkeling van de jongere. Vriendengroepen oefenen namelijk druk uit in de richting van specifiek gedrag, door de geldende groepsnormen over te dragen en afwijkingen van die normen te sanctioneren. De mate waarin een jongere zich identificeert met de groep, beïnvloedt in hoeverre de jongere bereid is om gedrag te vertonen dat afwijkt van de maatschappelijke normen en waarden. Wanneer jongeren zich erg identificeren met hun vriendengroep en niet met hun ouders, zullen de invloeden vanuit de groep dan ook sterker zijn (Slot & Van Aken, 2012).

4.1.1.1 Voorlopige conclusies en bevindingen deelvraag 1

Adolescenten ontwikkelen zich sociaal sterk met verschillende vaardigheden op sociaal gebied. Dit maakt het voor AMV'ers goed mogelijk om nieuwe contacten aan te gaan. Echter zal dit contact gezien de voorkeur voor leeftijdsgenoten en de menselijke voorkeur om contacten aan te gaan met mensen hetzelfde als wijzelf voornamelijk binnen het etnische netwerk zijn. Dit kan een negatief effect hebben wanneer de eigen culturele groep afwijkend gedrag aanmoedigt.

4.1.2 Deelvraag 2: Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

De mogelijkheid om sociaal overbruggend kapitaal te ontwikkelen en dus sociaal te integreren wordt volgens Berry (1997) beïnvloed door verschillende factoren. Deze kunnen liggen op groepsniveau door groepservaringen voor het acculturatieproces zoals de politieke context, economische situaties en sociale en culturele factoren. Daarnaast kunnen deze factoren ook meespelen na acculturatie: de houding van de dominante cultuur richting vluchtelingen en de hoeveelheid steun welke ze ontvangen van hun eigen culturele groep en de bredere samenleving. Tevens kan de integratie beïnvloed worden door individuele factoren zoals leeftijd, sekse, status, vooroordelen, discriminatie en coping strategieën (Berry, 1997). In overeenstemming met Berry (1997) geeft Phillimore (2011) aan dat de combinatie van het migratiebeleid, de afwezigheid van steun, negatieve houdingen en discriminatie richting vluchtelingen en asielzoekers ervoor zorgen dat het contact en participatie met de dominante cultuur belemmerd wordt (Phillimore, 2011).

Beirens et al. (2007) geven aan dat naschoolse activiteiten mogelijkheden creëren voor vluchtelingenkinderen om contacten buiten hun eigen groep te ontwikkelen. Echter wordt dit vaak gehinderd door beperkte taalvaardigheden en emotionele en gedragsproblemen. Ook het feit dat er regelmatig vijandigheid bestaat tegenover etnische minderheidsgroepen zorgt voor een extra, soms overheersende, barrière om sociale contacten op te bouwen met leden van andere culturele groepen. Vluchtelingen worden vaak aangekeken met achterdocht, angst of zelfs gewelddadig lastig gevallen. Onderzoeken (Griffiths et al., 2005; Zetter et al., 2005) hebben aangetoond dat deze negatieve reacties vaak leiden tot het versterken van bestaande banden binnen de eigen culturele groep voor praktische en emotionele steun, in plaats van nieuwe contacten in Nederland. De vaak gesloten aard van deze netwerken zorgen er echter voor dat er meer gediscrimineerd wordt door leden van de "heersende maatschappij", waardoor het lijkt alsof vluchtelingenkinderen niet deel uit willen maken van de samenleving (Beirens et al., 2007). Dit wordt door Birman en haar collega's (Birman et al., 2002; Birman & Trickett, 2001) bevestigd. Het etnische gedrag van migranten en hun ervaringen van discriminatie versterken elkaar: immigranten die te maken krijgen met

discriminatie, blijven vaak bij elkaar. Als gevolg hiervan ziet het gastland hen als probleemgevallen die niet willen integreren (Jasinskaja-Lahti et al., 2006). Ook Hendrix (2001) geeft aan dat de bestaande waarden en normen in de samenleving individuen belemmeren in het ontwikkelen en onderhouden van ondersteunende netwerken. Door een negatief beeld en vooroordelen richting AMV'ers wordt integratie van deze jongeren in een normale woonomgeving erg moeilijk. Dit dwingt de jongeren om steun voornamelijk of enkel bij lotgenoten te zoeken waardoor de netwerken homogeen van aard zijn. Dit zorgt ervoor dat sommige vormen van steun niet aanwezig zijn (Hendrix, 2001).

Volgens Van Der Veer (2002) hebben gevluchte adolescenten minder mogelijkheden om contacten aan te gaan met Nederlandse leeftijdsgenoten door financiële belemmeringen. Doordat ze vaak weinig zakgeld tot hun beschikking hebben, wordt het lastig om deel te nemen aan activiteiten die duurder zijn. Daarnaast is het vaak lastig om werk te vinden door het gebrek aan contacten met Nederlanders en de verblijfsstatus. Ook kunnen volgens hem de gevolgen van traumatische ervaringen er voor zorgen dat er een groot wantrouwen bestaat richting andere mensen en kunnen er gedragsproblemen ontstaan zoals overmatige teruggetrokkenheid, agressief gedrag of grote stemmingswisselingen. Dit kan ervoor zorgen dat het aangaan van contacten met Nederlandse leeftijdsgenoten ernstig belemmerd wordt en dat er belangrijke ontwikkelingsmogelijkheden gemist worden binnen de sociale ontwikkeling.

Contacten met Nederlanders worden tevens bemoeilijkt door taalproblemen en culturele verschillen (Van Der Veer, 2002). Volgens Claes & Gerritsen (2013) wordt de kern van een cultuur gevormd door waarden en zijn deze moeilijk waar te nemen. Doordat ze moeilijk waar te nemen zijn, leiden deze waarden bij interculturele contacten vaak tot problemen. Eén van deze kernwaarden gaat over menselijke relaties. Er bestaan grote cultuurverschillen op dit gebied. Deze verschillen in culturele achtergrond kunnen tevens zorgen voor problemen in de communicatie met Nederlanders (Van Der Veer, 2002; Claes & Gerritsen, 2013). In de taalwetenschap worden alle manieren van communicatie codes genoemd. Tussen culturen bestaan verschillen in de gebruikte codes en de betekenis die aan bepaalde codes toegekend wordt. Dit kan leiden tot misverstanden en zelfs conflicten (Claes & Gerritsen, 2013).

Martinovic et al. (2009) verklaren de factoren die de sociale integratie beïnvloeden aan de hand van de theorie over voorkeuren, mogelijkheden en derden. Het uitgangspunt van deze theorie is dat mensen keuzes maken op basis van hun voorkeuren. Volgens McPherson et al. (2001) worden alle sociale netwerken, inclusief vriendschappen en huwelijken, gedeeltelijk bepaald door de voorkeur om interactie te hebben met soortgelijke mensen. Deze voorkeurskeuzes dienen gemaakt te worden binnen de beperkingen van de maatschappij. De mogelijkheden om mensen van de eigen culturele groep te ontmoeten kan gezien worden als een van de hoofd beperkingen. Deze mogelijkheid hangt onder andere af van de grootte van de etnische groep en de mate van segregatie. Hoe groter en meer gesegregeerd de etnische groep is, hoe groter de kans dat zij elkaar ontmoeten. Wanneer er echter weinig mensen van de eigen culturele groep aanwezig zijn, hebben immigranten structureel meer contact met Nederlanders, zelfs wanneer zij een intrinsieke voorkeur hebben voor de eigen culturele groep. Verder hebben derden een grote rol in het aanmoedigen of ontmoedigen van contacten tussen culturele groepen. Derden kunnen gezien worden als familie, de culturele gemeenschap, het gastland, etc. Zij zijn de buitenstaanders die de interactie tussen immigrant en Nederlander beïnvloeden. Derden bepalen de normen voor gedrag in sociale interactie. Deze normen kunnen individuele voorkeuren vormen of beperkingen creëren. Als deze normen geïnternaliseerd worden door het individu, worden zij ontwikkeld tot voorkeuren. Als ze niet geïnternaliseerd worden, worden het echter beperkingen omdat derden de macht hebben ongewild gedrag te

sanctioneren. Concluderend kan gesteld worden dat immigranten binnen het aangaan van contacten gedragskeuzes maken die geleid worden door hun voorkeuren, maar binnen de structurele beperkingen van de ontvangende maatschappij en de normen van derden (Martinovic et al., 2009). Daarnaast hebben immigranten die de Nederlandse taal beheersen een grotere kans om in contact te komen met Nederlanders. Tevens geven zij aan dat leeftijd de sociale integratie en de mogelijkheid om overbruggend sociaal kapitaal te ontwikkelen beïnvloedt. Bij aankomst zijn jongere en oudere vluchtelingen beide evenveel onbekend met de Nederlandse samenleving. Echter, leren vluchtelingen die op jonge leeftijd arriveren sneller de taal, wat resulteert in meer mogelijkheden om de interactie met Nederlanders aan te gaan. Ook zijn jonge vluchtelingen door derden zoals instituties en media in hun thuisland minder gesocialiseerd in hun eigen cultuur. Hierdoor hebben zij de normen van hun eigen land minder geïnternaliseerd en is de kans groter dat zij de normen van de Nederlandse samenleving geleidelijk accepteren (Martinovic et al., 2009).

Ten slotte is volgens Hendrix (2001) de plek waar iemand woont van grote invloed op zijn netwerk. Dit beïnvloedt het netwerk qua samenstelling maar ook het aantal en de vorm van de sociale contacten. Soms zorgen woonsituaties ervoor dat zij de wenselijke vorm van het netwerk – in dit geval contacten buiten het etnische netwerk – eerder belemmeren dan bevorderen (Hendrix, 2001).

4.1.2.1 Voorlopige conclusies en bevindingen deelvraag 2

In onderstaande figuur zijn alle helpende en belemmerende factoren naast elkaar gezet. In deze figuur is te zien dat er een grote gevarieerdheid in factoren bestaat die AMV'ers belemmeren om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Echter staan hier maar twee helpende factoren tegenover.

Figuur 1: helpende en belemmerende factoren voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk

<i>Belemmerende factoren</i>	<i>Helpende factoren</i>
De negatieve houding van de bredere samenleving richting vluchtelingen	Jonge leeftijd
Emotionele en gedragsproblemen zoals overmatige teruggetrokkenheid en agressief gedrag	Derden en mogelijkheden; afhankelijk van de culturele groep
Financiële belemmeringen en het lastig vinden van werk	
De beperkte taalvaardigheid en culturele verschillen in waarden	
De woonplek	
De menselijke voorkeur om interactie te hebben met soortgelijke mensen	
Derden en mogelijkheden; afhankelijk van de culturele groep	

Door de grote diversiteit in belemmeringen is het voor AMV'ers dan ook erg lastig om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Stimulans van mentoren om dit toch te kunnen bewerkstelligen is dan ook van groot belang.

4.1.3 Deelvraag 3: Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

Binnen de hulpverlening en begeleiding is de betekenis van empowerment dat er een focus ligt en een beroep gedaan wordt op de mogelijke steun- en krachtbronnen van de jongere en dat de kwetsbaarheden daarbij niet uit het oog verloren worden. De kern hiervan is

begeleiding die de veerkracht stimuleert, laagdrempelig is en aansluit bij de leef- en belevingswereld van de jongere. Het doel is dat mensen grip krijgen op hun situatie en het voor iedereen mogelijk wordt om te participeren in de Nederlandse samenleving. Dit is een persoonsgebonden proces en moeten mensen zelf doormaken (Scheffers, 2015). In het begeleidingsproces heeft de jongere de leiding of groeit hier naar toe door zelf doelen op te stellen. Vanuit deze doelen geeft de jongere het eigen proces vorm in alle fasen van de begeleiding. De begeleider heeft de rol van coach en procesbegeleider. De jongere dient ondersteund te worden en geholpen te worden verantwoordelijkheid te nemen voor wat hij wil bereiken (Scheffers, 2015). De Vernieuwde Methodiek AMV-opvang (2010) waar binnen MAAT mee gewerkt wordt is ook gericht op empowerment. Volgens Schrijver (2010) zoeken de mentor en jongere samen naar manieren om zeggenschap over het eigen leven van de jongere te realiseren. Mentoren doen dit door aan te sluiten bij wat de jongere zelf meeneemt in de begeleiding en te bouwen op de punten die de jongere zelf al doet en kan (Schrijver, 2010).

Er bestaan verschillende effectieve methodes om mensen te empoweren bij het opbouwen van een sterk sociaal netwerk. Echter zijn niet al deze methodieken geschikt voor de doelgroep AMV. Twee methodes kunnen goed toegepast worden op de doelgroep en de organisatie. Dit zijn de sociaal netwerkmethodiek en de sociale netwerkbenadering. Het doel van de sociaal netwerkmethodiek is dat de jongere een vitaal netwerk ontwikkelt waarop hij kan bouwen om de problemen die hij tegen komt op te kunnen lossen en te participeren in de Nederlandse samenleving (Scheffers, 2015). Volgens Van Lieshout & Van Zuthem (1991) kan er vanuit de sociale netwerkbenadering gewerkt worden aan het opbouwen van een op de persoon afgestemd betrouwbaar en betrokken netwerk. Bij die opbouw zal de begeleiding in de woonvorm behulpzaam moeten zijn (Van Lieshout & Van Zuthem, 1991).

In de aanleiding van dit onderzoek zijn de termen “social bonds” en “social bridges” van Ager & Strang (2004) aangeduid. Volgens Scheffers (2015) helpt het sociaal kapitaal van mensen hen pas vooruit, wanneer dit overbruggend sociaal kapitaal (social bridges) is. Dit verbindt mensen met andere mensen buiten de bekende (culturele) sociale groep. De sociaal netwerkmethodiek zorgt ervoor dat mensen door begeleiders toegerust worden met (sociale) vaardigheden om dit overbruggend kapitaal te verkrijgen. Daarnaast wordt er door de begeleider samen met de jongere gezocht naar bekenden met wie hij nauwelijks contact meer heeft (weak ties) of die verder van hem af staan (het slapend netwerk) of naar hulpbronnen buiten het sociaal netwerk van de jongere (Scheffers, 2015). Scheffers (2015) geeft tevens aan dat als een netwerk niet genoeg mogelijkheden biedt, dat niet wil zeggen dat er geen hulp te verkrijgen is vanuit het netwerk. Dit wil wel zeggen dat het netwerk even weinig of zelfs minder draagkracht heeft dan de jongere: het is een bonding netwerk en geen bridging netwerk. Met de jongere zelf wordt bekeken of het netwerk met nieuwe contacten uitgebreid kan worden. De bedoeling is dat er voorwaarden worden gecreëerd die het voor de jongere mogelijk maken om te participeren. Het gaat dan ook om inclusie: integratie in de Nederlandse samenleving (Scheffers, 2015). Ook de sociale netwerkbenadering gaat ervan uit dat de problemen die jongeren ervaren niet opgelost kunnen worden omdat het sociaal netwerk niet in staat is deze problemen aan te kunnen. Ook deze methodiek geeft aan dat dit vaak zichtbaar is in de omvang en de samenstelling van mensen met wie iemand contacten heeft. Het risico hierbij is dat het individu steeds meer aangewezen is op zichzelf en uiteindelijk op professionele hulp. Het gaat binnen de sociaal netwerkbenadering om het versterken van de grootte, de gevarieerdheid en bereikbaarheid van mensen in het netwerk maar ook om het herstellen van de structuur van de contacten met mensen in het netwerk (Vereijken, 2001).

Het uitbreiden van het netwerk wordt binnen beide methodieken op systematische wijze

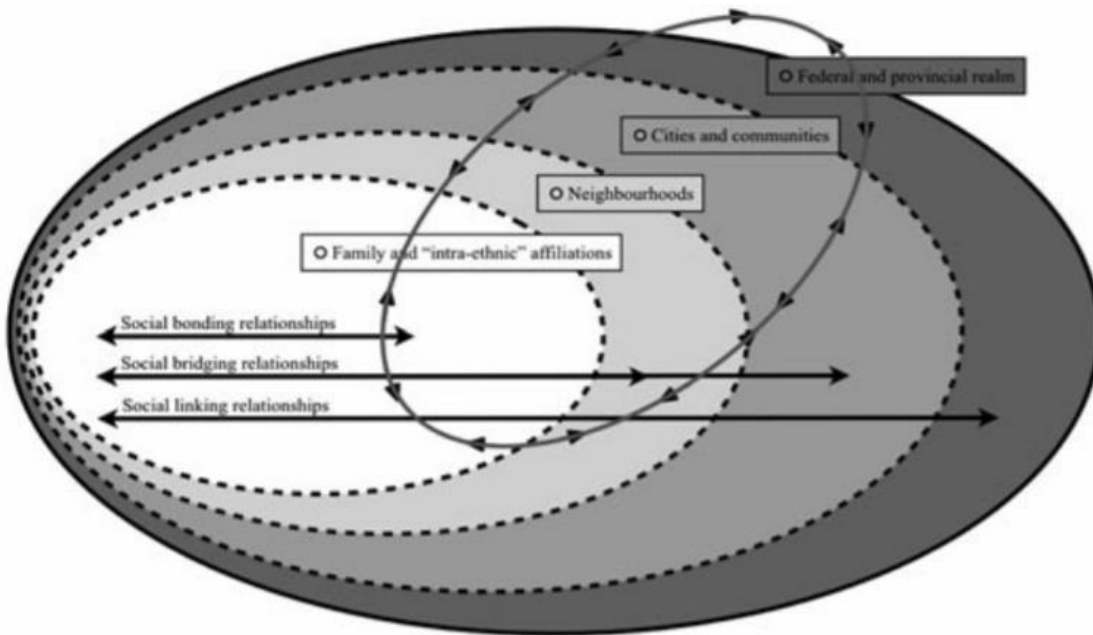
gedaan. De interventies in en met het sociaal netwerk zijn bij de sociaal netwerkmethodiek verdeeld over vijf fasen, die op maat van de jongere ingezet worden. Deze fasen verlopen als volgt: allereerst wordt het sociaal netwerk van de jongere geïnventariseerd door middel van het gebruik van een ecogram. Familie, vrienden, kennissen, burens, medebewoners, groepsleden en instanties die wat betekenen, betekend hebben of kunnen gaan betekenen worden in kaart gebracht. Binnen de sociaal netwerkmethodiek bestaat tevens een ecogram speciaal ontwikkeld voor jongeren. Het is van belang dat het ecogram op een laagdrempelige manier ingezet wordt. Dit kan gedaan worden door vragen te stellen en de jongere aan de hand van deze vragen te laten vertellen hoe zijn netwerk eruit ziet. Op deze manier verloopt het heel natuurlijk en kan daarna het ecogram ingevuld worden. Het is belangrijk om hierbij goed te luisteren, te samenvatten en te parafraseren met een open en belangstellende houding. Op deze manier zal de jongere zich begrepen voelen. In de fase hierna wordt aan de hand van het ingevulde ecogram geanalyseerd welke hulpbronnen en belemmeringen er zijn voor de jongere om de doelen te bereiken en waar het netwerk versterkt dient te worden. In dit proces is het belangrijk om eerst te bespreken hoe de situatie er nu uit ziet (hoe ziet het netwerk eruit, met welke personen, wat is de inhoud van deze contacten) en wat de jongere hier anders in zou willen zien. Hierna wordt samen naar de toekomst gekeken door te bespreken met welke personen hij meer contact zou willen en wie daarbij kan helpen. Het is dan ook van essentieel belang om te bespreken dat een netwerk met meer variatie meer kansen biedt. Vervolgens wordt het werkplan opgezet en wordt bekeken op welke manier de jongere zijn doelen wil bereiken. Hierbij dient de begeleider altijd aan te sluiten bij de wensen van de jongere. Dit kan gedaan worden door einddoelen op te stellen en werkdoelen. De werkdoelen geven aan hoe het einddoel gehaald gaat worden. Deze werkdoelen worden vervolgens weer opgedeeld in kleine stappen. Op deze manier is het voor de jongere duidelijk waar hij aan gaat werken. Vervolgens wordt het werkplan daadwerkelijk uitgevoerd. Het is hierbij van belang dat de jongere bij de uitvoering gestimuleerd, ondersteund en gecoacht wordt en dat gewaarborgd wordt dat het contact daadwerkelijk onderhouden wordt. Eventuele belemmeringen kunnen besproken worden, zodat de jongere hier zelf inzicht in krijgt. Ook dient de jongere te weten dat het aangaan van nieuwe contacten niet altijd meteen lukt maar dat dit met vallen en opstaan gaat. Ten slotte wordt het werkplan geëvalueerd. Deze evaluaties worden tussendoor gedaan, wanneer een tussendoel gehaald is. Daarnaast wordt dit op het eind gedaan. Deze afronding kan vanuit de jongere komen, maar ook vanuit de begeleider kan een einddoel opgesteld worden. Na het bereiken van de doelen is het belangrijk om de resultaten vast te houden door contact te blijven houden over het onderwerp en moeilijkheden en successen te bespreken (Scheffers, 2015).

Het sociale netwerk biedt binnen de sociale netwerkbenadering ook stapsgewijs hulp bij het proces naar sociaal geïntegreerd functioneren. In dit proces zijn drie stappen te onderscheiden. Allereerst wordt er onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de structuur van het nog beschikbare netwerk door middel van een analyse van de structuur daarvan. Dit kan gedaan worden door gebruik te maken van concentrische cirkels of een woordspin. Een ander werkzaam analyse instrument wat goed past binnen deze methodiek is de Maastrichtse Sociale Netwerk Analyse (MSNA). De analyse met dit instrument wordt gedaan door het houden van een half-gestructureerd interview aan de hand van netwerkkaarten (Vereijken, 2001). Vervolgens wordt samen met de jongere een plan opgezet met verbeterdoelen voor versterking van de structuur van het sociale netwerk. Hierbij kan gefantaseerd worden over het ideale netwerk of gebrainstormd worden over hoe het netwerk er over een jaar uit dient te zien. Daarnaast dient bij de opzet aandacht te zijn voor de volgorde waarin aan de doelen gewerkt wordt en wie welke acties daarvoor zal ondernemen (Hendrix, 2001). Ten slotte worden strategieën uitgevoerd om de gewenste verbetering van

de structuur van het sociale netwerk te bewerkstelligen (Van Lieshout & Van Zuthem, 1991; Hendrix, 2001).

Onderstaand model, ontwikkeld door Enns et al. (2013) laat de gebieden social bonds, social bridges en social links van Ager & Strang (2004) zien. Tevens hebben zij in dit model deze drie gebieden gekoppeld aan relaties in gedeelde ruimtes. Binnen dit model wordt duidelijk dat het creëren van een bridging netwerk gedaan kan worden in relatie met burens, de wijk en de stad (Enns et al., 2013).

Figuur 2: Conceptual Model of Common Space Relationships

Bron: Enns, R., Kirova, A. & Connolly, D. (2013). *Examining Bonding and Bridging Activities in the Context of a Common Spaces Approach to Integration*. Canadian Ethnic Studies. 2013, Vol. 45 Issue 3, p39-63. 25p

Er zijn dan ook verschillende mogelijkheden om op in te zetten. Allereerst kan bij jongeren met een eenzijdig netwerk ondersteuning van een vrijwilliger helpen om het netwerk uit te breiden, zoals een maatje. Het gaat hierbij niet om dagelijks contact, maar om één keer per week of één keer per twee weken. De vrijwilliger kan verschillende activiteiten met de jongere doen zoals koffiedrinken, spelletjes doen, naar de film gaan of samen wandelen. Ook kan de vrijwilliger de jongere meenemen naar activiteiten en cursussen in buurthuizen. De vrijwilliger kan ervoor zorgen dat de jongere over de drempel geholpen wordt om contact te maken met anderen, en de jongere stimuleren om zelf activiteiten te ondernemen. Baars et al. (1990) bevestigen dit. Volgens hen is het inschakelen van een vrijwilligersnetwerk dat tijdelijk wordt ingezet en de jongere helpt een eigen plaats in de samenleving te verwerven, een goede mogelijkheid om een brug te slaan naar de opbouw van een persoonlijk sociaal netwerk (Baars et al., 1990). Daarnaast kan bekeken worden of de bestaande netwerkleiden vrienden of kennissen hebben die de jongere kunnen ondersteunen. Een andere mogelijkheid is het deelnemen aan activiteiten, zodat de jongere andere mensen tegenkomt met wie hij contact kan leggen. Hierbij kan gedacht worden aan activering, scholing, vrijwilligerswerk, activiteiten in een buurthuis, een cursus volgen, sporten, zich aansluiten bij een wandelgroep, etc. Tevens kan samen naar de buurt gekeken worden of hier buurtactiviteiten georganiseerd worden of kan de jongere eventueel iets betekenen in het buurthuis of het verzorgingstehuis in de buurt. Andersom kan als begeleider onderzocht worden of de deur naar de wijk opengezet kan worden door samen met de jongeren te

helpen bij het organiseren van een buurtfeest of barbecue, of samen met buurtbewoners de wijk te onderhouden. Onderzoek als mentor de mogelijkheden in de wijk; kijk wat er speelt en sluit daar als instelling met de jongeren op aan (Scheffers, 2015). Verder kan het vinden van een (bij)baan bijdragen aan een steunend netwerk; goede contacten met collega's en leidinggevendenden zijn een belangrijke steunbron (Hendrix 2001). Ten slotte kan de mentor zelf een verbindende rol vervullen tussen de jongere en nieuwe netwerkleden. Goede startpunten zijn talenten, hobby's en interesses. Aan de jongere kan gevraagd worden waar en met wie hij die kan delen (Scheffers, 2015). Tevens is het volgens Baars et al. (1990) bij jongeren als AMV'ers – waarbij het extensieve netwerk als enige aanknopingspunt fungeert voor het herstellen van de sociale integratie – van belang uit te gaan van hulp in het extensieve netwerk dat goed aansluit bij de jongere zelf (Baars et al., 1990).

Binnen het empowermentproces in combinatie met etnisch-culturele diversiteit bestaan een aantal aandachtspunten voor de professional (Scheffers, 2015). Allereerst is het afstemmen op de cultuur en identiteit van de jongere een belangrijke voorwaarde voor empowerend werken. Daarvoor is het van belang de leef- en beleavingswereld van etnische minderheden die nog niet goed thuis zijn in de Nederlandse samenleving en nog niet goed Nederlands spreken, te kennen: allereerst hebben vluchtelingen moeite met de vraag hoe ze om moeten gaan met de grote verschillen die zij tegenkomen tussen de normen, waarden en leefstijl van hun eigen achtergrond en die van de Nederlandse samenleving. Daarnaast ervaren zij veel wantrouwen, onrechtvaardigheid en deloyaliteit in hun relaties en de confrontatie met de wereld van Nederlanders. Ook hebben ze te maken met belangrijke faseovergangen, zoals migratie maar ook ervaringen met oorlog en dood. Tevens kunnen bij ingrijpende levensfaseovergangen oude verlieservaringen zich steeds opnieuw manifesteren. Buiten het kennen van de leef- en beleavingswereld is het als mentor van belang bewust te zijn van de grote invloed die het geloof vaak heeft en alle mogelijkheden van het geloof in te zetten om de jongere te helpen. Ook dient de invloed van de gemeenschap meegenomen te worden; deze invloed is vanuit Martinovic et al. (2009) en Slot & Van Aken (2012) eerder in dit theorieonderzoek aangegeven. Ook dient de kracht van vluchtelingen niet uit het oog verloren te worden. Vluchtelingen zijn met gevaar voor eigen leven hun land ontvlucht. Zij hebben de uitdaging aangenomen om een nieuw leven op te starten in een onbekend land met onbekende omstandigheden en een volledig andere cultuur en taal. Dit geeft aan dat zij beschikken over moed, inventiviteit, creativiteit, initiatief nemen en doorzettingsvermogen. Ten slotte is het belangrijk om oog te hebben voor de verlieservaringen van geliefde personen en plaatsen. Net als trauma komen deze verlieservaringen bij nieuwe levensovergangen steeds opnieuw terug (Scheffers, 2015).

4.1.3.1 Voorlopige conclusies en bevindingen deelvraag 3

Voor de AMV-doelgroep is de sociaal netwerkmethodiek het meest geschikt om hen te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. De uitgangspunten van deze methodiek sluit goed aan bij de methodiek AMV-opvang van Schrijver (2010). Dit maakt het goed toepasbaar voor alle mentoren binnen de huidige methodiek. Er kan door de mentoren gebruik gemaakt worden van de volgende mogelijkheden: een maatje, vrienden of kennissen van bestaande netwerkleden, activiteiten zoals scholing, vrijwilligerswerk, activiteiten in een buurthuis, een cursus volgen, sporten, zich aansluiten bij een wandelgroep, buurtactiviteiten zoals een buurtfeest of helpen in een buurthuis of werk. Tevens kan de mentor het eigen netwerk inzetten. Goede startpunten hierbij zijn hobby's, interesses en talenten. Van belang hierbij is dat het netwerk systematisch wordt uitgebreid. Dit kan gedaan worden door de fasen van de sociaal netwerkmethodiek te implementeren binnen de twee- en driesprekken. Met name de laatste fase rondom het evalueren en het vasthouden van de doelen is bij de AMV-doelgroep van essentieel belang omdat dit netwerk – zoals

aangegeven bij de aanleiding – tevens als ondersteuning dient na het bereiken van de achttienjarige leeftijd.

5 Praktijkonderzoek

5.1 Onderzoeksmethode en dataverzameling

5.1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de opzet van het praktijkonderzoek weergegeven en de resultaten die zijn voortgekomen na uitvoering van het praktijkonderzoek. De volgende onderzoeksvraag staat hierbij centraal: *“Op welke manier kunnen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht door de mentoren gestimuleerd worden om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving?”*

Mede aan de hand van dit praktijkonderzoek wordt antwoord gegeven op de volgende deelvragen, waarmee tevens de onderzoeksvraag beantwoord kan worden:

- Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?
- Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

Onderstaand wordt allereerst het onderzoeksdesign weergegeven, waarna de respondenten, dataverzamelmethode, data analyse, waarborging van betrouwbaarheid en validiteit, resultaten en conclusies vanuit het praktijkonderzoek beschreven worden.

5.1.2 Onderzoeksdesign

Dit onderzoek is een praktijkgericht onderzoek. Dit staat voor onderzoek dat gedaan wordt door professionals in de eigen beroepspraktijk wat bijdraagt aan de verbetering of innovatie van de beroepspraktijk (De Lange et al., 2011). Het doel van dit onderzoek is om kennis te genereren. Daarnaast is dit onderzoek een kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek wordt vaak gebruikt binnen praktijkgerichte onderzoeken om belevingen in kaart te brengen. Hierbij worden interview-, observatie-, of reflectiegegevens verzameld. Het doel hiervan is om inzicht te krijgen in relaties, gedachten, meningen etc. Dit praktijkgericht onderzoek valt onder het interpretatieve paradigma. Praktijkgericht onderzoek in deze richting gaat om het verhelderen en begrijpen van bestaande praktijkprocessen. Gedacht kan worden aan gedrag van groepen of de manier van werken van professionals. Door de onderzoeker wordt de data aan de theorie getoetst en wordt het theoretisch kader aangepast aan de hand van de gevonden data. Binnen dit paradigma ligt de nadruk op het begrijpen en minder op acties om de problematische beroepspraktijk daadwerkelijk te veranderen (De Lange et al., 2011).

5.1.3 Respondenten groep 1: Mentoren werkzaam op een KWG/KWE+/KWE

Mentoren op de verschillende woongroepen (KWG/KWE+/KWE) krijgen dagelijks met de onderzochte handelingsverlegenheid te maken, het is daarom van belang hen te ondervragen rondom deze problematiek. Vanuit deze respondentengroep is de werkwijze rondom de handelingsverlegenheid, de helpende en belemmerende factoren en effectieve methodes om AMV'ers te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk geïnventariseerd.

Het is gezien het tijdsbestek van het onderzoek onmogelijk geweest om alle mentoren te bevragen, daarom is hier een selectie op gemaakt door het trekken van een steekproef (Verhoeven, 2011). Deze steekproef is getrokken door te stratificeren op basis van het soort woongroep waar de mentoren werkzaam zijn: twee mentoren werkzaam op een KWG, twee mentoren werkzaam op een KWE+ en twee mentoren werkzaam op een KWE. Daarnaast is een selectie gemaakt op mentoren die langer dan vijf jaar werkzaam zijn binnen MAAT en mentoren die korter dan vijf jaar werkzaam zijn binnen MAAT. In totaal zijn

dan ook zes mentoren geïnterviewd. Op deze manier is de steekproef representatief gemaakt doordat de belangrijkste variabelen van de populatie in dezelfde verhouding terugkomt in de steekproef (De Lange et al., 2011). Andere variabelen zoals leeftijd en geslacht zijn hier niet in mee genomen omdat deze niet van belang zijn binnen het onderzoek.

5.1.4 Respondenten groep 2: Gedragswetenschapper MAAT

De gedragswetenschapper van MAAT is voor mentoren een aanspreekpunt om advies te vragen. Dit kan telefonisch, maar daarnaast sluit de gedragswetenschapper bij alle teams aan bij inhoudelijke overleggen. De gedragswetenschapper is betrokken bij de werkzaamheden van MAAT en werkt vanuit een andere functie met specifieke kennis met de doelgroep. Het heeft daarom een grote toegevoegde waarde om hem te betrekken bij het onderzoek. Omdat de gedragswetenschapper een andere functie heeft, is hij bewust niet meegenomen binnen respondenten groep 1. De resultaten vanuit de andere respondentengroepen en de resultaten vanuit de gedragswetenschapper heeft de onderzoeker op deze manier met elkaar kunnen vergelijken. Vanuit de gedragswetenschapper zijn belangrijke aandachtspunten in de werkwijze van de mentoren, belemmerende en helpende factoren en effectieve methodes om AMV'ers te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk geïnterviewd.

5.1.5 Respondenten groep 3: AMV'ers wonend op een KWG/KWE+/KWE

Het is van groot belang de beleving en mening van de AMV'ers wonend op de woongroepen (KWG/KWE+/KWE) rondom de handelingsverlegenheid van de mentoren mee te nemen binnen dit onderzoek. Bij deze respondentengroep is dan ook met name geïnterviewd hoe de jongeren het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk zelf ervaren. Hierbij zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen: hebben zij contacten buiten hun etnische netwerk, waarom niet of juist wel, zouden ze dit graag willen of juist niet, wat zijn hierin helpende of belemmerende factoren voor hen en hoe denken zij dat de mentoren hen hierbij kunnen helpen.

Ook bij deze respondentengroep is het gezien het tijdsbestek van het onderzoek onmogelijk geweest om alle AMV'ers te bevragen, daarom is hier een selectie op gemaakt door het trekken van een steekproef (Verhoeven, 2011). Deze steekproef is getrokken door te stratificeren op basis van het soort woongroep waar de jongeren wonen en hun afkomst (De Lange et al., 2011). De meeste AMV'ers komen uit Syrië of Eritrea (Inspectie Jeugdzorg, 2016). Zij vormen met 43 procent en 25 procent de grootste groepen AMV'ers (COA, 2016). Er zijn dan ook twee jongeren wonend op een KWG, twee jongeren wonend op een KWE+ en twee jongeren wonend op een KWE van Syrische en Eritrese afkomst ondervraagd. In totaal zijn dan ook zes jongeren geïnterviewd. Op deze manier is de steekproef representatief gemaakt doordat de belangrijkste variabelen van de populatie in dezelfde verhouding terugkomen in de steekproef (De Lange et al., 2011). Tevens is bij deze respondentengroep getracht een combinatie te maken tussen AMV'ers die de onderzoeker kent en niet kent. Volgens Van Der Veer (2002) kunnen gevluchte adolescenten, door het geweld en de traumatische ervaringen die zij hebben meegemaakt, anderen wantrouwen (Van Der Veer, 2002). De hoop is dat de combinatie van bekende en onbekende AMV'ers voor de onderzoeker gezorgd heeft voor minder wantrouwen en zoveel mogelijk valide data.

5.1.6 Dataverzameling

De dataverzameling van alle groepen respondenten is gedaan door het afnemen van mondelinge interviews. Het mondelinge interview is een van de meest gebruikte onderzoeksmethoden binnen kwalitatief onderzoek. Er is gekozen voor mondelinge interviews omdat het om ervaringen en expertkennis gaat, daarnaast is het van belang gedetailleerde informatie te verkrijgen (De Lange et al., 2011). Tevens is er bij mondelinge

interviews veel flexibiliteit: er kan uitleg gegeven worden en doorgevraagd worden om de juiste informatie te verkrijgen (Baarda et al., 2013). Tevens past deze dataverzamelmethode goed binnen het kwalitatief onderzoek. Een interview is een gesprek wat de diepte in gaat met een structuur en een doel. Het doel is om in de antwoorden bepaalde verschijnselen die van te voren zijn vastgesteld, te ontdekken en te verhelderen. Het afnemen van interviews is een erg effectieve methode om erachter te komen hoe mensen de wereld om hen heen zien en hierin handelen (De Lange et al., 2011). Voor alle respondentengroepen is het half-gestandaardiseerd interview gebruikt. Met een half-gestandaardiseerd interview worden alle benodigde vragen voor de te vergaren informatie gesteld, maar heeft de respondent alle ruimte om te antwoorden zoals hij wil (Van Der Molen et al., 2011). Dit heeft ervoor gezorgd dat de meningen en gedachten van de respondenten uitgebreid aan bod zijn gekomen en is gegarandeerd dat alle benodigde punten daadwerkelijk besproken zijn. Voorafgaand aan het interview is eerst een topiclijst gemaakt, deze zien er voor alle drie de respondentengroepen als volgt uit:

1. Topiclijst respondenten groep 1
 1. Visie uitbreiden netwerk
 2. Helpende factoren
 3. Belemmerende factoren
 4. Werkwijze
 5. Effectieve methodes om te empoweren
2. Topiclijst respondenten groep 2
 1. Visie uitbreiden netwerk
 2. Helpende factoren
 3. Belemmerende factoren
 4. Werkwijze mentoren
 5. Effectieve methodes om te empoweren
3. Topiclijst respondenten groep 3
 1. Samenstelling netwerk
 2. Wens samenstelling netwerk
 3. Helpende factoren
 4. Belemmerende factoren
 5. Hulp van mentor

Bij het opstellen van deze lijsten is uitgegaan van de onderzoeksvraag. Ook is het literatuuronderzoek hierbij betrokken. De topiclijsten zijn gebruikt als basis voor het opstellen van de vragen. Ook is er gebruik gemaakt van een structuur: allereerst is het interview gestart met een introductie, hierna is er gevraagd naar persoonsgegevens, vervolgens is er doorgevraagd op de topiclijst en tot slot is het interview afgesloten (Baarda et al., 2013). Daarnaast is in het interview gebruik gemaakt van open en gesloten vragen om inzicht te krijgen in meningen en visies evenals het vergaren van concrete informatie (Heerink et al., 2013). De volledige topiclijsten met interviewvragen zijn terug te vinden onder bijlage 1.

Alle respondentengroepen zijn benaderd voor het interview door het uitsenden van een e-mail naar de verschillende woongroepen en/of persoonlijke e-mailadressen. Hierin is verzocht om twee mentoren, twee jongeren en de gedragswetenschapper te interviewen in het kader van dit onderzoek. Volgens Baarda et al. (2013) is het belangrijk om een introductiebrief te sturen. Hierin wordt uitgelegd wie de onderzoeker is, wat er onderzocht wordt, waarom het onderzocht wordt, wat er gebeurt met de gegevens en hoe de gegevens verwerkt worden. Dit is van belang om te zorgen voor vertrouwen (Baarda et al., 2013). In deze email is daarom tevens een korte uitleg van het onderzoek gegeven met uitleg over de

manier van opnemen, informatie met betrekking tot anonimiteit en de termijn waarop de opnamen vernietigd zullen worden. Tevens is hierin verzocht zo snel mogelijk een afspraak in te plannen voor het interview.

Bij respondenten groep 3 is het niveau van de Nederlandse taal niet voldoende om alle interviews in het Nederlands te voeren, daarom zijn een aantal interviews met behulp van een telefonische tolk uitgevoerd. Volgens Van Der Veer (2002) is het bij het gebruik van een tolk van belang dat de begeleider en jongere tijdens het gesprek oogcontact kunnen onderhouden. Daarnaast is het goed om het gesprek met de tolk voor te bereiden: wat is het doel van het gesprek en wat wordt er van de tolk verwacht rondom het vertalen. Ook is het goed om als interviewer korte vragen en reacties te formuleren zodat de kans op vertaalfouten kleiner wordt (Van Der Veer, 2002). Deze punten zijn meegenomen tijdens de voorbereiding en uitvoering van de interviews van respondenten groep 3. Daarnaast is er in verband met het concentratievermogen van de jongeren voor gezorgd dat de interviews korter zijn dan de interviews van respondenten groepen 1 en 2, omdat het vertalen van vraag en antwoord zowel van respondent als onderzoeker ervoor gezorgd heeft dat het interview meer tijd heeft gekost. Tevens zijn bij afname van het interview door de onderzoeker een aantal interculturele competenties zoals beschreven door Haterd et al. (2010) ingezet. Omdat het onderzoek plaatsvindt met jongeren met verschillende culturele achtergronden is dit van groot belang. De volgende competenties zijn tijdens het interview ingezet en zijn verworven door de onderzoeker door middel van werkzaamheden als stagiaire pedagogisch medewerker binnen MAAT:

1. Referentiekader kennen. De onderzoeker brengt het eigen referentiekader en het referentiekader van de jongere uit een andere culturele groep in kaart zodat er rekening gehouden wordt met de individuele jongere, zijn situatie en zijn wensen.
2. Omgaan met barrières in interculturele communicatie. De onderzoeker communiceert effectief met de jongere uit een andere culturele groep zodat de jongere en de onderzoeker elkaar goed begrijpen.
3. Interculturele vertrouwensrelatie opbouwen. De onderzoeker bouwt een interculturele vertrouwensrelatie op en houdt deze in stand zodat de jongere zich veilig voelt zijn verhaal te doen en vragen te stellen.

5.1.7 Data analyse

Gezien het onderzoeksparadigma is de data analyse gedaan aan de hand van de inductieve benadering (De Lang et al., 2011). Bij de interviews is het van belang dat de gesprekken op een open manier gevoerd worden. Voor de interviewer is het belangrijk dat de respondent zoveel mogelijk aangeeft wat hij of zij denkt en voelt over het onderwerp. Na afname van de interviews is geprobeerd om de resultaten met elkaar te verbinden en te komen tot theoretische uitspraken. Dit is gedaan door vanuit de transcripten van de interviews op zoek te gaan naar belangrijke punten, deze met elkaar te verbinden en een algemeen beeld te schetsen. Dit wordt ook wel coderen genoemd (De Lange et al., 2011). De half-gestandaardiseerde interviews zijn met behulp van de eerder genoemde topiclijst gecodeerd (Migchelbrink, 2016). Volgens Migchelbrink (2016) wordt dit gedaan door fragmenten uit de interviews te koppelen aan de topics en deelvragen. Op deze manier ontstaat er een codeboom (Migchelbrink, 2016). Deze codebomen zijn terug te vinden onder bijlage 3.

5.1.8 Betrouwbaarheid en validiteit

Hoe minder de onderzoeksgegevens afhangen van toeval, hoe betrouwbaarder het onderzoek. Om ervoor te zorgen dat toevalligheden het onderzoek zo min mogelijk beïnvloeden, zal er op een zorgvuldige manier omgegaan worden met de dataverzamelmethode en zal het proces van dataverzameling zorgvuldig

gedocumenteerd worden (Baarda et al., 2013). Tijdens het onderzoek en in het onderzoeksrapport is dan ook nauwkeurig onderbouwd met literatuur beschreven wat er in het onderzoek gedaan is: de gebruikte methoden, de manier waarop deze zijn toegepast en de context van het onderzoek. Het is tevens belangrijk dat de onderzoeksprocedure en de conclusies die hieruit voortkomen transparant zijn: de onderzoeker moet duidelijk laten zien hoe tot de conclusies gekomen is (Baarda et al., 2013). De mogelijkheid om te kunnen controleren welke stappen gezet zijn in het onderzoeksproces is een belangrijke indicator voor de betrouwbaarheid. Om deze betrouwbaarheid te waarborgen is de gebruikte literatuur gedocumenteerd in de literatuurlijst en zijn de uitgewerkte interviews en de analyse van de data volledig terug te vinden onder bijlagen 2 en 3. Daarnaast kunnen registraties die verlaat of indirect zijn een risico vormen voor de betrouwbaarheid (Baarda et al., 2013). Om deze reden zijn alle interviews opgenomen met een stemrecorder en van daaruit uitgewerkt en geanalyseerd.

De validiteit van een onderzoek heeft te maken met de kwaliteit van de gegevens en in hoeverre het de onderzoeker gelukt is een adequaat beeld te schetsen van de onderzoekssituatie en het beantwoorden van de vraagstelling (Baarda et al., 2013). De validiteit van dit onderzoek is allereerst gewaarborgd doordat de onderzoeker veel tijd doorgebracht heeft in de onderzoekssituatie. Op deze manier wordt de onderzoeker als collega en mentor gezien en zullen de mentoren en jongeren eerlijker en open informatie geven. Daarnaast is gebruik gemaakt van peer debriefing (Baarda et al., 2013). Gedurende het onderzoek is regelmatig aan de praktijkbegeleider, collega's en medestudenten gevraagd om mee te kijken en gevraagd wat hen opvalt.

5.2 Resultaten en conclusie

5.2.1 Resultaten groep 1

Uit de interviews met de mentoren kan allereerst gesteld worden dat alle respondenten het als een meerwaarde zien om het etnische netwerk van een jongere uit te breiden met contacten met meerderheden in het gastland. Als reden hiervoor wordt drie keer genoemd dat jongeren wanneer zij er zelf niet helemaal uitkomen, op deze manier terug kunnen vallen op een divers en steunend netwerk. Hierbij wordt twee keer met name aangehaald dat dit van groot belang is wanneer zij 18 jaar zijn, wanneer de jongeren geen mentor of voogd meer hebben. Daarnaast wordt door twee respondenten aangegeven dat contacten met Nederlanders de jongeren toegang biedt tot netwerken van anderen, waar zij steun kunnen vinden. Ook wordt door 3 respondenten de taalontwikkeling aangehaald: contacten met mensen van Nederlandse afkomst zorgt ervoor dat zij meer Nederlands moeten praten. Verder wordt door respondenten meerdere malen de integratie als belangrijke reden genoemd.

Wanneer er gevraagd wordt naar helpende en belemmerende factoren voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk worden als helpende factoren door bijna alle respondenten (team)sport, bijbaantjes, vrijwilligerswerk, jongerenwerk zoals R-Newt en maatjesprojecten genoemd. Ook wordt door twee respondenten buurtactiviteiten aangehaald. Eén respondent geeft aan dat de financiële bijdrage vanuit de Gemeente en de samenwerking met de vrijwilligersorganisatie New Dutch Connections een helpende factor is. Tevens wordt door één respondent de intrinsieke motivatie van de jongeren aangehaald als helpende factor. Kijkend naar de belemmerende factoren wordt allereerst door de helft van de respondenten benoemd dat het feit dat de jongeren op het Internationaal Schakelcollege (ISK) zitten, in plaats van een reguliere school, een grote belemmering is. Daarnaast speelt de nog niet volledige beheersing van de Nederlandse taal mee. Volgens wederom de helft van de respondenten is dit een grote belemmering. Verder geven drie van de zes

respondenten aan dat de onzekerheid van de jongeren om Nederlands te spreken meespeelt als belemmering. Tevens wordt door vier van de zes respondenten de houding van de Nederlandse maatschappij aangehaald als belemmerende factor; veel mensen staan niet open voor het contact met AMV'ers. Ook haalt de helft van de respondenten aan dat veel jongeren de veiligheid van het eigen netwerk opzoeken, na veel onveiligheid meegemaakt te hebben en dat dit hen vaak belemmert om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Daarnaast speelt volgens twee respondenten de leeftijd en ontwikkelingsfase mee als belemmering. Andere belemmerende factoren die genoemd worden zijn loyaliteit richting cultuur en ouders, grote verwachtingen die aan jongeren gesteld worden, cultuurverschillen, geslotenheid van jongeren en het feit dat op gratis projecten vaak grotendeels de AMV-doelgroep af komt.

Bij de vraag wat mentoren kunnen betekenen in deze helpende en belemmerende factoren geven de respondenten aan dat normaal Nederlands praten met de jongeren een positief effect kan hebben. Ook geeft één respondent aan dat het zou werken om contact te maken met de ouders in het land van herkomst. De respondent geeft aan: *“Daar hebben ze toch een ander diep respect voor wat ik niet kan vervangen”*. Ook geeft één respondent aan dat het meegaan naar instanties of een sportclub invloed heeft voor jongeren om de drempel over te gaan. Verder worden punten aangehaald als organisaties naar de groep toe halen, bewustwording bij jongeren realiseren over het belang van een divers netwerk door middel van uitleg geven en zoeken buiten de gebaande paden als het gaat om organisaties en sportclubs.

Ook zijn de mentoren ondervraagd over de werkwijze rondom het uitbreiden van het etnische netwerk van de jongeren. Een respondent geeft aan dat er meer aandacht zou moeten zijn voor het structureel uitbreiden van het Nederlandse netwerk en dat dit op dit moment te weinig gedaan wordt. Ook wordt er volgens deze respondent te weinig aan doelen gewerkt op dit gebied: de jongeren moeten al heel veel, waardoor het niet hoog genoeg op het prioriteitenlijstje staat. Een andere respondent geeft dit ook aan, en voegt daaraan toe dat ook de mentoren veel moeten waardoor het geen prioriteit meer is. Daarbij heeft deze respondent het idee niks te kunnen bieden op dit gebied. Een respondent geeft aan de uitbreiding van het etnische netwerk altijd in de twee- en driegesprekken te bespreken, twee respondenten geven aan het nog nooit over dit onderwerp gehad te hebben in een twee- of driegesprek, een respondent bespreekt dit wanneer het speelt. Twee respondenten geven aan geen doelen op dit gebied op te stellen, omdat doelen vanuit de jongeren zelf moeten komen. Hier wordt door een respondent het volgende over gezegd: *“Nee ik doe daar geen doelen over opstellen maar dat komt omdat doelen moeten vanuit de jongere zelf komen, dat soort doelen komt vanuit hun en ze zullen nooit, tenminste ze zullen nooit zeggen ik wil met een Nederlander gaan praten of met Nederlandse mensen in aanraking komen.”* Bijna alle respondenten geven aan initiatieven en ideeën op het gebied van netwerkuitbreiding altijd met jongeren te bespreken en uit te leggen waarom het belangrijk is er aan mee te doen. Eén respondent geeft aan wel doelen op te stellen op dit gebied wanneer dit onderwerp speelt: *“Ja bijvoorbeeld, ja ik kijk altijd wel van te voren wat een jongere beweegt. Stel dat een jongere al eerder tegen mij heeft gezegd ja ik wil gaan sporten ofzo, dan probeer ik ook wel meteen uit te leggen wat voor dingen je daar uit kan halen en dan vraag ik ook wat kan je eruit halen, natuurlijk komt het stukje netwerk daar ook bij kijken dus dan wordt daar een leerdoel van gemaakt. Als dat het punt is wat op dat moment speelt.”*

Ten slotte is geïnventariseerd wat mentoren zien als effectieve methodes om AMV'ers te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk en wat hierbij belangrijke aandachtspunten zijn. Allereerst geven twee van de zes respondenten aan dat een goede werkrelatie met vertrouwen een belangrijk punt is. Verder geeft een respondent aan dat niet alles overgenomen moet worden van de jongere. Een respondent vindt dat hoe vaak een

mentor met de jongere meegaat, meer afgestemd moet worden op de individuele jongere. Een andere respondent geeft aan dat het gebruik van rollenspellen goed werkt: *“In een veilige situatie met een veilig persoon gewoon gaan oefenen en vaak gaat het dan erg goed. Want wat ik vaak merk is dat jongeren vaak best wel prima Nederlands praten tegen ons maar zodra ze in een vreemde situatie zitten met een vreemd persoon slaan ze dicht. Dus om ze gewoon bekend te maken met het oefenen van een gesprek zodat het meer in hun geheugen komt en ze het dan ook wat makkelijker naar externen kunnen doen.”* Daarnaast geeft een respondent aan dat het belangrijk is om de jongeren het belang te laten zien door voorbeelden te geven van jongeren die 18 jaar zijn: waar kom je voor te staan, waar ga je mogelijk tegenaan lopen. Tevens merkt een respondent op dat het goed zou zijn om gebruik te maken van oud-jongeren; *“Ik denk ook dat door oud-jongeren te betrekken in de trajecten van nieuwe jongeren. Die hebben naarmate de jaren zijn gekomen zeg maar wel werk kunnen vinden en contacten kunnen krijgen en ik denk dat het juist zo goed is dat deze jongeren worden uitgenodigd, bij een huisvergadering, bij een thema-avond, zodat zij kunnen vertellen goh had ik dat maar anders gedaan of had ik maar het inzicht gehad dat dat belangrijk voor mij zou zijn in de toekomst want dat had me een hoop gescheeld.”* Ook merkt een respondent op dat het belangrijk is om gebruik te maken van terugkomende initiatieven en jongeren meer te mixen met andere jongeren van Kompaan en De Bocht, zoals bij agressie-regulatie trainingen. Daarnaast wordt door deze respondent aangegeven dat er op een KWE twee Nederlandse jongeren geplaatst kunnen worden. Twee respondenten benoemen dat het belangrijk is om aan te sluiten bij de interesses zodat het maatwerk wordt en aansluit bij de jongere. Ook wordt aangegeven dat ontmoeting met de buurt van groot belang is. Daarnaast wordt door een respondent aangehaald dat stages effectief zouden zijn. Ten slotte wordt door een respondent aangegeven dat gastouders effectief kunnen zijn. Hier wordt het volgende over gezegd: *“Ik denk dat als er gastouders zijn die we bijvoorbeeld één keer per week, als samen eten bijvoorbeeld, dat ze die op kunnen nemen in hun gezin, al is het maar een keer per week bijvoorbeeld tussen 4 en 8, sinterklaasactiviteiten, naast kerstmis, zijn ook jongens die niet orthodox christen zijn, die ook echt kerstmis op de Nederlandse manier vieren. Dat ze daar dat ook mee kunnen doen.”*

5.2.2 Resultaten groep 2

Uit het interview met de gedragswetenschapper komt allereerst naar voren dat het uitbreiden van het etnische netwerk van jongeren van groot belang is. Als reden hiervoor wordt aangegeven dat de jongeren weinig vertrouwen hebben in anderen en dit op een gegeven moment wel opbouwen met een mentor. Om een jongere voor te bereiden om zelfstandig een positie te verwerven in de maatschappij, dienen zij te ervaren dat er een veel grotere groep mensen is waar zij op kunnen vertrouwen. Daarnaast koppelen jongeren hun successen vaak te veel aan de mentor, het is daarom van belang dat zij nieuwe ervaringen op doen met een groter netwerk. Ook hebben zij op deze manier een groter steunend netwerk waar zij op terug kunnen vallen op het moment dat ze tegen dingen aanlopen die ze niet weten, snappen of kunnen.

Wanneer gevraagd wordt naar helpende factoren voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk worden sport, jongerenwerk en contact met de buurt genoemd. Ook wordt de organisatie New Dutch Connections aangehaald. Ook wordt aangegeven dat het een steunende factor is om de familie meer in beeld te krijgen door enerzijds contact te leggen of proberen te leggen met ouders of familie, maar ook door in de begeleiding met regelmaat terug te pakken op wat ouders van bepaalde keuzes zouden denken of wat ouders ergens van zouden zeggen. Op deze manier wordt de familie een vanzelfsprekender onderwerp en worden ouders en in die zin ook het gezag letterlijk meer in beeld gehaald. Als belemmerende factor wordt allereerst de beperkte taalbeheersing genoemd. Dit *“belemmert jongeren heel sterk in het aangaan van contacten buiten het eigen netwerk.”* Daarnaast is de

leeftijd fase en achtergrond volgens de gedragswetenschapper een belemmerende factor: de adolescentie is een fase van veel verwarring, de identiteitsontwikkeling speelt mee en daarnaast dragen deze jongeren trauma's met zich mee, ervaren zij veel onzekerheden rondom het verblijf hier, zit de familie op grote afstand en moeten zij leven met het verschil van twee culturen. Om dan ook nog de reguliere ontwikkelingstaken te volbrengen is volgens de respondent voor deze jongeren een grote opgave. Verder wordt het feit dat al de jongeren op het ISK terecht komen en hier geclusterd worden aangehaald als grote belemmering. Ook wordt aangegeven dat deze jongeren een enorme achterstand hebben ten opzichte van de jongeren die hier geboren zijn en opgroeien. Tevens geeft de respondent aan dat een grotere spreiding van de doelgroep ervoor zou zorgen dat het belang om te integreren ook groter wordt.

Bij de vraag wat de mentoren kunnen betekenen in deze helpende en belemmerende factoren geeft de respondent aan dat de werkrelatie hier een grote invloed op heeft: hoe beter de werkrelatie, hoe meer invloed de mentor uit kan oefenen op het proces wat de jongeren doorlopen. De gedragswetenschapper geeft hierbij het volgende aan: *"Ik denk dat we daar nog wel iets te winnen hebben door meer nadruk te leggen op het inhoud geven aan je werkrelatie en het nieuwsgierig zijn naar de jongere, naar wie ze zijn, naar hun achtergrond, waar komen ze vandaan, wat houdt ze bezig, waar willen zij staan over een X tijd. In plaats van dat we omwille van de tijdsdruk in een half jaar tijd, driekwart jaar alle regeltjes en verplichtingen al vanaf dag één bijna aan het opsommen zijn waarin ze van alles moeten, moeten, moeten waar ze totaal geen besef van hebben en wat eerder leidt tot zich meer terugtrekken dan dat je daarin iets opbouwt."* Echter wordt aangegeven dat hier ook een spanningsveld speelt: jongeren zijn wanneer zij 18 jaar worden volwassen en moeten dan alles zelf. Ook moeten de mentoren zich verantwoorden richting de organisatie en financierders. Het is echter belangrijker dat de jongeren vertrouwen gaan ontwikkelen in mensen die hen kunnen ondersteunen en dat er een begin wordt gemaakt met het ontwikkelen van een netwerk waar ze op terug kunnen vallen wanneer zij 18 jaar zijn.

Ook is gevraagd naar de werkwijze van mentoren rondom het uitbreiden van het etnische netwerk van de jongeren. Volgens de respondent lopen zaken soms wat te veel ad-hoc: het korte termijndoel is hetgeen waar het over gaat en op het moment dat dat gerealiseerd is, stopt het weer. Er dient voortdurend teruggepakt te worden op de afspraken, waar staat de jongere, hoe loopt het, wat moet er aangepast worden, etc. Er dient breder ingezet te worden, als we alleen maar inzetten op het doel netwerkuitbreiding hebben jongeren daar geen behoefte aan. Volgens deze respondent dient het verruimen van het netwerk ingepast te worden in de begeleidingsstijl zodat het een rode lijn wordt: *"Dat het doel waar je mee bezig bent, hoe is dit doel te bereiken terwijl gebruikmakend ook van anderen. Het doel wordt het middel."*

Ten slotte is geïnventariseerd wat de gedragswetenschapper ziet als effectieve methodes om AMV'ers te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk en wat hierbij belangrijke aandachtspunten zijn. Allereerst wordt aangegeven dat het belangrijk is om jongeren te leren het zo snel mogelijk zelf te doen door het eerst bijna volledig zelf te doen waarbij de jongere meekijkt en ze daarna steeds meer te stimuleren om de stappen zelf te zetten. Daarnaast wordt aangegeven dat het effectief is om jongeren meer in contact te brengen met jongvolwassenen die zelf een goede integratie in Nederland hebben doorgemaakt. Verder worden taalmaatjes aangehaald en geeft de respondent aan dat het goed zou werken om leerwerktrajecten in te zetten. Op deze manier creëer je een passender aanbod en een gemêleerdere werkomgeving waarin de jongeren een ander soort contacten gaan krijgen. Ten slotte geeft deze respondent aan dat het van belang is om te zorgen voor ontmoeting met de buurt.

5.2.3 Resultaten groep 3

Uit de interviews met de jongeren kan allereerst gesteld worden dat alle respondenten, op één na, het belangrijk vinden om contacten te hebben met mensen in Nederland. Zij noemen hier allemaal als reden voor dat zij op deze manier de Nederlandse taal en cultuur leren kennen. Ook geven drie respondenten aan dat het zorgt voor ontspanning: *“om te lachen met hun”*. Wanneer gevraagd wordt naar de samenstelling van het netwerk blijkt dat alle respondenten contacten hebben met landgenoten. Van de zeven respondenten geven vijf respondenten aan ook contact te hebben met mensen uit Nederland. Eén respondent heeft dit contact in de vorm van een taalmaatje, anderen hebben zelf dit contact gelegd toen zij nog op het AZC woonden of via voetbal. Eén respondent geeft hier het volgende over aan: *“Vorige keer toen bij Rotterdam woonde ik bij familie had ik ook heel veel. Woonde ik alleen met Nederlandse mensen, was ook niemand Eritrea daar. Maar nu zit ik op voetbal bij team en daar zijn Nederlandse mensen”*.

Bij de vraag wat de jongeren zou helpen om contact te krijgen met meerderheden in het gastland geven vier van de zeven respondenten aan dat de beheersing van de Nederlandse taal een helpende factor is. Daarnaast benoemt een van deze vier respondenten ook het kennen van de Nederlandse cultuur als helpende factor. Eén respondent geeft aan dat whatsapp hem zou helpen. Volgens een respondent heeft sport hem geholpen en een andere respondent geeft aan dat een helpende factor voor hem is wanneer hij weet hoe hij met anderen in contact kan komen. Wanneer het gaat over de belemmerende factoren geeft één respondent aan dat zijn verlegenheid ervoor zorgt dat hij het moeilijk vindt om contacten te leggen met mensen in het gastland. Ook geeft een respondent als belemmerende factor aan dat er Nederlandse mensen zijn die niet met Syriërs willen praten omdat ze slechte ideeën hebben. Verder wordt door een respondent aangegeven dat hij bang is dat hij dingen verkeerd schrijft of verkeerd zegt, waardoor hij wordt uitgelachen. Door bijna de helft van de respondenten wordt benoemd dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, waardoor zij belemmerd worden om contact te leggen met mensen in Nederland. Een respondent voegt hieraan toe dat hij bang is om fouten te maken en de ander misschien niet begrijpt. Daarnaast ervaren twee respondenten naast de taal, ook de cultuur als belemmerend: *“Wij denken ander dan Nederlandse mensen, Syrië ander land, andere taal, is moeilijk jullie taal leren, en ook cultuur Nederland is ook beetje anders dan in Syrië. Beetje moeilijk.”*

Ten slotte is in de interviews ingegaan op hoe de mentoren de jongeren kunnen helpen bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk. Twee respondenten kunnen hier geen antwoord op geven. Zij weten niet hoe de mentor hen daar bij zou kunnen helpen. Een respondent wil hier geen hulp van de mentor bij. Een respondent wil graag advies van de mentor waar hij heen zou kunnen gaan om contacten te leggen. Een respondent geeft aan dat de mentor kan helpen door één keer mee te gaan. Twee respondenten geven aan dat de mentor hen kan helpen door hen te helpen met het leren van de Nederlandse taal. Zij zeggen hier het volgende over: *“Mentor, zij kan niet heel veel helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen. Omdat zij zijn alleen op de groep. Andere wij gaan naar centrum misschien of in Goirle, als wij willen misschien praten misschien met meisje of met jongen misschien. Ik leer zoveel woord van de mentor, misschien ik vraag mentor wat is dit woord of wat betekent dit, of dit ofzo, kan helpen alleen de taal leren.”* Verder geven twee respondenten aan in contact te zijn gebracht met buurtbewoners door middel van bijvoorbeeld een huisfeest, wat zij als prettig ervaren hebben.

5.3 Conclusies praktijkonderzoek

Vanuit het praktijkonderzoek kan geconcludeerd worden dat de jongeren over het algemeen graag contacten willen met meerderheden in het gastland, maar dat zij niet weten hoe de

mentoren hun kunnen helpen of hebben zij het idee dat dit niet gedaan kan worden omdat mentoren zich voornamelijk op de groep bevinden. Zij zouden graag advies willen over waar zij mensen kunnen ontmoeten of hoe zij contact kunnen maken met mensen. De beperkte taalvaardigheid en de onzekerheid die daarbij komt kijken om Nederlands te spreken, cultuurverschillen, de houding van de Nederlandse maatschappij richting vluchtelingen, de clustering van de jongeren op het ISK en de veiligheid van het eigen netwerk zorgen ervoor dat de jongeren belemmerd worden om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Een sterk punt is dat alle mentoren initiatieven en projecten waar kansen liggen voor netwerkuitbreiding, bespreekbaar maken met de jongeren en de jongeren stimuleren om er naar toe te gaan. Daarbij is het goed om met de jongeren mee te gaan naar deze activiteiten, zodat ze meer over de drempel heen geholpen worden. Wat opvalt is dat alle mentoren aangeven het een grote meerwaarde te vinden om het etnische netwerk van een jongere uit te breiden met contacten in het gastland, echter wordt dit op dit moment niet sterk genoeg weggezet. Het staat niet hoog genoeg op het prioriteitenlijstje, omdat er veel verwacht wordt van de jongeren en mentoren. Dit zorgt ervoor dat het niet standaard een gespreksonderwerp is in de twee- en driegesprekken, er weinig doelen opgesteld worden op dit gebied en mentoren lakser omgaan met het onderwerp. Echter is het volgens de gedragswetenschapper van groot belang dat de jongeren vertrouwen gaan ontwikkelen in mensen die hen kunnen ondersteunen en dat er een begin wordt gemaakt met het ontwikkelen van een netwerk waar ze op terug kunnen vallen wanneer zij 18 jaar zijn. Daarnaast kunnen mentoren creatiever omgaan met mogelijkheden om het netwerk uit te breiden. Kort gezegd worden er kansen gemist op dit gebied en weten jongeren niet goed wat de mogelijkheden zijn voor hulp van mentoren. Het is dan ook van belang dat mentoren hier meer aandacht voor hebben en dit terug laten komen in de begeleidingsstijl zodat uitbreiding van het netwerk als rode lijn terug komt in de begeleiding. Vanuit het praktijk onderzoek komt naar voren dat dit gedaan kan worden door allereerst aan te sluiten bij de interesses en talenten van de jongere en van daaruit mogelijkheden te zoeken binnen (vrijwilligers)werk, sport, de buurt, maatjesprojecten jongerenwerk en gastouders waar jongeren één keer in de week mee kunnen draaien in het gezin. Hierbij is het van belang dat mentoren kijken buiten de gebaande paden en creatief zijn in het zoeken van mogelijkheden. Daarnaast dient er gewerkt te worden aan een goede werkrelatie met vertrouwen en is het goed om rollenspellen in te zetten zodat de jongeren meer vertrouwen in zichzelf krijgen. Verder is het van belang om ouders meer te betrekken binnen de begeleiding door waar mogelijk contact met ouders te zoeken maar hen ook een gespreksonderwerp te maken door steeds terug te pakken op hoe ouders ergens over zouden denken of wat ouders graag zouden willen. Ook is het werkzaam om oud-jongeren te betrekken bij de trajecten door hen uit te nodigen op de groep. Ten slotte is het van belang gebruik te maken van terugkomende initiatieven.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek beschreven. De resultaten van het literatuuronderzoek en het praktijkonderzoek worden met elkaar vergeleken en met elkaar in verband gebracht. Er zal tevens – door middel van beantwoording van de deelvragen – antwoord gegeven worden op de volgende onderzoeksvraag: *“Op welke manier kunnen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht door de mentoren gestimuleerd worden om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving?”*

In dit hoofdstuk wordt de conclusie en beantwoording van de volgende deelvragen besproken:

- Hoe verloopt de sociale ontwikkeling bij adolescenten?
- Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?
- Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

Onderstaand wordt allereerst per deelvraag de conclusie en beantwoording weergegeven, vervolgens wordt de onderzoeksvraag beantwoord, hierna zijn de aanbevelingen te vinden en is de overdracht naar de praktijk weergegeven.

6.2 Conclusies

6.2.1 Conclusie en beantwoording deelvraag 1

Hoe verloopt de sociale ontwikkeling bij adolescenten?

Vanuit het literatuuronderzoek kan gesteld worden dat adolescenten zich sociaal sterk ontwikkelen met verschillende vaardigheden op sociaal gebied. Dit maakt het voor AMV'ers goed mogelijk om nieuwe contacten aan te gaan. Echter zal dit contact gezien de voorkeur voor leeftijdsgenoten en de menselijke voorkeur om contacten aan te gaan met mensen hetzelfde als wijzelf voornamelijk binnen het etnische netwerk zijn. Dit kan een negatief effect hebben wanneer de eigen culturele groep afwijkend gedrag aanmoedigt (Slot en Van Aken, 2012). Stimulering van mentoren om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk is dus hard nodig.

6.2.2 Conclusie en beantwoording deelvraag 2

Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor AMV'ers bij het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

Vanuit het literatuuronderzoek en het praktijkonderzoek kan gesteld worden dat met name de houding van de samenleving richting vluchtelingen, de beperkte taalvaardigheid en culturele verschillen in waarden, de menselijke voorkeur om interactie te hebben met soortgelijke mensen, de woonplek (KWG/KWE+/KWE), de school (ISK), de veiligheid van het eigen netwerk en mogelijkheden en derden AMV'ers sterk belemmerd om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Ondanks dat leeftijd in het literatuuronderzoek als helpende factor naar voren komt, wordt dit in het praktijkonderzoek juist als belemmerende factor aangehaald, maar met een andere reden. De leeftijd kan dan ook zowel als helpende als belemmerende factor gezien worden: het is door de relatief jonge leeftijd van AMV'ers makkelijker om de taal op te pikken, echter belemmerd de leeftijd en de ontwikkelingsfase

hen ook doordat zij voor veel verschillende ontwikkelingstaken staan en deze lastig te volbrengen zijn voor AMV'ers. Daarnaast zijn (team)sporten, bijbaantjes, vrijwilligerswerk, jongerenwerk, maatjesprojecten, buurtactiviteiten, de financiële bijdrage vanuit de Gemeente, het betrekken van de ouders of familie en de samenwerking van MAAT met New Dutch Connections helpende factoren om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk.

6.2.3 Conclusie en beantwoording deelvraag 3

Wat zijn effectieve methodes om AMV'ers te empoweren in het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk?

Vanuit het literatuuronderzoek en praktijkonderzoek kan gesteld worden dat het allereerst belangrijk is om een goede werkrelatie met vertrouwen op te bouwen met de jongeren. Daarnaast is het van belang om het onderwerp netwerkuitbreiding als een rode lijn door de begeleiding heen te laten lopen en de fasen van netwerkuitbreiding uit de sociaal netwerkmethodiek op systematische wijze te implementeren in de twee- en driegesprekken. Het is goed om gebruik te maken van maatjes, (vrijwilligers)werk, activiteiten in een buurthuis, het volgen van een cursus, sporten, gastouders, buurtactiviteiten en het eigen netwerk van de mentor en hier creatief mee om te gaan. Hierbij is het goed om gebruik te maken van terugkomende initiatieven, zodat het ook voor de jongere meer een proces wordt. Tevens is het van belang om jongeren te leren het zo snel mogelijk zelf te doen door het eerst bijna volledig zelf te doen waarbij de jongere meekijkt en ze daarna steeds meer te stimuleren om de stappen zelf te zetten. Daarnaast is het werkzaam om regelmatig rollenspellen uit te voeren met de jongeren zodat zij meer vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen. Verder is het effectief om leerwerktrajecten in te zetten, zodat er een passender aanbod gecreëerd wordt waarin de jongeren een ander soort contacten gaan krijgen. Ten slotte is het werkzaam om gebruik te maken van oud-jongeren en het netwerk tevens terug te laten komen binnen andere doelen, zodat het doel het middel wordt.

6.2.4 Beantwoording onderzoeksvraag

Op welke manier kunnen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht door de mentoren gestimuleerd worden om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving?

Kijkend naar de resultaten uit het literatuuronderzoek en praktijkonderzoek kunnen de mentoren de jongeren stimuleren om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk door de uitbreiding van het netwerk allereerst constant terug te laten komen in de begeleiding en met de jongere te bespreken, zodat het een rode lijn in de begeleiding wordt. Dit kan gedaan worden door de fasen van de sociaal netwerkmethodiek op systematische wijze te implementeren in de twee- en driegesprekken. Een goede werkrelatie gebaseerd op vertrouwen is hierbij van essentieel belang.

Daarnaast dient het systeem van de jongere hierbij betrokken te worden. Mentoren geven aan het gezag van ouders te missen, met name bij de Eritrese doelgroep omdat er weinig tot geen contact gemaakt kan worden met deze ouders. Het is van belang om waar mogelijk altijd dit contact te blijven leggen en in de begeleiding vaak terug te pakken op wat ouders zouden willen en hoe ouders er over zouden denken, op deze manier worden ouders en het gezag letterlijk meer in beeld gehaald.

Verder is het van belang om de jongeren meer vertrouwen in zichzelf te laten krijgen door middel van rollenspellen, zo kunnen zij in een veilige situatie oefenen om nieuwe contacten aan te gaan. Ook is het werkzaam om voorbeelden te geven waar de jongere voor komt te staan wanneer hij 18 jaar is en gebruik te maken van terugkomende initiatieven.

Daarbij zijn er verschillende mogelijkheden om op in te steken. Allereerst is het hierbij van belang om te kijken naar de interesses en talenten van de jongere en daar bij aan te sluiten. Van daaruit kan gekeken worden naar een bijbaantje, een (team)sport, activiteiten in een buurthuis, het volgen van een cursus, vrijwilligerswerk, een taalmaatje, jongerenwerk, de buurt, gastouders en het eigen netwerk van de mentor om de jongere kennis te laten maken met anderen en anderen te ontmoeten.

Echter geven mentoren aan dat het lastig is om de uitbreiding van het netwerk terug te laten komen in de vorm van doelen, omdat jongeren vaak niet bezig zijn met doelen rondom netwerkuitbreiding. Om de jongeren toch inzicht te geven in het belang hiervan, is het werkzaam om gebruik te maken van oud-jongeren en het netwerk tevens terug te laten komen binnen andere doelen, zodat er constant gezocht wordt naar personen in het netwerk en de jongere via anderen de doelen kan bewerkstelligen. Op deze manier wordt het doel het middel en wordt netwerkuitbreiding de rode lijn in de begeleiding.

Ten slotte dienen de mentoren aandacht te hebben voor taalstimulering. Voor de jongeren is het feit dat zij de Nederlandse taal niet goed beheersen, de grootste belemmering om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Hoe sneller zij de taal beheersen, hoe sneller zij in staat zullen zijn om nieuwe contacten aan te gaan.

6.3 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten en conclusies uit zowel het literatuur- als het praktijkonderzoek kunnen onderstaande aanbevelingen gedaan worden. Deze aanbevelingen zijn opgedeeld in aanbevelingen voor de mentoren en aanbevelingen voor de leidinggevenden van MAAT.

6.3.1 Mentoren

1. Bouw het uitbreiden van het etnische netwerk op systematische wijze in binnen de begeleiding. Sociaal netwerk is één van de vaste gesprekspunten binnen de twee- en driegesprekken. Echter blijkt dat het uitbreiden van het etnische netwerk met contacten in de bredere samenleving op dit moment te weinig aandacht krijgt. Het is dan ook belangrijk dat de vijf fasen van de sociaal netwerkmethodiek toegepast worden in de twee- en driegesprekken. De eerste fase richt zich op het analyseren van het netwerk met behulp van een ecogram. Dit kan gedaan worden door vragen te stellen en de jongere te laten vertellen hoe het netwerk eruit ziet. In de volgende fase wordt aan de hand van het ecogram geanalyseerd welke hulpbronnen en belemmeringen er zijn voor de jongere om de doelen te bereiken en waar het netwerk versterkt dient te worden. Vervolgens wordt een werkplan opgezet en wordt bekeken op welke manier de jongere zijn doelen wil bereiken door einddoelen en werkdoelen op te stellen. De werkdoelen worden ook weer opgedeeld in kleine stappen. In de fase hierna wordt het werkplan uitgevoerd. Hierbij dienen eventuele belemmeringen besproken te worden en dient aangegeven te worden dat het uitbreiden van het netwerk met vallen en opstaan gaat. Ten slotte wordt het werkplan geëvalueerd. Deze evaluaties kunnen tussendoor gedaan worden, maar ook op het eind. Tussendoor en na de afronding is het van groot belang dat er steeds teruggepakt wordt op het onderwerp in de twee- en driegesprekken: dit hadden we afgesproken, waar staan we, hoe loopt dat, moeten we dingen aanpassen, wat gaat er goed en wat niet, etc. Waar nodig kunnen de fasen naar aanleiding hiervan (gedeeltelijk) opnieuw doorlopen worden.
2. Maak gebruik van de buurt, sport, werk en maatjesprojecten. Het creëren van overbruggend sociaal kapitaal wordt volgens het Conceptual Model of Common

Space Relationships van Enns et al (2013) gedaan in relatie met de burens, de wijk en de stad. De buurt, sport, werk en maatjes zijn hierbij van essentieel belang. Het vinden van een bijbaan draagt bij aan een steunend netwerk; goede contacten met collega's en leidinggevers zijn een belangrijke steunbron (Hendrix, 2001).

Daarnaast zorgt een teamsport ervoor dat jongeren nieuwe mensen leren kennen, waarbij taal niet direct meespeelt als belemmering. Om contact te krijgen met de buurt is het belangrijk om te zorgen voor ontmoeting door de deur naar de wijk open te zetten. Buurtbewoners kunnen uitgenodigd worden op de groep door middel van het organiseren van een buurtfeest of een barbecue. Daarnaast kunnen er initiatieven opgezet worden om de wijk te onderhouden. Onderzoek als mentor de mogelijkheden in de wijk: kijk wat hier speelt en sluit daar met de jongeren op aan. Verder kunnen de jongeren vanuit ContourdeTwern gekoppeld worden aan een maatje. Een maatje kan verschillende activiteiten met de jongere doen zoals koffiedrinken, spelletjes doen, naar de film gaan of samen wandelen. Ook kan een maatje de jongere meenemen naar activiteiten en cursussen in buurthuizen. De vrijwilliger kan ervoor zorgen dat de jongere over de drempel geholpen wordt om contact te maken met anderen, en de jongere stimuleren om zelf activiteiten te ondernemen (Scheffers, 2015). Het is van belang om bij al deze punten aan te sluiten bij de interesses en talenten van de jongere en de eerste keer met de jongere mee te gaan.

3. Creëer MAAT-breed een sociale kaart. Deel deze met elkaar en vul deze creatief aan. Kijk als mentor buiten de gebaande paden rondom sportclubs, instanties en werkgevers en maak gebruik van het eigen netwerk door deel te nemen aan netwerkbijeenkomsten en instanties en organisaties uit te nodigen op de groep. Het uitnodigen op de groep kan bovendien een positief effect hebben op de grote belemmerende factor rondom de houding van de Nederlandse maatschappij richting AMV'ers: volgens diverse studies zorgt contact tussen verschillende sociale of culturele groepen ervoor dat vooroordelen richting de ander verminderd worden (KIS, 2016).
4. Betrek ouders en familie van de jongere bij de trajecten. Mentoren geven aan dat het een grote meerwaarde heeft wanneer er contact gelegd kan worden met ouders, omdat het gezag bij de ouders ligt. Zij zitten echter op grote afstand. Daarnaast wordt aangegeven dat de loyaliteit richting ouders ervoor kan zorgen dat het niet helemaal goed voelt voor jongeren om nieuwe contacten te leggen. Het is dan ook van belang dat er waar mogelijk contact gelegd wordt met ouders en dat er in de begeleiding teruggepakkt wordt op dit systeem door te bespreken hoe ouders denken over bepaalde keuzes, wat ouders graag zouden willen of wat ouders zouden zeggen. Uit onderzoeken blijkt immers dat het betrekken van familie van essentieel belang is om een behandeling te laten slagen. Dit kan in de breedste zin van het woord opgevat worden (Tiggeloven, 2015). Door dit terug te laten komen binnen de begeleiding, worden ouders een vanzelfsprekend onderwerp. Op deze manier worden zij en het gezag letterlijk meer in beeld gehaald en zijn jongeren eerder geneigd om te werken aan netwerkuitbreiding.
5. Betrek oud-jongeren bij de trajecten. Jongeren die binnen MAAT gewoond hebben en een goede integratie hebben doorgemaakt, weten waar zij voor komen te staan wanneer zij eenmaal 18 jaar zijn en dus het belang van een divers netwerk met contacten met meerderheden in het gastland. Tevens hebben zij dezelfde culturele achtergrond als de jongeren en is de kans groter dat de huidige jongeren dingen van hen aannemen. Het is dan ook werkzaam om deze jongeren op een informele manier te betrekken en hen uit te nodigen bij een huisvergadering of een themabijeenkomst op de groep. Tijdens zo'n huisvergadering of themabijeenkomst kunnen zij vertellen

over hun eigen ervaringen rondom hun eigen netwerk toen zij net 18 jaar werden en wat zij hierin gemist hebben.

6. Stimuleer de taalontwikkeling. De beperkte taalbeheersing zorgt ervoor dat AMV'ers belemmerd worden om contacten aan te gaan in de bredere samenleving. De oorzaak hiervan is dat zij bang zijn het verkeerd te doen, om uitgelachen te worden of dat zij anderen niet zullen begrijpen. Dit maakt hen onzeker en zorgt ervoor dat het contact minder snel aangegaan wordt. Mentoren dienen in de dagelijkse begeleiding aandacht te hebben voor de taalontwikkeling van de jongeren. Dit kunnen zij doen door ABN te praten met de jongeren, zelfs wanneer dit voor de jongeren lastiger te verstaan is. Daarnaast kan dit verwerkt worden in doelen van de jongeren. Een goed hulpmiddel hierbij zijn rollenspellen. De jongeren kunnen oefenen met het praten van Nederlands en kunnen op een positieve manier gestimuleerd worden in een veilige omgeving. Tevens kan school geraadpleegd worden voor extra materiaal waar met de jongere op de groep aan gewerkt kan worden.

6.3.2 Leidinggevend

7. Ga in gesprek met school over leerwerktrajecten. Een grote belemmering voor het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk is dat de jongeren naar school gaan op het ISK. Dit zorgt ervoor dat zij allemaal geclusterd zitten op één school, wat het voor hen niet mogelijk maakt om op school contacten aan te gaan met meerderheden in het gastland. Het zou daarom van grote toegevoegde waarde zijn als de organisatie in gesprek gaat met school over stages of leerwerktrajecten. Dit zorgt voor een gemêleerdere werkomgeving en meer mogelijkheden voor de mentoren om bij aan te sluiten om de jongeren te stimuleren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Dit zal voor een grote groep tevens beter aansluiten op hun achtergrond en zorgen voor een betere aansluiting met de arbeidsmarkt.
8. Bekijk binnen de organisatie of er bij pleegzorg mogelijkheden liggen om jongeren te koppelen aan gastouders. Dit creëert de mogelijkheid voor de jongeren om één keer per week een aantal uren bij een Nederlands gezin te verblijven en mee te draaien in het gezinsleven. Hier kunnen zij mee doen aan (Nederlandse) activiteiten, wordt de taalontwikkeling gestimuleerd, leren zij over Nederlandse normen en waarden en hebben zij de mogelijkheid om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk.
9. Preventief informatie verschaffen aan mentoren door de gedragswetenschapper door middel van een voorlichting. Mentoren geven verschillende punten aan waar zij tegenaan lopen rondom de uitbreiding van het etnische netwerk. De gedragswetenschapper kan hen hierover adviseren. Op dit moment wordt de gedragswetenschapper voornamelijk curatief ingezet, terwijl er veel winst te behalen valt op het preventieve vlak. Zo kan de gedragswetenschapper de mentoren adviseren over het inpassen van het netwerk in de begeleidingsstijl, hoe de mentoren om kunnen gaan met het spanningsveld rondom verwachtingen die aan hen en de jongeren gesteld worden en het opbouwen van een goede werkrelatie in dit spanningsveld.

6.4 Overdracht naar de praktijk

De overdracht naar de praktijk is allereerst gedaan aan de praktijkbegeleider van de onderzoeker. Hierna heeft een overdracht plaatsgevonden aan het team van KWE+ Brahmstraat en KWE+ Leo XIII straat in het teamoverleg. Voor deze overdracht zijn tevens de leidinggevend van MAAT uitgenodigd om aan te sluiten. Beide overdrachten zijn gedaan met behulp van een Prezi. Deze Prezi is via de volgende link te vinden:

https://prezi.com/-zcvq8qi6hgm/present/?auth_key=xegvk1o&follow=1pe1olc1jeq-&kw=present--zcvq8qi6hgm&rc=ref-171583638

7 Evaluatie en discussie

Dit onderzoek, uitgevoerd voor Stichting Kompaan en De Bocht, over hoe de mentoren de alleenstaande minderjarige vreemdelingen binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht kunnen stimuleren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk is over het algemeen op prettige wijze verlopen. Gedurende het onderzoek zijn een aantal sterke punten en een aantal minder sterke punten aan het licht gekomen. In dit hoofdstuk worden deze punten binnen alle fasen van het onderzoek toegelicht.

De oriëntatie van het onderzoek verliep wat moeizaam, omdat het lastig was om een concreet onderwerp te vinden. Na aan medewerkers te vragen waar zij tegenaan liepen, kwam hier weinig respons uit. Hierna is de onderzoeker meer gaan observeren en luisteren naar wat er meer onbewust speelde onder de medewerkers. Hier vloeiden twee onderwerpen uit voort, waarvan één onderwerp ging over de integratie van de jongeren. Echter bleek dit onderwerp te breed, waarna de onderzoeker het heeft teruggebracht tot het aangaan van contacten buiten het etnische netwerk. Hierna volgden de onderzoeksvraag, het onderzoeksdoel en de deelvragen. Na deze opgesteld te hebben, is de onderzoeker door ontwikkelingen binnen de organisatie overgestapt naar een andere woongroep met een ander team. De bedoeling was dat het onderzoek uitgevoerd zou worden binnen de kinderroegroep waar de onderzoeker het onderzoek gestart was en waar de gesignaleerde handelingsverlegenheid speelde. Echter heeft de onderzoeker door bovengenoemde ontwikkelingen het onderzoek breder over de afdeling moeten trekken. Omdat het onderzoek al gestart was, heeft de onderzoeker door tijdsgebrek niet meer kunnen onderzoeken of deze handelingsverlegenheid daadwerkelijk over de gehele afdeling speelde. Gedurende het onderzoek is gebleken dat de handelingsverlegenheid zich niet beperkte tot één groep. Echter was het beter geweest als de onderzoeker de tijd had gehad om dit daadwerkelijk te kunnen onderzoeken.

Na de oriëntatie is begonnen met het literatuuronderzoek. Een nadeel hiervan was dat er weinig recente bronnen te vinden waren en dat er weinig tot geen literatuur te vinden was over AMV'ers. De onderzoeker heeft daarom moeten uitwijken naar minder recente en meer algemene bronnen over vluchtelingenkinderen- en adolescenten. Een sterk punt binnen het literatuuronderzoek is dat de onderzoeker een grote verscheidenheid aan zowel Nederlandse als internationale bronnen gebruikt heeft.

Hierna is de onderzoeker begonnen met het praktijkonderzoek. Omdat de onderzoeker halverwege het onderzoek gewisseld is van team en woongroep, is het praktijkonderzoek niet gericht op één groep en één team maar heeft de onderzoeker alle lagen van de afdeling meegenomen. Het praktijkonderzoek verliep om deze reden moeizamer dan verwacht. De onderzoeker ontving niet van iedereen respons en het bleek lastig om alle interviews in te plannen omdat deze plaats vonden op verschillende groepen. Hierdoor is de originele planning een stuk uitgelopen. Daarnaast bleek het in de praktijk lastig om evenveel jongeren te ondervragen van Syrische als van Eritrese afkomst. Dit omdat de onderzoeker afhankelijk was van de bereidheid van de jongeren om mee te werken en op veel groepen de meerderheid van de jongeren van Eritrese afkomst is. Verder bleek het lastig om diepgang te creëren in de interviews met de jongeren. Ondanks dat het mogelijk was voor de onderzoeker om een mix te maken van bekende en onbekende jongeren voor de onderzoeker en de onderzoeker interculturele competenties heeft ingezet, bleven bijna alle interviews aan de oppervlakte. Het wantrouwen van de jongeren veroorzaakt door het geweld en de traumatische ervaringen die zij hebben meegemaakt zal hier een grote rol in gespeeld hebben. Ook kan het feit dat de jongeren uit een collectivistische cultuur komen kan hier een rol in gehad hebben (Van Der Veer, 2002). In collectivistische culturen is er

geen plek voor een eigen mening, deze wordt gevormd door de familie (Hofstede et al., 2012). Dit kan ervoor gezorgd hebben dat de jongeren het lastig vonden om hun mening te geven.

Ten slotte is één interview niet volledig bruikbaar geweest. Dit omdat de jongere de onderzoeker niet goed begreep, maar ook niet wilde dat er een tolk ingeschakeld werd. Hierdoor is het niet mogelijk geweest om alle benodigde data te verzamelen in dit interview. Dit heeft ervoor gezorgd dat de onderzoeksopzet rondom respondentengroep 3 niet precies aangehouden is, waardoor de respondentengroep niet volledig representatief is geworden.

Een sterk punt is dat het verder wel volledig is gelukt om de onderzoeksopzet aan te houden. Dit heeft gezorgd voor veel interessante en bruikbare data vanuit de andere respondentengroepen. Daarnaast is, ondanks dat dit in eerste instantie niet de insteek was bij de start van het onderzoek, een sterk punt dat er mentoren en jongeren zijn ondervraagd vanuit alle soorten woongroepen binnen MAAT. Door dit te bewerkstelligen is een volledig beeld ontstaan vanuit alle lagen van de afdeling.

Verder kan gesteld worden dat het doel van het onderzoek gehaald is. Dit doel was dat het onderzoek informatie geeft hoe de mentoren werkzaam binnen afdeling MAAT van Stichting Kompaan en De Bocht de alleenstaande minderjarige vreemdelingen die binnen MAAT wonen, kunnen stimuleren om contacten buiten het etnische netwerk aan te gaan. Door de conclusies en aanbevelingen wordt een praktisch beeld geschetst over hoe de mentoren de jongeren kunnen stimuleren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk. Buiten aanbevelingen voor de mentoren, zijn er tevens een aantal aanbevelingen gedaan voor de leidinggevenden van MAAT. Gedurende de uitvoering van het onderzoek is de onderzoeker erachter gekomen dat er een aantal punten naar voren kwamen die van essentieel belang zijn om AMV'ers te stimuleren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk maar waarbinnen meer een rol weggelegd is voor de leidinggevenden. Ondanks dat de onderzoeksvraag gericht is op de mentoren, zijn deze aanbevelingen wel bruikbaar: wanneer de leidinggevenden deze aanbevelingen in werking zetten, zullen de mentoren hier vervolgens op in kunnen zetten bij het uitbreiden van het etnische netwerk.

Dit onderzoek uitgevoerd is binnen Stichting Kompaan en De Bocht. Dit maakt de resultaten en aanbevelingen niet bruikbaar voor andere organisaties waar dezelfde handelingsverlegenheid een rol speelt. Om het onderzoek wel bruikbaar te maken, zou er breder, aanvullend onderzoek gedaan moeten worden binnen andere organisaties.

8 Literatuurlijst

- Ager, A. & Strang, A. (2008) *Understanding Integration: A Conceptual Framework*. Journal of Refugee Studies. 2008.
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Peters, V., Velden, van der, T., & Goede, de, M. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers
- Beirens, H., Hughes, N., Hek, R. & Spicer, N. (2007). *Preventing social exclusion of refugee and asylum seeking children: Building new networks*. Social Policy and Society, 6 (2), 219-229.
- Berry, J.W. (1997) *Immigration, Acculturation and Adaptation*. Applied Psychology: An International Review, Vol. 46, No. 1, pp. 5-68.
- Blakemore, S. (2008). *The social brain in adolescence*. Nature reviews. Neuroscience, Vol. 9, No. 4, pp. 267-277
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2016). *Alleenstaande minderjarige vreemdeling; nationaliteit, geslacht en leeftijd*. Opgevraagd op 01-03-2016, van <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=82045ned&D1=0&D2=a&D3=0&D4=0&D5=a&HD=160715-1016&HDR=T%2cG1&STB=G2%2cG3%2cG4>
- Choudhury, S., Blakemore, S. & Charman, T. (2006). *Social cognitive development during adolescence*. Soc Cogn Affect Neurosci. 2006 Dec; 1(3): 165–17
- Claes M. & Gerritsen, M. (2013). *Culturele waarden en communicatie in internationaal perspectief*. Bussum: Uitgeverij Coutinho
- Crone, E. (2012). *Het sociale brein van de puber*. Soest: Uitgeverij Bert Bakker
- Enns, R., Kirova, A. & Connolly, D. (2013). *Examining Bonding and Bridging Activities in the Context of a Common Spaces Approach to Integration*. Canadian Ethnic Studies. 2013, Vol. 45 Issue 3, p39-63. 25p
- Feldman, R.S (2012). *Ontwikkelingspsychologie*. Amsterdam: Pearson Benelux
- Hanekamp, M. (2012). *De Kracht van een Maatje. Onderzoek naar de invloed van interetnisch contact d.m.v. maatjesprojecten op de integratie van vluchtelingen* (Masterscriptie). Algemene Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht, Utrecht.
- Haterd, J., Van de Poll, A., Felten, H., Vos, R., & Bellaart, H. (2010). *Naar interculturele competentieprofielen in het preventieve en ontwikkelingsgericht jeugdbeleid*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Heerink, M., Pinkster-Schalken, S. & Bratti-van der Werf, M. (2013). *Onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: Pearson Benelux B.V.
- Hek, R. (2005). *The Experiences and Needs of Refugee and Asylum Seeking Children in the UK: A literature review*. Birmingham: NECF.
- Hendrix, H. (2001). *Bouwen aan netwerken. Leer- en werkboek voor het bevorderen van sociale steun in de hulpverlening*. Soest: Uitgeverij H. Nelissen

- Hernández-Plaza, S., Alonso-Morillejo, E. & Pozo-Muñoz, C. (2005). *Social Support Interventions in Migrant Populations*. British Journal of Social Work (2006) 36, 1151–1169
- Hofstede, G., Hofstede, G.J. & Minkov, M. (2012). *Allemaal andersdenkenden. Omgaan met cultuurverschillen*. Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Business Contact
- Inspectie Jeugdzorg, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2014). *Opvang en woongezinnen van Nidos*. Utrecht: Inspectie Jeugdzorg
- Inspectie Jeugdzorg, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2016). *Kwaliteit opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen*. Utrecht: Inspectie Jeugdzorg
- Jaffari-Bimmel, Juffer, F., IJzendoorn, van M. H., Bakermans-Kranenburg, M.J. & Mooijaart, A. (2006). *Social Development From Infancy to Adolescence: Longitudinal and Concurrent Factors in an Adoption Sample*.
- Jasinskaja-Lathi, I., Liebkind, K., Jaakkola, M. & Reuter, A. (2006). *Perceived discrimination, social support networks, and psychological well-being among three immigrant groups*. Journal of CrossCultural Psychology, 37 (3), 293-311.
- Kennisplatform Integratie en Samenleving (2016) *Werken dialoogbijeenkomsten tegen discriminatie?* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut & Movisie
- Kompaan en De Bocht (2017). *Prezi nieuwe netwerken*. Opgevraagd op 26-04-2017, van https://prezi.com/-zcvq8qi6hgm/present/?auth_key=xegvk1o&follow=1pe1olc1jeq-&kw=present--zcvq8qi6hgm&rc=ref-171583638
- Lange, de R. et al. (2011). *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*. Garant: Antwerpen/Apeldoorn
- Lieshout, van P. & Zuthem, van J.W. (1991). *Wonen als werk. Zorgverlenen in beschermde woonvormen*. Houten/Antwerpen: Bohn Stafleu van Loghum
- Liu, S., Volčič Z. & Gallois, C. (2015). *Introducing intercultural communication. Global cultures and contexts*. London: SAGE Publications Ltd.
- Martinovic, B., van Tubergen, F. & Maas, I. (2009). *Changes in immigrants' social integration during the stay in host country: the case of non-western immigrants in the Netherlands*. Social Science Research, 38, 870-882.
- Migchelbrink, F. (2016). *Handboek praktijkgericht onderzoek. Zorg, welzijn, wonen en werken*. (3^e ed.). Amsterdam, Nederland: SWP.
- Molen, van der H, T., Hommes, M. & Kluijtmans, F. (2011). *Gespreksvoering*. Noordhoff Uitgevers bv.
- Nederlands nationaal contactpunt voor het Europees migratienetwerk (2010). *Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen in Nederland. AMV-beleid en -cijfers inzake opvang, terugkeer en integratie*. Utrecht: Pharos

- New Dutch Connections (2015). *New Dutch Connections. Jaarbeeld 2015. Jaarverslag 2015*: New Dutch Connections
- Pharos (2016). *'Van ver gekomen...' Een verkenning naar het welzijn en de gezondheid van Eritrese vluchtelingen*. Utrecht: Pharos
- Phillimore, J. (2011). *Refugees, Acculturation Strategies, Stress and Integration*. Journal of Social Policy, 40(3), 575-593.
- Scheffers, M. (2015). *Sterk met een vitaal netwerk. Empowerment en de sociaal netwerkmethodiek*. Bussum: Uitgeverij Coutinho
- Schrijver, H. (2010). *Vernieuwde methodiek AMV-opvang*. Rijswijk: COA.
- Shadid, W.A. (2000). *Interculturele communicatieve competentie*. Psychologie en Maatschappij, jrg. 24, no. 1, 2000, pp. 5-14
- Slot, W. & Aken, van M. (2010) *Psychologie van de adolescentie. Basisboek*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff
- Startblok Riekerhaven (2016). *Wat is het startblok*. Opgevraagd op 24-11-2016, van <http://www.startblok.amsterdam/over-het-project/wat-is-het-startblok/>
- Tiggeloven, S. (2015). *Het belang van ouders en naasten voor een succesvolle terugkeer*. Maatschappelijk werk en Dienstverlening. Hogeschool Utrecht, Utrecht
- United Nations High Commissioner for Refugees (2015). *Global trends. Forced displacement in 2014*. Global Trends Rapport. UNHCR.
- Veer, van der, G. (2002). *Gevluchte adolescenten. Ontwikkeling, begeleiding en hulpverlening*. Utrecht: Stichting Pharos
- Vereijken, A (2001). *Een steunend sociaal netwerk. Kwaliteit van leven*. MEE Gelderse Poort
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten & Platform Opnieuw Thuis (2016). *Factsheet 'Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers)*.
- Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers
- Weijters, G. & Scheepers, P. (2003). *Verschillen in sociale integratie tussen etnische groepen: beschrijving en verklaring*. Mens & Maatschappij. 78, 2, p. 144 1 p.

9 Bijlage 1: Interviewvragen

9.1 Interview groep 1

9.1.1 Introductie

Fijn dat je deel wilt nemen aan dit interview. Allereerst wil ik graag toestemming vragen om dit interview op te nemen. Dit maakt het voor mij mogelijk om het interview uit te typen in transcript, waaruit ik de gegevens kan analyseren en verwerken. Dit interview wordt afgenomen in het kader van mijn afstudeeronderzoek. Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe de jongeren binnen MAAT gestimuleerd kunnen worden contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving. Het interview zal een half uur tot een uur duren. De gegevens zullen volledig anoniem verwerkt worden. Als dingen onduidelijk zijn, is er alle ruimte om dit aan te geven. Ik zal de vraag dan herformuleren en/of toelichten.

9.1.2 Persoonsgegevens

Naam:

Leeftijd:

Functie:

Aantal jaren werkzaam binnen MAAT:

9.1.3 Topiclijst met vragen

1. Visie uitbreiden netwerk
 - Heeft het volgens jou meerwaarde om het etnische netwerk van een jongere uit te breiden met Nederlandse contacten? Zo ja, kun je dit toelichten?
2. Helpende factoren
 - Wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk? Jonge leeftijd, derden (familie, gemeenschap, kerk), grootte van de culturele groep
 - Denk jij dat de mentoren/de organisatie (een aantal van) deze factoren kunnen versterken? Zo ja, hoe zou dat gedaan kunnen worden?
3. Belemmerende factoren
 - Wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk? Woonplek, discriminerende houding van de maatschappij, (hoeveelheid) mensen van de eigen culturele groep
 - Denk jij dat de mentoren/de organisatie (een aantal van) deze factoren kunnen wegnemen/verminderen? Zo ja, hoe zou dat gedaan kunnen worden?
4. Werkwijze
 - Besteed jij in de begeleiding structureel aandacht aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?
 - Hoe pak je dit aan in de begeleiding en in twee- en driegesprekken? Systematische wijze? Hulpmiddelen? Netwerk analyseren, inzicht geven in het netwerk (waar dient het versterkt te worden en waarom), hoofddoelen en werkdoelen opstellen, uitvoeren met stimulatie en coaching en belemmeringen bespreken, evaluatie, na de evaluatie ook nog gespreksonderwerp?
 - Wat doe je op dit moment om de AMV'ers te stimuleren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk?
 - Denk je dat het belangrijk is om doelen hierover op te stellen?
 - Hoe pak je het aan als een jongere dit zelf niet wil?
5. Effectieve methodes

- Wat zijn volgens jou effectieve methodes/punten die de mentoren toe kunnen passen om AMV'ers te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk?
- Wat zijn hierbij belangrijke aandachtspunten?

9.1.4 Afsluiting

Heb je nog opmerkingen of vragen? Het is altijd mogelijk om mij te e-mailen wanneer je later nog op belangrijke punten komt. De gegevens zullen door mij geanalyseerd worden en direct hierna vernietigd worden. De data zal volledig anoniem verwerkt worden. Zodra het onderzoek af is, zal een kopie hiervan op de I-schijf geplaatst worden. Ik zal een e-mail sturen zodra dit gebeurd en waar het onderzoek te vinden is. Ten slotte wil ik je graag bedanken voor je deelname aan dit onderzoek.

9.2 Interview groep 2

9.2.1 Introductie

Fijn dat je deel wilt nemen aan dit interview. Allereerst wil ik graag toestemming vragen om dit interview op te nemen. Dit maakt het voor mij mogelijk om het interview uit te typen in transcript, waaruit ik de gegevens kan analyseren en verwerken. Dit interview wordt afgenomen in het kader van mijn afstudeeronderzoek. Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe de jongeren binnen MAAT gestimuleerd kunnen worden contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk zodat zij actief integreren in de Nederlandse samenleving. Het interview zal een half uur tot een uur duren. De gegevens zullen volledig anoniem verwerkt worden. Als dingen onduidelijk zijn, is er alle ruimte om dit aan te geven. Ik zal de vraag dan herformuleren en/of toelichten.

9.2.2 Persoonsgegevens

Naam:
Leeftijd:
Functie:
Aantal jaren werkzaam binnen MAAT:

9.2.3 Topiclijst met vragen

1. Visie uitbreiden netwerk
 - Heeft het volgens jou een meerwaarde om het etnische netwerk van een jongere uit te breiden met Nederlandse contacten? Zo ja, kun je dit toelichten?
2. Helpende factoren
 - Wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk? Jonge leeftijd, derden (familie, gemeenschap, kerk), grootte van de culturele groep
 - Denk jij dat de mentoren/de organisatie wat kunnen betekenen om (een aantal van) deze factoren kunnen versterken? Zo ja, hoe zou dat gedaan kunnen worden?
3. Belemmerende factoren
 - Wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV'ers om contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk? Woonplek, discriminerende houding van de maatschappij, (hoeveelheid) mensen van de eigen culturele groep
 - Denk jij dat de mentoren/de organisatie wat kunnen betekenen om (een aantal van) deze factoren weg te nemen/te verminderen? Zo ja, hoe zou dat gedaan kunnen worden?
4. Werkwijze mentoren
 - Denk jij dat het belangrijk is dat de mentoren structureel aandacht besteden aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?

- Hoe kunnen de mentoren volgens jou het uitbreiden van het Nederlandse netwerk het beste aanpakken in de begeleiding en twee- en drie gesprekken? Systematische wijze? Hulpmiddelen? Netwerk analyseren, inzicht geven in het netwerk (waar dient het versterkt te worden en waarom), hoofddoelen en werkdoelen opstellen, uitvoeren met stimulatie en coaching en belemmeringen bespreken, evaluatie, na de evaluatie ook nog gespreksonderwerp?
 - Wat zijn hierbij belangrijke aandachtspunten?
5. Effectieve methodes
- Wat zijn volgens jou effectieve methodes/punten die de mentoren toe kunnen passen om AMV'ers te empoweren contacten aan te gaan buiten het etnische netwerk?
 - Hoe kunnen de mentoren dit concreet toepassen?
 - Wat zijn hierbij belangrijke aandachtspunten?

9.2.4 Afsluiting

Heb je nog opmerkingen of vragen? Het is altijd mogelijk om mij te e-mailen wanneer je later nog op belangrijke punten komt. De gegevens zullen door mij geanalyseerd worden en direct hierna vernietigd worden. De data zal volledig anoniem verwerkt worden. Zodra het onderzoek af is, zal een kopie hiervan op de I-schijf geplaatst worden. Ik zal een e-mail sturen zodra dit gebeurd en waar het onderzoek te vinden is. Ten slotte wil ik je graag bedanken voor je deelname aan dit onderzoek.

9.3 Interview groep 3

9.3.1 Introductie

Fijn dat je deel wilt nemen aan dit interview. Allereerst wil ik graag toestemming vragen om dit interview op te nemen zodat ik het later uit kan werken. Ik heb aan jou gevraagd of je dit interview met mij wil doen omdat ik bezig ben met een onderzoek. Voor dit onderzoek wil ik graag mentoren maar ook jongeren interviewen. Het onderzoek richt zich erop hoe de mentoren jullie kunnen helpen om contacten aan te gaan met Nederlanders. Het interview zal maximaal een half uur duren. De gegevens zullen volledig anoniem verwerkt worden. Als je een vraag niet begrijpt of wanneer iets onduidelijk is, geef het dan aan. Ik zal dan proberen het duidelijker uit te leggen.

9.3.2 Persoonsgegevens

Naam:

Leeftijd:

Wonend op KWE:

Aantal maanden in Nederland:

Aantal maanden wonend binnen MAAT:

9.3.3 Topiclijst met vragen

1. Samenstelling netwerk
 - Heb jij contacten met landgenoten?
 - Heb jij contacten met Nederlanders (Nederlandse vrienden, of Nederlanders waar je regelmatig contact mee hebt buiten leerkrachten/mentoren)?
 - Met wie, hoe ziet dit contact eruit, waar ken je ze van?
2. Wens samenstelling netwerk
 - Vind je het belangrijk om contacten te hebben met Nederlanders? Hoe kijk jij hier tegen aan?
 - Vraag 2 ja: hoe is dit zo gekomen?
 - Vraag 2: nee, zou je dit graag willen?

3. Helpende factoren

- Wat zou jou helpen/wat heeft jou geholpen om contact te krijgen met Nederlanders? Vaardigheden, kennis van taal/Nederland, vrijetijdsbesteding, etc.

4. Belemmerende factoren

- Wat maakt het moeilijk voor jou om contacten aan te gaan met Nederlanders? Woonplek, discriminerende houding van de maatschappij, (hoeveelheid) mensen van de eigen culturele groep,

5. Hulp van mentor

- Vraag jij hulp van de mentor om contacten aan te gaan met Nederlanders?
- Praat de mentor met jou over dit onderwerp?
- Hoe kan de mentor jou helpen om contacten aan te gaan met Nederlanders?

9.3.4 Afsluiting

Heb je nog opmerkingen of vragen? Het is altijd mogelijk om dingen aan mij te vragen wanneer je later nog op belangrijke punten komt. Dit kan via je eigen mentor of je kunt dit rechtstreeks aan mij vragen. De gegevens zullen door mij geanalyseerd worden en direct hierna vernietigd worden. De data zal volledig anoniem verwerkt worden. In het onderzoek zal dus nergens terug komen dat ik het interview met jou gehouden heb. Ten slotte wil ik je graag bedanken voor je deelname aan dit onderzoek.

10 Bijlage 2: Transcripten interviews

10.1 Respondenten groep 1

10.1.1 Respondent 1

E: Dit interview wordt afgenomen voor mijn afstudeeronderzoek. Het gaat over hoe de mentoren van MAAT de jongeren kunnen stimuleren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk. Dus dat is eigenlijk waar het onderzoek over gaat en de vragen die ik jou ga stellen zullen daar natuurlijk ook over gaan.

B: Oke

E: ik verwacht, je bent mijn eerste kandidaat. Ik schat dat het tussen een half uurtje en een uurtje zal duren, maar

B: We zien het wel.

E: We zullen het zien inderdaad. Het zal gewoon anoniem verwerkt worden, dus, jouw naam komt ook nergens in terug.

B: Helemaal goed

E: Nou dan wil ik graag beginnen met de eerste vraag. En dat is heeft het volgens jou meerwaarde om het AMV-netwerk van een jongere uit te breiden met Nederlandse contacten?

B: Heeft zeker een meerwaarde.

E.: Ja, kun je dat uitleggen waarom denk jij dat?

B: Zeker na hun 18^e jaar als ze dingen zelfstandig moeten gaan doen, en er niet helemaal uitkomen is het altijd handig als zij gewoon Nederlanders binnen je netwerk hebt. Zodat je ze om hulp kunt vragen.

E: Ja, oke. Duidelijk.

E: nou en dan gaan we naar het eerste onderwerp. Dit onderwerp zijn helpende factoren. Wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten hun AMV-netwerk? Ehm, ja.

B: lastig. Maar ik denk sowieso het hebben van sport en dan niet een individuele sport. Veel jongeren kiezen voor fitness, maar dat doe je toch alleen dus daar ga je je netwerk niet mee vergroten. Ehm, teamsporten of een sport die misschien wel individueel is maar waar geen andere AMV jongeren op zitten zodat je ook wel je contacten aan gaat met andere mensen. Werk, bijbaantjes en ja, ik denk ook wel gewoon het jongerenwerk. Contacten leggen binnen jongerenwerk. Buurtactiviteiten en dergelijke.

E: Oke. En als je echt gaat kijken naar bijvoorbeeld individuele factoren, factoren van de jongere zelf. Wat denk jij dat daar, denk je dat daar nog helpende factoren kunnen liggen?

Als je kijkt bijvoorbeeld naar sociale vaardigheden, of de culturele groep waar ze bij horen

B: nou ja, sociale vaardigheden is natuurlijk sowieso wel handig om die te hebben. En je ziet toch dat jongeren gewoon vooral naar hun eigen landgenoten trekken dus dan is het heel lastig om ze daar uit te krijgen. Om buiten dat netwerk te gaan zoeken. dus dan denk ik toch ook wel de medewerking van de mentoren die ze hebben. Maar ook wel wil. Ze moeten het wel willen. Op het moment dat een jongere niet wil dan word het wel heel erg lastig.

E: oke. Ehm, en dan de belemmerende factoren. Wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV's om die contacten aan te gaan?

B: Ja, dat zei ik net al natuurlijk. De hoeveelheid leeftijdsgenoten die ze om zich heen hebben, op school, op de KWE/KWG/KWE+, ja die spreken toch hun taal. En dan is het heel veilig en vertrouwd om naar dat groepje te trekken. Zou ik zelf ook doen denk ik.

E: ja, dus jij zegt ook dat ze hier wonen met alleen maar hun eigen doelgroep is zo'n raar woord maar

B: eigen landgenoten

E: landgenoten, dat ze alleen wonen met eigen landgenoten, dat ze alleen naar school gaan met hun landgenoten

B: is wel een belemmerend dingetje denk ik, jazeker

E: ja dat denk ik ook.

E: En ehm, denk je dat er nog meer factoren meespelen, of zeg je nee dat zijn ze wel?

B: ik denk dat at wel de grootste is. En ja de taal natuurlijk gewoon, maar dan kom je ook weer bij de doelgroep waar ze mee wonen en op school zitten, die spreken hun taal dus dan is het minder motiverend om die Nederlandse taal te gaan spreken. En daarbij zijn ze denk ik vaak, als ik dan naar mezelf kijk zou ik dat ook hebben, maar best wel onzeker om met jouw beperkte Nederlands contacten aan te gaan met Nederlandse jongeren.

E: ja. Dat, ja, dat ze daar onzeker van zijn en dat ze daardoor nog meer toe gaan trekken naar hun bestaande groepje, wat ze al hebben.

B: maar een belemmerende factor kan denk ik ook wel zijn dat niet alle Nederlandse jongeren ook open staan voor contacten met AMV.

E: ja, dat zijn inderdaad ook punten die in de literatuur naar voren komen.

B: en ga dan maar eens zoeken, hoe kun je positieve ervaringen geven aan die jongeren met Nederlandse jongeren. Want je weet van te voren ook niet waar je in terecht komt zeg maar.

E; ja dat sluit eigenlijk wel mooi aan bij mijn volgende vraag. Denk je dat de mentoren of de organisatie die factoren kunnen verminderen of wegnemen of dat dat de organisatie of de mentoren daar iets in kunnen betekenen?

B: ik denk dat het wel echt een aandachtspunt moet blijven en dat we moeten blijven zoeken naar openingen. Of je ze echt weg kan nemen, dat denk ik haast niet. Verminderen bij onze jongeren natuurlijk wel maar aan de andere kant van Nederlandse jongeren, daar kunnen wij verder weinig aan doen. behalve dan zoeken naar jongeren die er wel voor open staan.

E: ja, en als je kijkt bijvoorbeeld naar woonplek of

B: ja dat is aan de ene kant voor het contact met Nederlandse jongeren heel belemmerend. Maar aan de andere kant denk ik wel noodzakelijk. Want ze moeten ook gewoon een fijn en veilig thuis hebben en ik denk als je dan net hier in Nederland komt als je ze dan bijvoorbeeld met alleen maar Nederlanders zou plaatsen, ja denk niet dat dat werkt.

E: Oke. Toevallig weet ik dat de organisatie wel bezig is om een soort gemengde woonvorm te bewerkstelligen. Hoe zou jij daar tegenover staan? Dat ze bijvoorbeeld Nederlandse jongeren of studenten mengen met ex-AMV doelgroep.

B: dus na 18?

E: ja na 18 is dat.

B: dat is alleen maar heel positief. Voor 18 niet. Binnen de organisatie want dan kom je gewoon met Nederlandse jongeren die ook binnen de hulpverlening zitten en of dat dan positief effect heeft op onze jongeren. Dat betwijfel ik. Maar ik denk inderdaad voor na 18, als je Nederlandse studenten hebt die daar voor open staan, dat is alleen maar super mooi. Ja dat zie je nou ook bij F. en I. die kamers gevonden hebben met Nederlandse studenten, ja top.

E: super goed he. Ja als je daar ook naar gaat kijken bijvoorbeeld dat huisvesten door de gemeente en dus zelf een kamer zoeken. hoe denk je daarover? Denk jij van dat door de gemeente afgeschaft zou moeten worden, want dan komen ze natuurlijk wel weer met hun eigen, binnen het AMV-netwerk blijven ze dan eigenlijk.

B: ik vind het jammer dat ze binnen hun eigen netwerk dan weer blijven. Of binnen dezelfde doelgroep blijven. Maar de praktijk blijkt dat het ook gewoon zo lastig is om gewoon zelf een kamer te vinden, nou is het bij ons toevallig 2x in een heel korte tijd gelukt, maar dat is echt toevallig. Als ik gewoon kijk naar de 6 jaar dat ik hier werk, valt niet mee. En dan denk ik van ja dan is het wel prettig dat de gemeente zo'n taakstelling doorbemiddeling achter de hand heeft want anders hebben ze niks na 18.

E: klopt.

B: en dan denk ik ja, dat zou ook zonde zijn want wat ga je dan weer creëren. Dus ik denk voor het volgende opstapje als dat dan weer is met de eigen doelgroep ja dan moet dat maar zo. Maar ik zou dan wel als 18+ begeleiding adviseren ja dat ze dan wel verder gaan kijken. Inschrijven en toch doorzoeken om wel gewoon dat Nederlandse netwerk in te gaan. en niet daar maar gewoon te blijven zitten.

E: ja. Duidelijk. Ehm dan de volgende vraag. Ehm besteedt jij in de begeleiding structureel aandacht aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?

B: te weinig.

E: dat is een eerlijk antwoord. Dat zoek ik ook!

B: nee ik denk te weinig.

E: hoe komt dat denk je zelf?

B: het zou veel meer moeten en dat vind ik echt. Want daar heb ik in de voorgaande vragen natuurlijk ook wel al gezegd, maar omdat in praktijk blijkt dat het best lastig is en best moeilijk is. Afgelopen jaren dan begin je er heel enthousiast aan, bijvoorbeeld zo'n contourdetwern, R-newt, dan ga je 3x mee, 4x mee, maar zodra we verwachten van de jongeren dat ze zelf blijven gaan, ja. 9 van de 10 keer gebeurd dat gewoon niet. Dan denk ik ja, dus dan ligt dat weer een tijdje stil. En dan krijg je de volgende jongere en denk ik oh ja daar gaan we weer! En dan heb je weer hetzelfde resultaat en dan word je wel lakser van. Om het maar gewoon zo te zeggen.

E: ja.

B: en dan denk ik ja super goed hoor dat het er is en we zouden dat eigenlijk ook vol moeten blijven houden. Maar als je iedere keer weer terugkomt op hetzelfde dan word je daar gewoon minder gemotiveerd

E: want waar komt dat door denk jij? Dat het dan even goed gaat en dat het dan weer afzwakt en dat het dan

B: ik heb geen idee. Want dan denk ik de activiteiten die aangeboden worden, ik heb dan de meeste ervaringen met R-newt, zijn echt wel super leuk. Waar jongeren in eerste instantie ook best enthousiast over zijn, ik heb geen idee waarom ze het dan niet doorzetten om te blijven gaan.

E: blijft het dan ook bij jou als jij ehm, daar kom ik dadelijk verder nog op terug op jouw aanpak, maar als jij daar mee begint blijft het dan ook, als jij dat met een jongere hebt gedaan, blijft het dan ook een gespreksonderwerp? Blijf jij daar over met de jongere over in doorpraten?

B: niet altijd. Ik denk nee, ik denk dat het wel, het lijkt wel of het iedere keer als ik dan naar mezelf kijk maar ook naar de groepen waar ik gewerkt heb bij collega's, op het moment dat je er weer mee aan de slag gaat dan is het even hot item en dan ben je daar ook echt wel mee bezig. als het dan wegzakt dan lijkt het ook dus aanhalingstekens vergeten weet je wel. en dan ja, dan verwaterd dat toch. En dan met die taalmaatjes vind ik ook echt super mooi project, in mijn 6 jaar ook al verschillende jongens aan een taalmaatje gekoppeld en dan na 3 keer dat ze dan afgesproken hebben met hun taalmaatje zeggen ze het zelf weer op. En dan denk ik ja, oke volgende, gaan we weer weet je. Je word daar gewoon zelf ook wat lakser van.

E.: oke duidelijk. Want dan wil ik nog even terugkomen op jouw aanpak. Als jij daar dan mee begint, van begin tot eind, hoe pak je dat aan. Hoe is jouw werkwijze daarin?

B: even geluid uit.

E: ja.

B: ik ben wel iemand als we er dan mee aan de slag gaan met zo'n R-newt of met een taalmaatje, ga ik makkelijk mee. Vind ik ook leuk om te doen om met de jongere daar heen te gaan. en ook om er regelmatig heen te gaan en aan de ene kant zou ik het liefst er wel elke week mee naartoe willen gaan. end an weet je ook dat het blijft lopen, maar aan de andere kant weet je ook dat je dat niet moet doen om iedere keer mee te gaan want dan gaan ze het nooit zelf oppakken. Dus wat bereik je er dan weer mee?

B: om ze constant maar aan het handje mee te moeten nemen. dat kan ik heel leuk vinden end at kan de jongere heel leuk vinden op het moment dat ik er iedere week fanatiek op mn fietsje mee naar toe ga, ja op een gegeven moment moeten ze dat wel zelf gaan doen. en op het moment dat ik dan niet mee ga dan een paar weken herinner je ze er nog aan en dan houdt het eigenlijk op.

E; ja, want jij mij nu verteld is natuurlijk de uitvoering. Wat daarvoor zit, doe jij bijvoorbeeld, stel jij daar bijvoorbeeld doelen voor op samen met de jongere?

B: ook te weinig.

E; ook te weinig.

B: ja.

E: omdat het natuurlijk een vast gesprekspunt is in de begeleidingsgesprekken waar ook doelen opgesteld moeten worden, maar je zegt dat gebeurd toch te weinig.

B; ja.

E: en waar ligt dat aan denk je?

B: Ehm, ik denk omdat jongeren vaak hun eigen ding ook wel doen. ehm, goh hoe ga ik dat is even leuk omschrijven. Je hebt – we zijn even aan het praten – ehm even kijken hoor. Je gaat met een jongere met dingen aan de slag en je bespreekt dat netwerk natuurlijk ook.

E: ja je je bespreekt het

B: de jongere gaat naar school, die doen hun dingetjes buiten school, je bent vaak al met veel dingen bezig met de jongere en dan staat dat gewoon niet hoog genoeg op het prioriteitenlijstje denk ik.

E: maar je denkt wel dat dat zou moeten?

B: ja eigenlijk wel. ja het is hartstikke belangrijk, omdat je natuurlijk steeds met de jongere werkt naar 18, naar zelfstandigheid en dan kunnen ze het zo hard gebruiken. Dus het zou veel meer, ja het zou veel meer moeten gewoon. Ook bij mezelf en ook bij collega's en binnen MAAT gewoon.

E: oke, duidelijk. Ehm, even kijken hoor. Ja want als ik jou dan goed begrijp je begint wel met het netwerk te analyseren, je gaat soms niet altijd, stel je er wel doelen voor op, ga je het met de jongere uitvoeren, ehm maar is, heb ik net ook al aan jou gevraagd, maar bijvoorbeeld nadat je het hebt uitgevoerd blijft het een gespreksonderwerp?

B; nee netwerk blijft wel een gespreksonderwerp. Maar te summier. Want het is natuurlijk gewoon een vast agendapunt tijdens je tweegesprekken. Hebben we het in de prestatienormen ook over gehad, je spreekt dan over het netwerk en heeft een jongere vrienden, en wat doe je in je vrije tijd, en ehm we moeten daar gewoon alerter op blijven merk ik zelf ook. Als je dan een tweegesprek hebt dat je ook door blijft vragen. Nou toE. Ilig in het vorige tweegesprek met mijn jongere wel gedaan van goh ik zie dat het in je netwerk veel beter gaat maar je word nou 18. Als je je post niet gegrijpt, wwat kun je dan doen, bij wie kun je terecht? Heb je mensen waar je bij terecht kan en zo niet waar kun je die gaan zoeken dan? Ik denk dat je zoveel meer bewust moet blijven om met dat netwerk aan de slag te gaan. en dan kom je er denk ik ook veel meer achter hebben ze dat netwerk of hebben ze dat nodig, willen ze het?

E: ja want hoe doe jij het als een jongere niet wil? Als zij het Nederlandse netwerk niet willen. Ik wil geen Nederlandse contacten

B: dan leg ik uit waarom het belangrijk is maar ik ga ze niet verplichten. Dat kan ook niet. Ik heb echt zoiets van als een jongere echt niet wil, dan wil hij niet. Dan houdt het voor mij wel op.

E: maar jij probeert ze daar wel inzicht in te geven?

B: ja en het is wel de bedoeling natuurlijk dat een jongere weet waar die voor komt te staan als hij 18 is. Dan kun je niet meer doen denk ik dan het belang uitleggen van een netwerk en daar nog eens op terug te komen in het volgende gesprek weer. Maar uiteindelijk blijft het wel de jongere zelf die het moet gaan doen, niet ik. En ze tegen de zin koppelen aan een taalmaatje of meenemen ergens naartoe dat werkt niet. Want dan heeft het sowieso geen zin.

E: ja, nee klopt dan staan ze er niet achter, nee. Klopt . ehm wat zijn volgens jou effectieve methodes om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten hun AMV-netwerk?

B: poeh dat is een moeilijke. Ja weet ik niet zo goed eigenlijk zo. Methodes om dat te empoweren, ja ik goh. Ik denk wel echt gewoon in die tweegesprekken ookal is het dan een vast onderwerp maar gewoon wat dieper er op in gaan zodat je door kunt vragen, zodat het duidelijker wordt met de jongere. Uitleggen wat er mogelijk is, uitleggen wat wij samen met hun kunnen gaan doen, ze inderdaad van ja naar zo'n R-newt gaan is lastig in je eentje natuurlijk doe je dat niet in je eentje maar als een mentor mee zou gaan sta je er dan wel voor open om te gaan kijken en misschien vind je het wel hartstikke leuk. Nou die sporten die nu allemaal georganiseerd worden, die buurtsporten, super leuk al is dat dan wel weer veel binnen het bestaande netwerk, maar toch he. Van ga er is meer samen met jongeren doen. en blijf daar alert op.

E: ja, en dan ook wel denk jij dan ook wel dat het systematisch werken daar ook wel bij hoort? Dus echt die doelen op gaan stellen en

B: als jongeren daar voor open staan, zeker!

E: ja. Maar ze moeten er voor open staan.

B: ja. Maar dat is met alle doelen. Je kunt pas een doel opstellen als een jongere daar zelf aan wil werken want anders hoeft je er geen doel van te maken.

E.: ja dat klopt, daar heb je gelijk in. Wat zijn belangrijke aandachtspunten bij het empoweren van deze jongeren om die contacten aan te gaan? wat denk jij dat daarbij belangrijk is om als mentor...

** Telefoon gaat***

B: even kijken, waar waren we.

E; wat jij dacht dat effectieve methodes waren en dan was mijn vraag wat denk jij dat belangrijke aandachtspunten daarbij zijn om die jongens te empoweren die contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk

B: nou ja ze het belang ervan in te laten zien. Waarom heb je het nodig, wat is het nut ervan. Ik denk op het moment dat ze dat in kunnen zien en dat kunnen begrijpen, zullen ze er ook meer voor open staan. Ik weet niet zo goed buiten gesprekken hoe je ze daar het belang van in kan laten zien. Maar ik denk inderdaad veel voorbeelden geven van jongeren die 18 zijn van ja als je 18 bent, waar kom je nu voor te staan, waar ga je tegenaan lopen. Want ik denk dat het vooral dat is waardoor je ze kunt motiveren voor na die 18. Ik denk voor die 18, ze hebben nu toch hun eigen ding. En ja ze kijken natuurlijk ook niet verder dan morgen en als ze het nu leuk hebben met hun 4 Eritrese vrienden als je Eritreeër bent adn zullen ze dat toch niet in zien. Want ze vinden het allemaal wel best.

E: ja klopt en dat is precies de reden waarom ik ook op dit onderwerp uitkwam, dat je dat vaak merkt inderdaad dat ze het wel prima vinden. Dat ze zich niet realiseren hoe belangrijk het is als ze 18 zijn dat er geen mentor meer is, dat ze geen voogd meer hebben

B; vaak zijn ze ook gewoon niet in staat om te kijken voor na 18. Dat zien ze dan wel weer. Ook als je vraagt wat wil je gaan doen na je 18^e met school, werk ofzo. Ja daar hebben ze allemaal nog geen idee van. Dat lijkt voor hun gewoon nog zo ver weg. Misschien is het over 4 maanden maar hun vinden 4 maanden nog gewoon super lang.

E: ja, klopt. Ja. Wat ik jou ook hoor zeggen dat je daar als mentor gewoon mee moet gaan.

B: samen. Neem ze maar aan het handje mee. Ik denk dat de meeste jongeren gewoon nodig hebben. Misschien wel langer dan dat wij het doen. dat wel, want dan spreken wij hier af we gaan 3x mee, en de vierde keer moeten ze zelf. Maar is het in 3x al zo eigen gemaakt of hoe noem je het? He in het systeem, dat ze ook in staat zijn om die 4de keer zelf te gaan.

E.: ga je hier ook het gesprek over aan? Vraag je ook vind je het fijn als ik nog mee ga of kun je het alleen of zeg jij nee ik wil nu dat jij allen gaat, want...

B: ja die keren dat we het nu als dan kijk hier maar ook toen ik nog op de KWG zat, dan word dat eigenlijk gewoon in het teamoverleg afgesproken. Wat doen we? We gaan 3x mee. Ik denk dat dat meer losgelaten moet worden en gekeken moet worden naar wat de jongeren nodig hebben. Iwj kunnen dat wel vinden na 3x, maar is dat daadwerkelijk ook zodat het na 3x is? Moet het niet gewoon 10x bij wijze van spreken? Of ga je 5x mee en ga je dan nog mee naar binnen en blijf je erbij en ga je na die 5x nog wel 5x meefietsen om ze voor de deur af te zetten? kan ook, hoeft je niet mee naar binnen he maar dan zijn ze er misschien wel.

E: ja klopt. Dus echt meer mee aan het handje nemen. jij denk dat dat hun?

B: misschien wel. ik weet niet of het dat is, maar ik kan me voorstellen dat dat wel kan helpen voor een aantal jongeren.

E: oke, ja het gaat ook om jouw visie, wat jij erover denkt. Wat jouw ervaring is

B; en dan inderdaad wel, als ze dan gaan. je kan ze wel 5x meeslepen maar ook misschien wel na iedere keer dat je als mentor gewoon met de jongere van vind je het leuk? Waarom vind je het dan leuk? Wat heb je eraan? En wil je dit blijven doen? en waarom wil je het blijven doen?

E: ja, ja.

B: en niet maar gewoon iedere dinsdag nou daar gaan we weer, hop hop hop. Maar ga er ook het gesprek over aan.

E: ja, en ja ook bijvoorbeeld bespreekbaar maken van dit gaat niet 1, 2, 3. Je zult het met vallen en opstaan moeten doen. Als jij nieuwe mensen wilt leren kennen of contacten aangaan het gaat niet zomaar. Daar moeten ze ook wel inzicht in hebben natuurlijk.

B: en dan is het ook lastig want de laatste keer dat wij hier met jongeren regelmatig naar R-newt zijn geweest, en dan zijn er vooral Syrische jongeren en ja dan neem je 2 Eritreeërs mee, die gaan die 3de keer echt niet zelf. Die denken daar zitten alleen maar Syriërs, waarom zou ik daar nog naar toe gaan?

E: ja

B: dat is dan ook nog een dingetje.

E: onderzoek jij dan bijvoorbeeld ook andere plekken waar je naartoe zou kunnen gaan?

B: ik heb daar te weinig kennis van hier in Tilburg. Ben ik heel eerlijk in.

E: denk je dat de mentoren dat wel zouden moeten doen?

B: misschien wel. moeten we duidelijker in kaart hebben. Ik vind wel dat er steeds meer in kaart komt wat er dan is weet je wel met die buurt sporten. Ik heb nu wel het idee dat dat beter gecommuniceerd wordt. Als ik dan zie wat we iedere keer via de mail binnen krijgen wat er dan weer te doen is en waar. Dan vind ik het wel aan ons als mentoren om te kijken wat is nu geschikt voor de jongeren die wij in huis hebben en hoe gaan we ze daar toe krijgen?

E: duidelijk.

B: je hebt dan wel, hier ligt er dan eentje toe. Zon flyer. Maar dan zie je ook dan krijg je 3 activiteiten binnen en onze jongeren die weten de weg naar R-newt in de stad weten ze te vinden, maar soms is het ineens op een andere locatie. En dan hangen wij dat op en geven wij dat aan, maar ja zien die jongeren dat ook dat het op een andere locatie is? Nee dat denk ik niet dat ze dat zien. Dus dan moeten we weer kijken gaat er iemand daar mee naartoe of hoe gaan we dat dan weer van de grond krijgen. En soms is het ook lastig, zoals van de week ish et kickboksen en dan willen drie jongeren van hier graag kickboksen en dat is dan in de avond en dan is hier niemand. Ja hoe? Hoe gaan we dat organiseren.

E: ja, ja. Dat is een goede vraag inderdaad. Nee en ik denk ook ja ze gaan dan wel naar die activiteit toe natuurlijk maar dan gaan ze er wel naartoe maar dan is het nog steeds niet met ze besproken van, waarom? Wat is nou het doel dat jij daarheen gaat?

B: kijk het is leuk, maar buiten dat het leuk is waarom zou je het nog meer doen.

E: precies ja. Ik maak een beetje uit jouw verhaal op dat dat ook een beetje mist. Of..

B: ik denk het wel. als ik naar mezelf kijk, vind ik dat wel. en ik denk dat het op heel veel plekken zo is binnen MAAT.

E: oke, dan weet ik eigenlijk al genoeg. Dan, ja. Ik weet niet of je verder nog opmerkingen of vragen hebt?

B: nee ik ben gewoon heel benieuwd wat er uit gaat komen en of we er

E: ik ook

B: concreet mee aan de slag kunnen.

E: ik ben er ook heel benieuwd naar. Je bent mn eerste, dus.

B: ik denk dat het zeker wel een dingetje is, want dan zit ik dit met jou te bespreken en denk ik ja daar moeten we gewoon echt wat mee. We zouden dit gewoon binnen onze teamvergaderingen ook meer op tafel kunnen leggen, wat gaan we er mee doen? hoe gaan we het aanpakken?

B: netwerk word heel summier besproken.

E: precies en Nederlandse netwerk is natuurlijk een heel belangrijk punt maar dan moet daar wel aandacht aan besteedt worden. Ik ben dan benieuwd of dat echt daadwerkelijk gedaan wordt.

B: dan vind ik wel dat het hier op deze plek waar ik nu werk en dat heb ik in die 6 jaar nog niet gehad, dat ik wel vind: onze jongeren hebben gewoon bijna allemaal een bijbaan en dan denk ik wauw dat vind ik wel echt super goed. Dat heb ik ook nog nooit meegemaakt en nou weet ik ook niet hoe wij het voor elkaar krijgen want het is ook vaak niet eens makkelijk om ze aan het werk te krijgen want heel veel jongeren willen het altijd wel maar de ervaring leert de afgelopen jaren dat het vaak ook niet te vinden is. Ik vind het wel heel bijzonder dat we nou bijna iedereen aan het werk hebben.

E: ja want jij denkt dat werk ook wel een goed aansluitingspunt is om vanuit daar een Nederlands netwerk op te bouwen zeg maar?

B: nou ja om in ieder geval een beginnetje te maken. Een terugval basis te hebben voor als je straks 18 bent en je begrijpt iets niet, want je hebt dan vaak ook Nederlandse collega's of een Nederlandse baas waar je in ieder geval dingen aan kunt vragen. En dat kun je ze nu ook al leren, joh vraag het daar eens aan. Vaak hebben ze dat ook niet in de gaten.

E: ja ook weer die bewustwording dus.

B: ja.

E: ja eigenlijk heb ik genoeg. Ik heb genoeg informatie van jou. Ehm, ja als je nog dingen hebt later waarvan je denkt dat moet ik echt aan jou vragen of dit is heel belangrijk kun je me natuurlijk altijd aanspreken of emailen. Voor ons is het natuurlijk anders omdat we elkaar heel vaak zien. Ja, wat ik al tegen jou heb gezegd jouw naam komt nergens in terug, volledig anoniem. Ik denk dat als het af is ik het gewoon op de I-schijf, ik het onderzoek op de I-schijf zet en een mailtje stuur. In ieder gE.I heel erg bedankt

B: graag gedaan, heel veel succes.

10.1.2 Respondent 2

M: Moet je nog even testen of ehm,

E: nee ik neem aan dat ie het doet.

E: Nou ehm ik heb jouw toestemming gevraagd om het op te nemen ehm, ja het wordt dus het interview is dus voor mijn afstudeeronderzoek en het gaat over ehm hoe de mentoren binnen MAAT de jongeren kunnen stimuleren contacten aan te gaan buiten hun AMV netwerk

M: mmhhmmmm

E: Dus de vragen die ik je ga stellen zullen daar ook over gaan

M: Ja

E: ehm ja ik verwacht dat het dus gisteren heb ik het met Bianca gedaan en toen duurde het ruim een half uurtje dus ik denk dat het nu ongeveer ook zoiets zal zijn. ehm ja en de gegevens worden anoniem verwerkt dus jouw naam komt nergens in terug en ehm ja als je iets niet begrijpt gewoon even aangeven dan formuleer ik het gewoon

M: Ja

E: nou dan wil ik graag beginnen met de eerste vraag

M: Mhmm

E: ehm en dat is eh heeft het voor jou meerwaarde om het AMV-netwerk eh uit te breiden eh met nederlandse contacten heeft dat voor jou meerwaarde

M: eh voor mijzelf eh voor mijzelf als mentor verwacht ik nee ik denk van niet eh omdat he de verantwoordelijkheid die hou je toch wel over een jongere. Ik denk wel dat het voor de jongere heel erg van belang is dat hij een uitbreiding heeft van zijn netwerk en eh het is natuurlijk wel in het algemeen hoe veel meer een netwerk een jongere heeft hoe minder die steunt ook op de mentoren die aanwezig zijn dus dat wel maar of dat dan nederlandse of niet nederlandse zijn maakt op zich niet zo heel veel uit denk ik

E: oke

M: ehm maar voor de ontwikkeling van de jongere vind ik dus wel heel erg veel uitmaken als ie nederlandse contacten heeft, maar voor mij in mijn functie, nee

E: oke en eh in wat voor opzichten als je het hebt over de ontwikkeling van de jongere eh wat bedoel jij daar precies mee

M: Nou het is heel erg ehm als je kijkt naar ex AMV-ers die vallen gewoon heel vaak eh ja ze stoten hun neus gewoon tegen de muur, omdat eh ze vaak een eenzijdig netwerk hebben en al die mensen die zijn vaak ook niet zo bekwaam in de nederlandse wetgeving eh bureaucratie dus dan kunnen zij niet altijd terecht met vragen die zij hebben of brieven die zij niet begrijpen of he van al dat soort dingen dus dan eh ja vallen ze toch vaak weer in veel problemen en risicosituaties dus in dat opzicht is het ehm ehm even kijken jouw vraag was?

E: ja mijn vraag was ehm, want jij had het over de ontwikkeling eh wat voor stukje ontwikkeling jij dan bedoelde

M: ja, oh ja, nou dus inderdaad ook vooral als ik kijk ehm het scheelt tijdens de begeleiding

scheelt het heel erg in nederlandse taal

E: hmm

M: want eh daar zie je gewoon ze veel meer in groeien, want als ze met hun eigen netwerk ehm van van ehm

E: het AMV netwerk, ja

M: precies ja, dan dan gaan ze toch automatisch in hun eigen taal praten wat op zich logisch is maar als ze dus met nederlandse eh meer nederlandse netwerk hebben dan dan moeten ze in nederlands praten want niemand verstaat Tigrinya of arabisch

E: ja

M: dus dan worden ze wat meer gedwongen om om zich aan te passen en om om de taal beter te leren dus dat is een super goeie ontwikkeling natuurlijk

E: ja

M: en daarnaast is het vooral ook voor wanneer zij 18+ zijn

E: ja

M: en eh he bijv ze hebben geen ambulante werker meer, ze hebben geen mentor vanuit MAAT meer, dan ja dan lopen zij toch vaak wel heel erg tegen veel dingen aan dus als ze dan een nederlands netwerk hebben die zijn toch wel wat wat bekender met regels en zo dus die kunnen beter helpen

E: ja

M: en die weten vaak ook he hoe eh die kunnen vaak ook meer netwerk regelen

E: ja, dus ook weer toegang tot andere netwerken

M: ja, precies, ja

E: ja, duidelijk. ehm dan ga ik even naar de volgende vraag. wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk

M: ehm, nou ja het is best wel lastig vind ik. ik vind het altijd een heel lastig onderwerp, eh voor jongeren, omdat, eh zowel nederlanders hebben niet altijd heel veel animo om zomaar he

E: ja

M: vrienden te worden of heel veel mensen op te nemen vanuit andere landen of zeker vluchtelingen als ze de taal bv ook weinig spreken dus ik vind eigenlijk met sport of zo zulke dingen dan dan vervloeit dat veel meer

E: ja

M: omdat je hebt dan een gezamenlijk doel en dan maakt dat allemaal niet meer zoveel uit, dan kun je bij wijze van spreken bijna geen nederlandse taal kunnen

E: ja

M: en je kunt toch meedoen want je weet hoe de gezamenlijke regels van voetbal bv zijn, dus ik denk vaak sporten is vaak een goede ingang om ander netwerk eh te vinden dan wat ze normaal hebben ehm, ja en dat is wel het voornamelijke denk ik. eh we zijn ook wel bezig met maatjesprojecten natuurlijk

E: ja

M: maar dat zie je toch ook wel vaak dat dat niet iedere jongere echt heel erg aantrekt, omdat ze in het begin wel ja zeggen maar vervolgens toch terugkrabbelen. dus ik vind sport eigenlijk de beste manier want als je de verdere rest kijkt op school, er zijn wel nederlandse leraren maar voor de rest zijn het alleen maar niet nederlandse mensen die daar zitten dus dan ja, das das lastig

E: ja

M: en stel ze hebben veel meer gemengde klassen dan zie ik bv wel dat het gemeenschappelijke taal wordt dan nederlands want iedereen met een andere nationaliteit heeft een andere taal dus dan

E: ja

M: werkt het wel vaak goed, dat ze dan wel nederlands gaan praten. maar je ziet in heel veel klassen dat het echt een pot nat is van syriërs of eritreërs, en dan wordt het ook niet gestimuleerd om eh om nederlands dan te praten.

E: ja, dus in die zin zou je eigenlijk kunnen zeggen dat school eh de manier waarop school is

ingericht dat dat eigenlijk ook best wel belemmerend is

M: ja dat kan wel belemmerend zijn. soms is het dus geen belemmering, wanneer je dus

E: ja

M: ja die die verschillende nationaliteiten in een klas hebt en dan kan het dus weer positief een positief punt opleveren en dan ja wat ik zei net ook al, sport, denk ik een van de belangrijkste

E: sport ja

M: ja, maar goed heel veel jongens willen ook fitnessen bv

E: ja

M: en dat is natuurlijk een hele individuele sport dus dan krijg je dat stukje weer net niet

E: ja

M: dus is eh met teamsporten

E: ja

M: waarvoor je moet specificeren

E: ja en kom je natuurlijk, als ze gaan fitnessen dan moet je dus eigenlijk weer andere manieren vinden om ze toch

M: ja, o ja, wat ik eigenlijk helemaal vergeten ben om te vertellen is we hebben eigenlijk best veel jongeren die werken

E: ehm

M: en werken is ook zo'n ding wat gewoon supergoed werkt omdat ze, ze leren er heel veel van, eh hoe je hier moet opstellen als werknemer hier in nederland en uberhaupt die stap te zetten om te solliciteren en kennis te maken ehm en daar leren ze natuurlijk ook gewoon heel goed nederlands en nieuwe contacten

E: oke ja, duidelijk. ja, dan komen we eigenlijk...

M: oh ik ga effetjes, wil jij niet?

E: ja natuurlijk ga snel pakken hoor haha, nee ik hoef echt niet, nee (pauzetje)

M: Yes

E: dan gaan we verder, ehm dan komen we eigenlijk automatisch een beetje bij de volgende vraag want dat ging over wat jij denkt dat de belemmerende factoren zijn ehm voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk. Daar hebben we het eigenlijk al heel kort al een beetje over gehad

M: ja

E: maar ik kan me voorstellen dat jij zegt er zijn nog wel meer belemmerende factoren eh om dat netwerk uit te breiden

M: ja, ehm, ja wat ik net zei over school inderdaad

E: ja

M: dat je niet heel veel gemengde klassen hebt, ehm, ik denk er is pas een verandering geweest he, dat als je 18+ bent dan krijg je nou niet een zelfstandige huisvesting

E: ja klopt

M: maar je krijgt nu een zelfstandige huisvesting met andere ehm nationaliteiten jongeren vaak, dan veel jongeren die dan in zo'n pand worden gezet, wat een logische keuze is voor de gemeente omdat het anders natuurlijk veel te veel geld kost en zij ook geen plek hebben om jongeren te huisvesten. maar ik denk wel dat het ook een belemmering is omdat ze daardoor weer in zo'n zelfde netwerkje komen, van he, als vluchteling en weet je niet een reguliere stap zoals een studentensysteem of een appartementje in een appartementencomplex waar je ook nederlandse burens hebt of ehm, nou dus dat vindt ik ook wel jammer, wel een begrijpelijke keuze, maar ook wel jammer.

E: Ja, maar ook wel een belemmering daarin weer

M: ja en even kijken wat belemmerend voor de rest is...ja, ehm er zijn best wel veel dingen eigenlijk hoor, kijk bv mentoren zal ik maar zeggen, ehm, misschien doe ik het af en toe ook automatisch maar ik merk dat heel veel mentoren ook bv slecht nederlands praten met jongeren. ze heel erg eh dingen gaan, ja, heel veel lidwoorden weghalen bv waardoor je hele kromme kleine zinnnetjes krijgt. dat zijn bv ook van die dingen die belemmeren om de nederlandse taal bv te leren en ook om weer makkelijk een netwerk eh een nederlands netwerk te verkrijgen

E: ja, dus jij zegt eigenlijk mentoren zouden gewoon, zoals wij nu tegen elkaar praten, zo moeten mentoren eigenlijk ook tegen de jongeren praten

M: ja, proberen zoveel mogelijk wel, om ze

E: Om de taalontwikkeling te stimuleren eigenlijk

M: ja, want daar start het natuurlijk wel een beetje mee, wil je een nederlands netwerk krijgen moet je ook de nederlandse taal kunnen. dus ja, dat ik ook wel echt een ja

E: iets wat belemmerend is, ja

M: om dat te verkrijgen en dat is eigenlijk een stap voordat je überhaupt kijkt naar een netwerk, dat is een stap die vooraf gaat nog

E: ja klopt, maar wel een hele essentiële stap als ik jou zo hoor

M: ehm ik denk zelf ook dat een belemmering is, niet voor de jongere, maar ook wel heel erg de nederlandse maatschappij. dat wel veel nederlanders toch best wel argwanend tegen vluchtelingen zijn, niet altijd daar open in gaan staan. dat zie je ook wel hier in de buurt, dat niet iedereen hun met open armen ontmoet of/en moeite ook doet om hun te begrijp en of hun te leren kennen en dat is ook wel belemmerend voor hun denk ik om een nederlands netwerk aan te gaan

E: ja, en vaak begint het ook in de buurt. dat doe je ook als jij jong bent, dan zet je ook je eerste stap om een netwerk op te bouwen is je eigen buurt

M: ja, klopt, ja ehm nog meer belemmeringen...Nou wat ik bv ehm merk is de lijn door de gemeente zijn er in tilburg echt heel veel faciliteiten en organisaties die zich richten op minder bedeelden ehm nou bv buurtgroep al

E: ja

M: en die daar op af komen, daar zit geen een nederlander tussen, en het is een super leuk project, en ook ik ben er heel enthousiast over dus ik vindt het wel jammer dat er zo weinig bekendheid over is, dus dan heb je die mix niet. en dat is dan weer, aan de ene kant is het een heel positief punt dat jongeren gratis kunnen sporten en lekker hun ding kunnen doen, maar negatief punt is dan dat het niet de nederlandse doelgroep bereikt, dus ja dan krijg je ook niet die mix.

E: ja, denk jij dat de organisatie of de mentoren hier iets in zouden kunnen betekenen?

M: ehm nou ik denk dat dit stukje ehm wat ik net vertelde heeft meer met de gemeente te maken, dat heeft meer met ja eigenlijk het reclame maken voor en de bekendmaking van de buurtgroeppad. wat de mentor vooral ja wel eens een positief effect kan hebben is normaal praten met de jongeren, dus stimuleren van de taal, maar ook stimuleren van neem een bijbaantje, sport en ook actief in ondersteunen om dat te krijgen.

E: duidelijk, ehm dan komen we aan het volgende punt. ehm, besteedt jij in de begeleiding structureel aandacht aan het uitbreiden van het nederlandse netwerk

M: ehm, nou ja, wat ik net, kijk zoals vrijetijdsbesteding is bv een belangrijk doel, dus je gaat zo'n jongere he motiveren voor oke voetbal weet je wel, en dan ga je dat regelen en de achterliggende gedachte is natuurlijk heel erg die netwerkvergroting. dus dat is niet iets waar die jongere mee bezig is, maar dat is wel mijn achterliggende gedachte. Ik bedoel je bent ermee bezig, maar misschien niet altijd heel actief. Dat is ook heel erg bij jongeren verschillend of ze eraan toe zijn, kunnen ze al goed nederlands, dat zie je hier op de groep ook. sommige jongens die, ja, D. heeft een maatje en dat klikt gewoon heel goed omdat ze kunnen met elkaar communiceren en hij staat er ook open voor. Maar dat was een jaar geleden nog niet, dat had toen nog niet gekund. Ik denk ook dat het heel erg dus op maat is om te kijken van heeft een jongere daar zelf ook behoefte aan, want anders kun je proberen heel veel voor zo'n jongere te regelen en dan werkt het uiteindelijk niet. dat heb ik bv ook gezien, ik heb bv een tijdje heel erg geïnvesteerd in D., ga naar 're newt 'op de dinsdagavond dan heb je allerlei jongeren bij elkaar en hele leuke jongerenwerkers die ook een opvangnet kunnen zijn nadat je 18 jaar bent en die je ook kunnen helpen met bv een brief die je niet begrijpt en dan daar naartoe kunt gaan. maar dat slaat dan uiteindelijk niet aan en dat komt omdat die stap dan toch best wel groot is om je in zo'n vreemde omgeving te positioneren en om je daar dan fijn te voelen. dus dat is dan ook wel heel erg van hoe ver wil zo'n jongere dan gaan en ik denk dat veel jongeren zich toch ook wel heel erg veilig voelen bij hun eigen netwerk want ze hebben al heel erg veel onveiligheid meegemaakt, en

ze zitten nog steeds in een hele kwetsbare positie, geen ouders en geen eigen cultuur. en die creëren ze dan eigenlijk een beetje met dezelfde mensen creëren ze hun eigen cultuurtje wat heel veilig en fijn is natuurlijk.

E: ja

M: dus ik denk dat het echt veel tijd nodig heeft willen ze daar ook uit kunnen komen, meer kunnen openstaan voor het nederlandse netwerk

E: ehm ik kom hier dadelijk nog even op terug, op wat jij denkt dat de mentoren daar iets in kunnen betekenen daar kom ik later nog even op terug. ehm, dan wil ik nog even met jou ingaan, ik vroeg net aan jou besteed jij daar extra aandacht aan, jij gaf aan bij de ene jongere wel bij de andere niet, dat is heel erg op maat werken. Als jij dat met jongeren doet, hoe pak jij dat aan, wat is jouw werkwijze daarin van begin tot eind

M: ja, nou we hebben hier sowieso als team ook zeg maar bedacht, we willen bij iedere jongere die hier komt een sociale kaart invullen, we kijken wie hebben ze allemaal, wie kennen ze allemaal, en daar kan dan inderdaad een nederlandse organisatie zijn of kennissen of vrienden, zodat je dat in kaart kan brengen en dat vind ik zelf ook wel leuk om dat uit te diepen. dat doe ik nooit in het begin, in het begin laat ik ze altijd best wel op hun plek terecht komen en aarden en dan voordat je daar op in kan gaan. Maar dan is het meer ook heel erg praktische vragen stellen bv goh stel je fiets is stuk, wie kan jou helpen, wie kan je om hulp vragen, of je hebt een brief die je niet begrijpt wie kan je helpen of stel je bent ontzettend verdrietig, naar wie ga je dan naartoe. dan kun je zo op die manier een beetje kijken, is dat netwerk zo goed en zo compleet dat de jongere met heel veel hulpvragen ergens terecht kan. dat is ook de jongere in laten zien, van kunnen ze ook op eigen benen staan.

E: en als je dat dan gedaan hebt, hoe ga je dan verder?

M: ehm, ja eigenlijk vooral op wat jongeren zelf willen, want je kunt ze dingen aanbieden, want ik denk dat dat ook een beetje het stukje is want wij hebben kennis van wat er is of kan hier in tilburg en dat kun je aan de jongere aanbieden, maar ze moeten dan zelf beslissen of ze dat ook willen, ja of nee. dus zo denk ik ben ik in mijn begeleiding, heel erg ideeën opbrengen en dan kijken of de jongere dat ook fijn vindt. want uiteindelijk moeten ze dat zelf ook willen en zelf ook die contacten aangaan, dus als er geen intensieve motivatie is heeft het voor mij ook weinig zin om daar iets aan te doen.

E: ja, en stel jij daar dan ook doelen voor op, ehm als jij het hier met de jongere over hebt, stel jij daar specifiek doelen voor op

M: nee, niet zoiets als voor een netwerk uitbreiding

E: nee, dan niet

M: nee, ik vind het sowieso ook een heel vaag doel, als je het zo zou stellen. maar ik vind het ook vooral belangrijk dat een jongere zich hier ook redt in nederland, een beetje de normen en waarden ook weet, maar hij hoeft niet perse nederlandse vrienden te hebben, dat is niet voor mij een doel. hij moet zich kunnen handhaven, dat hij niet in een isolement raakt of in geldproblemen komt, dat is voor mij het belangrijkste. en daar werkt een netwerk natuurlijk aan mee, dus van mijn kant is het heel erg van, ga lekker voetballen, ga werken, weet je, dan ga je daar aan meehelpen en een stukje bewustwording creëren, het is vooral belangrijk dat je naar iemand toe kan stappen. het hoeft niet je vriend te zijn het hoeft niet perse helemaal in je netwerk te zijn, maar de mogelijkheid dat het kan moet er zijn vind ik meer.

E: ja, dus jij vind niet van het moet een doel zijn en het moet heel bewust besproken worden

M: nee, ik denk wij als mentor moeten ons er heel bewust van zijn om zoveel mogelijk zo'n netwerk te creëren bij zo'n jongere, dat hij een zo groot mogelijk vangnet heeft als hij ons verlaat. maar om er een doel van te maken met de jongere, nee, maar het moet natuurlijk wel besproken worden sosieso en het mag ook wel uitgediept worden, dat wel natuurlijk. maar het is niet zozeer een doel, ik denk dat de doelen die er uit voort komen vaak is van ga naar een sport, weet je wel, hoe kan ik solliciteren, hoe werkt het schoolsysteem, ehm ja, snap je wat ik bedoel

E: ja, ik snap wat je bedoelt

M: dat kan ik om hulp vragen als ik bv in de AH staan en iets niet kunnen vinden dat ze dat dan kunnen

E: ja, ik snap wat je bedoelt, duidelijk. ehm, ja en een vraag daar hebben we het eigenlijk al

een beetje over gehad, van hoe pak je het aan als een jongere zelf eigenlijk niet wil. maar ja, je hebt net ook al uitgelegd van als een jongere, moet intrinsiek zijn, als een jongere niet wil dan kan ik er eigenlijk ook niets mee doen.

M: nee, kijk jongere zijn totaal niet bezig met een leerdoel of leerprocessen, ehm zoals wij hier mee bezig zijn en dat is natuurlijk echt iets heel westers en dan ook nog eens heel erg vanuit sociale opleidingen dat je daar heel erg mee bezig bent of moet zijn. soms maak ik het doel wel voor hun of ze zeggen iets wat ik om kan vormen in een leerdoel. maar ik had bv een jongere die heel erg slecht at, die heel erg ongezond at, nooit groente, alleen maar brood met olijven en kant en klaar pizza, dat was het zo ongeveer. en toen zei ik hem op een gegeven moment goh wat zou je moeder hiervan vinden als ze je zo zag eten, ben je er van bewust dat hier zo weinig voedingsstoffen inzitten en toen zegt hij 'ja dat weet ik' en dus zeg ik zullen we er dan een leerdoel van maken en toen zegt hij nee dat wil ik niet.

E: oke, ja

M: en dan denk ik ja, oke hij is zich er bewust van, ik heb hem er ook bewust van gemaakt dat ik het zie, dat ik eigenlijk vind dat hij hier iets aan doet, maar dat wil hij niet, dus dan is het ook klaar, dan ga ik daar ook geen eh

E: dan stopt het zeg maar

M: ja, dan kan je er natuurlijk wel altijd op ehm, je hoeft het niet helemaal los te laten

E: nee, het kan wel een gespreksonderwerp blijven ja

M: tuurlijk, maar als hij daar geen leerdoel van wil maken, dan ja waar ben ik dan mee bezig, snap je, dat kost mij zoveel energie dan

E; denk je dat het wel belangrijk is wel om daar een gespreksonderwerp van te houden. ondanks dat een jongere er niet volledig achter staat of als een jongere er wel achter staat en je bent ermee bezig geweest of hij gaat naar een re newt dat je dan wel met hem hierover blijft praten

M: over dat voorbeeld met die voeding

E: nou ja, of over, nou ja of als ze zeg maar hij gaat naar een vrijetijdsbesteding waar hij nederlandse mensen heeft leren kennen, blijf je daar met hem over praten, denk je dat het wel belangrijk is, dat het wel terug komt.

M: ja, ik vind het buiten dat het belangrijk is, is het ook iets wat moet he. elke 6 weken moet er een stukje staan over het wel en wee, toekomstperspectief, netwerken en veiligheid, dus het zijn van die onderwerpen die altijd terug komen.

E: ja

M: dus ja, je hebt er eigenlijk ook geen keuze in, dus weet je het komt sowieso terug in elk gesprek, ja

E: Oke, ehm dan wil ik nog even ingaan op wat jij straks zei, dat je aangaf vaak gaan jongeren iets wel doen maar het blijft niet hangen of zo, ze stoppen er dan vrij snel weer mee of het sluit niet bij ze aan of ze vinden het niet, het past gewoon niet zeg maar. ehm, wat denk jij dat de mentoren daarin kunnen betekenen, om ze hier toch bij te stimuleren

M: ehm, nou ja wat ik vaak heb gemerkt, dat is vooral bij de Eritrese doelgroep is dat ze bv alles willen wat de ander ook heeft, dat vind ik echt heel opmerkelijk en dan ook al zouden ze totaal eigenlijk niet willen, dan willen ze het eigenlijk alleen maar om het te hebben en daarna hoeven ze het ook niet meer snap je, dus als ze het eenmaal hebben, dan kijken ze er ook niet meer naar om. ehm het is echt een stukje, ehm ja ik link het misschien altijd maar aan een soort overlevingsdrang of zo een soort put die niet vol genoeg raakt zal ik maar zeggen, dat ze altijd alles willen hebben of aannemen en er dan niet concreet bij stil staan van wil ik dit ook wel echt, snap je wat ik bedoel, ook heel erg mee in de groep gaan ehm..ja

E: en wat denk je dat de mentoren daar in zouden kunnen betekenen

M: ja, ik denk dat het vooral heel belangrijk is dat je dan als mentoren steeds ook wel in hun leefstukje gaat zitten, dus van wat zijn jouw leerdoelen, waar heb jij nog moeite mee, dus dat heel erg belichten ipv de groep ook het individu proberen te belichten en ook heel vaak proberen te herhalen van wil je dit echt en niet vlug dit vragen en er dan maar vanuit gaan als een persoon zegt ja dat ie dit dan ook echt meent. dus vaker herhalen van wil je dit echt en er soms misschien ook een consequentie aan stellen, van ja we gaan nu dus iets

organiseren voor jou maar dat kost ook bv zoveel geld, dus als je dat niet gaat doen dan mag jij het uiteindelijk gaan declareren, want ik ga moeite doen. soms werkt dat ook wel eens, dat is natuurlijk ook wel een beetje negatief, dus dat doe je liever niet, maar soms wil het ook wel eens werken. dat ze zich ook bewust zijn van het proces van het kost tijd en het kost geld dus als ik dan nu ja zeg en ik doe er dan toch niets mee dan heb ik daar ook zelf een aandeel in, dat zo'n beetje

E: ja

M: dus dat denk ik dat mentoren wel zouden kunnen doen en voor de rest verder heel erg zitten op wat wil een persoon, want ja in principe een jongere wil altijd wel wat en ze zijn hier enorm met een doel naartoe gekomen en ik denk dat het vooral heel belangrijk is om hier achter te komen en vooral ook een band creëren dat ze vertrouwen in je hebben en ze zich veilig bij je voelen. ehm het is dan denk ik ook makkelijker voor hun om dan zich daarvoor open te stellen.

E: oke, ehm wat zijn volgens jou emh effectieve methodes om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk?

M: wat effectieve middelen?

E: methodes, middelen om ze te empoweren

M: ehm, wat ik bij mijn jongeren vaak heb meegemaakt is dat er vaak veel onzekerheid zit, dus dat ze bv nog niet de stap durven zetten om te solliciteren of vragen te stellen of iets alleen te doen. ehm wat ik altijd heel erg vind helpen is rollenspellen,

E: hmmm

M: dus dat je een in een veilige situatie met een veilige persoon, eh gaat oefenen, gewoon gaat oefenen en vaak gaat het dan erg goed want wat ik vaak merk is dat jongeren vaak best wel prima nederlands praten tegen ons maar zodra ze in een vreemde situatie zitten met een vreemd persoon slaan ze dicht. dus om ze gewoon bekend te maken met het oefenen van een gesprek zodat het meer in hun geheugen komt en ze het dan ook wat makkelijker naar externen kunnen doen dus dat werkt en dan kun je ze ook complimenteren, van het gaat kei goed, dus dat is een beetje veel oefenen en ook rollenspellen dat soort dingen in veilige situaties en in onveilige situaties werkt het denk ik heel goed om gewoon mee te gaan zodat zij het idee hebben van he 'iemand got my back' zo dat gevoel

E: ja

M: en dat dus voor de verdere rest wel niks zeggen maar er gewoon zijn, zodat ze het zelf doen en zodat je kan ingrijpen wanneer iets niet goed lukt. zodat ze niet in een te negatieve situatie terecht komen. dus als iets niet goed gaat dat je dan niet belicht, maar daar toch een positieve opmerking over maakt. dus het ging heel goed voor een volgende keer is dit misschien wat beter maar voor de rest supergoed gedaan, enne je kan het wel, zie je wel, weet je wel zo

E: meer het vertrouwen in jezelf

M: ja, in jezelf en verder is het positief labelen en successen eigenlijk

E: ja, successenervaringen eigenlijk laten beleven

M: ja, ja ehm verder empoweren, ja wat ik net zei merk ik wel dat dat altijd wel heel goed werkt. ja ik vind sowieso gewoon een heel goed contact met jongeren hebben, fijne gesprekken, lachen, dat werkt ook heel erg op jongeren door. dat ze zich ook gewoon prettig voelen en ook prettig naar de mentoren voelen dat ze niet in de clinch liggen maar he dat ze vertrouwen voelen, dat werkt ook wel gewoon heel sterk door

E: ja

M: dus ze een veilige leefomgeving bieden

E: ja en dan mijn laatste vraag eigenlijk van wat denk jij dat belangrijke aandachtspunten daarbij zijn, ja dat heb je ook al een beetje benoemd ehm

M: wat belangrijke aandachtspunten?

E: ja, bij die methode of manier die jij net opgenoemd hebt wat denk jij dat belangrijke aandachtspunten daarbij zijn?

M: ehm nou ja aandachtspunt....ik denk geduld hebben, want soms is het best wel lastig dat je snel in irritatie schiet of dat je denkt ooohhhh weet je dan heb je het zo vaak uitgelegd

E: ja

M: maar dat je je geduld behoudt, omdat het voor ons allemaal heel vanzelfsprekend en logisch is en zoiets kleins dat je je haast niet voor kan stellen dat het zo'n groot ding is voor de jongere. dus ik denk dat dat een belangrijk aandachtspunt is dat je je eigen geduld daar behoudt en daar dus niet je professionaliteit daarin gaat verliezen. want dat merk ik soms wel bij anderen maar ook wel bij mezelf dat je dat soms wel kan hebben dat er irritatie kan komen en dan ga je vanuit je persoon reageren en niet vanuit je professionaliteit, dus dat is denk ik een heel belangrijk aandachtspunt. en ook kijken naar wat gaat er positief,

E: ja

M: wat eh als je kijkt naar hoe ging het 1 of 2 maanden terug, hoe is de jongere dan gegroeid? want dat gaat vaak vrij traag, als je het dan spiegelt met een ander tijdspad dan zie je echt wel vaak dat de jongere wel gegroeid is, het gaat niet zo snel misschien altijd maar dat is ook een aandachtspunt dat je ziet van ja het gaat wel vooruit

E: ja, dat was hem

M: ja?

E: ja dat waren ook mijn vragen aan jou ehm heb jij zelf nog opmerkingen of vragen?

M: ja ehm ik ben wel benieuwd naar de resultaten, dus mocht je ze hebben dan zou ik het verslag wel willen lezen

E: ja ik zelf ook, en ik moet sowieso een mondelinge overdracht doen dus ehm een soort presentatie, dus dan krijg je sowieso alle resultaten te horen

M: ja leuk, merk je dat er veel verschil zit tussen wat de mentoren zeggen

E: ehm ja ik heb er nog maar 2 gedaan he, maar ik merk wel dat het hele verschillende interviews zijn er worden wel andere dingen aangehaald maar dat is ook wel erg interessant

M: ja dat ik ook leuk voor je resultaten

E: ja precies, maar ik vond dit echt wel een heel fijn interview, want jij denkt ook echt wel na over je antwoord en dat is niet altijd zo. soms zeggen mensen van alles en dan denk ik oke dit is nog steeds niet het antwoord op de vraag die ik eigenlijk stelde

M: ja

E: ehm maar ja dus ik denk dat je sowieso die mondelinge overdracht, zodra ik die af heb dan plaats ik hem op de I schijf en dan kan iedereen hem sowieso inzien. en ik wil jou bedanken voor jouw deelname

M: nou geen enkel probleem.

10.1.3 Respondent 3

E: nou fijn dat je deel wilt nemen aan dit interview. ehm, ja dit onderzoek wat ik doe dat richt zich op ehm hoe de mentoren de jongeren kunnen stimuleren om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk.

J: ja.

E: daar zullen de vragen die ik aan jou stel zullen daar ook over gaan. Eh ik denk dat het ongeveer een half uur zal duren. de vorige interviews duurden ook ongeveer een half uur, ja en de data zal gewoon anoniem verwerkt worden. dus jouw naam komt nergens in terug.

J: ja.

E: Nou dan wil ik beginnen mte de eerste vraag. Ehm heeft het volgens jou meerwaarde om het AMV-netwerk van een jongere uti te breiden met Nederlandse contacten?

J: ik denk het wel, ja.

E; kun jij dit toelichten?

J: nou het is sowieso goed voor de taalontwikkeling. Dat ze met nederlandse mensen omgaan, leeftijdsgenoten, het is goed voor de inburgering, sport, cultuur dat maakt eigenlijk niet zoveel uit als ze maar samen bezig zijn en dan leren ze de cultuur beter begrijpen.

E; ja.

J: de omgang.

E: ja.

J: dus jongens en meiden. Dat het toch iets anders is dan een land als Eritrea.

E: ja. |

J: dus dat is alleen maar positief denk ik.

E: ja, duidelijk.

E: Ehm, volgende vraag. Wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

J: helpende factoren, nou de financiële bijdrage vanuit de gemeente, stichting Leergeld. Daar kunnen ze bijvoorbeeld een abonnement voor fitness krijgen of een abonnement voor voetbal bijvoorbeeld.

E; ja.

J: dus dat is positieve stimulans. En ehm, ja Tilburg is zo progressief cultureel, dat er organisaties zijn die eh waar ze terecht kunnen.

E: ja en

J; op het gebied van cultuur. R-newt bijvoorbeeld.

E: ja.

J; is er eentje. En ja verder, ja er is nog wel meer. Maar afhankelijk van interesse van de jongere natuurlijk. En we hebben New Dutch Connections geloof ik dat dat heet. Die die jongeren stimuleren om na te denken over de toekomst. Dat is een vrijwilligersorganisatie. Dus dat zijn positieve bijdragen vanuit Tilburg. Trouwens is dat een landelijke organisatie.

E: ja

J: maarre, de financiële bijdrage stimuleert. En organisaties die zich daarvoor inzetten. Dat stimuleert ook. En ja wij kunnen ze daar de weg in wijzen.

E: ja.

J: als een jongere interesse heeft, die intrinsieke motivatie moeten ze natuurlijk wel eerst zelf hebben. Er zijn ook jongeren die nergens niks om geven.

E; ja

J: vanwege de rommel die ze hebben meegemaakt, de trauma's, afijn het hele puberale gegeven. Maar de meeste jongens vinden het wel leuk hier.

E: ja en dan merk je ook wel echt als jullie dat aangeven of daarin stimuleren dat ze daar echt wel interesse in hebben?

J: ja we hebben bijvoorbeeld een jongen hier die, die wilde een bijbaantje maar dat wilde hij alleen echt met Nederlandse mensen werken.

E: oke

J: dat heeft ie verwezenlijkt, en zo leert ie zijn Nederlands goed. Dus, ja.

E: heel goed van hem ja. Hebben jullie meerdere jongeren die werken?]

J: die zijn er meer, ja. Want ze krijgen natuurlijk niet zo gek veel leefgeld.

E: nee.

J: tenminste dat is een bedrag waar ik absoluut niet van zou kunnen leven door de week heen. Dus met een baantje hebben ze weer extra geld.

E: ja klopt. Ja en dan eigenlijk automatisch de volgende vraag: wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

J: ehm, groepsdruk.

E: de culturele groep bedoel je?

J: ja, je ziet dat Eritreeërs bijvoorbeeld die komen uit een collectieve samenleving, waar ze heel erg elkaar steunen en opzoeken, maar soms bestaat er ook negatieve groepsdruk. En als een jongere daar gevoelig voor is kan dat een belemmerende factor zijn. bijvoorbeeld. Een andere belemmerende factor kan zijn ja misschien het stukje schaamte, of gêne.

E: onzekerheid?

J: ja nou goed we hebben jongens die zitten op zwemles en er zijn jongens die niks willen. Dus ja wat nu de achterliggende oorzaken zijn. het is wel echt je werkt met andere culturen, het is wel soms anders. En dan moet je daar ook wel jezelf bewust van zijn. dus. Dat kan belemmerend zijn.

E: ja dus dat vind jij, denk jij dat belemmerend kan zijn voor de jongere.

J: dat kan ja

E; zijn er nog meer factoren?

J: kan ook andersom, kan ook positief zijn he.

J: en wat anders

E: en als je kijkt naar jouw ervaringen over de culturele groep, zijn die overwegend belemmerend of juist ehm helpend?

J: over het algemeen helpend.

E: wel helpend? Oke

J: ja, je ziet het zijn voornamelijk Eritrese jongens die hier zitten, dat ze ook veel met religie bezig zijn en ja dat is ook wel positief. Ik ervaar dat wel als positief. En ehm ja samen eten bijvoorbeeld. Wij deden dan hier op donderdagavond samen koken, maar ja dan komt er niemand maar samen eten doen ze eigenlijk al met z'n allen. Dus dat is wel positief, dat is anders dan in de Nederlandse cultuur.

E: ja maar als je gaat kijken, buiten het eigen groepje, buiten hun Eritrese..

J: nee ze zoeken elkaar wel op ja. Maar dat is ook kenmerkend voor migranten in het algemeen he. Nederlanders in Australië zoeken elkaar ook op.

E: dat klopt

J: dus daar is niet echt een wezenlijk verschil

E: nee.

J; dus dat is universeel denk ik

E: ja

J: logisch

E: maar het zou kunnen dat ze elkaar daarin wel stimuleren, maar dat zie jij niet?

J: ja dat is lastig om dat echt goed te kunnen zien vind ik

E: oke, ja.

J: ja. Dus ja.

E: zijn er nog andere factoren denk jij die daar belemmerend in kunnen zijn?

J: ehm, eens even denken hoor. Wat zou belemmerend kunnen zijn. ja dat ze toch er voor kiezen om liever met z'n allen voor de tv te hangen dan dat ze actief iets gaan doen. want dan hebben ze weer elkaar en dan hebben ze die veiligheid. Ja dat is toch wel een beetje wat continu terugkomt.

E: wat continu terugkomt

J: de rode lijn die erdoorheen loopt. Want als er meerdere jongens zijn dan gaan de andere jongens ook weer mee, dan trekken ze elkaar mee.

E: dan zitten ze wel nog met elkaar

J: dan zitten ze nog wel met z'n allen in het zwembad.

J: is dat positief of belemmerend? Het kan twee kanten uit. Dus. Maar het is wel goed dat wij het aanbieden, dat wij aanbieden het kan, vind je het leuk, vind je het niet leuk?

J: kijk als sommige jongeren hier een bijbaantje hebben, zien die jongeren dat en willen ze niet achterblijven, dan willen ze ook een bijbaantje. Dus kan twee kanten op. Ja je ziet het hier ook de hele tijd op en neer gaan.

E: afhankelijk ook van de jongeren die je binnen hebt zitten zeg maar. Oke. En denk jij dat de mentoren of de organisatie een aantal van deze factoren kunnen verminderen, of dat ze daar een rol in kunnen spelen?

J: ehm, iets van activiteiten bedoel je?

E: of ja op het gebied van die factoren die jij net bij mij aangaf, wat belemmerend voor ze kan zijn, dat de mentoren of de organisatie daar een rol in kunnen hebben, dat die factoren verminderd worden.

J: ja dat gaat over een stukje financiën. Kijk Kompaan heeft heel weinig geld. Ik had zelf het idee om hier muziek activiteit. Ze vinden het bijvoorbeeld heel erg leuk om een "krar" dat is een instrument in Eritrea, een soort gitaar, een gitaar achtig dingetje, vinden ze leuk om het zelf te maken, dus dat had ik het idee van nou hier is in principe faciliteit genoeg, alleen het kost geld, het kost materiaal, maar er is geen geld voor dus dat vind ik wel een belemmerende factor.

E; heeft dan ook weer te maken natuurlijk dat ze zelf weinig leefgeld ontvangen?

J: ze hebben geen geld. Er zou veel meer mogelijk zijn op het gebied van activiteiten als daar een potje voor zou zijn. dat is er niet, dat vind ik soms wel jammer. Dat is een gemiste kans, denk ik wel.

E: oke, duidelijk. Besteedt jij in de begeleiding structureel aandacht aan het Nederlandse netwerk?

J: ehm, waar mogelijk is wel natuurlijk. Als er zich kansen voor doen, dan probeer ik daar

natuurlijk, maar mijn collega's ook, om daar op in te spelen.

E; oke. En waar hangt dat dan van af?

J: ja, waar hangt het vanaf, ehm, ja lastige vraag. Waar hangt het van af. Ja soms komt er hier wel is wat binnen of er wordt iets aangeboden, vanuit de organisatie om mee te doen ergens aan en dan maak je dat kenbaar aan de jongeren of ze wel of niet willen en dan motiveer je waarom je dat belangrijk vind

E: ja

J: dus je probeert dat wel te stimuleren daar waar het mogelijk is, het is afhankelijk van wat er door de week heen gebeurt eigenlijk, dus het is heel presentiegericht werken zal ik maar zeggen

E: ja, het is moeilijk om het meer in de toekomst te

J: ja is lastig

E; ja, oke. Ehm, als jij daar aandacht aan besteedt, hoe pak jij dat aan? Ehm, ja in jouw begeleiding, ehm ja hoe pak je dat aan? Wat is jouw werkwijze daarin?

J: op het gebied van?

E: op het gebied van aandacht besteden aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk.

J: ehm, even denken hoor hoe ik dat, Nederlandse netwerk. Ja de jongens hebben niet zoveel netwerk he. De jongens die hier zijn, zijn Eritrese jongens. Er komen geen Nederlandse vrienden. End at geldt voor de Syrische jongens hetzelfde. Je ziet toch, dat ze elkaar heel erg opzoeken en wij kunnen wel iets aanbieden maar ze blijven toch in hetzelfde cirkeltje zitten zeg maar. Toch wel heel erg.

E: en als je bijvoorbeeld ehm in de tweegesprekken en driegesprekken is netwerk natuurlijk een vast punt. Stel jij bijvoorbeeld doelen op het netwerk uit te breiden met Nederlandse gesprekken?

J: nee, nee. Ik heb daar eerlijk gezegd nooit over gehad in een twee of driegesprek over het netwerk. Want, kijk voor die, ik zeg altijd maar je moet de doelen laag houden en het moeten kleine stapjes zijn.

E: klopt

J; want hele grote stappen zetten dat lukt bijna niet met deze jongens. Dus je moet stapje voor stapje en nagelang ze beter Nederlands spreken, worden de mogelijkheden nog groter, snap je. Maar een jongen die net een paar maanden in Nederland is, die zijn de mogelijkheden niet zo groot want die kan niet communiceren. Dus dat is toch de taal is eigenlijk wel

E: het begint bij taal

J: het begint bij taal. Ja, ja. En sommige jongens die praten perfect Engels, die praat perfect Engels die komt toch ook al weer een stukje verder.

E; en denk je dat de mentoren daar nog iets in kunnen doen, in dat stukje taal?

J: ja ik had net een telefoongesprek bij de tandarts, ik zeg hier: bel zelf maar. En dat lukt dan niet heelmaal goed, maar je krijgt wel de mogelijkheid om te oefenen, dat is belangrijk.

E: ja dat ze kunnen oefenen

J: uiteindelijk gaan ze naar een KWE en moeten ze het zelf kunnen. In grote delen, niet heelmaal natuurlijk.

E; nee, ja.

J: dat zijn dan de vaardigheden die ze nodig hebben om naar een KWE te gaan, onder andere.

E; ja dus echt oefenen is belangrijk om

J: de school is belangrijk, de Nederlandse taal. Dat zijn hele belangrijk ingangen. Hoe sneller ze Nederlands kunnen, hoe beter het gaat op alle levensgebieden eigenlijk. Dat is wel wat je ziet.

E: ja dus eigenlijk zouden de mentoren daar ook best wel een rol in kunnen hebben, of een stimulerende rol in moeten hebben?

J: dat doen wij ook, want wij praten gewoon Nederlands tegen ze. Wat zouden we anders tegen ze moeten praten, je kunt niet anders.

E: je kunt moeilijk Tigrinya gaan praten natuurlijk.

J: ja dat doen we zeker.

E: oke.

J: er is best wel veel mogelijk.

E: ehm en hoe pak jij het aan als een jongere het niet zelf wil? Als een jongere zijn netwerk niet uit wil breiden met Nederlandse contacten?

J: ja, wij hebben jongens die de hele dag op bed liggen, we hebben zo'n jongen gehad. Maar goed dan ga je daar in overleg met elkaar van god, en in het begin probeer je er nog achteraan te zitten mara als dat ook niet werkt, dan is het op een gegeven moment zoiets van nou dan gaan we net zo lang wachten, we doen niks meer, we wachten net zo lang tot hij er zelf last van krijgt

E: en gebeurde dat ook?

J: ja een paar weken geleden is hij helemaal omgeturnd, en nou mag hij naar KWE en is het helemaal super.

E: zo.

J: dus wonderen zijn de wereld nog niet uit. Nee dat is ook heel lastig, want motiveren die jongens motiveren, je kunt ze een bepaalde richting induwen, maar uiteindelijk moet die motivatie vanuit de jongere zelf komen. en dan zie je het verschil, daar zie je grote verschillen in. Sommige jongens willen ehct, die willen naar school en dei gaan ook naar school, die praten ook goed Nederlands en die willen vooruit en, ja.]

E: het ligt heel erg aan de jongere zelf ook?

J: het ligt aan de persoon zelf heel erg.

E; en probeer jij ook een jongere als hij niet wil, probeer je hem daar ook inzicht in te geven? van het is belangrijk dat je wel bijvoorbeeld contacten buiten jouw eigen

J: ja natuurlijk.

E; dat doe je wel.

J: motiverende gespreksvoering ja.

E: daar maken jullie wel gebruik van.

J: tot vervelens toe voor die jongeren.]

E: dan hopen dat het uiteindelijk gaat werken. Wat zijn volgens jou effectieve methodes om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk?

J: effectieve methodes

E: effectieve manieren, of effectieve methodes ehm

J: ehm, wat is effectief.. ja ze toch wel zoveel mogelijk zelf te laten zien waar dat mogelijk is, dan moeten ze dat contact aan gaan. en ja. Ik moet zeggen dat ik daar niet zo 1,2,3 kijk op heb wat een effectieve methodiek zou zijn voor deze jongeren.

E: of een goede manier, of een goede kan ook maar

J: ja er is zoveel mogelijk. Trekken aan activiteiten, sport, om ze toch kennis te laten maken met de samenleving. Laat ze zelf maar de eigen kleren kopen. Wij hoeven niet altijd mee, snap je. Alles wat ze zelf kunnen doen, zoveel mogelijk stimuleren. Uiteindelijk moeten ze het zelf doen in deze samenleving.

E; dus zoveel mogelijk zelf doen.

J: stimuleren dat ze het zelf doen.

E: dat ze Nederlands moeten praten en dat ze

J: ja, maar goed je kunt meegaan maar blijven staan. Ze moeten het zelf proberen.

E: ja en dan wat zijn daarbij belangrijke aandachtspunten?

J: ehm, belangrijke aandachtspunten.. ja vind ik een lastige vraag. Wat zou een aandachtspunt kunnen zijn?

E: nou, ik heb bijvoorbeeld ja in vorige interviews die ik heb gehouden gaf iemand aan dat het belangrijk is ehm dat je de ontwikkeling blijft zien, dat je

J: ja sowieso

E: ja dat je omdat het zulke kleine stapjes zijn dat het vaak moeilijk is om nog ehm om die ontwikkeling te zien maar dat je dat ook teruggeeft aan de jongere, kijk 2 maanden geleden was je hier, nu ben je hier. Dat je dat aan de jongere laat zien, maar bijvoorbeeld ook dat je zelf ervoor zorgt dat de dingen niet teveel in je irritatie gaan zitten omdat je vaak dingen zo vaak moet herhalen en zo vaak

J: ik ben wel iemand, ik ben van positief gedrag belonen.

E: ja.

J: complimentjes.

E: ja.

J: ik, geef ze altijd een compliment, dat vinden ze leuk. Dat hebben ze denk ik wel nodig. Het valt ook niet mee he.

E: het is ook niet makkelijk voor hun he, nee. Dat werkt wel merk je, dat ze daar wel veel uithalen?

J: ja, dat werkt. Ja. Enne, ja dat je ze ook een beetje op straat de houding. Beetje gedrag waar je ze we is, fietsen bijvoorbeeld dat doen ze niet normaal he. Als je dan mee gaat fietsen dan fiets je gewoon voor lul bij wijze van, ze fietsen allemaal rakelings langs mensen af. Het is wel goed dat je dan ook duidelijk maakt van, nou dat kan eigenlijk niet.

E: ja in Nederland doen we het zo?

J: ja je moet er op blijven hameren want dat zijn toch wel belangrijke dingen.

E: die ze ook nodig hebben om die contacten aan te kunnen gaan?

J: ja, want ja ze hebben ook een beetje een ander uiterlijk he. Dat kan mensen ook wel afschrikken, in die zin van dat dat het contact bemoeilijkt.

E: ja ook een belemmerende factor, ook.

J: dat kan best wel een belemmerende factor zijn, ja.

E; houding van mensen richting vluchtelingen?

J: ja ik denk het wel. Dusse ja in ieder geval dat ze zich in ieder geval wel een beetje netjes gedragen en wat onopvallend toch wel. je hebt er ook jongens bij die lopen te schreeuwen op straat naar elkaar toe, dat zijn allemaal aandachtspuntjes denk ik dan. Maar goed het komt ook niet altijd even goed binnen als je ze probeert duidelijk te maken.

E: ja.

J: dusse, ja.

E: ja maar je doet je best, je geeft het steeds opnieuw aan.

J: ja we hadden hier een paar weken geleden omstanders, toen liepen ze op straat te schreeuwen en toen begon iemand zich ermee te bemoeien en werd het bijna slaande, snap je

E: ja want hoe is jullie relatie met de buurt bijvoorbeeld?

J: die is goed.

E: dat hoor ik bij andere groepen wel terug, dat de relatie met de buurt niet

J: ja wij moeten daar wel scherp op blijven dat die relatie goed blijft. Laatst hadden ze staan eten daar op die hoek daar, stond die man aan de deur ja ze staan voor mn huis te eten en ze gooien troep op de grond. Moesten ze het van mij wel opruimen. Dat heeft ie ook gedaan. Dus dat zijn van die dingetjes he.

E: ja.

J: offe een keer stond ie hier op straat gewoon te, echt gewoon op straat te zeiken. Eentje. Ik denk van doe even normaal joh. Dat doe je misschien daar in Eritrea, hier kun je er nog een boete van krijgen bij wijze van. Dus ja dat is soms, is het wel een beetje voor schut.

E: ja maar wel fijn dat jullie relatie met de buurt goed is.

J: ja, maar het blijft investeren hoor.

E; ja en hoe doen jullie dat? Hoe investeren jullie daarin?

J: wij gaan het gesprek aan met de burens hiernaast. En ja proberen in gesprek te blijven met de buurt.

E; nodigen jullie ze ook wel eens hier uit? Of?

J: dat was vorige week volgens mij een dag, de week van de zorg. Maar er is niemand geweest.

E: oh dat is dan weer jammer he. Ja.

J: dusse, nee maar wij, we investeren echt wel in goed contact.

E: mooi. Dat waren eigenlijk al mijn vragen voor jou. Heb jij zelf nog vragen of opmerkingen?

J: gaat dit naar de organisatie toe, ook als aanbeveling?

E: ja.

J: want dat stukje, misschien zouden ze wel wat met geld mogen vrijmaken.

E: ja

J: als potje voor activiteiten.

E: dat komt zeker terug. Dat is wat jij nou hebt aangegeven, dus dat komt zeker terug in de resultaten.

J: dat zou wel fijn zijn, dat hoeft niet buitensporig veel te zijn, maar 5000 euro op jaarbasis.

E: ja want je merkt dat dat financiële stukje wel echt een belemmering is?

J: ja want er zijn jongens die rappen graag, een jongen speelt de piano, een ander wil gitaar leren spelen.

E: het kost allemaal veel geld.

J: een gitaartje is niet zo duur. En als je het in eigen bheer houdt, hier je mag oefenen vanavond maar ik wil wel m'n gitaar heel terug. Want daar moet je dan wel op letten he. nee maar dat zou wel fijn zijn als daar gewoon wat meer geld voor was.

E: ja. Oke ik ga het meenemen.

J: ja ik hoop dat ze er iets mee kunnen, iets mee doen.

E: ja dat weet je nooit natuurlijk. Ehm ja en verder ehm ik denk dat ik als het helemaal af is het onderzoek dat ik het gewoon op de I-schijf plaats zodat het voor iedereen inzichtelijk is, als je het zou willen lezen stuur ik gewoon aan iedereen die heeft meegewerkt, hij staat er op en daar kun je hem vinden. Ehm ja wat ik al zei er komt nergens terug dat ik met jou het interview heb gehad, en ja ik wil jou

J: hoeveel mensen spreek je?

E: 6 mentoren en 6 jongeren, verdeeld over KWG, KWE+ en KWE.

J: oh ja, oke.

E: dus ik wil je nog heel erg bedanken voor je deelname.

J: graag gedaan!

10.1.4 Respondent 4

E: oke. Nou ehm nou ja dit is dus in het kader van mijn afstudeeronderzoek. Ehm, mijn hoofdvraag richt zich er op hoe de mentoren de jongeren kunnen stimuleren om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk. Ehm, dus de vragen die ik jou stel zullen daar ook over gaan. ehm het zal ongeveer een half uurtje duren, de andere interviews die ik met de nadere mentoren heb gedaan waren ook ongeveer een half uurtje. De gegevens zullen anoniem verwerkt worden, dus jou naam komt nergens in terug.

A: ja.

E: oke dan wil ik graag beginnen met de eerste vraag. Ehm, oh nu ga ik iets te ver. Heeft het volgens jou meerwaarde om het AMV-netwerk uit te breiden met Nederlandse contacten?

A: Ja. Heeft zeker meerwaarde.

E: eh kun je dat toelichten?

A: ik denk dat als ze zien hoe een ehm normaal Nederlands gezin bijvoorbeeld zou functioneren en wat voor verantwoordelijkheden erbij komt kijken en hoe Nederlandse jongeren doorgaans wat verantwoordelijkheden hun hebben en eh ik denk dat ze daar mee gebaat zijn omdat ik merk dat ze zelf in dagelijks leven niet begrijpen wat de Nederlandse waarom Nederlandse mensen, bepaalde dingen van hun verwachten. Eh net als bij voetbal, is een teamsport, hun zijn heel erg gewend met straatvoetbal. Eh, eten om 6 uur en gezond eten. Eh, dat soort dingen, hoe belangrijk dat is en ik dingen die voor hun ouders ook heel belangrijk is. Alleen zien ze dat niet, ja omdat ze dat niet meemaken, ze komen niet bij Nederlandse gezinnen thuis, ze zien niet hoe hun werken, ehm ja ik denk dat ze op die manier heel veel meerwaarde zou kunnen hebben.

E: ja dat ze meer leren over Nederlandse verwachtingen, Nederlandse, waarden en normen?

A: ja juist, om mee te kunnen draaien in plaats van hoe ze het doen in hun land van herkomst, dat is prima maar ik denk dat het ook belangrijk is om te zien waar, waarom Nederlanders eh soms bepaalde dingen zeggen die voor hun best wel hard zou kunnen aankomen, vooral na 18. Eh, waarom die gezegd worden, waarom ze dat zo zien.

E: ja. Ja dus dat er meer begrip bij hun ook ontstaat?

A: ja.

E: wat wordt er gedaan in de Nederlandse maatschappij

E: oke. Duidelijk. Ehm, nou dan wil ik naar het volgende onderwerp, dat gaat over helpende factoren. Eh, wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk?

A: ik denk dat als er gastouders zijn die we bijvoorbeeld een keer per week, als samen eten bijvoorbeeld, dat ze die op kunnen nemen in hun gezin, al is het maar een keer per week bijvoorbeeld tussen 4 en 8, sinterklaasactiviteiten, naast kerstmis, zijn ook jongens die niet orthodox christen zijn, die ook echt kerstmis op de Nederlandse manier vieren. Dat ze daar dat ook mee kunnen doen. ehm, dat er bepaalde, zoals een taalmaatje merk ik al, is niet alleen een taalmaatje, die vraagt ook hoe het met een jongere gaat, die doet ook veel meer, ik merk als ze een taalmaatje voor 18 hebben en het loopt na 18 door dat een taalmaatje ook veel intensiever contact heeft. Ook echt in zijn netwerk toelaat. Ehm, waardoor ze dus niet straks het gevoel hebben dat ze er straks alleen voor staan.

E: ja.

A: ik heb ook een jongere gehad die tot 16 in een pleeggezin zat, en na 16 nog wel voor activiteiten terug ging naar dat pleeggezin. Dus dat geeft wel het gevoel oke ik sta er niet alleen voor en ik kan haar altijd bellen, hem, ja nu hebben ze eigenlijk niemand. Wie hebben ze?

E: ja, de mentoren.

A: ja maarja ls die wegvallen hebben ze gewoon niemand. Tenzij hun familie hier is, maar

E: ja. Dus jij, jij denkt echt de contacten met bijvoorbeeld een leeggezin of

A: gastouder, of

E: gastouder, ja. Dat dat er voor zorgt dat ze geholpen worden om die contacten aan te gaan.

A: net als vroeger als jij gewoon bij Nederlandse kinderen, was het hartstikke leuk als jij ergens ging eten en dat het gezien werd als ja dat vond je leuk om daar naar toe te gaan. dat contact werd dan steeds intensiever als je vriendinnetjes kreeg en die vroegen dan ook hoe het met je ging, en ja, dusse

E: ja, duidelijk, ja.

E: ehm, denk jij ehm dat de mentoren of de organisatie deze factoren kunnen versterken?

A: ik denk het wel, want bij Nederlandse gezinnen hebben ze ook gewoon, ik heb ook bij de Reggi gewerkt bijvoorbeeld en daar hadden ze ook gewoon een keer per maand deden ze soms naar een gastouder, of een familielid of een kennis of weet je wel die dan een activiteit met hun deed en ze dan ook echt uit de groep mee nam om dat te doen. dus dat heeft zeker wel meerwaarde. En nu zijn deze jongens wel wat ouder, dus dan zou je ehm iemand moeten hebben die bekend is met de doelgroep en die daar niet raar tegenover staat en die die de uitdaging uit wil gaan om het even zo te zeggen. Maarre ik denk dat dat voor sommige jongens, net zoals we bezig zijn met die priesters ofzo, nee met het klooster, dat daar wel jongens zijn die daar voor open staan. Kijk ze moeten het wel willen, maar de jongens die daar voor open staan, maar verder een project zoals dat klooster is er verder niks geweest.

E: ja dus er zouden meer mogelijkheden liggen.

A: ja

E: maar daar moet de organisatie, of de mentoren in investeren.

A: ja.

E: oke, wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk?

A: dat ze al zoveel moeten. Ze moeten al heel veel, daarnaast denk ik heel veel jongens hebben nog contact met hun ookal is dat op afstand. Ehm, waardoor mentaal misschien niet helemaal voelt van oke dit is oké om te doen. ehm, ik denk datte onduidelijkheid, ik denk dat als een Eritrese bijvoorbeeld het zou vertellen aan de Eritreeërs van oke dit gaat gebeuren en willen jullie mee of weet je wel op in hun taal op hun manier uitgelegd, dat het voor hun begrijpelijk is, ik denk dat dat ook wel mee zou spelen in plaats van dat ik bijvoorbeeld zou zeggen nou we gaan nu naar een Nederlands gezin om daar te gaan eten, nee dat kwartje valt dan niet helemaal dat wordt dan heel zwart wit gezien. En hun leeftijd speelt natuurlijk ook mee. Er zijn natuurlijk veel jongens die bezig zijn met hele andere zaken, die komen er niet aan toe om om zo ver te gaan dat ze echt contacten gaan

opbouwen buiten het netwerk.

E: ja. Denk jij dat de mentoren daar iets in kunnen betekenen? In die punten die jij net hebt opgenoemd.

A: ik denk op dit moment als ik voor mezelf spreek, eigenlijk hetzelfde als wat ik voor die jongeren vind, je moet al zoveel doen. en ik merk als ik kijk naar afgelopen jaren van toen ik begon bij MAAT en nu steeds minder tijd, steeds minder energie steek in het onderhouden van contacten en nabijheid. Dat kost mij gewoon energie, dat moet ik zelfs plannen. Terwijl vroeger ging ik gewoon naar ze toe en bleef ik daar gewoon de hele avond zitten bij wijze van. En nu moet ik dat echt plannen oke, we gaan nu naar R-newt en daar gaan we 3 uur gezellig doen. vroeger aten we een keer per maand met de jongeren, elke jongere ging 5 euro inleggen en de mentoren ook en met dat geld gingen we samen boodschappen doen en samen eten, dat is niet meer, de structuur is gewoon veranderd, de mentaliteit is gewoon veranderd. Ik denk dat allemaal Eritreeërs zijn maakt het allemaal moeilijk, vroeger was het allemaal gemixt, had je eentje van Guinee, twee uit Afghanistan, eentje van Irak weet je wel, was gewoon een gemixte groep. En nu als ik, ik merk ook aan mezelf als ik bijvoorbeeld samen met hun ga eten vind ik ook niet leuk. Ze praten toch altijd Tigrinya onderling en je moet constant je best blijven doen om het gesprek in tact te houden in het Nederlands ehm, dat je gewoon beter in individueel kunt afspreken in plaats van in groepsvorm om zo het contact te onderhouden. Omdat, stel ik zou dit nog erbij moeten doen om, dat zou wel veel zijn. ja.

E: ja, jij zegt de werkdruk is al zo hoog,

A: ja

E: dat belemmert mij ook in de begeleiding op dat stukje.

A: en de nadruk ligt ook niet meer, de nadruk is echt verschoven van het contact naar alles regelen. Dus zoals vroeger, was het 20% regelwerk en 80% was het echt contact, in contact staan met de jongens en hele gezellige, leuke dingen. Doe je nu ook wel maar stukken minder en veel meer gepland, en ehm ja de nadruk is voor mij gewoon heel erg verschoven.

E: ja en merk je dan ook aan jezelf dat je daar dan, ja het is niet meer een prioriteit?

A: nee het is geen prioriteit meer, omdat ik weet dat ze wel netwerk hebben,

E: ja

A: stel je zou een Afghaan hebben en die geeft zelf aan, je ziet hem altijd alleen zitten en geeft zelf aan ik ben eenzaam en ik wil daar dingen, meer in contact komen, ga je daar ook harder je best voor doen. ehm, maar als je ziet die kan toch met 4 andere Eritreeërs opschieten, dat komt wel goed enne

E: dan laat je het daar ook eerder bij.

A: ja.

E: oke duidelijk. Ehm,

A: en vooral omdat ze het zelf niet aangeven, ze geven zelf ook niet aan vanne ik heb dat nodig of ik ben eenzaam of ik wil in contact komen.

E: ja, dus dan merk jij aan jezelf dat jij het ook eerder laat?

A: ja

E: omdat er al zoveel dingen gedaan moeten worden.

A; Ja.

E: oke duidelijk. Besteedt jij in de begeleiding structureel aandacht aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?

A: nee. Structureel niet. Ik wel, ik heb 3 jongens gehad op voetbal en dan ga ik echt wil ik ook echt met de trainer praten en dan de whatsapp groep met de jongens zit ik ook bij en zeg ik reageer want ze begrijpen jou niet en ze weten niet waarom je niet komt. Dat contact stimuleren, maar zelfs dat dat digitaal contact is al heel moeilijk. Dus daarin stimuleer ik wel, daar waar kansen zijn neem ik ze ook, maar het is niet zo dat ik echt initiatief neem om eh dat te regelen en dat op te zetten of

E: denk je dat dat wel belangrijk is?

A: ik denk dat het wel belangrijk is maar ik denk ook dat we dat er dan een groep moet zijn die openstaat voor dat contact. Dus ik kan wel faciliteren, en ik kan wel voor een paar Eritreeërs zorgen die daar voor open staan, maar aan de andere kant moet dat ook klikken,

moet ook Nederlanders hebben die dat zouden willen, ehm, het is aanpassen aan beide kanten. Je kan niet zeggen van nou je bent in Nederland en pas je maar helemaal aan aan hoe wij het willen, het is, je hebt daar geduld voor nodig, je kan niet een zaadje planten met een vergrootglas op staan om te kijken wanneer het groeit. Dat moet echt met de tijd komen en dat moet je tijd geven en ik merk gewoon mensen willen gewoon zo snel mogelijk resultaten. Eritreeërs willen gewoon het leuk hebben en als het niet leuk is dan willen ze er gelijk al mee kappen. Dus ja de verwachtingen zijn ook niet realistisch en ik denk dat dat aan weerskanten allebei zo is.

E: ja dus als ik jou zo hoor zie jij het feit hoe de houding van Nederlanders richting de vluchtelingendoelgroep ook wel als een belemmerend iets daarin?

A: ja, ja zeker. Ja als ik alleen al kijk naar de Reeshof, danne ja zeker.

E; ja dat het moeilijk maakt om het ook voor de jongeren te faciliteren, zelfs als ze het zelf wel zouden willen.

A; je en ookal zou ik het faciliteren, het is voor de jongeren moeilijk en het is ook moeilijk om daar passende mensen bij te vinden.

E: ja. En wat maakt het voor de jongeren zelf dan zo moeilijk denk jij?

A: Eh, ik denk dat ze snel opgeven. Ik denk dat ze gewoon bepaalde verwachtingen hebben, het moet leuk zijn, ze geven zelf maar 10% dus 90% blijft in hun. dus je weet niet helemaal 100% wat er speelt, eh, ik denk als zij gewoon hun zelf zouden zijn, echt echt hun zelf zouden zijn dus niet alleen het stukje wat ze willen laten zien, dat je dan al een stuk verder komt. Dan kun je ook zeggen oke dit is geen match met elkaar, dit gaat niet werken met elkaar weet je wel. ehm, precies hetzelfde met een taalmaatje. Jongeren die zijn, er zijn jongens die cht standaard op tijd komen maar ik heb ook wel gehad ik wil wel een taalmaatje een na een jaar zeuren kreeg hij uiteindelijk een taalmaatje en dan wil hij alleen komen wanneer hij wil. Dusse, ja. Ja ik denk dat dat ook eh en dat hoort ook een beetje bij de leeftijd dat egocentrische maar als je iets wilt, staat er wel altijd iets tegenover.

E: ja.

A: omdat het gewoon wordt aangeboden en hoe jij het wil

E: ja en denk je daar als mentor iets in kan doen?

A: ik denk dat als er contact gemaakt zou kunnen worden met de ouders van herkomst, dat dat echt super veel zou schelen. Want dat kun je met Syriërs wel doen, en met Syriërs is dat gewoon een wereld van verschil. Zodra je ouders erbij betreft, is het gewoon heel anders.

E: ja je merkt dat dat goed werkt?

A: ja als je ouders erbij betreft, daar hebben ze toch een andere een ander diep respect voor wat ik niet kan vervangen.

E: wat hun intrinsieke motivatie ook meer

A: ja, ik denk als ouders zouden zeggen nee het is wel goed voor jou en het duurt nog even voor ik kom ga naar dat gezin en ik wil ook heel graag dat je daar naartoe gaat en dat je het ook probeert, ik denk dat ze dan veel meer hun best zouden doen om daar dan wat van te maken.

E: ja en dat mis jij heel erg bij de Eritrese..

A: ja en als ze het wel hebben dan zullen ze het niet zeggen.

E: ja dus je mist in dat opzicht de ingang.

A; je ik mis de invloed die hun zelfs bij de Afghanen vroeger, die hadden ook niet zo super veel contact, die ouders waren allemaal dood, dat was in hun, maar zelfs daar zag je gewoon de invloed op de Afghanen zelf. Dus dat ze echt bezig waren met hun toekomst en het hier blijven, en het hier proberen en eh meewerken en dat heb je bij Eritreeërs niet. Die, die lijken wel even zo ja, omdat ik het, ik weet het niet 100% zeker maar die lijken gewoon je moet het zelf maar gewoon uitzoeken.

E: ja, oke. Ja, en hoe pak jij het uitbreiden van het Nederlandse netwerk aan in de begeleiding en in de twee- en drie gesprekken?

A: Ehm, in de twee- en drie gesprekken hebben we het daar nooit over. Wel over het netwerk zelf, ehm maar dat is meer gericht bij mij op eenzaamheid dus het gevoel van eenzaamheid, voel je je alleen, gaat het goed, wie is jouw beste vriend, zulke vragen stel ik dan in plaats

van wil je met Nederlanders omgaan of zou je dat willen of weet je wel op die manier. Het is meer gericht op hun gevoel en als hun aangeven van nee het gaat allemaal goed en ik zie verder ook geen tekenen van dat iemand eenzaam is of niet goed voelt, dan ga ik daar verder ook niet op in.

E: denk je dat het belangrijk is dat dat gedaan wordt? Om het altijd te bespreken? Ondanks dat de jongere daar niet zelf mee komt

A: ik denk dat je dan het antwoord krijgt van ik ken geen Nederlanders en dan houdt het op want je hebt niks te bieden.

E: oke. Als mentor heb je niks te bieden?

A: ja dus ik denk dan zou er wel een meerwaarde aan moeten zijn.

E: oke.

A: en eenzaamheid als iemand zegt ik ben eenzaam oke hoe krijg je meer nabijheid, ehm dan zou ik kijken zit diegene al op sport, doet diegene eigenlijk alles al, is hij naar R-newt geweest, ik ben met die jongen A. gebracht die was eenzaam, die heeft veel meer nabijheid nodig meer in de zin van gezelligheid en daardoor is besloten dat hij naar een KWE+ zou gaan maar we hebben het nooit gehad over een Nederlands netwerk.

E: oke.

A: heb ik nooit gehad. Ik heb het wel met hem gehad over wie zijn vrienden zijn en hij heeft een broer in Duitsland waarom hij daar niet naartoe gaat en hij heeft ook vrienden geloof ik in Eindhoven die kant, Weert, waarom ie juist daarheen gaat en niet naar Duistland naar zn broer dus dat soort dingen.

E: dus niet echt om het Nederlandse netwerk uit te breiden?

A: Nee, want ik zie het eigenlijk als een soort, als je een cirkel hebt en je gaat daar die buitenste lagen helemaal af dan is het Nederlandse netwerk echt de 6de laag ofzo. Dus daar kom je niet eens.

E: denk je dat het wel belangrijk kan zijn om daar te komen?

A: ik denk als je aangeeft van dit is een keuze die je kan maken, ik bedoel je kunt moeilijk zeggen van je kunt een Nederlands netwerk opbouwen en als iemand vraagt hoe dan, dat weet ik niet. Dat heeft geen zin om te bespreken, ik zou het alleen maar bespreken, ik zou het alleen belangrijk vinden als het een meerwaarde heeft in de begeleiding en als het ook echt te faciliteren is.

E: ja en je hebt nu het idee dat het niet te faciliteren is?

A: nee, ja bij R-newt komen ook Nederlandse jongeren maar hun daar krijgen is al moeilijk. Dus als ze al gaan, dan zijn we al hartstikke blij dat ze gaan en juichen we dat toe en zetten wie niet nog nadruk erop oke nou moet je met die gaan praten, en nou moet je met die want dan zet je er nog meer druk op.

E: oke, dus jij denkt het moet niet in het twee- en driesprek besproken worden?

A: nou, het moet het moet ik zou het alleen bespreken als ik daar een oplossing voor zou hebben. Ik ben heel oplossingsgericht, dus ik als het alleen is om te praten, dan blijft het bij praten.

E: en bijvoorbeeld doelen opstellen op dat gebied? Op het gebied van eh Netwerk uitbreiding, Nederlands netwerk uitbreidings, doelen opstellen, doe jij dat in op dat gebied?

A: nee ik doe daar geen doelen over opstellen maar dat komt omdat doelen moeten vanuit de jongere zelf komen, dus als een jongere tegen mij zou zeggen van ik wil graag met Nederlanders werken zeg ik oke hoe zou je dat dan willen doen, je gaat vrijwilligerswerk doen bijvoorbeeld of ik ga een keer naar een buurthuis en dan gaan we vragen of zij misschien iemand hebben die wat wijzer is, op die manier maar doelen komen voornamelijk uit de jongere zelf en de doelen die vanuit de jongere zelf komen zijn ik wil werk zoeken, ik wil op voetbal, ik wil, ik heb moeite met nee zeggen want die en die drinkt en dat wil ik niet in huis, ik heb moeite met naar school gaan, opstaan, dat soort doelen komt vanuit hun en ze zullen nooit, tenminste ze zullen nooit zeggen ik wil met een Nederlander gaan praten of met Nederlandse mensen in aanraking komen.

E: oke, duidelijk. Ehm wat doe jij ehm op dit moment om de AMV's te stimuleren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

A: niks.

E: niks, oke

A: nee, ja ik denk wat doe ik concreet, niks. Ik heb niet het idee dat ze daar eh behoefte aan hebben en die jongens bijvoorbeeld de initiatieven die er zijn bespreken we altijd, dus toekomstacademie, ehm dat en die klooster zal ik maar zeggen die ontmoeting met de ouderen mannen in het klooster, dat bespreken we gewoon met de jongens. Jongens die daar aan mee willen doen gaan we zeker verder op in, zoals bij de toekomstacademie heb ik met 3 jongens een afspraak bij gemaakt dus daar gaan we zeker verder in maar las hun zeggen dat wil ik niet dan stopt het daar.

E: maar op zich jullie doen er wel dingen mee.

A: ja alles wat aangeboden wordt, bespreken we sowieso. Ik zal nooit ehm, het amv-kamp ook. Als dat er is komen ook wel Nederlandse jongeren, dus dat ik weet dat ze daar wel extern mee bezig zijn om Nederlandse jongeren en AMV's samen te krijgen dus daar gaan ze ook mee. Maar ik zal nooit die initiatieven niet bespreken. Dus

E: ja je bespreekt met de jongere en dan is het aan de jongere of zij daar iets mee willen doen

A: juist

E; als zij daar iets mee willen doen gaan jullie daar verder op door, dus dan oke. Duidelijk. Ehm, wat zijn volgens jou effectieve methodes of punten die de mentoren toe kunnen passen om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

A: ik denk dat je in een KWE best wel twee Nederlandse jongens zou kunnen neerzetten. Samen met twee jongens die ontwikkeld zijn, heb ik het over, net zoals een A. die ik net heb geplaatst die kan al een aardig woordje Nederlands, die doet het hartstikke goed, die zijn jongens die echt van het dorp afkomen die hebben echt nog een lange weg te gaan en je hebt echt jongens zoals A. die wel een beetje ontwikkeld zijn in Eritrea die zich alleen maar verder ontwikkelen hier, en ik denk dat die jongens, daar moet je geen Nederlandse even grof gezegd, uitschot neerzetten, maar gewoon jongens die misschien ook op zichzelf, die met hun ouders niet kunnen vinden maar die verder ook geen problemen hebben in hun dagelijkse gang van zaken zoals onze jongeren, geen invloedrijke problemen op hun leven waardoor, zoals drugs of alcohol waardoor het leven stopt. Bijvoorbeeld een 17-jarige jongend ie gewoon niet met z'n ouders overweg kan die zou je daar wel tussen kunnen zetten.

E: ja oke. Denk je dat er nog andere manieren zijn?

A: op de KWE?

E: Ja zoals ik net zei dat je bijvoorbeeld een keer per maand een gastouder zoekt dat je aangeeft wie heeft daar interesse in die kun je daar een keer per maand of een keer per twee weken weet je wel. dat heeft dan twee doelen want onze jongeren eten gewoon niet goed.

E: ja.

A: en ze krijgen dan die aandacht die ze van hun ouders hadden gekregen in Eritrea en ze zien hoe het er bij Nederlanders aan toe gaat.

E: ja. Ehm, wat zijn belangrijke aandachtspunten als je het richt op wat jij net genoemd hebt? Die methodes of de manieren om ze te empoweren, wat zijn daarbij belangrijke aandachtspunten volgens jou?

A: ehm, ik denk dat je een terugkomend initiatief moet hebben. Dus niet iets wat alleen maar eenmalig wordt aangeboden en klaar, ik denk dat het een doorlopend iets moet zijn waardoor een jongere in het begin waarschijnlijk moeite zullen hebben om zich daarvoor aan te melden maar wanneer ze zien dat andere jongens daar ervaring bij hebben en dat het goed loop dat ze dan zeggen ja ik zit daar ook, kom jij ook dan weet je wel op die manier. Ehm, ik denk dat mentoren daar zeker wel in een bijdrage kunnen leveren door daar meer aandacht aan te geven door meer naar zorgbijeenkomsten samen te gaan om te kijken hoe dat contact loopt ehm ik denk ook bijvoorbeeld een agressie regulatietraining waarom doen ze dat niet voor alle jongeren van kompaan in combinatie met elkaar weet je wel zulke dingen, waarom melden we onze meiden niet aan bij weerbaarheidstrainingen van De Bocht, daar komen ook normale Nederlandse jongeren.

E: jij denkt dat, ehm als ik jou zo hoor dan vind jij dat daar creatiever mee omgegaan mag

worden?

A: ja mag wel samen. Ja tuurlijk kun je zeggen ja die kan echt totaal geen Nederlands die komt net van een hutje op de hei van Eritrea dus dat is echt niet slim, oke prima maar ik denk dat je echt wel jongeren hebt die daarin samen kunnen gaan, dat je dat gewoon samen kunt nemen.

E: ja en ook terugkomende initiatieven dus niet iets wat eenmalig is maar gewoon dat het een soort proces is

A: dat je ook gewoon gastouders hebt die daar voor open staan om dat gewoon altijd te blijven doen en die daar ook mee kunnen om gaan dus die niet zoiets hebben van oke ze vinden het niet leuk dus we stoppen ermee maar dat ze dat gewoon zien als iets oke mijn deur staat in ieder geval open, als jullie iemand hebben kunnen ze komen, zo niet weet je wel dat ze daar ook geschikte gastouders voor vinden.

E: ja en ook , denk je dan ook dat het goed is dat de mentoren daar aandacht voor blijven houden?

A: ja ik denk dat als de mentoren bijvoorbeeld na 3 maanden zeggen nou dan komen jullie een keer bij ons eten, dat je dan een soort van wisselwerking dat je ook kan zien van nou dit vinden wij allemaal belangrijk enne. Dat ja ik denk dat dat ook helpt voor de gastouder om dit te willen blijven doen.

E: ja.

A: en dan die trainingen die allemaal worden aangeboden dat het allemaal een beetje gemixt wordt met elkaar.

E: Oke, ja duidelijk. Ehm dat waren mijn vragen voor jou.

A: oke, dat is snel

E: ja, toch wel bijna een half uur al gepraat dus. Ehm, ja ik weet niet of jij zelf nog opmerkingen/vragen hebt?

A: ehm nee, er schiet mij zo niks te binnen.

E: nou ja als jij achteraf nog iets hebt oh dat moet ik echt weten, je kunt mij altijd e-mailen of

A: oke, ja

E: ja en als het onderzoek af is dan zal ik waarschijnlijk een kopie gewoon op de I-schijf plaatsen

A: oh je gaat geen presentatie doen?

E: waarschijnlijk wel maar ik weet nog niet helemaal in welke vorm dat gedaan gaat worden. De resultaten komen sowieso op de I-schijf te staan, ik zal sowieso een manier vinden waarop ik het aan jou terugkoppel.

A: oke dat komt wel goed.

E: ja dan hoor jij daar sowieso iets over. En ja ik wil jou bedanken voor jouw deelname.

A: oke is goed.

E: ik zet deze even stop.

10.1.5 Respondent 5

E: ja het onderzoek gaat dus over hoe de mentoren de jongeren kunnen stimuleren om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk.

K: uhum

E: en dan dus voornamelijk Nederlandse contacten richt zich het eigenlijk op

K: ja

E: dus de vragen die ik jou ga stellen zullen zich daar ook op richten dus voornamelijk dan eh helpende factoren, belemmerende factoren, je werkwijze, wat jij denkt dat helpt om hun te stimuleren die contacten aan te gaan, dat zijn een beetje de vragen.

K: uhum

E: ehm, ja dus ik ben gewoon heel erg op zoek naar jouw visie, jouw mening, wat jij doet, wat jij denkt dat werkt ehm, ja dat is eigenlijk wat ik nodig heb.

K: oke.

E: ehm, ja ik verwacht dat het ongeveer een half uurtje zal duren het interview. Ehm en de data zal anoniem verwerkt worden, dus jouw naam komt nergens in terug.

K: nee, helemaal goed.

E: oke. Dan ga ik naar de eerste vraag

K: ja

E; ehm heeft het volgens jou meerwaarde om het AMV netwerk van een jongere uit te breiden met Nederlandse contacten?

K: ehm ja zeker.

E: en waarom denk jij dat?

K: ehm ja je komt in een nieuw land, waar dingen toch anders zijn, andere omgangsnormen, andere regels, ehm ja ik denk dat het een stukje integratie als je daar naar kijkt dat het heel erg helpt om Nederlandse contacten te hebben.

E: oke. Ja, echt gericht op integratie denk jij dat heel erg stimuleert om te integreren?

K: ja zeker

E: oke. Ehm, wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

K: wat bedoel je?

E: ehm, nouja wat ehm bijvoorbeeld ehm ik heb natuurlijk literatuuronderzoek gedaan enzo ehm als je kijkt naar helpende factoren komt uit de literatuur naar voren dat ze relatief een jonge leeftijd hebben ehm dat de grootte van de culturele groep daar heel erg in uit kan maken, dus als er heel veel, heel weinig mensen aanwezig zijn van de eigen culturele groep is dat een helpende factor om contacten aan te gaan met Nederlandse mensen maar ook bijvoorbeeld wat jij denkt dat zou werken, bijvoorbeeld taalmaatje wordt veel genoemd of ehm R-newt wordt veel genoemd door mentoren.

K: oh zo, hoe ze die, waar ze dat eigenlijk kunnen vinden, hoe ze er aan komen.

E: wat jij denkt dat helpt, wat hun daar bij zou helpen

K: ja, sowieso een maatje. Vaak kom je inderdaad bij taalmaatjes terecht, ehm, eh die organisatie zit bij de Spoorlaan, ik ben nou even de naam kwijt maar daar kun je dus bijvoorbeeld terecht voor een taalmaatje, ehm daarnaast R-newt zeker ik ben pas geleden nog met een jongere naar een van de locaties geweest, nou daar wordt je gewoon leuk ontvangen, leggen ze uit wat er allemaal te doen is, dus ja ik probeer ook samen met de jongere eh eruit te gaan en ook dingen te laten zien van waar kan je mensen vinden ehm, ja hoe zoek je die contacten, sport, werk, eventueel vrijwilligerswerk mocht iemand dat interessant vinden, ehm ja het zijn eigenlijk gewoon op zoek gaan naar de plekken waar je contacten kan vinden om het netwerk uit te breiden. Maar ik denk bijvoorbeeld nu op school weet ik dat ze bezig zijn met jongeren met stages. Dus in dat opzicht he leren ze ook weer Nederlandse mensen kennen ehm ja dus vooral erop uit en soms ook ja gewoon mee gaan met de jongere omdat te stimuleren.

E: ja de volgende vraag was eigenlijk ook wat denk jij dat de mentoren of de organisatie daarin kan betekenen, maar jij zegt eigenlijk al.

K: de organisatie bedoel je kompaan en de bocht?

E: ja of de mentoren, de organisatie of de mentoren.

K: ja zeker. Ik denk dat de stap soms net wel te groot is of hangt natuurlijk wel van de jongere af, maar meegaan naar instanties of een keer meegaan naar de sportclub als dat de eerste keer is, ehm ja denk dat dat wel zeker invloed heeft om echt die drempel over te gaan.

E: ja en denk jij dat de mentoren daar nog andere dingen in kunnen betekenen om de jongeren te stimuleren die dingen te doen?

K: ja, ehm wat ik zelf altijd doe is ook ehm uitleg geven waarom een netwerk zo belangrijk is en dan doel ik niet alleen op Nederlandse mensen maar gewoon een divers netwerk, hier zie je ook steeds meer in de KWG en KWE dat je met bijna 18 jarigen te maken hebt. Die heb je hier helemaal. Vaak in het kader daarvan zeg ik ook van, probeer ik ze uit te leggen waarom het zo goed is om een netwerk op te bouwen. Dus ja ik denk dat dat

E: uitleg geven?

K: de uitleg inderdaad ook wel van belang is. En ehm ja soms ook organisaties juist naar de groep halen. Ja wij hebben dan bij de KWG gedaan

E: uhm, ja ook gewoon

K: ja maar dat zou hier ook kunnen zeg maar

E: ja precies

K: om bepaalde organisaties hier te halen zodat ze uitleg kunnen geven wat ze te bieden hebben, waar ze contacten kunnen halen, ja om het netwerk uit te breiden

E: oke duidelijk. Wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

K: ehm, ja bijvoorbeeld als ze een hele grote groep hebben van eigen mensen dan zie je dat ze daar wel in bewegen. Bijvoorbeeld met de Eritreeërs die gaan naar de kerk dus die zien daar heel veel mensen van hun eigen cultuur en die, die vinden dat dan ook genoeg ehm, wat nog meer belemmerend is een stukje taal. Sommige jongeren zijn ook wel, vinden het ook spannend of soms angstig om die stap te zetten enne ja de taal te spreken waardoor ze ook niet snel op iemand afstappen die Nederlands praat. Ehm, ja en interesse denk ik ook. Soms hebben ze gewoon niet veel interesse om Nederlandse mensen, als vrienden te hebben. Ja dat gaat gewoon vanzelf en anders gaat het niet.

E: oke

K: bijvoorbeeld op school kom je niet veel Nederlandse, eigenlijk helemaal geen Nederlandse jongeren tegen. School is natuurlijk wel zo'n plek waar je contacten kan op doen, ja als je daar al geen Nederlandse jongeren tegenkomt, ja dan werkt dat al niet mee.

E: nee

K: ehm, en ik merk ook eh bij de KWG was dat dan dat eh sommige het ook, dan hebben ze werk en dan vinden ze het wel heel moeilijk om dan te gaan praten of zichzelf te laten zien vanuit hun cultuur zijn ze ook niet gewend dat je soms dingen tegen je baas kan zeggen

E: Ja

K: je baas is bijvoorbeeld je meerdere. Nouja in Nederland is dat wel iets gelijkwaardiger, dus soms kan je ook gewoon nee dat doe ik niet of dus ik denk dat cultuurverschil daar ook wel een belemmerende factor in kan zijn, ja.

E: ja

K: dan heb ik er 3 opgenoemd he

E: ja. End enk jij dat jij daar als mentor iets in kan betekenen voor de jongeren? Dat jij die factoren kan verminderen, of wegnemen dat het bijvoorbeeld voor ze minder eh spannend is of dat ze het minder moeilijk vinden

K: ja als we kijken naar de laatste belemmerende factor, had ik bijvoorbeeld een meisje die werkte in de afwas en dan zei haar baas altijd ja blijf toch iets drinken joh na het werk, en dat is gezellig en "nee nee ik moet naar huis, ik moet naar huis" zei ze altijd. Ik zei hoe komt dat dan, dus ik ga daar met haar over in gesprek, dus eigenlijk heb ik daar toen ook een leerdoel met haar van gemaakt want ik zei ook van ja maar het is toch juist een hele mooie plek om mensen te ontmoeten. En toen zijn we gaan kijken van, ja hoe kan je contacten leggen, wat kan je zeggen tegen je baas, wat kan je misschien niet zeggen, hoe is dat voor jou, hoe is dat in Nederland? Dus eigenlijk ja vooral het gesprek daarin aangaan.

E: maar ook doelen opstellen dus als ik jou zo hoor?

K: ja ik heb dat toen ook gekeken of die jongere daar voor open stond omd aar eventueel een doel voor op te stellen want dat moet een jongere eigenlijk ook zelf wel voorr open staan dus dat is niet altijd even makkelijk maar zeker als dat een mogelijkheid is, dan ben ik wel iemand die daar in verder gaat. Dan had ik de andere belemmerende factor dat ze vooral in hun eigen

E: precies ja

K: ja ik denk dat ze dat toch wel blijven doen, dus ook meer uitleg geven van prima maar weet wat je er aan hebt als je Nederlandse mensen bijvoorbeeld kent

E: ja, dus echt die bewustwording wel?

K: ja een stukje bewustwording. En de derde had ik,

E: over school had jij het ook over, dat ze op school ook geen Nederlandse jongeren tegen komen

K: nee klopt

E: dat dat ook een, ja daar kun je als mentor natuurlijk vrij weinig aan doen

K: ja daar kan ik niet zoveel in

E: dat waren ze volgens mij inderdaad de belemmerende factoren, ja.

E: ehm besteedt jij in de begeleiding structureel aandacht aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?

K: ehm, nou netwerk is wel een groot onderdeel van de begeleiding. Ehm ik zit niet altijd op het uitbreiden van het Nederlandse netwerk, ehm is puur ook waar is de vraag eigenlijk naar? Ehm ik probeer wel die vraag vanuit de jongere uit te breiden door dus veel informatie te geven.

E: ja, ja

K: vanne, ja zou je niet een maatje willen want je zegt dat je bijvoorbeeld dat Nederlands lastig vindt op school en een maatje kan je hier en hier en hier bij helpen, dus vaak op een informatieve manier probeer ik ze enigszins inzicht te geven in wat het zou kunnen opleveren. Ehm, maar niet zozeer op Nederlandse connecties. Ik bedoel als een maatje als dat iemand is die ook pas een paar jaar in Nederland woont maar al wel de Nederlandse taal goed beheerst, dan is dat ook prima. Dusse, maar netwerk is altijd wel een groot deel van de begeleiding ja. En ik probeer daar ook wel aandacht aan te besteden, ja.

E: ehm ja dan was eigenlijk mijn volgende vraag meteen hoe pak je dat aan in de begeleiding en de twee- en driesprekken?

K: ehm

E: wat is jouw werkwijze daarin?

K: eh ja nouja in de twee- en driesprekken komt het ook als onderdeel altijd terug he.

Ehm, ik doe altijd een stukje voorbereiden dan denk ik ja wat is nu een belangrijk punt in het kader van netwerk om te bespreken, ehm maar soms is het ook als er iemand bezig is met gezinshereniging en dat is op dat moment heel dichtbij dan kan het wel is zijn dat mijn stukje netwerk wat meer daar op in gaat van ja, dit is nu de situatie, je familie komt bijna, heb je goed contact met je familie of mensen eromheen, is alles geregeld

E: ja

K: ja helpen mensen je, dat soort dingen. Dus het is eigenlijk meer een beetje wat op dat moment speelt in het leven van een jongere.

E: ja.

K: enne

E: en als het op dat moment speelt, hoe pak jij het dan aan? Als jij denkt van ehm

K: ehm ja bijvoorbeeld eh ja ik kijk altijd wel van te voren wat een jongere beweegt. Stel dat een jongere al eerder tegen mij heeft gezegd ja ik wil gaan sporten ofzo, dan probeer ik ook wel meteen uit te leggen wat voor dingen je daar uit kan halen en dan vraag ik ook wat kan je eruit halen, natuurlijk komt het stukje netwerk daar ook bij kijken dus dan wordt daar een leerdoel van gemaakt. Ehm, als dat het punt is wat op dat moment speelt.

E: oke. En als, dan maak je daar een leerdoel van, is dit bij jou ook eh altijd een gespreksonderwerp dan? Dat Nederlandse netwerk? Als jij daar doelen voor op hebt gesteld, dan ga je het doel evalueren, en het is gehaald, blijf je dit dan nog steeds bespreken of zeg je nee dan is het klaar?

K: ehm, ja als het leerdoel behaald is, is het leerdoel behaald. Dat betekent niet dat er geen andere leerdoelen uit voort kunnen vloeien. Dus stel dat iemand moeite heeft met netwerk in stand houden, dan zal er dus een nieuw leerdoel komen met hoe hou ik dit netwerk wat ik nu heb opgebouwd, in stand.

E: oke, duidelijk. Ehm wat doe jij op dit moment om de AMV's te stimuleren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

K: ehm nouja hier heb ik bijvoorbeeld een jongere die bijna 18 is, daar probeer ik dus echt uit te leggen wat het op kan leveren als je dus een maatje hebt. Dat leek in eerst instantie wel goed te gaan en daar stond hij ook wel voor open, maar uiteindelijk ja hebben we daar niks meer aan gedaan ook puur omdat daar geen vraag vanuit kwam, vanuit de jongere. Dus ik heb dat wel geëvalueerd, ik zeg wil je dat nog steeds, je weet waarvoor, dit en dit en dit, zei hij nee dat wil ik niet meer. Dus ja dat is dan, ik laat het ook wel bij de jongere. Ik probeer het wel altijd in te zetten maar ik laat het wel bij de jongere want ik heb ook een andere jongere en die zegt van ik ben op ozek naar positieve mensen. Ik zeg nou weet je wat dat gaan we doen. dus dan gaan we gewoon samen aan de slag, dan gaan we kijken van, waar denk je dat je die kan vinden, dan dan kijk ik eerst van wat hij weet qua plekken waar die positieve

mensen kan vinden, ik weet natuurlijk ook m'n plekken waar je kunt gaan zoeken. zo zijn we dus pas geleden naar een locatie van R-newt geweest ook. Zo zetten we dan iedere week een stapje om misschien plekken te bezoeken of om erover te praten. Dus, ja.

E: oke, ja duidelijk. Wat zijn volgens jou effectieve methodes of punten die de mentoren toe kunnen passen om de AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

K: zo, lange vraag. Wil je hem nog een keer zeggen?

E: wat zijn volgens jou effectieve methodes of punten die de mentoren toe kunnen passen om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV netwerk?

K: ehm, ja, effectieve methodes

E: ja of dingen waarvan jij gemerkt hebt dat het werkt, zal ik het zo zeggen

K: ja als mentor ben je vooral, heb ik al vaak gezegd, ben je vooral informatief. Dus ja veel informatie verschaffen

E: ja

K: ehm, ja gewoon ook bepaald contact met de jongere opbouwen waardoor je ook vertrouwen wint, waardoor je ook kunt zeggen wat het inderdaad ook allemaal oplevert, en proberen dingen te regelen zodat het zo ver komt.

E: ja. Dus ook echt dat positieve contact aan gaan is volgens jou ook wel belangrijk daarbij? Om eerst die band op te bouwen

K: ja dat ik eerst die band zelf natuurlijk opbouw he, om ervoor te zorgen dat ze dingen van mij gaan aannemen en dat ik ze bepaalde dingen kan uitleggen, eh dus dat is denk ik wel stap 1 als mentor dat je eerst die connectie maakt en dan informatie verschaft maar ook kijkt vanuit het beeld van de jongere, ja hoe ziet hij het zelf, vind hij dat inderdaad nodig of helemaal niet, want je kunt vaak als mentor merk ik kun je vaak wel dingen willen maar als een jongere dat niet in ziet of niet begrijpt of ja niet nodig vindt, dan gebeurt het ook niet dus dat is wel puntje wat ook meespeelt

E: ja de wil is heel belangrijk

K: ja en dan, ja als je er samen ja op een lijn mee staat dan kun je een stap gaan maken, zo kun je kijken kun je, wil je sporten, kun je bij die sport terecht, kun je daar mensen ontmoeten, kun je bij je werk, kun je daar mensen ontmoeten, een maatje, ja allerlei dingen.

E: ja, dus ja dat je echt bij de jongere aansluit bij wat de jongere zelf wil ook

K: ja

E: en vanuit daar verder gaan van wat zouden we kunnen doen

K: ja

E: ja, oke. Dat was eigenlijk nog mijn vraag wat zijn belangrijke aandachtspunten daarbij?

K: ja die heb ik eigenlijk ook al wel benoemd. Als ik kijk naar het netwerk, ben ik er altijd wel mee bezig met de jongere of voor de jongere maar ook merk ik dat het vaak als je daar een doel voor opstelt of mee bezig bent dat het vaak ook niks oplevert. Dus het hangt er echt vanaf hoe gemotiveerd de jongere zelf is, en dat de jongere echt het inzicht heeft in wat het hem of haar kan opleveren. Dan kan je echt stappen gaan zetten.

E: ja en hoe doe jij dat?

K: ja dat is dus informatie geven, vergelijken, ook vaak he, hoe was het daar bij jou, wat voor netwerk had je daar, wat konden die mensen jou bieden, hoe is dat netwerk hier, wat kunnen die jou bieden, ehm, ik geef ook vaak voorbeelden, zeg ik als jij gaat verhuizen en je wilt een bank gaan halen ergens, heb je iemand die een auto heeft? Want ja anders is zo'n bank best zwaar, dus hoe ga je dat doen, zo probeer ik ook aan de hand van voorbeelden te kijken van heb je de mensen in je netwerk die je inderdaad nodig hebt. En netwerk is ook organisaties, ehm dus ik ben nu voor mijn 18 jarige, of jongere die daar al aan toe zijn maak ik ook een soort sociale kaart. Dat ik ook dat meer bij hun leg, dat ik ook kijk ken je al die organisaties, wil je een keer langs gaan zodat ze weten oh als ik zo'n vraag heb kan ik daar naar toe, als ik zo'n vraag heb kan ik daar naar toe, dus dat de verantwoording ook bij hun komt te liggen en dat ze ook weten van, oh dit valt óók onder mijn netwerk. Bijvoorbeeld het maatschappelijk werk, dat is eigenlijk nog niet heel bekend bij jongeren maar natuurlijk afhankelijk van de situatie waarin je terecht komt maar soms kan het heel fijn zijn dat je weet dat je daar terecht kunt voor een vraag. Als het daar spreekuur is en je hebt een brief en er is

op dat moment niemand die je kan helpen. Dan weet je dat je daar bijvoorbeeld terecht kan. Dus op die manier probeer ik ook organisaties in het netwerk te trekken om eigenlijk ja als jongeren vragen hebben, dat ze altijd ergens terecht kunnen.

E: ja oke. Dat waren eigenlijk mijn vragen, dus ik wil jou heel erg bedanken.

K: ja

E: heb jij zelf nog vragen of opmerkingen?

K: ja ik zit even te denken..

E: dingen die je nog kwijt wilt over het onderwerp?

K: nee, ja, ik denk dat het wel een goed onderwerp is wat je nu onderzoekt. Ehm, want het is ook heel vaak wel dat het is een punt he in de twee- en driegesprekken zie je het terug, het is gewoon een groot deel van de begeleiding en ja ik denk dat dat nog wel iets krachtiger dat ingezet kan en mag worden.

E: ja

10.1.6 Respondent 6

E: Nou ik heb het net al eventjes kort aan jou uitgelegd. Het is dus voor mijn afstudeeronderzoek en het gaat dus over hoe de mentoren de jongeren kunnen stimuleren om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk. Ehm, even kijken. Ik denk dat het ongeveer een half uurtje zal duren en de gegevens worden anoniem verwerkt dus jouw naam zal nergens in terug komen.

E: Oke. Ehm, dan beginnen we met de eerste vraag. Heeft het volgens jou meerwaarde om het AMV-netwerk van een jongere uit te breiden met Nederlandse contacten?

M: dat denk ik wel ja. Ehm, ze leren de taal beter, hun sociaal netwerk wordt groter, Nederlandse jongeren hebben meer ingangen al doordat ze hun hele leven hier al wonen, daar kunnen ze allemaal gebruik van maken.

E: oke, duidelijk. Ehm wat denk jij dat helpende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

M: ehm, ik ga even, hoe bedoel je die vraag precies? Wat ze daar beter van worden

E: wat hun daar bij zou kunnen helpen om

M: om dat te gaan doen

E: om die contacten aan te gaan ja

M: naar sportclubs gaan, naar R-newt, doet allerlei dingen ook voor ubitnederlandse jongeren maar ook voor Nederlandse jongens, dus als ze daar kunnen ze al gaan mixen. Blijven ze nog wel een beetje aan de veilige kant, maar ja een sportclub, we hebben fitness, ik weet een jongen hier die gaat overdag die is niet op school maar gaat elke dag fitnessen, dus die heeft daar in die fitnessclub allemaal mensen die daar ook overdag komen die hem daar dan weer mee helpen. En dan ja ook contacten aan gaan.

E: ja

M: wat kun je nog meer verzinnen

E: ja als dat het is, dan

M: ik zit te denken.. Wat is er nog meer als sportclubs en.. om contacten.. ja. Nederlandse school maar dat is niet zo heel makkelijk. Ja werk, een bijbaantje

E: ja? Hebben veel jongeren hier een bijbaantje bij jullie?

M: er zijn er een paar die een bijbaantje hebben.

E: oke.

M: ja is heel moeilijk om een bijbaantje te vinden voor ze.

E: oke, ja.

M: omdat ze vaak de Nederlandse taal nog niet genoeg beheersen, worden ze daar ook regelmatig op afgewezen.

E: ja. En wat denk jij dat de mentoren kunnen doen om deze factoren te versterken of wat de mentoren daar in kunnen betekenen?

M: ehm, nouja je hebt hier een fitnesscentrum waar eigenlijk alle AMV'ers naar toe gaan, in Tilburg. Ik weet niet, bij de Albert Heijn daar. Fit For free. Daar gaat bijna iedereen naar toe, ik zou zeggen meld iemand aan bij Basic Fit. Weet je wel, kost niet zo heel veel meer, maar anders gaan ze wéér met elkaar daar. Dus ga naar een andere sportschool als waar

iedereen heen gaat. Dat geldt ook voor een voetbalclub bijvoorbeeld. Nou zit ik, ja er is één voetbalclub die gewoon al die jongens aanneemt en andere voetbalclubs zijn daar nog niet zo in. Dus j adat is jammer dat anderen dat niet doen. maar ja, kijk even buiten de, buiten wat al vaststaat.

E: ja ben er creatiever in, zou je zeggen?

M: ja. Van wat ik zeg van die fitnessschool is echt een heel duidelijk voorbeeld.

E: ja.

M: ja iedereen gaat naar Fit For Free, ja. Stuur hem naar een andere sportschool en meld hem daar aan, ga daar kijken.

E: ja omdat ze anders weer met elkaar?

M: ja ze blijven in hetzelfde clubje zitten, daar komen ze dan niet uit.

E: ja, oke. Duidelijk. Ja je hebt het al een beetje benoemd, maar wat denk jij dat belemmerende factoren zijn voor AMV's om contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

M: het communicatieprobleem, niet goed de Nederlandse taal spreken, waardoor ze in groepjes blijven hangen die wel dezelfde taal spreken. Ehm, ja en inderdaad ook naar allemaal naar dezelfde clubs toe gaan waardoor ze nog niet, ja nog niet een sociaal netwerk uitbreiden.

E: ja, denk je dat daar nog meer dingen in meespelen?

M: ehm, ja ik denk voor hun dat ze het wel erg veilig vinden om met elkaar op dezelfde plek, dat ze in het vreemde toch het bekende opzoeken.

E: ja.

M: het is wel te begrijpen, maar

E: ja en denk jij dat de mentoren daar iets in kunnen betekenen?

M: ehm ja door te stimuleren toch andere clubjes, ja te kijken naar niet waar gaat iedereen naartoe maar kijken wat kan hem/haar helpen bij dat ze wel andere mensen leert kennen.

E: ja. Oke. Ehm, besteedt jij in de begeleiding structureel aandacht aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?

M: ehm, ja en nee. Dat proberen we natuurlijk wel, die van mij wilden allebei op voetballen en één club die ze aanneemt.

E: ja.

M: je hebt zelf nog meerdere clubs gebeld daarvoor toen voor A.

E: ja dat klopt.

M: ja dan denk ik van zo worden ze overal niet of op de wachtlijst of maar daar hebben ze niks aan, die jongens willen gewoon voetballen. Die willen niet een jaar wachten tot ze bij een voetbalclub terecht kunnen, misschien.

E: klopt

M: en als dan inderdaad zo'n multiculturele voetbalclub, want dat is het, ik ben mee geweest daar. Echt allerlei culturen door elkaar, ja als die dat dan wel doet. Maar wel zoeken van bijbaantjes en dergelijke gewoon voor afwassen in een restaurant waardoor ze dan ook weer hun sociaal netwerk kunnen uitbreiden.

E: ja oke. En hoe pak jij het aan in de begeleiding en in de twee- en driegesprekken als je kijkt naar het uitbreiden van het netwerk, het Nederlandse netwerk?

M: nou moet ik zeggen dat een van mijn mentorjongeren, de andere is nu weg, die zegt ik heb een hele goede vriend, ik wil niet meer.

E: oke.

M: dus die wil niks. En dan zeg ik wel je wilt toch werk daar ga je toch ook Nederlandse mensen leren kennen? Ja ja het is leuk maar ik heb vrienden genoeg. Die is daar heel erg star in. Dus ik vind dat een beetje lastig te beantwoorden. A. die was ook, die was vooral voetbal, voetbal, voetbal. Ik wil profvoetballer worden. Dat is leuk maar ga toch ook maar vast nadenken over wat je eventueel wilt worden als dat niet zo is. Ja A. heeft een aantal vrienden die ook verspreid wonen, verspreid zitten in Goirle, Tilburg, die andere vrienden van vroeger, van de POL, die ziet hij eigenlijk niet meer behalve dan D. en D.

E: ja

M: die zijn met z'n drieën eigenlijk vanaf de POL dan met een paar weken ertussen hier naartoe gekomen, dat zoekt elkaar dan toch wel weer op. Dan moet ik zeggen dat D. had

heel slechte invloed op A., en A. heeft er ook voor gekozen eigenlijk om van nee

E: goed van hem.

M: heel goed van hem, ja. Maar echt een sociaal netwerk met Nederlanders, dat is er nog niet echt.

E: Nee, en waar ligt dat aan denk je?

M: Ja, A. is een beetje verlegen, D. is eigenlijk ook een beetje verlegen bij vreemde mensen.

Ehm, ja dus dat ze eigenlijk twijfelen over hun Nederlandse taal dat ze tegen ons wel praten maar tegen andere mensen weet je wel een telefoongesprek ofzo, nee nee nee weet je wel doe jij maar. Dat is buiten ook, dan motiveren wij natuurlijk wel om zelf het gesprek aan te gaan maar dat is toch lastig.

E: ja.

M: die jongens zijn ook pas een half jaar in Nederland.

E: ja.

M: heeft ook tijd nodig.

E: ja, en dan bedoel je tijd in dat ze de taal kunnen leren?

M: ja en ook het zekerder worden dat ze als ze de taal beter spreken is het natuurlijk ook makkelijker om met andere mensen een gesprek aan te gaan.

E: ja klopt, ja. Ehm, even kijken hoor. Wat doe jij op dit moment om de AMV's te stimuleren contacten aan te gaan contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

M: ja de sportclub en het bijbaantje voornamelijk om mee te beginnen.

E: oke, en ehm ja wat ik wou vragen bespreek jij het ook in de twee- en drieengesprekken maar dat zijn natuurlijk andere jongeren waar jij het nu over hebt.

M: ja met die jongens van mij wordt dat ook besproken in een twee- en drieengesprek. Jij wil een maatje, wat moet je daarvoor doen. ik bedoel een maatje is makkelijk om te zeggen zo van jij moet een maatje regelen voor mij maar zo werkt het natuurlijk niet. Je moet daar ook zelf actie in ondernemen. Dus of aan de mentor vragen of ze mee willen kijken op de computer, maar ook stap de winkel maar binnen. Bij een supermarkt ga maar vragen of ze werk hebben.

E: en komt daar dan het stukje dat ze daar ook weer contacten kunnen leggen, komt dat daar ook bij terug?

M: ja pas als ze werk hebben.

E: maar dan merk je wel dat dit werkt als je dat bespreekt in het gesprek?

M: ja het werk krijgen is vooral heel moeilijk. Ehm, ja D. heeft zelf zijn eigen baantje geregeld bij Happy Italy. Volgens mij is hij met D., die zit bij hem in de klas, die heeft hem meegenomen naar z'n baas en toen kwam hij hier terug en zei hij de mentor moet mee. Dus ik ben met hem meegegaan van nou ja oke dan ga ik met jou mee, maar hij kon gelijk daar blijven proefdraaien en kwam thuis met papieren om in te vullen voor een baantje, had hij hartstikke goed gedaan.

E: ja goed zeg.

M: dat was vorige week. Hij is deze week pas begonnen. Dus ja, maar dan gaat hij ook weer andere mensen leren kennen.

E: en denk je dat het belangrijk is om daar doelen over op te stellen om contacten aan te gaan met andere mensen, met Nederlandse mensen?

M: ja ik heb nu een doel van telefoongesprekken voeren zelf. Als jij naar de dokter wil, jij belt zelf, jij moet naar de tandarts, jij belt zelf. En dan wel samen, zetten we hem op de luidspreker, kun je ingrijpen als het nodig is, maar wel zelf meer gaan doen.

E: ja. En hoe pak jij het aan als een jongere het zelf niet wil? Als een jongere zijn netwerk niet uit wil breiden?

M: ja dat is lastig. Zoals D. geeft ook aan ik heb één goede vriend, dat is genoeg maar je ziet hem ook wel met andere mensen optrekken. Het is niet zo dat hij altijd met dezelfde omgaat, dus ja als dat wel zo zijn dan zou het zorgelijker zijn denk ik. Ja is niet echt van toepassing eigenlijk.

E: nee, oke, maar stel dat je een jongere hebt die zegt ik wil dat echt niet, hoe zou jij het dan doen?

M: ja moeilijke vraag. Ja ik denk van misschien moet je hem daar even tijd in geven, en het

blijven bespreken wel.

E: ja het onderwerp terug laten komen steeds? Oke.

M: ja. Hoe iemand er nu over denkt en over 6 weken kan dat anders zijn natuurlijk. En als iemand zijn eigen zich beter hier voelt, beter Nederlands gaat leren, z'n eigen zekerder voelt, dat het misschien dan wel komt.

E: ja. Dus jij zegt wel echt steeds blijven bespreken, steeds terug laten komen, dat dat wel heel belangrijk is hierbij?

M: ja en je denkt bij sociaal netwerk ook alleen maar aan wat ze hier hebben maar ze hebben natuurlijk ook nog familie in een ander land. Die wordt vaak vergeten bij ons.

E: ja, nee dat klopt. Dat ligt er misschien ook aan omdat het contact zo moeizaam verloopt.

M: ja vooral bij Eritreeërs. Syriërs hebben veel meer contact met thuis, iedere dag FaceTimen, dat is veel makkelijker.

E: ehm, wat zijn volgens jou effectieve methodes of punten of manieren die de mentoren toe kunnen passen om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

M: zo

E: het is een lange vraag.

M: L., help!

L: wat?

E: wat zijn volgens jou effectieve methodes of manieren of dingen die je in kunt zetten om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

L: Wat? Hoe je ze aan kunt sturen buiten hun eigen vriendenclubje?

M: wat zijn daar methodes voor

E: of manieren waarvan jij denkt dat het werkt

M: dan kom ik weer terug op het aanmelden bij een vreemd clubje eigenlijk waar niet al die anderen naartoe gaan.

L: vrijetijdsbesteding inderdaad.

M: en stimuleren om inderdaad die sport te doen

L: R-newt, bieden veel aan waar ook veel verschillende culturen komen. ja en inderdaad ze informatie te geven over wat er inderdaad mogelijk is. Ja wat voor dingen er zijn voor vrijetijdsbesteding, hobby's, werk, etc. dat ze niet constant gericht zijn aan hetzelfde inderdaad. Ook vragen naar interesses van jongens, iedereen heeft natuurlijk andere interesses daarin en daarbij aansluiten. Bij behoeften van een jongere. Ik denk dat een beetje.

M: ja maar zijn daar speciaal methodes voor?

L: vast wel.

E: het gaat erom wat jullie weten, wat jullie denken dat werkt, dat jullie zien wat werkt.

L: Ik denk dat R-newt wel een heel positief iets is. Ik vind het heel lastig want ik denk dat we allemaal heel graag willen om jongens zoveel mogelijk te motiveren, maar dat zij zelf toch het stukje veiligheid en vertrouwen zoeken bij de eigen gemeenschap dus het is best wel idealistisch om dit te willen dat ze met de Nederlandse cultuur integreren, etc. Alleen, ja in de praktijk is het vaak moeilijker dan dat we heel vaak zouden willen zeg maar.

E: ja. Wat denk je dat de mentoren daar in kunnen betekenen? Als je zegt het stukje veiligheid dat zoeken ze heel erg bij de eigen groep, denk je dat de mentoren daar iets in kunnen doen? om ze niet die veiligheid af te nemen maar om ze toch

L: Ik denk door inderdaad te kijken naar wat jongens graag zelf willen en daar hun interesses in te vinden. Ik vind het fantastisch om automonteur te zijn, daar verder in te zoeken, of hobby's, vrijwilligerswerk, etc. dat het maatwerk wordt, dat je aansluit bij de jongere. Maar dat is wel lastig hoor.

E: ja.

M: dat is heel lastig.

L: ja.

M: en zeker omdat de Nederlandse cultuur niet altijd heel hard aan meewerkt.

L: nee, precies.

M: wij kunnen wel iets willen, maar het moet ook wel haalbaar zijn.

L: ze voelen zich al heel snel buitengesloten dan, omdat ze ook niet zo heel snel

geaccepteerd worden.

E: oke.

L: en dan komt er natuurlijk het stukje taalbarrière altijd bij.

M: en de een kan daar iets vlotter in mee gaan de ander.

L: het is lastig maar ik denk wel zoveel mogelijk kijken bij sport of vrijetijdsbesteding of hobby's of werken ook he, dat ze daar ook weer andere mensen leren kennen ja. Ik denk ook dat door oud-jongeren te betrekken in de trajecten van nieuwe jongeren om het zo maar te zeggen, je merkt gewoon dat ze vaak pas later erachter komen, een aantal jaren erachter komen wat ze gemist hebben, wat ze anders hadden kunnen doen, en dat dat ze zo had kunnen helpen als ze gewoon eerder even naar de mentor hadden geluisterd of toch even hadden gedaan wat er verwacht werd, je ziet gewoon heel veel jongens die hier gewoond hebben, die zijn nu een aantal jaren verder en die eigenlijk het besef gekregen hebben, had ik maar. Dan had ik nu er toch anders in gestaan. Die hebben naarmate de jaren zijn gekomen zeg maar wel werk kunnen vinden en contacten kunnen krijgen, ehm en ik denk dat het juist zo goed is dat deze jongeren worden uitgenodigd, bij een huisvergadering, bij een thema-avond, zodat zij kunnen vertellen goh had ik dat maar anders gedaan of had ik maar het inzicht gehad dat dat belangrijk voor mij zou zijn in de toekomst want dat had me een hoop gescheeld. Vaak met contacten zoeken, vaak is ervaring voor jongeren belangrijker dan wat de mentor zegt. Jongeren die ook uit dezelfde culturen komen, daar heb je toch meer mee dan met een Nederlandse mentor. Ik denk dat ze heel veel van elkaar kunnen leren daarin. Meer een maatjesproject met oud-jongeren. Ik denk dat je daar best veel mee kan en dat we daar ook meer mee zouden moeten doen. Ik denk het besef, als jongeren dat naar jongeren over kunnen brengen dat je daar echt winst mee haalt. Ik denk dat wij daar te weinig gebruik van maken.

E: denk je dan ook dat de mentoren daar wel creatiever mee om kunnen gaan?

L: ja dat denk ik wel. Ik zelf ook, ik denk dat we zo'n N. dan, volgens mij zou hij dat prima doen, weet je wel. Gewoon hier 's avonds komen, informeel, gewoon iedereen bij elkaar zetten. Is voor mezelf ook wel een goede, om dat meer te doen.

E: Oke. dan was eigenlijk de volgende vraag, wat zijn nou belangrijke aandachtspunten, dat was mijn volgende vraag.

M: dat het aansluit bij de interesse van de jongere, dat is eigenlijk het belangrijkste. De jongere moet eigenlijk precies aangeven, dit vind ik leuk en dan moet je gaan kijken wat zijn daar de mogelijkheden in. Maar ook niet alles overnemen, ze moeten ook zelf initiatief in nemen.

L: ja weet je, ze moeten het willen ook uiteindelijk, maar je kunt daar zoveel mogelijk voorlichting over geven en stimuleren, als een jongere zelf niet wil dan valt het niet mee. Je moet goed kijken wat hun interesse is en wat je daar mee kunt doen.

E: Oke ja, dat waren mijn vragen. Ik zal hem even op stop zetten

10.2 Respondenten groep 2

10.2.1 Respondent 1

E: ja nou, ehm even kijken dan moet ik wel de goede pagina hebben. Ja nou, fijn dat jij dit interview met mij wilt doen. ik ben dus bezig met mijn afstudeeronderzoek en daarvoor ondervraag ik mentoren en jongeren en het leek mij ook heel interessant om jou eh te ondervragen als gedragswetenschapper. Mijn onderwerp gaat erover hoe de mentoren de jongeren kunnen stimuleren om contacten aan te gaan buiten hun AMV-netwerk, ehm zodat ze actief integreren in de Nederlandse samenleving. Ehm, ja ik verwacht dat het ongeveer een half uurtje zal duren en de gegevens zullen anoniem verwerkt worden, dus

P: ja.

E: oke. Ehm nou dan wil ik graag beginnen met de eerste vraag. Heeft het volgens jou een meerwaarde om het AMV-netwerk van een jongere uit te breiden met Nederlandse contacten?

P: ja kijk een meerwaarde heeft het natuurlijk altijd omdat ehm wil je jongeren ehm laten

participeren, wil je jongeren een wat groter steunend netwerk geven om terug te kunnen vallen op het moment dat je tegen dingen aan loopt die je niet weet, snapt, kan, is het altijd goed. Tegelijkertijd ehm merk je bij de doelgroep waar wij mee werken in ieder geval dat het een hele lastige is ehm al te beginnen zolang de taalbarrière er ligt. Ehm, het feit dat je moeilijk jezelf verstaanbaar kunt maken, moeilijk de taal eigen kunt maken, belemmert jongeren heel sterk in het aangaan van contacten buiten het eigen netwerk.

E: ja. Ja dat was ook een volgende vraag nog, later over de belemmerende factoren inderdaad. Maar jij zegt inderdaad de taal, het feit dat ze moeilijk dat de taalbarrière meespeelt, dat ze moeilijk de taal eigen kunnen maken, speelt mee dat het lastig voor ze is.

P: speelt mee dat het lastig voor ze is, ehm je ziet ook dat ehm de jongeren kijk op het moment dat ze nu binnen komen zijn ze bijna allemaal, een uitzondering daar gelaten, 16, 17, betekent ook dat ze allemaal op het ISK terecht komen. ehm, waar je dus eigenlijk wederom een hele grote groep AMV'ers bij elkaar hebt. Vroeger kwamen ze wel eens op wat jongere leeftijd, als je op een basisschool, dan okm jij gewoon op een reguliere basisschool. Betekent ook dat je veel meer contact hebt met Nederlandse kinderen en dat hele proces veel vanzelfsprekender en sneller verloopt dan dat je ze allemaal clustert bij elkaar op één school. Op die leeftijd ja speelt natuurlijk ook dat ze in een fase van heel veel verwarring, identiteitsontwikkeling, maar dat wel met een achtergrond waar je tal van trauma's met je meedraagt, heel veel onzekerheden rondom het verblijf hier, je gezin en familie op grote afstand, het verschil van twee culturen, en dan moet je eigenlijk ook nog gewoon je reguliere ontwikkelingstaken volbrengen. Wat voor Nederlandse jongeren al een hele grote opgave is, laat staan voor hen.

E: ja.

P: en dan moet je met al die twijfel, moet jij ineens gaan integreren in de maatschappij. En nou wat je dan ziet is dat er wordt best wel actief denk ik geprobeerd om de jongeren daar te krijgen, ehm ja sportverenigingen zouden daar bijvoorbeeld ideaal bij zijn. er zijn er best een aantal die houden bijvoorbeeld van voetbal. Alleen wat gebeurd er, je meld ze aan bij een voetbalvereniging, alleen die clubs hebben allemaal elftallen, de meeste elftallen zijn ook al redelijk vast gevormde groepen, ze gaan één of twee keer mee trainen en ze haken weer af omdat ze eigenlijk zich daar buiten voelen staan. En het gewoon te moeilijk vinden om daar een plek in te verwerven en we hebben nou bij LONGA een uitzondering.

*** Interview wordt kort onderbroken, na wisseling van ruimte weer verder opgepakt***

P: Dus ik zeg bij LONGA daar hebben we bij toeval, daar is nu een team en daar zitten een divers samengesteld team, en dan merk je dat dat wat makkelijker gaat. Ehm, hetzelfde zie je eigenlijk ook als ze 18 worden, een groot aantal ja omdat ze zo laat in Nederland komen, spreken de taal onvoldoende, maar die worden ook weer de meeste onzelfstandig gehuisvest met drie andere AMV'ers. We hebben nou één situatie gehad waarbij een jongere geplaatst werd in een soort van studentenhuus. Dat zijn dingen die zou je eigenlijk nodig hebben om de jongeren wat makkelijker ehm, dat netwerk te laten vergroten. Nou ik denk dat wat wel gebeurd en wat wel wat makkelijker gaat, net zoals bij een R-newt dat je ze bij bepaalde activiteiten laat aansluiten, je bent in eerste instantie ook wel bezig om te kijken hoe kun je het netwerk wat vergroten met organisaties en instanties waar ze iets kunnen halen en waar ze kunnen terug vallen op het moment dat ze hulp nodig hebben. Bijbaantjes ehm proberen we ook wel alleen ehm ja van afwashulp en dat soort zaken bouw je niet meteen een heel netwerk op omdat dat natuurlijk redelijk ja geïsoleerde baantjes zijn.

E: ja. Want dat zijn eigenlijk die je nu hebt opgenoemd zijn eigenlijk best wel veel belemmerende dingen, belemmerende factoren die voor de jongeren mee kunnen spelen. Je hebt ook een aantal helpende factoren opgenoemd, zoals R-newt en sport. Denk jij dat de organisatie of de mentoren wat kunnen betekenen in die factoren, wat de jongeren zo erg belemmert?

P: ehm, nouja uit zichzelf zullen ze de stappen dus niet zo snel zetten. dus hoe beter je werkrelatie is, als werker, hoe meer invloed je kunt uitoefenen wellicht op het proces van de jongeren om het te doorlopen. En ik denk daar hebben we nog wel iets te winnen door meer

nadruk te leggen op het inhoud geven aan je werkrelatie en het nieuwsgierig zijn naar de jongere, naar wie ze zijn, naar hun achtergrond, waar komen ze vandaan, wat houdt ze bezig, waar willen zij staan over een X tijd. In plaats van dat we omwille van de tijdsdruk in een half jaar tijd, driekwart jaar alle regeltjes en verplichtingen al vanaf dag één bijna aan het opsommen zijn waarin ze van alles moeten, moeten, moeten waar ze totaal geen besef van hebben en wat eerder leidt tot zich meer terugtrekken dan dat je daarin iets opbouwt. Dus als het gaat over kunnen mentoren iets doen, ja kun je verbintenis krijgen, kun je contact krijgen met de jongeren? Op het moment dat jongeren dat vertrouwen hebben, is het makkelijker om ze bepaalde stappen mee te laten zetten. Kun je meer kijken van goh wat is voor hun nou interessant, want je kunt beter iets wat zij heel belangrijk vinden proberen te realiseren hier, dan wat wij allemaal belangrijk vinden om het perspectief ook maakbaar te laten zijn. Dat is best een spanningsveld omdat op 18 zijn ze volwassen en moeten ze in een keer van alles.

E: ja. Ja dus mentoren voelen ook een beetje die druk van

P: ja en je verantwoorden naar je organisatie, naar de financierders, en eigenlijk mag je niet verwachten dat deze jongeren in een half jaar tijd dit allemaal zo doorlopen. Is het eigenlijk belangrijker dat je een werkrelatie krijgt, dat ze vertrouwen gaan ontwikkelen in mensen die dat ze hen kunnen ondersteunen en dat je al een netwerk begint te ontwikkelen, in eerst instantie op basis van instanties op wie ze kunnen terug vallen, omdat ook al zijn ze dadelijk 18, blijven ze nog langere tijd hulp nodig hebben. Nou het is heel fijn dat we nu in wezen bijna standaard de deal kunnen hebben dat na hun 18^e nog ambulante begeleiding kunnen blijven bieden. Is denk ik voor deze groep een hele grote meerwaarde. Maar het is een ingewikkeld proces.

E: ja. Ja dat is het inderdaad. Ehm, ja we hebben het net gehad dus over de dingen die ze belemmeren, we hebben het ook een stukje gehad over R-newt, denk jij dat er nog meer aanknopingspunten zijn of meer in de zin van helpende factoren die de jongeren daarbij kunnen ondersteunen om het netwerk uit te breiden?

P: in wezen blijft ook sport iets wat voor hun zelf heel belangrijk kan zijn. Zowel naar hun persoonlijke ontwikkeling, als ook in toch wel je range wat vergroten. We zouden heel graag zien dat naar dagbesteding er een wat grotere differentiatie komt in plaats van hele dagen school, dat je ook meer een soort leer-werktrajecten zou kunnen inzetten wat voor een behoorlijke groep ook veel beter aansluit bij hun achtergrond, bij ja de manier waarop zij hier hun plek moeten gaan verwerven. Ik denk dat wat nog een steunende factor kan zijn is van goh hoe krijg je het systeem ook wat meer in beeld. Eh, enerzijds door contact te leggen of proberen te leggen met de ouders of familie, die zijn voor jongeren heel belangrijk, zijn eigenlijk ook het gezag maar zitten op hele grote afstand. Maar ook in je begeleiding, met regelmaat terugpakken van goh deze keuzes en wat zou jouw vader of jouw moeder hiervan vinden of wat zouden die zeggen of, dat dat ook een wat vanzelfsprekender onderwerp wordt waarbij je ze letterlijk wat meer in beeld haalt. Ehm maar ook het gezag wat meer, wat dichterbij haalt. Ehm, en daarmee ga je het ook hebben over van goh je hebt een hele hoop vragen rondom gezinshereniging, dat is ook een hele spannende tijd van enerzijds mogen ze komen ja of nee en anderzijds als ze mogen komen wat betekent dat. Als jij hier 1,5/2 jaar verblijft en bent gewend aan ook een bepaalde mate van zelfstandigheid en vrijheid en jouw gezin of familie komt over, het veel ja beschermder houding/opvattingen en waar je misschien weer terug moet in het gareel. Of omgekeerd, omdat jij al in bepaalde mate al bekend bent hier, dat jij een andere positie in het gezin krijgt om voor het gezin te gaan zorgen. Allemaal items waar jongeren mee worstelen en waar misschien onvoldoende bij stil gestaan wordt maar wat ze wel kan helpen om dingen een plek te geven en hun perspectief wat duidelijker mee vorm te krijgen. Andere dingen zijn, we zijn nou met New Dutch Connections die verbintenis gelegd. Die zijn nu hier in Tilburg gestart. Een organisatie die heel erg aansluit bij goh positieve voorbeelden en ja je wensen, je idealen voor een stukje proberen mee te realiseren. Ook weer een enorme positieve factor die krachten oproept bij jongeren. Dus er zijn best wel positieve dingen gaande, ehm alleen ja we moeten niet vergeten dat deze jongeren wel een enorme achterstand hebben ten opzichte van de jongeren die hier geboren en groot worden of moeten worden.

E: ja. Duidelijk. Ehm, denk jij dat het belangrijk is dat de mentoren structureel aandacht

besteden aan het uitbreiden van het Nederlandse netwerk?

P: ik denk dat belangrijk is dat ehm mentoren er alert op zijn dat ze de relatie, in de zin van een goede werkrelatie is belangrijk maar tegelijkertijd moet je oppassen dat het niet te exclusief wordt. Deze jongeren hebben vaak heel veel moeite om vertrouwen te geven, bouwen op een gegeven moment vertrouwen op met een mentor of met een behandelaar als ze ergens al in behandeling komen, en vinden het ontzettend moeilijk ook om dat weer ergens af te bakenen of te stoppen. Ehm, steevast is het ook van goh kan ik de na-begeleiding niet doen want ik ben de enige in wie hij vertrouwen heeft. Ja als je een jongere op een gegeven moment wil voorbereiden op een positie in de maatschappij is het heel goed dat hij gaat ervaren dat er gewoon een veel grotere groep mensen is die te vertrouwen zijn. ja waar ze op kunnen gaan bouwen. Dus hoe meer je oog hebt voor een netwerk, en dus die jongere meer het gevoel laten ervaren ook dat er andere mensen zijn met wie ze iets kunnen en waar ze op kunnen bouwen en die zoeken het vertrouwen. Ja dat is van heel groot belang om straks ook makkelijker daar eigenstandig je weg in te gaan vinden.

E: ja omdat ze anders nog heel erg op de mentor

P: ja en omdat ze het heel vaak ook koppelen aan alles lukt door deze persoon. Terwijl ja als het goed is de mentor die ondersteund, die faciliteert en de jongere zet zelf hele grote stappen. Maar ze koppelen dat vaak toch te veel aan die ene persoon en willen eigenlijk niet daar een breuk in maken en weer met een ander verder gaan. dus daar ligt ergens ook een valkuil voor de mentoren dat ze dat ook te veel koesteren en eigenlijk de jongeren te lang vasthouden en te weinig ruimte geven om nieuwe ervaringen op te doen.

E: ja, oke. Ehm, hoe kunnen de mentoren volgens jou het uitbreiden van het Nederlandse netwerk het beste aanpakken in de begeleiding en in de twee- en driegesprekken?

P: Ehm, ja kijk op het moment dat je, belangrijk is dat je samen de jongere een jongere een bepaalde motivatie hebt om ergens te willen komen. en dat iets een doel wordt, ja en dan kun je gaan kijken hoe je het procesmatig dat vorm gaat geven, daar kun je samen invulling aan gaan geven, welke stappen, welke mogelijkheden er allemaal zijn, maar wel vanuit de gedachte wat we doen dat moet gaan bijdragen aan een verruiming van. Dus ik merk dat dat soms zaken wat te veel ad-hoc lopen. En het korte termijn doel is hetgeen waar het over gaat en op het moment dat dat gerealiseerd is, oke dan stopt het weer. Terwijl als je beseft van goh ik vind het verruimen van netwerk is dusdanig belangrijk dan moet je dat ergens ook gaan inpassen in je begeleidingsstijl dat het doel waar je mee bezig bent, hoe is dit doel te bereiken terwijl gebruikmakend ook van anderen. het doel wordt het middel. En daarmee als een jongere iets belangrijk vindt om te bereiken, dan zie je vaak ook dat ze wat makkelijker bepaalde stappen dan zetten om voor hun belangrijk doel te realiseren. Terwijl als we alleen maar zeggen het doel is je netwerk uitbreiden, ehm dan hebben ze daar geen behoefte aan, want ze hebben de huisgenoten, ze hebben de kerk, ze hebben een aantal groepen waardoor zij eigenlijk nog niet zozeer die stap hoeven te zetten. Vaak is het niet durven te zetten, of kunnen te zetten. Maar dan kiezen ze voor de vertrouwde weg.

E: ja. Dus jij zegt het eigenlijk het uitbreiden van het netwerk al verwerken in de gehele begeleiding, ook doelen die niet eens specifiek gericht zijn op het uitbreiden maar dan toch gebruik maken van andere personen, zodat ze eigenlijk onbewust toch het netwerk op die manier al aan het uitbreiden zijn?

P: ja.

E: ja. Oke, ja en ook echt het een gespreksondewerp blijven houden, niet het een doel maken en dan klaar.

P: nee, dus in die zin veel meer voortdurend terugpakken eigenlijk van goh dit hadden we afgesproken, waar staan we, hoe loopt dat, moeten we dit aanpassen? Maar ja veel meer proberen in die rode lijn om die wat vast te houden. Soms moet je wat meer out of the box denken om ja bepaalde dingen te organiseren. Ik weet dat Leo XIII op een gegeven moment ook die zitten naast een studentenhuus, en dan organiseer je iets en dan nodig je studenten uit en er zat ook ergens een bepaalde overlast, ook naar elkaar. Je kunt proberen om ja houdt rekening met elkaar dus houdt een beetje van elkaar af, maar op het moment dat je ze bij elkaar brengt, ontstaat er ook een ontmoeting. Ontstaat er ook ergens een bericht van de andere kant wederzijds en gaan ze ook merken van hey het zijn hele, hele simpele dingen

eigenlijk. Maar daar moet je het vaak wel in zoeken.

E: ja. Ja dus ook mensen meer naar de groep toe brengen?

P: ja!

E: en meer uitnodigen.

P: en ja het contact met burens en buurs dat doet vaak ook heel goed en dan merk je wel dat op het moment dat de panden die wat meer verspreid liggen, als je een wat kleinere groep in de gemeenschap hebt, is het ook veel makkelijker om ergens daar die zaken op te bouwen als dat je we hebben in Tilburg natuurlijk een enorme grote groep bij elkaar zitten, en vaak ook op plekken ja waar het wat anoniemer is, dus leef je ook wat meer langs elkaar af en heb je meer last van elkaar dan dat je elkaar ontmoet. Nou en ik vind dat je er wel eens naar zou kunnen kijken of je een wat grotere spreiding gaat krijgen waardoor het belang om wat meer te integreren, ook wat groter wordt.

E: ja, oke. Ehm, wat zijn volgens jou effectieve methodes of werkwijzen die de mentoren toe kunnen passen om AMV's te empoweren contacten aan te gaan buiten het AMV-netwerk?

P: ehm, ja kijk sowieso het empoweren vind ik is een hele belangrijke. Ehm en dat betekent dat je jongeren zo snel mogelijk leert om dingen zelf te gaan doen. en dat betekent inderdaad in gevallen eerst zal je het zelf bijna volledig doen, waarbij de jongeren meekijkt, je zult ze vaak in het begin aan de hand mee moeten nemen, maar gaandeweg zal je ze steeds meer moeten stimuleren om bepaalde stappen zelf te gaan zetten. ehm, wat ik zeg ik denk ja het is maar net hoe definieer je netwerk. We zijn vaak al heel blij als jongeren op een gegeven moment zelf de weg naar de huisbaas weten te vinden, de weg naar de huisarts, naar een sport of naar VluchtelingenWerk dat gaat vanaf het begin af aan vanzelf wel, maar ook de bibliotheek of bepaalde voorzieningen terwijl echt een netwerk in de zin van een Nederlands netwerk, ja wat ik zeg dat is niet even simpel met een methodiekje op te pakken en dan ja moet je eigenlijk op meerdere fronten jongeren het gevoel, de vaardigheid en het vertrouwen laten ervaren dat ze dat ook gaan durven.

E: en hoe zou dat gedaan kunnen worden denk je?

P: ja de crux zit hem in op welke manier leren ze de taal het snelst. Omdat dat eigenlijk de grootste voorwaarde is om je daarop je gemak in te kunnen laten sturen. Ehm, we beginnen nu ook wat meer te werken met jongvolwassenen die zelf ook een goede integratie in Nederland achter de rug hebben en daarmee jongeren wat meer in contact gaan brengen, die maatjesprojecten die er bijvoorbeeld vanuit ContourDeTwern bestaan, taalmaatjes, dus door eigenlijk ja wat breder in te zetten waardoor je intensiever met de jongere aan de slag gaat. Dat zou daar een bijdrage aan moeten kunnen hebben. En wat ik zeg als je gefaseerder en passender aanbod kunt creëren voor jongeren, waardoor ze op een zinvolle manier bezig zijn en op het moment dat jij jongeren niet per se 5 dagen naar school hoeft te sturen, maar je kunt ze ook in leerwerktrajecten hebben, kun je een wat gemêleerder werkomgeving hebben waarin ze dus ook andere soort hun contacten gaan krijgen. Dus in die zin ik denk dat je daar het in eerste instantie zou moeten gaan zoeken.

E: oke. Duidelijk. Ehm, ja dan heb ik eigenlijk nog een laatste vraag aan jou en dat gaat een beetje over wat jij net hebt opgenoemd en dan wat daar nog belangrijk aandachtspunten bij zijn, of dat er nog dingen bij zijn waarvan jij zegt dat is heel belangrijk daarbij.

P: ehm, belangrijkste vind ik dat want er is heel veel aandacht op dit moment voor deze doelgroep en er wordt op een bepaalde manier best geïnvesteerd, ehm alleen daar wordt dan altijd meteen aan gekoppeld wat je er allemaal mee wilt bereiken. En ik vind als je met deze doelgroep werkt, moet je oppassen dat je niet een maatschappelijk wensenlijstje afwerkt, maar dat je in die zin wat dichterbij de jongere blijft staan om te kijken van goh waar staan zij op dit moment, waar hebben zij behoefte aan, en op welke manier kunnen zij zich dusdanig gaan ontwikkelen dat ze op een voor hun zo'n goed mogelijke manier een zelfstandige positie binnen onze maatschappij gaan krijgen.

E: ja, oke. Dat is duidelijk, dat was het, ik zet hem heel eventjes uit.

10.3 Respondenten groep 3

10.3.1 Respondent 1

E: ja, oke, nou, oh. Ja nou, heel fijn dat jij met mij interview wil doen. Ben ik heel blij mee. Ehm, nou ik doe een onderzoek. En voor onderzoek ik moet interviews doen met jongens maar ook met mentoren.

M: Ja

E: en in mijn onderzoek ik ga kijken ehm, naar iedereen, alle jongens op KWE of KWG ga ik kijken hebben hun contacten met Nederlandse mensen? Daar ga ik naar kijken, dus ik ga aan jou vragen stellen over dat onderwerp. Ehm, ik heb ehm wat jij tegen mij verteld ik doe het in mijn onderzoek maar ik zet niet jouw naam erbij. Dus niemand weet dat jij met mij gepraat hebt.

M: ja.

E: ja? Oke. Als jij vragen hebt of je snapt iets niet moet je het maar gewoon zeggen, dan zal ik het duidelijker uitleggen.

M: oke.

E: Oke. Nou mijn eerste vraag aan jou is heb jij contacten met landgenoten, dus mensen uit Eritrea?

M: ja

E: ja? Ehm, en dan mijn tweede vraag heb jij contacten met mensen uit Nederland?

M: Ja.

E: met nederlanse mensen. Ja? En met wie heb jij dan contact?

M: eentje is Mulue.

E: met mulue ja.

M: ja, ehm en die van Nederlands mevrouw Ton.

E: en wie is dat?

M: gewoon mijn vriendin. Zij is 85 jaar

E: 85?

M; ja.

E: oke. En waar ken je haar van?

M: ehm zij heb geen kinderen en man. Zij woont alleen. Zij vraagt aan mijn mentor ik wil met Musie dingen doen. ja of naar de stad samen gaan of samen koffie drinken of samen thee drinken.

E: dat is leuk!

M: ja leuk. En dan ja ik zeg oke is goed. Ja zij leert voor mij Nederlands en dan ik ook ik leer ook beetje haar mijn taal.

E: ja.

M: ja, zo dus.

E: oh leuk! En hoe vaak zie jij haar dan?

M: een keer per maand.

E: oh wat leuk! En heb jij nog meer mensen, nog meer Nederlandse mensen?

M: ehm, Nederlandse mensen ik ken niet zoveel maar ik ken heel veel mentor. Van KWG ja, als ik zo op straat ofzo ja dan hallo en hand geven, beetje praten. Ja. Ja ik ken heel veel mentor.

E: oke, en zijn er mensen uit Eritrea? Jij kent Mulue, ken jij nog meer mensen waar jij contact mee hebt?

M: ja, niet zo goed contact maar ik ken veel mensen in Eritrea. Maar ik ga niet naar hun huis, ja hun komen niet naar mijn huis maar als ik zie op school ja samen praten.

E: ja, oke. Dat is duidelijk. Even kijken, volgende vraag. Vind jij het belangrijk om contact te hebben met Nederlandse mensen?

M: ja.

E: ja? Waarom vind jij dat belangrijk?

M: ik vind ik kom uit Eritrea maar Nederland ik kom nu naar Nederland en dat is niet mijn taal. Nederland niet van mijn cultuur, ik moet leren van Nederlandse cultuur dus ik moet leren voor Nederlandse taal. Ja.

E: ja en daarom is het heel belangrijk dat jij ook contact hebt met Nederlanders?

M: ja.

E: ja dat is duidelijk! Want jij zei net tegen mij je hebt contact met één mevrouw, hoe heet ze ook alweer?

M: Ton. T-O-N.

E: oh mevrouw ton. Oke! Je hebt contact met mevrouw ton, en hoe hebben jullie contact gekregen?

M: eh zij vragen aan andere mentor en dan die mentor die stuurt naar alle mentor en dan mijn mentor tegen mij ja een vrouw wil iemand gewoon vriendin zijn, samen leuke dingen doen, samen koken of samen naar de stad gaan of samen wandelen of samen thee drinken. Dus als jij wil ik ga bellen naar die vrouw ja Musie wil met jou contact. Ik zeg ik wil en dan oke wij samen met die mentor samen gaan naar die vrouw, niet alleen een vrouw, 8 vrouw ofzo, ja en dan ik wil die vrouw.

E: oh leuk!

M: ja.

E: en zou jij ook graag nog contact willen met andere Nederlandse mensen? Nog meer Nederlandse mensen?

M: ja, ik wil heel graag contact maken maar ik ga zelf kijken.

E: oke, jij gaat zelf kijken.

M: ja, niet de mensen zelf komen maar ik ga het zelf zoeken

E: oke, heel goed!

E: want wat zou jou helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

M: oh gewoon cultuur en taal.

E: en taal. Die twee dingen, dus dat jij de Nederlandse cultuur kent en dat jij de Nederlandse taal kent. En verder dan lukt het jou?

M: ja.

E: oke. En wat maakt het voor jou moeilijk om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

M: wat moeilijk, ehm ja gewoon als ik die mensen als ik iemand heb gekend ja eerst beetje verlegen en niet zoveel praten en dan als ik heel goed ken, ja alles makkelijk voor mij.

E: dus in het begin jij bent nog een beetje verlegen.

M: ja.

E: oke, ja want als jij maar is dat het enige of zijn er nog andere dingen waardoor het moeilijk is voor jou om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

M: wat?

E: is dat het enige omdat jij verlegen bent, of heb jij nog andere dingen waardoor jij zegt daardoor is het ook moeilijk.

M: nee. Alleen eerst begin verlegen

E: het begin is moeilijk. Omdat jij verlegen bent, daarom is het moeilijk.

M: ja.

E: oke. Ehm even kijken. Vraag jij wel eens hulp aan jouw mentor om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

M: ehm, nee. Ja ik vind ja ik ken niet veel mensen, ik ken eentje, ik heb ook op school vrienden die samen met mij klas, dat is genoeg. Ik wil alleen eentje, die mevrouw Ton is genoeg voor mij.

E: is genoeg. Verder jij hoeft geen andere mensen.

M: ja ik heb op school veel.

E: ja jij hebt op school, maar daar zijn geen Nederlandse mensen op school.

M: ehm, nee dat is uit andere land, niet Eritrea mensen maar komt uit Somalië, komt uit Afghanistan, uit Syrië. Ja

E: ja en dat is ook belangrijk natuurlijk. Ja maar het zijn geen mensen uit Nederland toch.

M: nee.

E: maar een iemand vind jij genoeg?

M: ja.

E: oke.

M: maar als ik goeie mensen vinden, ja ik ga ook samen met hun vrienden zijn.

E: ja maar misschien mentor kan jou daarbij ook helpen, toch? Om

M: nee, hoeft niet. Ik wil geen hulp.

E: je wilt geen hulp van mentor. Echt niet?

M: nee.

E: oke. Want dat was ook mijn volgende vraag. Hoe kan de mentor jou helpen om contacten met Nederlanders te krijgen maar jij wilt geen hulp van mentor.

M: nee.

E: waarom niet?

M: eentje is genoeg. Ik heb werk, ik heb school, ik kan niet naar eentje afspraak klaar, en volgende afspraak. Ja ik heb voor werk afspraak, school, ja als ik nog meer vrienden heb echt moeilijk voor mij.

E: ja dan heb je niet genoeg tijd meer.

E: want doe jij bijvoorbeeld ook sport? Of iets anders?

M: ja ik wil heel graag sport. Rennen of fitness. Maar die baas van die mentor zegt Musie mag niet sporten.

E: Oke

M: ja, hij mag kleren kopen maar als hij wil sporten moet zelf betalen zegt. Ja maar ik heb geen geld.

E: nee.

M: 50 euro is gewoon voor eten en beetje voor kleren en niet voor sport.

E: ja, oke. Ehm, ja dus jij zegt tegen mij ik wil geen, ik wil niet nog meer contact en mentor hoeft mij niet te helpen.

M: nee. Als ik wil, ik ga zelf kijken.

E: jij gaat zelf kijken.

E: ja, maar misschien, weet jij ook hoe jij dat moet doen?

M: ja gewoon bellen, of email sturen, wil jij mijn vriendin zijn? samen dingen doen.

E: oke. Ja, dan kun jij dat al goed zelf. Dan hoeft mentor jou daar niet bij te helpen.

M: nee.

E: en als jij wel zou willen dat mentor jou hielp, nou wil jij niet, maar stel dat jij zou willen. Hoe denk jij dat mentor dat zou kunnen doen?

M: ja, moet iemand die zelf wil en dan zij e-mail sturen naar hem ja Musie ook wil met jou contact. Dat is heel makkelijk, echt waar!

E: ja is dat makkelijk? Echt waar? Maar ken jij zomaar iemand waar jij email naar toe kunt sturen?

M: nee, ik ben niet mentor!

E: jij denkt mentor die kent wel mensen en dan hun sturen e-mail? Ja misschien wel! Ik denk mentor kent misschien wel mensen, maar misschien ook niet!

M: ja, dat is voor mentor vraag, niet mijn vraag.

E: nee dat klopt! Maar ja dus jij zegt: mentor kan mij helpen door andere mensen e-mail te sturen en dan is het klaar. En dan jij doet verder alles zelf? Oke dat is duidelijk.

M: maar ik wil alleen met oude mensen.

E: alleen oude mensen? En waarom is dat?

M: ja, oude mensen is heel aardig. Ehm ook hun weten ook alles, ja kleine mensen zijn gewoon, kleine jongen of maakt niet uit 20 jaar of 18 jaar ik wil vrienden zijn, gewoon samen roken en samen drinken. Verder niet goed, maar oude mensen hun weten alles.

E: ja oude mensen die zijn, die hebben, die zijn al heel oud dus die weten heel veel over het leven

M: ja, daarom.

E: ahh dus jij vind het fijner om met oudere mensen contact te hebben en niet met mensen van jouw leeftijd?

M: nee.

E: oke. En dat is omdat hun meer weten, omdat hun andere dingen met jou willen doen. oke.

Ehm, ja, ik dat waren eigenlijk al mijn vragen.

M: ja.

E: dus ik wil eigenlijk, heb jij nog vragen of wil jij nog iets zeggen?

M: nee.

E: of is alles duidelijk?

M: ja, geen vragen. Ehm ja, ik ga dit straks allemaal schrijven maar jouw naam ik zet nergens jouw naam in.

M: ja.

E: dus niemand weet dat ik met jou heb gepraat

M: is goed, ja.

E: ehm, even kijken, en ik wil jou heel erg bedanken. Bedankt voor dat jij met mij wou praten.

M: alsjeblieft.

10.3.2 Respondent 2

E: heel fijn dat je met mij een interview wil doen. ehm ja dit is voor een onderzoek. Ik doe onderzoek naar hoe de jongeren op een KWG of op KWE of KWE+ hoe hun, hoe de mentoren hun kunnen helpen om contacten aan te gaan met Nederlanders.

W: ja mooi.

E: ja he, is een goed onderwerp he, ja. Dus daarom wil ik een paar vragen aan jou stellen. Ik denk dat het ongeveer een kwartiertje duurt, dus duurt niet zo heel lang. Als iets niet duidelijk is, kun je het gewoon vragen.

W: oke.

E: nou de eerste vraag. Heb jij contacten met landgenoten, dus mensen uit Syrië?

W: ja.

E: ja. En met hoeveel mensen, wat voor contact heb je met hun?

W: veel.

E: heel veel ja

W: ja ik heb veel vrienden. In tilburg ik heb gewoon 100 vrienden ofzo. Met nederlandse mensen ook.

E: ja dat ga ik nu aan jou vragen, heb jij ook contacten met Nederlandse mensen?

W: ja ook. Als je de taal wil leren, moet ik met veel mensen praten. Dat is grammatica, woorden, ik moet woorden leren.

E: en waar ken jij ze van?

W: ehm, ja ik praat met hun veel op facebook. Wij gaan gewoon samen leren kennen ofzo iets. Als ik ga bij walibi of als ik vinden ja meisje leuk of ja of jij vind ja, bijvoorbeeld nu op die walibi toen daar ik was ik vind een meisje leuk en ik heb naar haar gegaan en ik heb gezegd kunnen wij iets samen eten en dan ja wij hebben vrienden geworden.

E: ah ja.

W: in eindhoven hetzelfde en toen was ik in friesland ook, in friesland ja daar was mijn AZC.

E: oh daar was jouw AZC. Ik dacht al waarom ga jij naar friesland maar daar was jouw AZC.

W: toen ik daar was ik praatte met veel mensen. Ja gewoon denk ik als ik veel praat ik kan heel veel leren.

E: ja en jij doet bijvoorbeeld ook sporten enzo, daar ken jij ook mensen van denk ik?

W: precies. Ja ik doe, in het AZC doe ik gewoon zwemmen maar hier ik ga ook voetballen, ik doe heel veel voetballen.

E: ja en daar heb je ook Nederlandse jongens in jouw team?

W: ja een paar komen uit Nederland. Ik leer veel woorden, of hoe kan je zinnen maken. Ja ik kan wel zinnen maken maar nog moet ik nog iets over de taal, ik leer zo de grammatica. Ik nog niet zo goed grammatica praten.

E: nee maar dat leer je inderdaad door met nederlandse mensen te praten.

W: ja precies.

E: oke, ehm. Vind jij het belangrijk om contacten te hebben met Nederlandse mensen?

W: ja. Ik moet altijd met Nederlandse mensen contact hebben.

E: en waarom vind jij dat belangrijk?

W: ja als ik wil in Nederland wonen, ja ik moet laten die Syrische mensen laten zien ja ik kan wel Nederland praten omdat sommige mensen zijn, denken wij komen uit Syrië maar wij kunnen niks hier. Wij kunnen denken maar jullie kunnen ook denken wij hebben dat niet in Syrië. Ik moet met veel mensen praten als ik wil Nederland wonen. In Syrië hebben wij

goede en slechte mensen en in Nederland ook. Eigenlijk in ieder land.

E: maar jij zegt het is dus belangrijk om met Nederlanders contact te hebben zodat je de taal sneller leert. Maar nog andere redenen of alleen voor de taal?

W: nee voor gewoon snel kennis maken met eten Nederlands en met mensen. Gaan we gewoon vrienden worden, gaan wij iets leuks doen.

E: oke. Ehm en jij zei net tegen mij je hebt dus contact met Nederlanders. Hoe is dat zo gekomen? Jij bent gewoon wat jij al aangaf, je bent gewoon, of je gaat naar walibi of je gaat naar eindhoven en dan kom jij mensen tegen en dan ga je gewoon tegen hun praten?

W: ja. Als je in Syrië als ik meisje leuk vind, ik ga gewoon naar haar ik zeg ik vind jou leuk. Met woorden zeggen.

E: ja oke maar dat is bij meisjes. Maar bijvoorbeeld bij jongens, vrienden.

W: ja bij jongens als ik zie iemand hij is aan het voetballen op straat, ik ga meteen meespelen en dan ja je gaat gewoon praten, wat is er aan de hand. Gewoon kennis maken.

E: ja, en dan is voetbal wel heel makkelijk toch?

W: jawel.

E: dat werkt wel goed bedoel ik toch? Als jij kunt zeggen kom we gaan samen voetballen.

W: ja precies. Hij zei ja oke en dan we gaan kennis maken.

E: ja. Oke. Wat heeft jou geholpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

W: geholpen?

E: ja.

W: taal leren, met veel mensen contact ja relaxen enzo.

E: ja maar ik denk ook als ik jou hoor voetbal bijvoorbeeld heeft jou ook geholpen toch?

W: jawel. Ze hebben mij ook in die voetbal geholpen, voetbal spelen en de taal ook.

E: ehm even kijken. Wat maakt het voor jou moeilijk om contact te krijgen met Nederlandse mensen? Want er zullen ook wel dingen zijn waardoor het moeilijker is, toch?

W: jawel, gewoon die mensen hebben, wat is het woord, ik ben het woord vergeten. Ja gewoon ja mensen willen niet met Syrische mensen praten, ze hebben slechte ideeën.

E: ik snap wat je bedoelt. Jij bedoelt mensen zijn racisten of discriminerend.

W: precies. Ja ik wil het eigenlijk niet zeggen maar wij hebben slechte mensen maar jullie hebben dat ook. Zij hebben een idee over iedereen.

E: dat maakt het moeilijk? Als mensen al meteen zeggen mensen uit Syrië zijn slecht of dat maakt het moeilijk voor jou om contact te krijgen?

W: ja.

E: zijn er nog meer dingen of is dat het enige?

W: nee volgens mij alleen die.

E: dat is het enige voor jou. Oke. Vraag jij wel eens hulp van de mentor om contact te krijgen met andere mensen?

W: ja natuurlijk, altijd. Ja wij doen huisfeest met andere mensen, feestje en wij zoeken altijd op internet of wij gaan gewoon naar poolen, wij kunnen met andere mensen contact.

E: ja dus dat jullie samen dingen gaan doen

W: precies

E: dat jullie of hier een feestje houden of gaan poolen, dan kom jij weer in contact met anderen, met Nederlandse mensen?

W: ja precies.

E: Oke. Praat de mentor met jou daarover? Over het aangaan van contacten met Nederlanders?

W: ja. Natuurlijk.

E: vaak?

W: ja volgens mij. ze zei als jij komt kun je tegen mij zeggen, ik ga jou helpen.

E: oke, en hoe kan de mentor jou helpen om contacten aan te gaan met Nederlandse mensen?

W: ideeën aan mij geven. in Syrië hebben wij een woord, als ik zeg dan. Iemand anders ik ga tegen hem zeggen, wat is het woord?

E: ik weet het niet!

W: Ik ken die woord wel, maar jullie hebben veel woorden in het Nederlands.

E: dat klopt.

W: zeg maar advies.

E: advies, ja.

W: gewoon advies van de mentor krijgen, ja ik kan dit ik kan dat en dan, ik kan dan nieuwe contacten leggen.

E: ja dat hun jou advies geven over waar je naartoe kunt gaan?

W: ja precies. Eigenlijk jullie weten alles.

E: ja wij weten alles wij weten waar alles is, waar je naartoe kunt. Zou je het dan ook fijn vinden als de mentor met jou mee gaat of wil jij dan alleen gaan?

W: als ik heb die advies gekrijgen, ik ga gewoon alleen proberen. Ik doe alles alleen.

E: oke, maar jij vind het wel fijn als de mentor dan tegen jou zegt, Walid daar kun jij heen of dat kun jij gaan doen?

W: Tuurlijk, ik vind dat leuk. Als ik het fout heb, ik vind de mentor kan tegen mij zeggen.

E: dat hebben ze ook bij jou gedaan, bij voetbal heeft de mentor jou geholpen om daar naartoe te gaan.

W: precies

E: dus dat vind jij ook wel belangrijk? Dat de mentor dat met jou doet

W: Tuurlijk.

E: want zelf weet jij nog niet alles?

W: Precies.

E: dat waren eigenlijk al mijn vragen aan jou. Als jij nog vragen hebt, of heb jij nog vragen of nog opmerkingen?

W: nee. Wat ga jij doen?

E: wat ik ga doen, ik ga ons interview, ik doe met jou interview, ik doe eigenlijk 6 jongens interview en met 6 mentoren. En wat ik ga doen, al die interviews moet ik allemaal uittypen, en dan ga ik wat jij allemaal zegt

W: doe jij universiteit?

E: nee, HBO.

W: Mooi!

E: als ik dan allemaal heb uitgetypt, ga ik kijken wat heb jij gezegd, wat heeft andere jongen gezegd, wat heeft die jongen gezegd, en dan ga ik alles bij elkaar doen en dan zeg ik die zei dat, die zei dat, die zei dat.

W: en dan kijk jij wat is het probleem?

E: ja precies, dit is het probleem. Wat jij tegen mij zegt ga ik kijken misschien zegt een andere jongen hetzelfde.

E: dan zeg ik oh hij zei dit en hij zei ook dat, dus dat

W: is wel probleem.

E: ja dat is een probleem. Dat ga ik doen.

10.3.3 Respondent 3

****Gepraat door respondent met andere jongeren****

E: hebben jullie een vraag? Nee?

E: oke, nou ik doe een onderzoek en daarom ik doe interview met de jongeren maar ook met de mentoren. Dus ik ga naar KWG maar ook KWE en daar doe ik een interview. En het onderzoek gaat erover hoe mentoren de jongeren kunnen helpen om contacten aan te gaan met Nederlandse mensen.

A: ja.

E: oke, snap je het?

A: ja.

E: dus ik ga jou daar een paar vragen over stellen. Ik zal ehm ik zal in mijn onderzoek jouw naam, staat nergens. Dus als jij nou met mij praat, niemand weet dat jij met mij hebt gepraat.

E: Oke. Ehm dan wil ik eerst aan jou vragen heb jij contacten met landgenoten? Dus mensen uit eritrea?

A: ja.

E; ja, met hoeveel mensen?

A: heel veel.

E: heel veel?

A: ja

E; wat is heel veel? 10 of 20 of 30?

A: 15 ongeveer.

E: oke. Ehm, heb jij ook contacten met Nederlandse mensen?

A: ja nu niet meer, maar nu zit ik op voetbal bij team en daar zijn Nederlandse mensen.

E: ah en daar heb jij contact mee, ja.

A: ja.

E: en op voetbal, en verder?

A: vorige keer toen bij Rotterdam woonde ik bij familie had ik ook heel veel. Woonde ik alleen met Nederlandse mensen, was ook niemand Eritrea daar.

E: alleen nu woon jij op een KWG, en nu ken jij mensen van voetbal. Ehm, en hoe vaak zie jij hun? Als jij gaat voetballen?

A: 3 keer per maand.

E: 3 keer per maand?

A: ja.

E: oke. Vind jij het belangrijk om contact te hebben met Nederlandse mensen?

A: Ja. Beetje Nederlands kunnen leren.

E: om Nederlands te leren? En om nog andere dingen of alleen om Nederlands te leren?

A: Zijn ook andere dingen, om te lachen met hun.

E: om te lachen met hun, oke. Ja en jij zei net, jij kent Nederlandse mensen van voetbal?

A: ja.

E: oke. Ehm, zou jij nog meer Nederlandse mensen willen leren kennen?

A: Nee ik heb al genoeg mensen. Maakt niet uit voor mij.

E: maakt voor jou niet uit, voor jou is genoeg zo?

A: ja.

E: ehm, wat zou jou helpen om contacten te krijgen met Nederlanders?

A: misschien via whatsapp ofzo.

E: via whatsapp? Ja, oke. Ehm, ja en ik denk dat jouw voetbal jou ook heeft geholpen of niet?

A: ja, zeker. Ja.

E: ehm, wat maakt het moeilijk voor jou om contacten aan te gaan met Nederlandse mensen?

A: als ik verkeerd schrijf of praat dan gaan ze uitlachen.

E: oh ja dan ben je bang dat je het verkeerd doet?

A: ja.

E: oke, en nog andere dingen?

A: denk ik alleen

E: alleen dat? Oke. Vraag jij wel eens hulp van de mentor om contacten aan te gaan met Nederlandse mensen?

A: ja. Gewoon vragen om te helpen bijvoorbeeld als ik afspraak heb.

E: ja dan wel maar niet om nieuwe mensen te leren kennen?

A: nee.

E: en praat de mentor daar wel eens met jou over?

A: ja, soms mijn mentor zegt praat je met al jou vriend van Rotterdam zei ze.

E: en ook om nieuwe mensen te leren kennen, daar ook over?

A: ja sowieso van die voetbal ook. Jij gaat voetballen misschien jij kent nieuwe mensen en ik ben ook twee week ofzo op die school.

E: waar zat jij hiervoor op school dan?

A: bij Rotterdam ISK ook.

E: oke. En hoe kan de mentor jou helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

A: Ik weet niet.

E: Is het een moeilijke vraag?

A: ja. Praten denk ik.

E: ja? Verder niks?

E: de mentor heeft jou ook geholpen met voetbal of niet?

A: ja klopt.

E: oke, dus zijn er nog andere manieren waarop de mentor jou kan helpen om contact te krijgen met Nederlanders?

A: ehmmm, gewoon samen gaan.

E: samen gaan? dat vind jij wel fijn?

A: ja dat vind ik, ja.

E: ja en dan een keer? Of twee keer?

A: een keer is genoeg.

E: een keer is genoeg voor jou, oke.

E: dat waren al mijn vragen aan jou. Heb jij zelf nog vragen?

A: dit is voor school toch?

E: dit is voor mijn school ja, klopt. Ehm, ja. Ik, ja dat was het dus ik wil jou bedanken voor dit interview.

A: is geen probleem, ja.

10.3.4 Respondent 4

E: oke. Dan wil ik ook nog eventjes aangeven dat ehm dat J.'s naam zal nergens in het onderzoek terugkomen. Dus de gegevens worden gewoon anoniem verwerkt.

Tolk: wordt het anoniem wat hij antwoordt bedoelt u?

E: ja precies, dus de resultaten komen wel terug maar zijn, er komt nergens zijn naam komt nergens bij terug te staan.

Tolk: welke studie doet u als ik mag vragen?

E: sorry wat zegt u?

Tolk: ik wil u vragen u zegt u bent een student he

E: ja klopt

Tolk: wat voor studie doet u voor mijn nieuwsgierigheid

E: ik studeer Pedagogiek. Klopt

Tolk: oke is goed.

J: Oke

E: dan wil ik beginnen met de eerste vraag. Heb jij contacten met landgenoten? Dus mensen uit Ethiopië?

J: Ja ik heb met een paar mensen kennism gemaakt

E: oke en heb jij ook contacten met Nederlandse mensen?

J: Ik heb alleen contact met de medewerkers hier, met Nidos en de mentoren.

E: oke. Dus mentoren en Nidos en dan ook nog met mensen uit jouw eigen land?

J: Ja klopt.

E: ja, ehm oke. Vind jij het belangrijk om contact te hebben met Nederlandse mensen?

J: Ja.

E: en kun jij dat toelichten? Waarom vind je het belangrijk?

J: Nou als je in een land woont is het ontzettend belangrijk om mensen van het land goed met elkaar kennis te maken. Voor de taal leren, als je in aanraking komt met mensen leer je over hun cultuur, je leert hun gewoontes, dus het is belangrijk om met mensen in contact te komen, om kennis te maken. Voor die redenen.

E: oke. Duidelijk. Ehm, net gaf jij bij mij aan dat jij geen contact hebt met Nederlandse mensen, zou jij dat wel graag willen?

Tolk: zou hij dat willen?

E: ja precies

J: Ja.

E: oke. Ehm, wat zou jij daar bij helpen, wat zou jou helpen om contact te kunnen krijgen met Nederlandse mensen?

J: ja de hulp die ik nodig heb, ja hoe kom je in contact met Nederlanders? Eh, de manier ja hoe je kennis maakt met mensen voor ja manieren om in contact te komen dat is wat ik

nodig heb.

E: oke, ja dat is duidelijk. Wat maakt het voor jou moeilijk om contact te krijgen met Nederlandse mensen?

J: op dit moment de taal is moeilijk. Door de taal.

E: ja en is dat het enige of zijn er dan nog meer dingen die daar aan bijdragen?

J: nou op dit moment ik denk de taal is een belemmering.

E: ja

J: als je de taal goed kent je kunt met mensen omgaan en nieuwe mensen leren kennen. En dat is, ik mis de taal op dit moment.

E: ja dat is duidelijk. Ehm vraag jij hulp van de mentor om contacten aan te gaan met Nederlandse mensen?

J: Ja een keer de mentoren hebben geholpen, zij hebben in contact gebracht met de mensen in de buurt, die hier wonen. Dat hebben ze een keer gedaan.

E: vond jij dat ook fijn?

J: ja.

E: oke en hoe kan de mentor jou verder nog helpen om contacten te krijgen met Nederlandse mensen?

J: ja ik weet het niet zo goed om te helpen. Maar zij moeten het zelf weten hoe zij mij in contact brengen met Nederlanders. Op welke manier dan ook, wil ik in contact komen, de mentoren kunnen zelf beslissen hoe.

E: ja dus als ik het goed begrijp maakt het hem niet zoveel uit op welke manier?

J: Ja. Klopt.

E: en heb jij daar zelf wel ideeën over wat jij daar bijvoorbeeld fijn in zou vinden?

J: Ik heb geen idee op welke manier.

E: oke nou ja dan is het voor mij duidelijk. Dan heb ik antwoord op mijn vraag. Ehm, even kijken. Ja dat waren eigenlijk alle vragen die ik voor jou had J.

Tolk: oh dat is alles?

E: ja. J. heb jij zelf nog vragen/opmerkingen?

J: nee.

E: oke.

10.3.5 Respondent 5 + 6

E: oke, nou ik wil graag een interview met jullie doen. Hebben jullie ooit een interview gedaan?

H: beetje

E: Wel? ja ik stel jullie gewoon een paar vragen en jullie kunnen gewoon zeggen wat jullie denken. Als je het niet begrijpt, dan moet je het gewoon zeggen. Ehm, even kijken hoor. Ik wil jullie paar vragen stellen want ik doe een onderzoek naar hoe de mentoren jullie kunnen helpen om contacten te krijgen met Nederlandse mensen. Snappen jullie het?

R: ja.

E: ja? Oke. Mooi. Oke dan wil ik beginnen met de vragen. Hebben jullie contacten met landgenoten? Dus mensen uit Syrië?

R: ja. Mijn familie.

E: ja en ook met anderen met vrienden?

R: ja vrienden ook.

E: ja? Oke en waar kennen jullie die van

R: sommige uit Syrië en sommige uit Nederland ook. Wij hebben kennisgemaakt in Nederland.

E: waar op school? Of op KWG?

R: ik ken in Syrië ik praat alleen met mijn familie en twee vrienden.

E: oke en in Nederland?

R: ik heb AZC en school en hier, alles.

E: oke. En hebben jullie contacten met Nederlandse mensen? Geen mentoren of leraren maar

R: ja maar ik heb niet zoveel, klein beetje

R: ik ook, klein beetje
E: klein beetje, en hoeveel? 1? 2, 3?
R: 4.
R: ik was 6 of 5 vriend maar nu nee.
E: nou niet meer? Oke. En wanneer wel? toen jij
R: toen ik was in AZC, een keer twee mensen en daarna stop.
E: daarna niet meer. En jij kende ze van AZC? Hoe heb jij hun leren kennen?
R: op centrum staan.
E: oke. En jij? Want jij kent 4 mensen zei jij? En waar ken jij ze van?
R: was op AZC. En die jongen kwam iedere dag op AZC, iedere keer zitten met hun, praten.
E: oke vinden jullie het belangrijk om contact te hebben met Nederlandse mensen?
R: tuurlijk. Wij leren cultuur van Nederland ook en taal
E: ja zodat je de cultuur kent, en taal?
R: lief mensen.
E: ja, zijn aardige mensen? En om nog meer redenen?
R: ook nieuwe mensen. Samen lachen ook.
E: ehm, even kijken wat zou jullie helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen?
R: Nederlands praten
E: Taal, taal zou jullie helpen. Als jullie goed Nederlands praten? Maar ik kan nu ook met jullie nederlands praten!
R: ja ik snap maar niet zoveel, niet zoveel
E: aha, oke. En wat maakt het voor jullie moeilijk, waarom is het moeilijk voor jullie om contact te krijgen met Nederlandse mensen?
R: wij denken ander dan Nederlandse mensen, Syrië ander land, andere taal, is moeilijk jullie taal leren, en ook cultuur Nederland is ook beetje anders dan in Nederland. Beetje moeilijk.
E: ja oke dat je de taal niet kent en de cultuur niet kent, daarom is het moeilijk voor jullie?
R: ja.
E: vragen jullie hulp van jullie mentor om contact te krijgen met Nederlandse mensen?
R: nee.
E: zouden jullie dat wel graag willen dat de mentor jullie daar bij helpt?
R: ja.
E: ja? Je zou wel hulp willen van jouw mentor? Jij ook? Of nee? Mag ook nee!
R: ja.
E: en hoe zou de mentor jullie kunnen helpen?
R: Hier op de groep, of?
E: ja hoe zou de mentor jullie kunnen helpen zodat jullie wel contact krijgen met Nederlandse mensen?
R: mentor, zij kan niet heel veel helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen. Omdat zij zijn alleen op de groep. Andere wij gaan naar centrum misschien of in Goirle, als wij willen misschien praten misschien met meisje of met jongen misschien.
E: oke, maar zijn ook plekken waar je naar toe kunt gaan waar je mensen kunt leren kennen toch?
R: speciaal op de centrum
E: alleen in het centrum? En omdat mentor die is daar niet dus?
R: wij zien alleen de mentor hier op de groep.
E: maar de mentor zou jullie ook op de groep kunnen helpen met nieuwe contacten, hoe zou de mentor dat kunnen doen?
R: ik leer zoveel woord van de mentor, misschien ik vraag mentor wat is dit woord of wat betekent dit, of dit ofzo, kan helpen alleen de taal leren
E: met de taal
R: alleen de taal. Kan niet zeggen ga met mij mee naar centrum. Dus maakt niet uit
E: kan dat niet misschien kan dat wel?
R: ik kan alleen gaan naar de mentor en zeg met jullie kan helpen maar mijn taal is niet genoeg, ik kan niet begrijpen Nederlanders goed
E: En doen jullie bijvoorbeeld sport of hebben jullie werk?

R: ik ga sporten
E: jij hebt sport.
R: ik was sport
E: jij had sport. En wat voor sport doe jij?
R: sportschool
E: sportschool, oke. En jij hebt geen sport?
R: ik was kickboxen
E: oke. Oh maar dat is ook leuk. maar daar zijn ook mensen denk ik of niet? En hebben jullie daar mensen leren kennen?
R: ik ga drie of vier keer naar kickbox en ik stop.
E: oh daarna ben jij gestopt.
R: ik ga elke dag sporten
E: elke dag. En daar leer je ook nieuwe mensen kennen?
R: ja.
E: oke. Dat waren mijn vragen aan jullie. Dus ik heb alles gevraagd nou. Dus ehm hebben jullie nog vragen misschien?
R: nee.
E: oke. Ehm dan wil ik jullie heel erg bedanken.
R: alsjeblieft.
E: ehm ja ik heb nou met jullie gepraat maar jullie naam, ik zet jullie naam nergens in dit onderzoek, dus. Dat is wel belangrijk om tegen jullie te zeggen.
R: oke maakt niet uit
E: oke bedankt jongens.

10.3.6 Respondent 7

E: ehm heb jij contact met mensen uit Eritrea?
M: nee.
E: nee, maar in Nederland? In Nederland, heb jij contact met mensen uit Eritrea, hier in Nederland.
M: nee.
E: en vrienden, heb jij vrienden uit Eritrea?
M: Ja heel veel.
E: hoeveel?
m: ja heel veel vriend.
E: 10, of 20 of 30
M: alles Eritrea is vriend voor mij.
E: ja allemaal, dus dat is echt heel veel
M: ja, heel veel is.
E: ken jij ook mensen uit Nederland? Dus niet mentoren en ook niet op school, ook niet
M: nee.
E: verder niemand?
M: nee.
E: of heb jij vrienden uit Nederland?
M: nee, ik heb niet.
E: nee? Oke. Ehm, vind jij het belangrijk om vrienden te hebben uit Nederland?
M: Vrienden?
E: ja. Nederlandse mensen. Vind jij dat belangrijk dat jij die kent?
M: voor mij.
E: ik vraag aan jou, vind jij dat belangrijk?
M: nee. Is niet belangrijk.
E: waarom niet?
M: omdat die is moeilijk
E: ik kan ook eventjes tolk bellen als jij wilt. Dan kun jij het goed uitleggen.
M: ik wil niet vrienden.
E: nee, maar jij kunt niet uitleggen waarom?

M: waarom? Ik weet het niet.
E: zal ik een tolk bellen? Dan kun je het goed uitleggen.
M: goed uitleggen?
E: als ik tolk bel dan kun jij goed vertellen.
M: Ja zelfde, tuurlijk ook moet jij praten, is uitleggen is moeilijk.
E: omdat je nog niet zo goed Nederlands spreekt?
M: ja ik weet niet, omdat die Nederlands niet zelfde taal.
E: ja mensen uit Eritrea spreken Tigrinya, en jij ook. Maar dus daarom is het moeilijk voor jou?
M: ja en dan geloof is niet hetzelfde he.
E: omdat het geloof ja. Dus daarom wil jij ook niet?
M: ja.
E: jij wilt niet? Jij wilt niet mensen kennen?
M: ik wil niet.
E: dus jij wilt geen vrienden uit Nederland?
M: nee ik wil niet.
E: oke omdat taal is anders en geloof?
M: ja.
E: dat is heel belangrijk voor jou?
M: ja geloof is belangrijk voor mij. ik wil niet andere vriend.
E: jij wilt niet omdat hun niet hetzelfde geloof hebben?
M: ja.
E: oke. Ik wou aan jou vragen, vraag jij hulp van de mentor om contact te krijgen met Nederlandse mensen?
M: ja snap je. Maar ja ik wil niet vrienden, maar ik wil vriend. Jongens, jawel. Waarom omdat die jongens ik wil spreken Nederlands. Ja
E: jij wilt wel contact, maar geen vrienden? Wel contact? Wel praten?
M: ja ik wil wel. ja maar voor mij ik wil spreken, moet je in contact met jongen. Ik ben niet vrienden, maar ik wil wel praten.
E: praat jij wel eens met Nederlandse mensen?
M: ja.
E: ja? Waar dan?
M: Waar?
E: ja, op straat of in de winkel?
M: in de straat ook.
E: op straat. En dan, oke en dan ken jij mensen of kom jij ze tegen op straat?
M: ik ken mensen.
E: oke en vraag jij wel eens aan mentor of zij jou wil helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen?
M: mentor helpen..
E: jij praat met jouw mentor? Maar verder niet met Nederlandse mensen? Alleen met jouw mentor?
M: ja.
E: oke. En hoe kan de mentor jou helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen?
M: ik weet het niet. Is heel moeilijk.
E: is moeilijke vraag?
M: ja.
E: maar jij zegt ook jij wil het wel?
M: ja, ik wil spreken, alleen met praten. Niet heel veel vrienden.
E: jij wil geen vrienden worden
M: jongens maakt niet uit. Jongens spreken, samen alles, dit maakt niet uit. Met meisjes niet.
E: met Nederlandse meisjes bedoel jij? Dat wil jij niet?
M: ja jongens maakt niet uit.
E: jongens is alles goed? Nederlandse jongens, vrienden is ook goed?
M: ja goed. Maakt niet uit.

E: en met meisjes van Eritrea ook niet? Vrienden?

M: jongens, ja meisjes niet. Vrienden heel veel mensen.

E: oke. Maar jij weet niet hoe de mentor jou kan helpen?

M: is moeilijk he. Dat weet ik echt niet.

E: doe jij sport bijvoorbeeld?

M: sport? Voor wie?

E: jij, doe jij sport? Welke sport doe jij?

M: fitness

E: kom jij mensen tegen bij fitness? Praat jij bij fitness met mensen?

M: nee.

E: oke, zou jij dat wel willen?

M: ja, ik kan niet goed praten Nederlands.

E: wij praten ook Nederlands

M: ja, maar kan niet goed praten Nederlands. Andere mensen is ik beetje verlegen. Ja beetje bang. Ja ik praten met jou, beetje weet jij toch. Werken in Horizon, beetje is jij. Weet ik met jou praten. Maar is nieuw, beetje verlegen, ik beetje bang. Misschien ik vraag aan ander jongen ik fout maken en ik beetje bang.

E: ja ik begrijp het.

M: ja ik kan niet praten Nederland, misschien andere mensen goed praten Nederlands, wat zeg jij ik begrijp niet?

E: dat je het niet begrijpt, ja. Ik snap het. Oke dat waren mijn vragen aan jou.

M: ja alleen die?

E: ja alleen die. Is niet zoveel he. Oke, heel erg bedankt!

M: ja ik ook zelfde.

11 Bijlage 3: Codebomen

11.1 Respondenten groep 1

Codes	Respondent 1
Meerwaarde uitbreiden netwerk	Heeft zeker een meerwaarde. Zeker na hun 18^e jaar als ze dingen zelfstandig moeten gaan doen, en er niet helemaal uitkomen is het altijd handig als zij gewoon Nederlanders binnen je netwerk hebt. Zodat je ze om hulp kunt vragen.
Helpende factoren	lastig. Maar ik denk sowieso het hebben van sport en dan niet een individuele sport. Veel jongeren kiezen voor fitness, maar dat doe je toch alleen dus daar ga je je netwerk niet mee vergroten. Ehm, teamsporten of een sport die misschien wel individueel is maar waar geen andere AMV jongeren op zitten zodat je ook wel je contacten aan gaat met andere mensen. Werk, bijbaantjes en ja, ik denk ook wel gewoon het jongerenwerk. Contacten leggen binnen jongerenwerk. Buurtactiviteiten en dergelijke. nou ja, sociale vaardigheden is natuurlijk sowieso wel handig om die te hebben dus dan denk ik toch ook wel de medewerking van de mentoren die ze hebben. Maar ook wel wil. Ze moeten het wel willen. Op het moment dat een jongere niet wil dan word het wel heel erg lastig. nou ja om in ieder geval een beginnetje te maken. Een terugval basis te hebben voor als je straks 18 bent en je begrijpt iets niet, want je hebt dan vaak ook Nederlandse collega's of een Nederlandse baas waar je in ieder geval dingen aan kunt vragen. En dat kun je ze nu ook al leren, joh vraag het daar eens aan. Vaak hebben ze dat ook niet in de gaten.
Belemmerende factoren	De hoeveelheid leeftijdsgenoten die ze om zich heen hebben, op school, op de KWE/KWG/KWE+, ja die spreken toch hun taal En ja de taal natuurlijk gewoon En daarbij zijn ze denk ik vaak, als ik dan naar mezelf kijk zou ik dat ook hebben, maar best wel onzeker om met jouw beperkte Nederlands contacten aan te gaan met Nederlandse jongeren maar een belemmerende factor kan denk ik ook wel zijn dat niet alle Nederlandse jongeren ook open staan voor contacten met AMV
Verminderen belemmerende factoren	ik denk dat het wel echt een aandachtspunt moet blijven en dat we moeten blijven zoeken naar openingen. Of je ze echt weg kan nemen, dat denk ik haast niet. Verminderen bij onze jongeren natuurlijk wel maar aan de andere kant van Nederlandse jongeren, daar kunnen wij verder weinig aan doen. behalve dan zoeken naar jongeren die er wel voor open staan

Visie mentoren aandacht voor netwerk	het zou veel meer moeten en dat vind ik echt. Want daar heb ik in de voorgaande vragen natuurlijk ook wel al gezegd, maar omdat in praktijk blijkt dat het best lastig is en best moeilijk is. Afgelopen jaren dan begin je er heel enthousiast aan, bijvoorbeeld zo'n contourdetwern, R-newt, dan ga je 3x mee, 4x mee, maar zodra we verwachten van de jongeren dat ze zelf blijven gaan, ja. 9 van de 10 keer gebeurd dat gewoon niet. Dan denk ik ja, dus dan ligt dat weer een tijdje stil. En dan krijg je de volgende jongere en denk ik oh ja daar gaan we weer! En dan heb je weer hetzelfde resultaat en dan word je wel lakser van. Om het maar gewoon zo te zeggen
Werkwijze mentoren	niet altijd. Ik denk nee, ik denk dat het wel, het lijkt wel of het iedere keer als ik dan naar mezelf kijk maar ook naar de groepen waar ik gewerkt heb bij collega's, op het moment dat je er weer mee aan de slag gaat dan is het even hot item en dan ben je daar ook echt wel mee bezig. als het dan wegzakt dan lijkt het ook dus aanhalingstekens vergeten weet je wel. en dan ja, dan verwaterd dat toch. En dan met die taalmaatjes vind ik ook echt super mooi project, in mijn 6 jaar ook al verschillende jongens aan een taalmaatje gekoppeld en dan na 3 keer dat ze dan afgesproken hebben met hun taalmaatje zeggen ze het zelf weer op. En dan denk ik ja, oke volgende, gaan we weer weet je. Je word daar gewoon zelf ook wat lakser van. ik ben wel iemand als we er dan mee aan de slag gaan met zo'n R-newt of met een taalmaatje, ga ik makkelijk mee. Vind ik ook leuk om te doen om met de jongere daar heen te gaan. en ook om er regelmatig heen te gaan en aan de ene kant zou ik het liefst er wel elke week mee naartoe willen gaan. end an weet je ook dat het blijft lopen, maar aan de andere kant weet je ook dat je dat niet moet doen om iedere keer mee te gaan want dan gaan ze het nooit zelf oppakken. Dus wat bereik je er dan weer mee? ook te weinig de jongere gaat naar school, die doen hun dingetjes buiten school, je bent vaak al met veel dingen bezig met de jongere en dan staat dat gewoon niet hoog genoeg op het prioriteitenlijstje denk ik. ja eigenlijk wel. ja het is hartstikke belangrijk, omdat je natuurlijk steeds met de jongere werkt naar 18, naar zelfstandigheid en dan kunnen ze het zo hard gebruiken. Dus het zou veel meer, ja het zou veel meer moeten gewoon. Ook bij mezelf en ook bij collega's en binnen MAAT gewoon. nee netwerk blijft wel een gespreksonderwerp. Maar te summier. Want het is natuurlijk gewoon een vast agendapunt tijdens je tweegesprekken. Hebben we het in de prestatienormen ook over gehad, je spreekt dan over het netwerk en heeft een jongere vrienden, en wat doe je in je vrije tijd, en ehm we moeten daar gewoon alerter op blijven merk ik zelf ook. Als je dan een tweegesprek hebt dat je ook door blijft vragen. Nou toE.llig in het vorige tweegesprek met mijn jongere wel gedaan van goh ik zie dat het in je netwerk veel beter gaat maar je word nou 18. Als je je post niet gegrijpt, wwat kun je dan doen, bij wie kun je terecht? Heb je mensen waar je bij terecht kan en zo niet waar kun je die gaan zoeken dan? Ik denk dat je zoveel meer bewust moet blijven om met

	dat netwerk aan de slag te gaan. en dan kom je er denk ik ook veel meer achter hebben ze dat netwerk of hebben ze dat nodig, willen ze het? ja en het is wel de bedoeling natuurlijk dat een jongere weet waar die voor komt te staan als hij 18 is. Dan kun je niet meer doen denk ik dan het belang uitleggen van een netwerk en daar nog eens op terug te komen in het volgende gesprek weer. We zouden dit gewoon binnen onze teamvergaderingen ook meer op tafel kunnen leggen, wat gaan we er mee doen? hoe gaan we het aanpakken?
Effectieve methodes om te empoweren	. Ik denk wel echt gewoon in die tweegesprekken ook al is het dan een vast onderwerp maar gewoon wat dieper er op in gaan zodat je door kunt vragen, zodat het duidelijker wordt met de jongere. Uitleggen wat er mogelijk is, uitleggen wat wij samen met hun kunnen gaan doen, ze inderdaad van ja naar zo'n R-nwet gaan is lastig in je eentje natuurlijk doe je dat niet in je eentje maar als een mentor mee zou gaan sta je er dan wel voor open om te gaan kijken en misschien vind je het wel hartstikke leuk. Nou die sporten die nu allemaal georganiseerd worden, die buurtsporten, super leuk al is dat dan wel weer veel binnen het bestaande netwerk, maar toch he. Van ga er is meer samen met jongeren doen. en blijf daar alert op nou ja ze het belang ervan in te laten zien. Waarom heb je het nodig, wat is het nut ervan. Ik denk op het moment dat ze dat in kunnen zien en dat kunnen begrijpen, zullen ze er ook meer voor open staan. Ik weet niet zo goed buiten gesprekken hoe je ze daar het belang van in kan laten zien. Maar ik denk inderdaad veel voorbeelden geven van jongeren die 18 zijn van ja als je 18 bent, waar kom je nu voor te staan, waar ga je tegenaan lopen. Want ik denk dat het vooral dat is waardoor je ze kunt motiveren voor na die 18. Ik denk voor die 18, ze hebben nu toch hun eigen ding samen. Neem ze maar aan het handje mee. Ik denk dat de meeste jongeren gewoon nodig hebben. Misschien wel langer dan dat wij het doen. dat wel, want dan spreken wij hier af we gaan 3x mee, en de vierde keer moeten ze zelf. Maar is het in 3x al zo eigen gemaakt of hoe noem je het? He in het systeem, dat ze ook in staat zijn om die 4de keer zelf te gaan. Ik denk dat dat meer losgelaten moet worden en gekeken moet worden naar wat de jongeren nodig hebben. Iwv kunnen dat wel vinden na 3x, maar is dat daadwerkelijk ook zodat het na 3x is? Moet het niet gewoon 10x bij wijze van spreken? Of ga je 5x mee en ga je dan nog mee naar binnen en blijf je erbij en ga je na die 5x nog wel 5x meefietsen om ze voor de deur af te zetten? kan ook, hoeft je niet mee naar binnen he maar dan zijn ze er misschien wel. je kan ze wel 5x meeslepen maar ook misschien wel na iedere keer dat je als mentor gewoon met de jongere van vind je het leuk? Waarom vind je het dan leuk? Wat heb je eraan? En wil je dit blijven doen? en waarom wil je het blijven doen? Maar ga er ook het gesprek over aan.

	misschien wel. moeten we duidelijker in kaart hebben. Ik vind wel dat er steeds meer in kaart komt wat er dan is weet je wel met die buurt sporten. Ik heb nu wel het idee dat dat beter gecommuniceerd wordt. Als ik dan zie wat we iedere keer via de mail binnen krijgen wat er dan weer te doen is en waar. Dan vind ik het wel aan ons als mentoren om te kijken wat is nu geschikt voor de jongeren die wij in huis hebben en hoe gaan we ze daar toe krijgen? kijk het is leuk, maar buiten dat het leuk is waarom zou je het nog meer doen
	Respondent 2
Meerwaarde uitbreiden netwerk	Ik denk wel dat het voor de jongere heel erg van belang is dat hij een uitbreiding heeft van zijn netwerk en eh het is natuurlijk wel in het algemeen hoe veel meer een netwerk een jongere heeft hoe minder die steunt ook op de mentoren die aanwezig zijn dus dat wel maar of dat dan nederlandse of niet nederlandse zijn maakt op zich niet zo heel veel uit denk ik ehm maar voor de ontwikkeling van de jongere vind ik dus wel heel erg veel uitmaken als ie nederlandse contacten heeft, Nou het is heel erg ehm als je kijkt naar ex AMV-ers die vallen gewoon heel vaak eh ja ze stoten hun neus gewoon tegen de muur, omdat eh ze vaak een eenzijdig netwerk hebben en al die mensen die zijn vaak ook niet zo bekwaam in de nederlandse wetgeving eh bureaucratie dus dan kunnen zij niet altijd terecht met vragen die zij hebben of brieven die zij niet begrijpen of he van al dat soort dingen dus dan eh ja vallen ze toch vaak weer in veel problemen en risicosituaties dus in dat opzicht is precies ja, dan dan gaan ze toch automatisch in hun eigen taal praten wat op zich logisch is maar als ze dus met nederlandse eh meer nederlandse netwerk hebben dan dan moeten ze in nederlands praten want niemand verstaat Tigrinya of arabisch dus dan worden ze wat meer gedwongen om om zich aan te passen en om om de taal beter te leren dus dat is een super goeie ontwikkeling natuurlijk en eh he bijv ze hebben geen ambulante werker meer, ze hebben geen mentor vanuit MAAT meer, dan ja dan lopen zij toch vaak wel heel erg tegen veel dingen aan dus als ze dan een nederlands netwerk hebben die zijn toch wel wat wat bekender met regels en zo dus die kunnen beter helpen en die weten vaak ook he hoe eh die kunnen vaak ook meer netwerk regelen
Helpende factoren	eigenlijk met sport of zo zulke dingen dan dan vervloeit dat veel meer en je kunt toch meedoen want je weet hoe de gezamenlijke regels van voetbal bv zijn, dus ik denk vaak sporten is vaak een goede ingang om ander netwerk eh te vinden dan wat ze normaal hebben

	ehm, ja en dat is wel het voornamelijke denk ik. eh we zijn ook wel bezig met maatjesprojecten natuurlijk dus is eh met teamsporten en werken is ook zo'n ding wat gewoon supergoed werkt omdat ze, ze leren er heel veel van, eh he hoe je je hier moet opstellen als werknemer hier in nederland en uberhaupt die stap te zetten om te solliciteren en kennis te maken ehm en daar leren ze natuurlijk ook gewoon heel goed Nederlands en nieuwe contacten
Belemmerende factoren	eh zowel Nederlanders hebben niet altijd heel veel animo om zomaar he vrienden te worden of heel veel mensen op te nemen vanuit andere landen of zeker vluchtelingen als je de verdere rest kijkt op school, er zijn wel Nederlandse leraren maar voor de rest zijn het alleen maar niet Nederlandse mensen die daar zitten dus dan ja, dat is lastig maar je krijgt nu een zelfstandige huisvesting met andere ehm nationaliteiten jongeren vaak, dan veel jongeren die dan in zo'n pand worden gezet, wat een logische keuze is voor de gemeente omdat het anders natuurlijk veel te veel geld kost en zij ook geen plek hebben om jongeren te huisvesten. maar ik denk wel dat het ook een belemmering is omdat ze daardoor weer in zo'n zelfde netwerkje komen, van he, als vluchteling en weet je niet een reguliere stap zoals een studentensysteem of een appartementje in een appartementencomplex waar je ook Nederlandse burens hebt of ehm, nou dus dat vindt ik ook wel jammer, wel een begrijpelijke keuze, maar ook wel jammer ja en even kijken wat belemmerend voor de rest is...ja, ehm er zijn best wel veel dingen eigenlijk hoor, kijk bv mentoren zal ik maar zeggen, ehm, misschien doe ik het af en toe ook automatisch maar ik merk dat heel veel mentoren ook bv slecht Nederlands praten met jongeren. ze heel erg eh dingen gaan, ja, heel veel lidwoorden weghalen bv waardoor je hele kromme kleine zinnen krijgt. dat zijn bv ook van die dingen die belemmeren om de Nederlandse taal bv te leren en ook om weer makkelijk een netwerk eh een Nederlands netwerk te verkrijgen dat wel veel Nederlanders toch best wel argwanend tegen vluchtelingen zijn, niet altijd daar open in gaan staan. dat zie je ook wel hier in de buurt, dat niet iedereen hun met open armen ontmoet of/en moeite ook doet om hun te begrijpen en of hun te leren kennen en dat is ook wel belemmerend voor hun denk ik om een Nederlands netwerk aan te gaan en die daar op af komen, daar zit geen een Nederlander tussen, en het is een super leuk project, en ook ik ben er heel enthousiast over dus ik vind het wel jammer dat er zo weinig bekendheid over is, dus dan heb je die mix niet. en dat is dan weer, aan de ene kant is het een heel positief punt dat jongeren gratis kunnen sporten en lekker hun ding kunnen doen, maar negatief punt is dan dat het niet de Nederlandse doelgroep bereikt, dus ja dan krijg je ook niet die mix.

	dus dat is dan ook wel heel erg van hoe ver wil zo'n jongere dan gaan en ik denk dat veel jongeren zich toch ook wel heel erg veilig voelen bij hun eigen netwerk want ze hebben al heel erg veel onveiligheid meegemaakt, en ze zitten nog steeds in een hele kwetsbare positie, geen ouders en geen eigen cultuur. en die creëren ze dan eigenlijk een beetje met dezelfde mensen creëren ze hun eigen cultuurtje wat heel veilig en fijn is natuurlijk
Verminderen belemmerende factoren	wat de mentor vooral ja wel eens een positief effect kan hebben is normaal praten met de jongeren, dus stimuleren van de taal, maar ook stimuleren van neem een bijbaantje, sport en ook actief in ondersteunen om dat te krijgen.
Werkwijze mentoren	ehm, nou ja, wat ik net, kijk zoals vrijetijdsbesteding is bv een belangrijk doel, dus je gaat zo'n jongere he motiveren voor oke voetbal weet je wel, en dan ga je dat regelen en de achterliggende gedachte is natuurlijk heel erg die netwerkvergroting. dus dat is niet iets waar die jongere mee bezig is, maar dat is wel mijn achterliggende gedachte. Ik bedoel je bent ermee bezig, maar misschien niet altijd heel actief. Dat is ook heel erg bij jongeren verschillend of ze eraan toe zijn, kunnen ze al goed nederlands, dat zie je hier op de groep ook. sommige jongens die, ja, D. heeft een maatje en dat klikt gewoon heel goed omdat ze kunnen met elkaar communiceren en hij staat er ook open voor. Maar dat was een jaar geleden nog niet, dat had toen nog niet gekund. Ik denk ook dat het heel erg dus op maat is om te kijken van heeft een jongere daar zelf ook behoefte aan, want anders kun je proberen heel veel voor zo'n jongere te regelen en dan werkt het uiteindelijk niet. dat heb ik bv ook gezien, ik heb bv een tijdje heel erg geïnvesteerd in D., ga naar 're newt 'op de dinsdagavond dan heb je allerlei jongeren bij elkaar en hele leuke jongerenwerkers die ook een opvangnet kunnen zijn nadat je 18 jaar bent en die je ook kunnen helpen met bv een brief die je niet begrijpt en dan daar naartoe kunt gaan. ja, nou we hebben hier sowieso als team ook zeg maar bedacht, we willen bij iedere jongere die hier komt een sociale kaart invullen, we kijken wie hebben ze allemaal, wie kennen ze allemaal, en daar kan dan inderdaad een nederlandse organisatie zijn of kennissen of vrienden, zodat je dat in kaart kan brengen en dat vind ik zelf ook wel leuk om dat uit te diepen. dat doe ik nooit in het begin, in het begin laat ik ze altijd best wel op hun plek terecht komen en aarden en dan voordat je daar op in kan gaan. Maar dan is het meer ook heel erg praktische vragen stellen bv goh stel je fiets is stuk, wie kan jou helpen, wie kan je om hulp vragen, of je hebt een brief die je niet begrijpt wie kan je helpen of stel je bent ontzettend verdrietig, naar wie ga je dan naartoe. dan kun je zo op die manier een beetje kijken, is dat netwerk zo goed en zo compleet dat de jongere met heel veel hulpvragen ergens terecht kan. dat is ook de jongere in laten zien, van kunnen ze ook op eigen benen staan ehm, ja eigenlijk vooral op wat jongeren zelf willen, want je kunt ze dingen aanbieden, want ik denk dat dat ook een beetje het stukje is want wij hebben kennis van wat er is of kan hier in tilburg en dat kun je aan de jongere aanbieden, maar ze moeten dan zelf beslissen of ze dat ook willen, ja of nee. dus zo denk ik ben ik in mijn begeleiding, heel erg ideeën opbrengen en dan kijken of de jongere dat ook fijn

	vindt. want uiteindelijk moeten ze dat zelf ook willen en zelf ook die contacten aangaan, dus als er geen intensieve motivatie is heeft het voor mij ook weinig zin om daar iets aan te doen. nee, ik vind het sowieso ook een heel vaag doel, als je het zo zou stellen. maar ik vind het ook vooral belangrijk dat een jongere zich hier ook redt in nederland, een beetje de normen en waarden ook weet, maar hij hoeft niet perse nederlandse vrienden te hebben, dat is niet voor mij een doel. hij moet zich kunnen handhaven, dat hij niet in een isolement raakt of in geldproblemen komt, dat is voor mij het belangrijkste. en daar werkt een netwerk natuurlijk aan mee, dus van mijn kant is het heel erg van, ga lekker voetballen, ga werken, weet je, dan ga je daar aan meehelpen en een stukje bewustwording creëren, het is vooral belangrijk dat je naar iemand toe kan stappen. het hoeft niet je vriend te zijn het hoeft niet perse helemaal in je netwerk te zijn, maar de mogelijkheid dat het kan moet er zijn vind ik meer nee, ik denk wij als mentor moeten ons er heel bewust van zijn om zoveel mogelijk zo'n netwerk te creëren bij zo'n jongere, dat hij een zo groot mogelijk vangnet heeft als hij ons verlaat. maar om er een doel van te maken met de jongere, nee, maar het moet natuurlijk wel besproken worden sosieso en het mag ook wel uitgediept worden, dat wel natuurlijk. maar het is niet zozeer een doel, ik denk dat de doelen die er uit voort komen vaak is van ga naar een sport, weet je wel, hoe kan ik solliciteren, hoe werkt het schoolsysteem, ehm ja, snap je wat ik bedoel ja, ik vind het buiten dat het belangrijk is, is het ook iets wat moet he. elke 6 weken moet er een stukje staan over het wel en wee, toekomstperspectief, netwerken en veiligheid, dus het zijn van die onderwerpen die altijd terug komen
Effectieve methodes om te empoweren	ja, ik denk dat het vooral heel belangrijk is dat je dan als mentoren steeds ook wel in hun leefstukje gaat zitten, dus van wat zijn jouw leerdoelen, waar heb jij nog moeite mee, dus dat heel erg belichten ipv de groep ook het individu proberen te belichten en ook heel vaak proberen te herhalen van wil je dit echt en niet vlug dit vragen en er dan maar vanuit gaan als een persoon zegt ja dat ie dit dan ook echt meent. dus vaker herhalen van wil je dit echt en er soms misschien ook een consequentie aan stellen, van ja we gaan nu dus iets organiseren voor jou maar dat kost ook bv zoveel geld, dus als je dat niet gaat doen dan mag jij het uiteindelijk gaan declareren, want ik ga moeite doen. soms werkt dat ook wel eens, dat is natuurlijk ook wel een beetje negatief, dus dat doe je liever niet, maar soms wil het ook wel eens werken. dat ze zich ook bewust zijn van het proces van het kost tijd en het kost geld dus als ik dan nu ja zeg en ik doe er dan toch niets mee dan heb ik daar ook zelf een aandeel in, dat zo'n beetje dus dat denk ik dat mentoren wel zouden kunnen doen en voor de rest verder heel erg zitten op wat wil een persoon, want ja in principe een jongere wil altijd wel wat en ze zijn hier enorm met een doel naartoe gekomen en ik denk dat het vooral heel belangrijk is om hier achter te komen en vooral ook een band creëren dat ze vertrouwen in

	je hebben en ze zich veilig bij je voelen. ehm het is dan denk ik ook makkelijker voor hun om dan zich daarvoor open te stellen ehm, wat ik bij mijn jongeren vaak heb meegemaakt is dat er vaak veel onzekerheid zit, dus dat ze bv nog niet de stap durven zetten om te solliciteren of vragen te stellen of iets alleen te doen. ehm wat ik altijd heel erg vind helpen is rollenspellen, dus dat je een25 min tekst.....in een veilige situatie met een veilige persoon, eh gaat oefenen, gewoon gaat oefenen en vaak gaat het dan erg goed want wat ik vaak merk is dat jongeren vaak best wel prima nederlands praten tegen ons maar zodra ze in een vreemde situatie zitten met een vreemd persoon slaan ze dicht. dus om ze gewoon bekend te maken met het oefenen van een gesprek zodat het meer in hun geheugen komt en ze het dan ook wat makkelijker naar externen kunnen doen dus dat werkt en dan kun je ze ook complimenteren, van het gaat kei goed, dus dat is een beetje veel oefenen en ook rollenspellen dat soort dingen in veilige situaties en in onveilige situaties werkt het denk ik heel goed om gewoon mee te gaan zodat zij het idee hebben van he 'iemand got my back' zo dat gevoel en dat dus voor de verdere rest wel niks zeggen maar er gewoon zijn, zodat ze het zelf doen en zodat je kan ingrijpen wanneer iets niet goed lukt. zodat ze niet in een te negatieve situatie terecht komen. dus als iets niet goed gaat dat je dan niet belicht, maar daar toch een positieve opmerking over maakt. dus het ging heel goed voor een volgende keer is dit misschien wat beter maar voor de rest supergoed gedaan, enne je kan het wel , zie je wel, weet je wel zo ja, in jezelf en verder is het positief labelen en successen eigenlijk ja ik vind sowieso gewoon een heel goed contact met jongeren hebben, fijne gesprekken, lachen, dat werkt ook heel erg op jongeren door. dat ze zich ook gewoon prettig voelen en ook prettig naar de mentoren voelen dat ze niet in de clinch liggen maar he dat ze vertrouwen voelen, dat werkt ook wel gewoon heel sterk door ik denk geduld hebben, want soms is het best wel lastig dat je snel in irritatie schiet of dat je denkt ooohhhh weet je dan heb je het zo vaak uitgelegd wat eh als je kijkt naar hoe ging het 1 of 2 maanden terug, hoe is de jongere dan gegroeid? want dat gaat vaak vrij traag, als je het dan spiegelt met een ander tijdspad dan zie je echt wel vaak dat de jongere wel gegroeid is, het gaat niet zo snel misschien altijd maar dat is ook een aandachtspunt dat je ziet van ja het gaat wel vooruit
	Respondent 3
Meerwaarde uitbreiden netwerk	nou het is sowieso goed voor de taalontwikkeling. Dat ze met nederlandse mensen omgaan, leeftijdsgenoten, het is goed voor de inburgering, sport, cultuur dat maakt eigenlijk niet zoveel uit als ze maar samen bezig zijn en dan leren ze de cultuur beter begrijpen
Helpende factoren	nou de financiële bijdrage vanuit de gemeente, stichting Leergeld. Daar kunnen ze bijvoorbeeld een abonnement voor fitness krijgen of een abonnement voor voetbal bijvoorbeeld.

	R-newt bijvoorbeeld En we hebben New Dutch Connections geloof ik dat dat heet. Die die jongeren stimuleren om na te denken over de toekomst de financiële bijdrage stimuleert ja we hebben bijvoorbeeld een jongen hier die, die wilde een bijbaantje maar dat wilde hij alleen echt met Nederlandse mensen werken.
Belemmerende factoren	ehm, groepsdruk nee ze zoeken elkaar wel op ja. vanwege de rommel die ze hebben meegemaakt, de trauma's, afijn het hele puberale gegeven. ja, je ziet dat Eritreeërs bijvoorbeeld die komen uit een collectieve samenleving, waar ze heel erg elkaar steunen en opzoeken, maar soms bestaat er ook negatieve groepsdruk. En als een jongere daar gevoelig voor is kan dat een belemmerende factor zijn. bijvoorbeeld. Een andere belemmerende factor kan zijn ja misschien het stukje schaamte, of gêne. Ja dat ze toch er voor kiezen om liever met z'n allen voor de tv te hangen dan dat ze actief iets gaan doen. want dan hebben ze weer elkaar en dan hebben ze die veiligheid. Ja dat is toch wel een beetje wat continu terugkomt. ja dat gaat over een stukje financiën. Kijk Kompaan heeft heel weinig geld. Ik had zelf het idee om hier muziek activiteit. Ze vinden het bijvoorbeeld heel erg leuk om een "krar" dat is een instrument in Eritrea, een soort gitaar, een gitaar achtig dingetje, vinden ze leuk om het zelf te maken, dus dat had ik het idee van nou hier is in principe faciliteit genoeg, alleen het kost geld, het kost materiaal, maar er is geen geld voor dus dat vind ik wel een belemmerende factor ja, want ja ze hebben ook een beetje een ander uiterlijk he. Dat kan mensen ook wel afschrikken, in die zin van dat dat het contact bemoeilijkt.
Werkwijze mentoren	ehm, waar mogelijk is wel natuurlijk. Als er zich kansen voor doen, dan probeer ik daar natuurlijk, maar mijn collega's ook, om daar op in te spelen. Ja soms komt er hier wel is wat binnen of er wordt iets aangeboden, vanuit de organisatie om mee te doen ergens aan en dan maak je dat kenbaar aan de jongeren of ze wel of niet willen en dan motiveer je waarom je dat belangrijk vind nee, nee. Ik heb daar eerlijk gezegd nooit over gehad in een twee of drie gesprek over het netwerk.

	ja ik had net een telefoongesprek bij de tandarts, ik zeg hier: bel zelf maar. En dat lukt dan niet helemaal goed, maar je krijgt wel de mogelijkheid om te oefenen, dat is belangrijk
Effectieve methodes om te empoweren	ehm, wat is effectief.. ja ze toch wel zoveel mogelijk zelf te laten zien waar dat mogelijk is, dan moeten ze dat contact aan gaan. en ja. Ik moet zeggen dat ik daar niet zo 1,2,3 kijk op heb wat een effectieve methodiek zou zijn voor deze jongeren. Trekken aan activiteiten, sport, om ze toch kennis te laten maken met de samenleving. Laat ze zelf maar de eigen kleren kopen. Wij hoeven niet altijd mee, snap je. Alles wat ze zelf kunnen doen, zoveel mogelijk stimuleren. Uiteindelijk moeten ze het zelf doen in deze samenleving\ ik ben wel iemand, ik ben van positief gedrag belonen
	Respondent 4
Meerwaarde uitbreiden netwerk	ik denk dat als ze zien hoe een ehm normaal Nederlands gezin bijvoorbeeld zou functioneren en wat voor verantwoordelijkheden erbij komt kijken en hoe Nederlandse jongeren doorgaans wat verantwoordelijkheden hun hebben en eh ik denk dat ze daar mee gebaat zijn omdat ik merk dat ze zelf in dagelijks leven niet begrijpen wat de Nederlandse waarom Nederlandse mensen, bepaalde dingen van hun verwachten. Eh net als bij voetbal, is een teamsport, hun zijn heel erg gewend met straatvoetbal. Eh, eten om 6 uur en gezond eten. Eh, dat soort dingen, hoe belangrijk dat is en ik dingen die voor hun ouders ook heel belangrijk is. Alleen zien ze dat niet, ja omdat ze dat niet meemaken, ze komen niet bij Nederlandse gezinnen thuis, ze zien niet hoe hun werken, ehm ja ik denk dat ze op die manier heel veel meerwaarde zou kunnen hebben ja juist, om mee te kunnen draaien in plaats van hoe ze het doen in hun land van herkomst, dat is prima maar ik denk dat het ook belangrijk is om te zien waar, waarom Nederlanders eh soms bepaalde dingen zeggen die voor hun best wel hard zou kunnen aankomen, vooral na 18. Eh, waarom die gezegd worden, waarom ze dat zo zien
Helpende factoren	ik denk dat als er gastouders zijn die we bijvoorbeeld een keer per week, als samen eten bijvoorbeeld, dat ze die op kunnen nemen in hun gezin, al is het maar een keer per week bijvoorbeeld tussen 4 en 8, sinterklaasactiviteiten, naast kerstmis, zijn ook jongens die niet orthodox christen zijn, die ook echt kerstmis op de Nederlandse manier vieren. Dat ze daar dat ook mee kunnen doen. ehm, dat er bepaalde, zoals een taalmaatje merk ik al, is niet alleen een taalmaatje, die vraagt ook hoe het met een jongere gaat, die doet ook veel meer, ik merk als ze een taalmaatje voor 18 hebben en het loopt na 18 door dat een taalmaatje ook veel intensiever contact heeft. Ook echt in zijn netwerk toelaat. Ehm, waardoor ze dus niet straks het gevoel hebben dat ze er straks alleen voor staan gastouder, ja. Dat dat er voor zorgt dat ze geholpen worden om die contacten aan te gaan. ik denk het wel, want bij Nederlandse gezinnen hebben ze ook gewoon, ik heb ook bij de Reggi gewerkt bijvoorbeeld en daar

	hadden ze ook gewoon een keer per maand deden ze soms naar een gastouder, of een familielid of een kennis of weet je wel die dan een activiteit met hun deed en ze dan ook echt uit de groep mee nam om dat te doen. dus dat heeft zeker wel meerwaarde. En nu zijn deze jongens wel wat ouder, dus dan zou je ehm iemand moeten hebben die bekend is met de doelgroep en die daar niet raar tegenover staat en die die de uitdaging uit wil gaan om het even zo te zeggen. Maarre ik denk dat dat voor sommige jongens, net zoals we bezig zijn met die priesters ofzo, nee met het klooster, dat daar wel jongens zijn die daar voor open staan. Kijk ze moeten het wel willen, maar de jongens die daar voor open staan, maar verder een project zoals dat klooster is er verder niks geweest.
Belemmerende factoren	dat ze al zoveel moeten. Ze moeten al heel veel, daarnaast denk ik heel veel jongens hebben nog contact met hun ookal is dat op afstand. Ehm, waardoor mentaal misschien niet helemaal voelt van oke dit is oké om te doen. ehm, ik denk datte onduidelijkheid, ik denk dat als een Eritrese bijvoorbeeld het zou vertellen aan de Eritreeërs van oke dit gaat gebeuren en willen jullie mee of weet je wel op in hun taal op hun manier uitgelegd, dat het voor hun begrijpelijk is, ik denk dat dat ook wel mee zou spelen in plaats van dat ik bijvoorbeeld zou zeggen nou we gaan nu naar een Nederlands gezin om daar te gaan eten, nee dat kwartje valt dan niet helemaal dat wordt dan heel zwart wit gezien. En hun leeftijd speelt natuurlijk ook mee. Er zijn natuurlijk veel jongens die bezig zijn met hele andere zaken, die komen er niet aan toe om om zo ver te gaan dat ze echt contacten gaan opbouwen buiten het netwerk. ik denk dat het wel belangrijk is maar ik denk ook dat we dat er dan een groep moet zijn die openstaat voor dat contact. Dus ik kan wel faciliteren, en ik kan wel voor een paar Eritreeërs zorgen die daar voor open staan, maar aan de andere kant moet dat ook klikken, moet ook Nederlanders hebben die dat zouden willen, ehm, het is aanpassen aan beide kanten. Je kan niet zeggen van nou je bent in Nederland en pas je maar helemaal aan aan hoe wij het willen, het is, je hebt daar geduld voor nodig, je kan niet een zaadje planten met een vergrootglas op staan om te kijken wanneer het groeit. Dat moet echt met de tijd komen en dat moet je tijd geven en ik merk gewoon mensen willen gewoon zo snel mogelijk resultaten. Eritreeërs willen gewoon het leuk hebben en als het niet leuk is dan willen ze er gelijk al mee kappen. Dus ja de verwachtingen zijn ook niet realistisch en ik denk dat dat aan weerskanten allebei zo is Eh, ik denk dat ze snel opgeven. Ik denk dat ze gewoon bepaalde verwachtingen hebben, het moet leuk zijn, ze geven zelf maar 10% dus 90% blijft in hun. dus je weet niet helemaal 100% wat er speelt, eh, ik denk als zij gewoon hun zelf zouden zijn, echt echt hun zelf zouden zijn dus niet alleen het stukje wat ze willen laten zien, dat je dan al een stuk verder komt. Dan kun je ook zeggen oke dit is geen match met elkaar, dit gaat niet werken met elkaar weet je wel. ehm, precies hetzelfde met een taalmaatje. Jongeren die zijn, er zijn jongens die cht standaard op tijd komen maar ik heb ook wel gehad ik wil wel een taalmaatje een na een jaar zeuren kreeg hij eindelijk een taalmaatje en dan wil hij alleen komen wanneer hij wil. Dusse, ja. Ja ik denk dat dat ook eh en dat hoort ook een beetje bij de leeftijd

	dat egocentrische maar als je iets wilt, staat er wel altijd iets tegenover
Verminderen belemmerende factoren	ik denk dat als er contact gemaakt zou kunnen worden met de ouders van herkomst, dat dat echt super veel zou schelen. Want dat kun je met Syriërs wel doen, en met Syriërs is dat gewoon een wereld van verschil. Zodra je ouders erbij betreft, is het gewoon heel anders. ja als je ouders erbij betreft, daar hebben ze toch een andere een ander diep respect voor wat ik niet kan vervangen ja, ik denk als ouders zouden zeggen nee het is wel goed voor jou en het duurt nog even voor ik kom ga naar dat gezin en ik wil ook heel graag dat je daar naartoe gaat en dat je het ook probeert, ik denk dat ze dan veel meer hun best zouden doen om daar dan wat van te maken
Geen faciliteiten	ik denk dat je dan het antwoord krijgt van ik ken geen Nederlanders en dan houdt het op want je hebt niks te bieden ik denk als je aangeeft van dit is een keuze die je kan maken, ik bedoel je kunt moeilijk zeggen van je kunt een Nederlands netwerk opbouwen en als iemand vraagt hoe dan, dat weet ik niet. Dat heeft geen zin om te bespreken, ik zou het alleen maar bespreken, ik zou het alleen belangrijk vinden als het een meerwaarde heeft in de begeleiding en als het ook echt te faciliteren is
Werkwijze mentoren	Ehm, in de twee- en driegesprekken hebben we het daar nooit over. Wel over het netwerk zelf, ehm maar dat is meer gericht bij mij op eenzaamheid dus het gevoel van eenzaamheid, voel je je alleen, gaat het goed, wie is jouw beste vriend, zulke vragen stel ik dan in plaats van wil je met Nederlanders omgaan of zou je dat willen of weet je wel op die manier. Het is meer gericht op hun gevoel en als hun aangeven van nee het gaat allemaal goed en ik zie verder ook geen tekenen van dat iemand eenzaam is of niet goed voelt, dan ga ik daar verder ook niet op in. nee ik doe daar geen doelen over opstellen maar dat komt omdat doelen moeten vanuit de jongere zelf komen, dus als een jongere tegen mij zou zeggen van ik wil graag met Nederlanders werken zeg ik oke hoe zou je dat dan willen doen, je gaat vrijwilligerswerk doen bijvoorbeeld of ik ga een keer naar een buurthuis en dan gaan we vragen of zij misschien iemand hebben die wat wijzer is, op die manier maar doelen komen voornamelijk uit de jongere zelf en de doelen die vanuit de jongere zelf komen zijn ik wil werk zoeken, ik wil op voetbal, ik wil, ik heb moeite met nee zeggen want die en die drinkt en dat wil ik niet in huis, ik heb moeite met naar school gaan, opstaan, dat soort doelen komt vanuit hun en ze zullen nooit, tenminste ze zullen nooit zeggen ik wil met een Nederlander gaan praten of met Nederlandse mensen in aanraking komen nee, ja ik denk wat doe ik concreet, niks. Ik heb niet het idee dat ze daar eh behoefte aan hebben en die jongens bijvoorbeeld de initiatieven die er zijn bespreken we altijd, dus toekomstacademie, ehm dat en die klooster zal ik maar zeggen die ontmoeting met de ouderen mannen in het klooster, dat bespreken we gewoon met de jongens. Jongens die daar aan mee willen doen gaan we zeker verder op in, zoals bij de toekomstacademie heb ik met 3 jongens

	een afspraak bij gemaakt dus daar gaan we zeker verder in maar als hun zeggen dat wil ik niet dan stopt het daar ja alles wat aangeboden wordt, bespreken we sowieso. Ik zal nooit ehm, het amv-kamp ook. Als dat er is komen ook wel Nederlandse jongeren, dus dat ik weet dat ze daar wel extern mee bezig zijn om Nederlandse jongeren en AMV's samen te krijgen dus daar gaan ze ook mee. Maar ik zal nooit die initiatieven niet bespreken. Dus
Effectieve methodes om te empoweren	ik denk dat je in een KWE best wel twee Nederlandse jongens zou kunnen neerzetten. Samen met twee jongens die ontwikkeld zijn, heb ik het over, net zoals een A. die ik net heb geplaatst die kan al een aardig woordje Nederlands, die doet het hartstikke goed, die zijn jongens die echt van het dorp afkomen die hebben echt nog een lange weg te gaan en je hebt echt jongens zoals A. die wel een beetje ontwikkeld zijn in Eritrea die zich alleen maar verder ontwikkelen hier, en ik denk dat die jongens, daar moet je geen Nederlandse even grof gezegd, uitschot neerzetten, maar gewoon jongens die misschien ook op zichzelf, die met hun ouders niet kunnen vinden maar die verder ook geen problemen hebben in hun dagelijkse gang van zaken zoals onze jongeren, geen invloedrijke problemen op hun leven waardoor, zoals drugs of alcohol waardoor het leven stopt. Bijvoorbeeld een 17-jarige jongend ie gewoon niet met z'n ouders overweg kan die zou je daar wel tussen kunnen zetten. Ja zoals ik net zei dat je bijvoorbeeld een keer per maand een gastouder zoekt dat je aangeeft wie heeft daar interesse in die kun je daar een keer per maand of een keer per twee weken weet je wel. dat heeft dan twee doelen want onze jongeren eten gewoon niet goed ehm, ik denk dat je een terugkomend initiatief moet hebben. Dus niet iets wat alleen maar eenmalig wordt aangeboden en klaar, ik denk dat het een doorlopend iets moet zijn waardoor een jongere in het begin waarschijnlijk moeite zullen hebben om zich daarvoor aan te melden maar wanneer ze zien dat andere jongens daar ervaring bij hebben en dat het goed loopt dat ze dan zeggen ja ik zit daar ook, kom jij ook dan weet je wel op die manier. Ehm, ik denk dat mentoren daar zeker wel in een bijdrage kunnen leveren door daar meer aandacht aan te geven door meer naar zorgbijeenkomsten samen te gaan om te kijken hoe dat contact loopt ehm ik denk ook bijvoorbeeld een agressie regulatietraining waarom doen ze dat niet voor alle jongeren van kompaan in combinatie met elkaar weet je wel zulke dingen, waarom melden we onze meiden niet aan bij weerbaarheidstrainingen van De Bocht, daar komen ook normale Nederlandse jongeren ja ik denk dat als de mentoren bijvoorbeeld na 3 maanden zeggen nou dan komen jullie een keer bij ons eten, dat je dan een soort van wisselwerking dat je ook kan zien van nou dit vinden wij allemaal belangrijk enne. Dat ja ik denk dat dat ook helpt voor de gastouder om dit te willen blijven doen
Werkdruk	ik denk op dit moment als ik voor mezelf spreek, eigenlijk hetzelfde als wat ik voor die jongeren vind, je moet al zoveel doen. en ik merk als ik kijk naar afgelopen jaren van toen ik begon bij MAAT en nu

	steeds minder tijd, steeds minder energie steek in het onderhouden van contacten en nabijheid. Dat kost mij gewoon energie, dat moet ik zelfs plannen. Terwijl vroeger ging ik gewoon naar ze toe en bleef ik daar gewoon de hele avond zitten bij wijze van. En nu moet ik dat echt plannen oke, we gaan nu naar R-newt en daar gaan we 3 uur gezellig doen. vroeger aten we een keer per maand met de jongeren, elke jongere ging 5 euro inleggen en de mentoren ook en met dat geld gingen we samen boodschappen doen en samen eten, dat is niet meer, de structuur is gewoon veranderd, de mentaliteit is gewoon veranderd. Ik denk dat allemaal Eritreeërs zijn maakt het allemaal moeilijk, vroeger was het allemaal gemixt, had je eentje van Guinee, twee uit Afghanistan, eentje van Irak weet je wel, was gewoon een gemixte groep. En nu als ik, ik merk ook aan mezelf als ik bijvoorbeeld samen met hun ga eten vind ik ook niet leuk. Ze praten toch altijd Tigrinya onderling en je moet constant je best blijven doen om het gesprek in tact te houden in het Nederlands ehm, dat je gewoon beter in individueel kunt afspreken in plaats van in groepsvorm om zo het contact te onderhouden. Omdat, stel ik zou dit nog erbij moeten doen om, dat zou wel veel zijn. ja en de nadruk ligt ook niet meer, de nadruk is echt verschoven van het contact naar alles regelen. Dus zoals vroeger, was het 20% regelwerk en 80% was het echt contact, in contact staan met de jongens en hele gezellige, leuke dingen. Doe je nu ook wel maar stukken minder en veel meer gepland, en ehm ja de nadruk is voor mij gewoon heel erg verschoven. nee het is geen prioriteit meer, omdat ik weet dat ze wel netwerk hebben nee. Structureel niet. Ik wel, ik heb 3 jongens gehad op voetbal en dan ga ik echt wil ik ook echt met de trainer praten en dan de whatsapp groep met de jongens zit ik ook bij en zeg ik reageer want ze begrijpen jou niet en ze weten niet waarom je niet komt. Dat contact stimuleren, maar zelfs dat dat digitaal contact is al heel moeilijk. Dus daarin stimuleer ik wel, daar waar kansen zijn neem ik ze ook, maar het is niet zo dat ik echt initiatief neem om eh dat te regelen en dat op te zetten of
	Respondent 5
Meerwaarde uitbreiden netwerk	ehm ja je komt in een nieuw land, waar dingen toch anders zijn, andere omgangsnormen, andere regels, ehm ja ik denk dat het een stukje integratie als je daar naar kijkt dat het heel erg helpt om Nederlandse contacten te hebben
Helpende factoren	ja, sowieso een maatje. Vaak kom je inderdaad bij taalmaatjes terecht, ehm, eh die organisatie zit bij de Spoorlaan, ik ben nou even de naam kwijt maar daar kun je dus bijvoorbeeld terecht voor een taalmaatje, ehm daarnaast R-newt zeker ik ben pas geleden nog met een jongere naar een van de locaties geweest, nou daar wordt je gewoon leuk ontvangen, leggen ze uit wat er allemaal te doen is, dus ja ik probeer ook samen met de jongere eh eruit te gaan en ook dingen te laten zien van waar kan je mensen vinden ehm, ja hoe zoek je die contacten, sport, werk, eventueel vrijwilligerswerk mocht iemand dat interessant vinden, ehm ja het zijn eigenlijk gewoon op zoek gaan naar de plekken waar je contacten kan vinden om het netwerk uit te breiden. Maar ik denk bijvoorbeeld nu op school weet ik

	dat ze bezig zijn met jongeren met stages. Dus in dat opzicht he leren ze ook weer Nederlandse mensen kennen ehm ja dus vooral erop uit en soms ook ja gewoon mee gaan met de jongere omdat te stimuleren.
Belemmerende factoren	ehm, ja bijvoorbeeld als ze een hele grote groep hebben van eigen mensen dan zie je dat ze daar wel in bewegen. Bijvoorbeeld met de Eritreeërs die gaan naar de kerk dus die zien daar heel veel mensen van hun eigen cultuur en die, die vinden dat dan ook genoeg ehm, wat nog meer belemmerend is een stukje taal. Sommige jongeren zijn ook wel, vinden het ook spannend of soms angstig om die stap te zetten enne ja de taal te spreken waardoor ze ook niet snel op iemand afstappen die Nederlands praat. Ehm, ja en interesse denk ik ook. Soms hebben ze gewoon niet veel interesse om Nederlandse mensen, als vrienden te hebben. Ja dat gaat gewoon vanzelf en anders gaat het niet bijvoorbeeld op school kom je niet veel Nederlandse, eigenlijk helemaal geen Nederlandse jongeren tegen. School is natuurlijk wel zo'n plek waar je contacten kan op doen, ja als je daar al geen Nederlandse jongeren tegenkomt, ja dan werkt dat al niet mee ehm, en ik merk ook eh bij de KWG was dat dan dat eh sommige het ook, dan hebben ze werk en dan vinden ze het wel heel moeilijk om dan te gaan praten of zichzelf te laten zien vanuit hun cultuur zijn ze ook niet gewend dat je soms dingen tegen je baas kan zeggen
Versterken helpende factoren	ja zeker. Ik denk dat de stap soms net wel te groot is of hangt natuurlijk wel van de jongere af, maar meegaan naar instanties of een keer meegaan naar de sportclub als dat de eerste keer is, ehm ja denk dat dat wel zeker invloed heeft om echt die drempel over te gaan ja, ehm wat ik zelf altijd doe is ook ehm uitleg geven waarom een netwerk zo belangrijk is en dan doel ik niet alleen op Nederlandse mensen maar gewoon een divers netwerk, hier zie je ook steeds meer in de KWG en KWE dat je met bijna 18 jarigen te maken hebt. Die heb je hier helemaal. Vaak in het kader daarvan zeg ik ook van, probeer ik ze uit te leggen waarom het zo goed is om een netwerk op te bouwen. Dus ja ik denk dat dat En ehm ja soms ook organisaties juist naar de groep halen. Ja wij hebben dan bij de KWG gedaan
Verminderen belemmerende factoren	ja als we kijken naar de laatste belemmerende factor, had ik bijvoorbeeld een meisje die werkte in de afwas en dan zei haar baas altijd ja blijf toch iets drinken joh na het werk, en dat is gezellig en "nee nee ik moet naar huis, ik moet naar huis" zei ze altijd. Ik zei hoe komt dat dan, dus ik ga daar met haar over in gesprek, dus eigenlijk heb ik daar toen ook een leerdoel met haar van gemaakt want ik zei ook van ja maar het is toch juist een hele mooie plek om mensen te ontmoeten. En toen zijn we gaan kijken van, ja hoe kan je contacten leggen, wat kan je zeggen tegen je baas, wat kan je misschien niet zeggen, hoe is dat voor jou, hoe is dat in Nederland? Dus eigenlijk ja vooral het gesprek daarin aangaan ja ik heb dat toen ook gekeken of die jongere daar voor open stond omd aar eventueel een doel voor op te stellen want dat moet een

	jongere eigenlijk ook zelf wel voorr open staan dus dat is niet altijd even makkelijk maar zeker als dat een mogelijkheid is, dan ben ik wel iemand die daar in verder gaat ja ik denk dat ze dat toch wel blijven doen, dus ook meer uitleg geven van prima maar weet wat je er aan hebt als je Nederlandse mensen bijvoorbeeld kent
Visie mentoren aandacht voor netwerk	Ehm, want het is ook heel vaak wel dat het is een punt he in de twee- en driegesprekken zie je het terug, het is gewoon een groot deel van de begeleiding en ja ik denk dat dat nog wel iets krachtiger dat ingezet kan en mag worden
Werkwijze mentoren	ehm, nou netwerk is wel een groot onderdeel van de begeleiding. Ehm ik zit niet altijd op het uitbreiden van het Nederlandse netwerk, ehm is puur ook waar is de vraag eigenlijk naar? Ehm ik probeer wel die vraag vanuit de jongere uit te breiden door dus veel informatie te geven. vanne, ja zou je niet een maatje willen want je zegt dat je bijvoorbeeld dat Nederlands lastig vindt op school en een maatje kan je hier en hier en hier bij helpen, dus vaak op een informatieve manier probeer ik ze enigszins inzicht te geven in wat het zou kunnen opleveren. Ehm, maar niet zozeer op Nederlandse connecties. Ik bedoel als een maatje als dat iemand is die ook pas een paar jaar in Nederland woont maar al wel de Nederlandse taal goed beheerst, dan is dat ook prima. Dusse, maar netwerk is altijd wel een groot deel van de begeleiding ja. En ik probeer daar ook wel aandacht aan te besteden, ja eh ja nouja in de twee- en driegesprekken komt het ook als onderdeel altijd terug he. Ehm, ik doe altijd een stukje voorbereiden dan denk ik ja wat is nu een belangrijk punt in het kader van netwerk om te bespreken, ehm maar soms is het ook als er iemand bezig is met gezinshereniging en dat is op dat moment heel dichtbij dan kan het wel is zijn dat mijn stukje netwerk wat meer daar op in gaat van ja, dit is nu de situatie, je familie komt bijna, heb je goed contact met je familie of mensen eromheen, is alles geregeld ehm ja bijvoorbeeld eh ja ik kijk altijd wel van te voren wat een jongere beweegt. Stel dat een jongere al eerder tegen mij heeft gezegd ja ik wil gaan sporten ofzo, dan probeer ik ook wel meteen uit te leggen wat voor dingen je daar uit kan halen en dan vraag ik ook wat kan je eruit halen, natuurlijk komt het stukje netwerk daar ook bij kijken dus dan wordt daar een leerdoel van gemaakt. Ehm, als dat het punt is wat op dat moment speelt. ehm, ja als het leerdoel behaald is, is het leerdoel behaald. Dat betekent niet dat er geen andere leerdoelen uit voort kunnen vloeien. Dus stel dat iemand moeite heeft met netwerk in stand houden, dan zal er dus een nieuw leerdoel komen met hoe hou ik dit netwerk wat ik nu heb opgebouwd, in stand ehm nouja hier heb ik bijvoorbeeld een jongere die bijna 18 is, daar probeer ik dus echt uit te leggen wat het op kan leveren als je dus een maatje hebt. Dat leek in eerst instantie wel goed te gaan en daar stond hij ook wel voor open, maar uiteindelijk ja hebben we daar niks

	meer aan gedaan ook puur omdat daar geen vraag vanuit kwam, vanuit de jongere. Dus ik heb dat wel geëvalueerd, ik zeg wil je dat nog steeds, je weet waarvoor, dit en dit en dit, zei hij nee dat wil ik niet meer. Dus ja dat is dan, ik laat het ook wel bij de jongere. Ik probeer het wel altijd in te zetten maar ik laat het wel bij de jongere want ik heb ook een andere jongere en die zegt van ik ben op zoek naar positieve mensen. Ik zeg nou weet je wat dat gaan we doen. dus dan gaan we gewoon samen aan de slag, dan gaan we kijken van, waar denk je dat je die kan vinden, dus dan kijk ik eerst van wat hij weet qua plekken waar die positieve mensen kan vinden, ik weet natuurlijk ook m'n plekken waar je kunt gaan zoeken. zo zijn we dus pas geleden naar een locatie van R-newt geweest ook. Zo zetten we dan iedere week een stapje om misschien plekken te bezoeken of om erover te praten. Dus, ja.
Effectieve methodes om te empoweren	ja als mentor ben je vooral, heb ik al vaak gezegd, ben je vooral informatief. Dus ja veel informatie verschaffen ehm, ja gewoon ook bepaald contact met de jongere opbouwen waardoor je ook vertrouwen wint, waardoor je ook kunt zeggen wat het inderdaad ook allemaal oplevert, en proberen dingen te regelen zodat het zo ver komt ja dat ik eerst die band zelf natuurlijk opbouw he, om ervoor te zorgen dat ze dingen van mij gaan aannemen en dat ik ze bepaalde dingen kan uitleggen, eh dus dat is denk ik wel stap 1 als mentor dat je eerst die connectie maakt en dan informatie verschaft maar ook kijkt vanuit het beeld van de jongere, ja hoe ziet hij het zelf, vind hij dat inderdaad nodig of helemaal niet, want je kunt vaak als mentor merk ik kun je vaak wel dingen willen maar als een jongere dat niet in ziet of niet begrijpt of ja niet nodig vindt, dan gebeurt het ook niet dus dat is wel puntje wat ook meespeelt ja en dan, ja als je er samen ja op een lijn mee staat dan kun je een stap gaan maken, zo kun je kijken kun je, wil je sporten, kun je bij die sport terecht, kun je daar mensen ontmoeten, kun je bij je werk, kun je daar mensen ontmoeten, een maatje, ja allerlei dingen. Als ik kijk naar het netwerk, ben ik er altijd wel mee bezig met de jongere of voor de jongere maar ook merk ik dat het vaak als je daar een doel voor opstelt of mee bezig bent dat het vaak ook niks oplevert. Dus het hangt er echt vanaf hoe gemotiveerd de jongere zelf is, en dat de jongere echt het inzicht heeft in wat het hem of haar kan opleveren. Dan kan je echt stappen gaan zetten. ja dat is dus informatie geven, vergelijken, ook vaak he, hoe was het daar bij jou, wat voor netwerk had je daar, wat konden die mensen jou bieden, hoe is dat netwerk hier, wat kunnen die jou bieden, ehm, ik geef ook vaak voorbeelden, zeg ik als jij gaat verhuizen en je wilt een bank gaan halen ergens, heb je iemand die een auto heeft? Want ja anders is zo'n bank best zwaar, dus hoe ga je dat doen, zo probeer ik ook aan de hand van voorbeelden te kijken van heb je de mensen in je netwerk die je inderdaad nodig hebt. En netwerk is ook organisaties, ehm dus ik ben nu voor mijn 18 jarige, of jongere die daar al aan toe zijn maak ik ook een soort sociale kaart. Dat ik ook dat meer bij hun leg, dat ik ook kijk ken je al die organisaties, wil je een keer langs gaan zodat ze weten oh als ik zo'n vraag heb kan ik

	daar naar toe, als ik zo'n vraag heb kan ik daar naar toe, dus dat de verantwoording ook bij hun komt te liggen en dat ze ook weten van, oh dit valt óók onder mijn netwerk. Bijvoorbeeld het maatschappelijk werk, dat is eigenlijk nog niet heel bekend bij jongeren maar natuurlijk afhankelijk van de situatie waarin je terecht komt maar soms kan het heel fijn zijn dat je weet dat je daar terecht kunt voor een vraag. Als het daar spreekuur is en je hebt een brief en er is op dat moment niemand die je kan helpen. Dan weet je dat je daar bijvoorbeeld terecht kan. Dus op die manier probeer ik ook organisaties in het netwerk te trekken om eigenlijk ja als jongeren vragen hebben, dat ze altijd ergens terecht kunnen
	Respondent 6
Meerwaarde uitbreiden netwerk	dat denk ik wel ja. Ehm, ze leren de taal beter, hun sociaal netwerk wordt groter, Nederlandse jongeren hebben meer ingangen al doordat ze hun hele leven hier al wonen, daar kunnen ze allemaal gebruik van maken
Helpende factoren	naar sportclubs gaan, naar R-newt, doet allerlei dingen ook voor ubitnederlandse jongeren maar ook voor Nederlandse jongens, dus als ze daar kunnen ze al gaan mixen. Blijven ze nog wel een beetje aan de veilige kant, maar ja een sportclub, we hebben fitness, ik weet een jongen hier die gaat overdag die is niet op school maar gaat elke dag fitnessen, dus die heeft daar in die fitnessclub allemaal mensen die daar ook overdag komen die hem daar dan weer mee helpen. En dan ja ook contacten aan gaan. ja. Nederlandse school maar dat is niet zo heel makkelijk. Ja werk, een bijbaantje
Belemmerende factoren	omdat ze vaak de Nederlandse taal nog niet genoeg beheersen, worden ze daar ook regelmatig op afgewezen. het communicatieprobleem, niet goed de Nederlandse taal spreken, waardoor ze in groepjes blijven hangen die wel dezelfde taal spreken. Ehm, ja en inderdaad ook naar allemaal naar dezelfde clubs toe gaan waardoor ze nog niet, ja nog niet een sociaal netwerk uitbreiden ehm, ja ik denk voor hun dat ze het wel erg veilig vinden om met elkaar op dezelfde plek, dat ze in het vreemde toch het bekende opzoeken Ja, A. is een beetje verlegen, D. is eigenlijk ook een beetje verlegen bij vreemde mensen. Ehm, ja dus dat ze eigenlijk twijfelen over hun Nederlandse taal dat ze tegen ons wel praten maar tegen andere mensen weet je wel een telefoongesprek ofzo, nee nee nee weet je wel doe jij maar. Dat is buiten ook, dan motiveren wij natuurlijk wel om zelf het gesprek aan te gaan maar dat is toch lastig Ik denk dat R-newt wel een heel positief iets is. Ik vind het heel lastig want ik denk dat we allemaal heel graag willen om jongens zoveel mogelijk te motiveren, maar dat zij zelf toch het stukje veiligheid en vertrouwen zoeken bij de eigen gemeenschap dus het is best wel idealistisch om dit te willen dat ze met de Nederlandse cultuur integreren, etc. Alleen, ja in de praktijk is het vaak moeilijker dan dat we heel vaak zouden willen zeg maar.

Verminderen belemmerende factoren	ehm ja door te stimuleren toch andere clubjes, ja te kijken naar niet waar gaat iedereen naartoe maar kijken wat kan hem/haar helpen bij dat ze wel andere mensen leert kennen.
Versterken helpende factoren	ehm, nouja je hebt hier een fitnesscentrum waar eigenlijk alle AMV'ers naar toe gaan, in Tilburg. Ik weet niet, bij de Albert Heijn daar. Fit For free. Daar gaat bijna iedereen naar toe, ik zou zeggen meld iemand aan bij Basic Fit. Weet je wel, kost niet zo heel veel meer, maar anders gaan ze wéér met elkaar daar. Dus ga naar een andere sportschool als waar iedereen heen gaat. Dat geldt ook voor een voetbalclub bijvoorbeeld. Nou zit ik, ja er is één voetbalclub die gewoon al die jongens aanneemt en andere voetbalclubs zijn daar nog niet zo in. Dus j adat is jammer dat anderen dat niet doen. maar ja, kijk even buiten de, buiten wat al vaststaat
Werkwijze mentoren	ja de sportclub en het bijbaantje voornamelijk om mee te beginnen. ja met die jongens van mij wordt dat ook besproken in een twee- en driesprek. Jij wil een maatje, wat moet je daarvoor doen. ik bedoel een maatje is makkelijk om te zeggen zo van jij moet een maatje regelen voor mij maar zo werkt het natuurlijk niet. Je moet daar ook zelf actie in ondernemen. Dus of aan de mentor vragen of ze mee willen kijken op de computer, maar ook stap de winkel maar binnen. Bij een supermarkt ga maar vragen of ze werk hebben ja ik heb nu een doel van telefoongesprekken voeren zelf. Als jij naar de dokter wil, jij belt zelf, jij moet naar de tandarts, jij belt zelf. En dan wel samen, zetten we hem op de luidspreker, kun je ingrijpen als het nodig is, maar wel zelf meer gaan doen ja. Hoe iemand er nu over denkt en over 6 weken kan dat anders zijn natuurlijk. En als iemand zijn eigen zich beter hier voelt, beter Nederlands gaat leren, z'n eigen zekerder voelt, dat het misschien dan wel komt. ja en je denkt bij sociaal netwerk ook alleen maar aan wat ze hier hebben maar ze hebben natuurlijk ook nog familie in een ander land. Die wordt vaak vergeten bij ons
Effectieve methodes om te empoweren	R-newt, bieden veel aan waar ook veel verschillende culturen komen. ja en inderdaad ze informatie te geven over wat er inderdaad mogelijk is. Ja wat voor dingen er zijn voor vrijetijdsbesteding, hobby's, werk, etc. dat ze niet constant gericht zijn aan hetzelfde inderdaad. Ook vragen naar interesses van jongens, iedereen heeft natuurlijk andere interesses daarin en daarbij aansluiten. Bij behoeften van een jongere. Ik denk dat een beetje. Ik denk door inderdaad te kijken naar wat jongens graag zelf willen en daar hun interesses in te vinden. Ik vind het fantastisch om automonteur te zijn, daar verder in te zoeken, of hobby's, vrijwilligerswerk, etc. dat het maatwerk wordt, dat je aansluit bij de jongere het is lastig maar ik denk wel zoveel mogelijk kijken bij sport of vrijetijdsbesteding of hobby's of werken ook he, dat ze daar ook weer andere mensen leren kennen ja. Ik denk ook dat door oud-jongeren te betrekken in de trajecten van nieuwe jongeren om het zo maar te zeggen, je merkt gewoon dat ze vaak pas later erachter komen, een

	aantal jaren erachter komen wat ze gemist hebben, wat ze anders hadden kunnen doen, en dat dat ze zo had kunnen helpen als ze gewoon eerder even naar de mentor hadden geluisterd of toch even hadden gedaan wat er verwacht werd, je ziet gewoon heel veel jongens die hier gewoond hebben, die zijn nu een aantal jaren verder en die eigenlijk het besef gekregen hebben, had ik maar. Dan had ik nu er toch anders in gestaan. Die hebben naarmate de jaren zijn gekomen zeg maar wel werk kunnen vinden en contacten kunnen krijgen, ehm en ik denk dat het juist zo goed is dat deze jongeren worden uitgenodigd, bij een huisvergadering, bij een thema-avond, zodat zij kunnen vertellen goh had ik dat maar anders gedaan of had ik maar het inzicht gehad dat dat belangrijk voor mij zou zijn in de toekomst want dat had me een hoop gescheeld. Vaak met contacten zoeken, vaak is ervaring voor jongeren belangrijker dan wat de mentor zegt. Jongeren die ook uit dezelfde culturen komen, daar heb je toch meer mee dan met een Nederlandse mentor. Ik denk dat ze heel veel van elkaar kunnen leren daarin. Meer een maatjesproject met oud-jongeren. Ik denk dat je daar best veel mee kan en dat we daar ook meer mee zouden moeten doen. Ik denk het besef, als jongeren dat naar jongeren over kunnen brengen dat je daar echt winst mee haalt. Ik denk dat wij daar te weinig gebruik van maken
--	---

11.2 Respondenten groep 2

Codes	Respondent 1
Meerwaarde uitbreiden netwerk	ja kijk een meerwaarde heeft het natuurlijk altijd omdat ehm wil je jongeren ehm laten participeren, wil je jongeren een wat groter steunend netwerk geven om terug te kunnen vallen op het moment dat je tegen dingen aan loopt die je niet weet, snapt, kan, is het altijd goed. ik denk dat belangrijk is dat ehm mentoren er alert op zijn dat ze de relatie, in de zin van een goede werkrelatie is belangrijk maar tegelijkertijd moet je oppassen dat het niet te exclusief wordt. Deze jongeren hebben vaak heel veel moeite om vertrouwen te geven, bouwen op een gegeven moment vertrouwen op met een mentor of met een behandelaar als ze ergens al in behandeling komen, en vinden het ontzettend moeilijk ook om dat weer ergens af te bakenen of te stoppen. Ehm, steevast is het ook van goh kan ik de na-begeleiding niet doen want ik ben de enige in wie hij vertrouwen heeft. Ja als je een jongere op een gegeven moment wil voorbereiden op een positie in de maatschappij is het heel goed dat hij gaat ervaren dat er gewoon een veel grotere groep mensen is die te vertrouwen zijn. ja waar ze op kunnen gaan bouwen. Dus hoe meer je oog hebt voor een netwerk, en dus die jongere meer het gevoel laten ervaren ook dat er andere mensen zijn met wie ze iets kunnen en waar ze op kunnen bouwen en die zoeken het vertrouwen. Ja dat is van heel groot belang om straks ook makkelijker daar eigenstandig je weg in te gaan vinden. ja en omdat ze het heel vaak ook koppelen aan alles lukt door deze persoon. Terwijl ja als het goed is de mentor die ondersteund, die

	faciliteert en de jongere zet zelf hele grote stappen. Maar ze koppelen dat vaak toch te veel aan die ene persoon en willen eigenlijk niet daar een breuk in maken en weer met een ander verder gaan. dus daar ligt ergens ook een valkuil voor de mentoren dat ze dat ook te veel koesteren en eigenlijk de jongeren te lang vasthouden en te weinig ruimte geven om nieuwe ervaringen op te doen.
Helpende factoren	En nou wat je dan ziet is dat er wordt best wel actief denk ik geprobeerd om de jongeren daar te krijgen, ehm ja sportverenigingen zouden daar bijvoorbeeld ideaal bij zijn. Nou ik denk dat wat wel gebeurd en wat wel wat makkelijker gaat, net zoals bij een R-newt dat je ze bij bepaalde activiteiten laat aansluiten, je bent in eerste instantie ook wel bezig om te kijken goh hoe kun je het netwerk wat vergroten met organisaties en instanties waar ze iets kunnen halen en waar ze kunnen terug vallen op het moment dat ze hulp nodig hebben. Bijbaantjes ehm proberen we ook wel alleen ehm ja van afwashulp en dat soort zaken bouw je niet meteen een heel netwerk op omdat dat natuurlijk redelijk ja geïsoleerde baantjes zijn. in wezen blijft ook sport iets wat voor hun zelf heel belangrijk kan zijn. Zowel naar hun persoonlijke ontwikkeling, als ook in toch wel je range wat vergroten. We zouden heel graag zien dat naar dagbesteding er een wat grotere differentiatie komt in plaats van hele dagen school, dat je ook meer een soort leer-werktrajecten zou kunnen inzetten wat voor een behoorlijke groep ook veel beter aansluit bij hun achtergrond, bij ja de manier waarop zij hier hun plek moeten gaan verwerven. Andere dingen zijn, we zijn nou met New Dutch Connections die verbintenis gelegd. Die zijn nu hier in Tilburg gestart. Een organisatie die heel erg aansluit bij goh positieve voorbeelden en ja je wensen, je idealen voor een stukje proberen mee te realiseren. Ook weer een enorme positieve factor die krachten oproept bij jongeren. Ik denk dat wat nog een steunende factor kan zijn is van goh hoe krijg je het systeem ook wat meer in beeld. Eh, enerzijds door contact te leggen of proberen te leggen met de ouders of familie, die zijn voor jongeren heel belangrijk, zijn eigenlijk ook het gezag maar zitten op hele grote afstand. Maar ook in je begeleiding, met regelmaat terugpakken van goh deze keuzes en wat zou jouw vader of jouw moeder hiervan vinden of wat zouden die zeggen of, dat dat ook een wat vanzelfsprekender onderwerp wordt waarbij je ze letterlijk wat meer in beeld haalt.
Belemmerende factoren	Tegelijkertijd ehm merk je bij de doelgroep waar wij mee werken in ieder geval dat het een hele lastige is ehm al te beginnen zolang de taalbarrière er ligt. Ehm, het feit dat je moeilijk jezelf verstaanbaar kunt maken, moeilijk de taal eigen kunt maken, belemmert jongeren heel sterk in het aangaan van contacten buiten het eigen netwerk. ehm je ziet ook dat ehm de jongeren kijk op het moment dat ze nu binnen komen zijn ze bijna allemaal, een uitzondering daar gelaten, 16, 17, betekent ook dat ze allemaal op het ISK terecht komen. ehm, waar je dus eigenlijk wederom een hele grote groep AMV'ers bij elkaar hebt. Vroeger kwamen ze wel eens op wat jongere leeftijd, als je op een basisschool, dan okm jij gewoon op een reguliere

	basisschool. Betekent ook dat je veel meer contact hebt met Nederlandse kinderen en dat hele proces veel vanzelfsprekender en sneller verloopt dan dat je ze allemaal clustert bij elkaar op één school. Op die leeftijd ja speelt natuurlijk ook dat ze in een fase van heel veel verwarring, identiteitsontwikkeling, maar dat wel met een achtergrond waar je tal van trauma's met je meedraagt, heel veel onzekerheden rondom het verblijf hier, je gezin en familie op grote afstand, het verschil van twee culturen, en dan moet je eigenlijk ook nog gewoon je reguliere ontwikkelingstaken volbrengen. Wat voor Nederlandse jongeren al een hele grote opgave is, laat staan voor hen. er zijn er best een aantal die houden bijvoorbeeld van voetbal. Alleen wat gebeurt er, je meld ze aan bij een voetbalvereniging, alleen die clubs hebben allemaal elftallen, de meeste elftallen zijn ook al redelijk vast gevormde groepen, ze gaan één of twee keer mee trainen en ze haken weer af omdat ze eigenlijk zich daar buiten voelen staan. En het gewoon te moeilijk vinden om daar een plek in te verwerven Ehm, hetzelfde zie je eigenlijk ook als ze 18 worden, een groot aantal ja omdat ze zo laat in Nederland komen, spreken de taal onvoldoende, maar die worden ook weer de meeste onzelfstandig gehuisvest met drie andere AMV'ers. We hebben nou één situatie gehad waarbij een jongere geplaatst werd in een soort van studentenhuus. Dat zijn dingen die zou je eigenlijk nodig hebben om de jongeren wat makkelijker ehm, dat netwerk te laten vergroten. alleen ja we moeten niet vergeten dat deze jongeren wel een enorme achterstand hebben ten opzichte van de jongeren die hier geboren en groot worden of moeten worden.
Verminderen belemmerende factoren/spanning sveld/ Werkdruk mentoren	ehm, nouja uit zichzelf zullen ze de stappen dus niet zo snel zetten. dus hoe beter je werkrelatie is, als werker, hoe meer invloed je kunt uitoefenen wellicht op het proces van de jongeren om het te doorlopen. En ik denk daar hebben we nog wel iets te winnen door meer nadruk te leggen op het inhoud geven aan je werkrelatie en het nieuwsgierig zijn naar de jongere, naar wie ze zijn, naar hun achtergrond, waar komen ze vandaan, wat houdt ze bezig, waar willen zij staan over een X tijd. In plaats van dat we omwille van de tijdsdruk in een half jaar tijd, driekwart jaar alle regeltjes en verplichtingen al vanaf dag één bijna aan het opsommen zijn waarin ze van alles moeten, moeten, moeten waar ze totaal geen besef van hebben en wat eerder leidt tot zich meer terugtrekken dan dat je daarin iets opbouwt. Dus als het gaat over kunnen mentoren iets doen, ja kun je verbintenis krijgen, kun je contact krijgen met de jongeren? Op het moment dat jongeren dat vertrouwen hebben, is het makkelijker om ze bepaalde stappen mee te laten zetten. Kun je meer kijken van goh wat is voor hun nou interessant, want je kunt beter iets wat zij heel belangrijk vinden proberen te realiseren hier, dan wat wij allemaal belangrijk vinden om het perspectief ook maakbaar te laten zijn. Dat is best een spanningsveld omdat op 18 zijn ze volwassen en moeten ze in een keer van alles. ja en je verantwoorden naar je organisatie, naar de financierders, en eigenlijk mag je niet verwachten dat deze jongeren in een half jaar tijd dit allemaal zo doorlopen. Is het eigenlijk belangrijker dat je een

	werkrelatie krijgt, dat ze vertrouwen gaan ontwikkelen in mensen die dat ze hen kunnen ondersteunen en dat je al een netwerk begint te ontwikkelen, in eerst instantie op basis van instanties op wie ze kunnen terug vallen, omdat ook al zijn ze dadelijk 18, blijven ze nog langere tijd hulp nodig hebben
Werkwijze mentoren	Ehm, ja kijk op het moment dat je, belangrijk is dat je samen de jongere een jongere een bepaalde motivatie hebt om ergens te willen komen. en dat iets een doel wordt, ja en dan kun je gaan kijken hoe je het procesmatig dat vorm gaat geven, daar kun je samen invulling aan gaan geven, welke stappen, welke mogelijkheden er allemaal zijn, maar wel vanuit de gedachte wat we doen dat moet gaan bijdragen aan een verruiming van. Dus ik merk dat dat soms zaken wat te veel ad-hoc lopen. En het korte termijn doel is hetgeen waar het over gaat en op het moment dat dat gerealiseerd is, oke dan stopt het weer. Terwijl als je beseft van goh ik vind het verruimen van netwerk is dusdanig belangrijk dan moet je dat ergens ook gaan inpassen in je begeleidingsstijl dat het doel waar je mee bezig bent, hoe is dit doel te bereiken terwijl gebruikmakend ook van anderen. het doel wordt het middel. En daarmee als een jongere iets belangrijk vind om te bereiken, dan zie je vaak ook dat ze wat makkelijker bepaalde stappen dan zetten om voor hun belangrijk doel te realiseren. Terwijl als we alleen maar zeggen het doel is je netwerk uitbreiden, ehm dan hebben ze daar geen behoefte aan, want ze hebben de huisgenoten, ze hebben de kerk, ze hebben een aantal groepen waardoor zij eigenlijk nog niet zozeer die stap hoeven te zetten. Vaak is het niet durven te zetten, of kunnen te zetten. Maar dan kiezen ze voor de vertrouwde weg nee, dus in die zin veel meer voortdurend terugpakken eigenlijk van goh dit hadden we afgesproken, waar staan we, hoe loopt dat, moeten we dit aanpassen? Maar ja veel meer proberen in die rode lijn om die wat vast te houden.
Effectieve methodes om te empoweren	Soms moet je wat meer out of the box denken om ja bepaalde dingen te organiseren. Ik weet dat Leo XIII op een gegeven moment ook die zitten naast een studentenhuys, en dan organiseer je iets en dan nodig je studenten uit en er zat ook ergens een bepaalde overlast, ook naar elkaar. Je kunt proberen om ja houdt rekening met elkaar dus houdt een beetje van elkaar af, maar op het moment dat je ze bij elkaar brengt, ontstaat er ook een ontmoeting. Ontstaat er ook ergens een bericht van de andere kant wederzijds en gaan ze ook merken van hey het zijn hele, hele simpele dingen eigenlijk. Maar daar moet je het vaak wel in zoeken ehm, ja kijk sowieso het empoweren vind ik is een hele belangrijke. Ehm en dat betekent dat je jongeren zo snel mogelijk leert om dingen zelf te gaan doen. en dat betekent inderdaad in gevallen eerst zal je het zelf bijna volledig doen, waarbij de jongeren meekijkt, je zult ze vaak in het begin aan de hand mee moeten nemen, maar gaandeweg zal je ze steeds meer moeten stimuleren om bepaalde stappen zelf te gaan zetten. ehm, wat ik zeg ik denk ja het is maar net hoe definieer je netwerk. We zijn vaak al heel blij als jongeren op een gegeven moment zelf de weg naar de huisbaas weten te vinden, de weg naar de huisarts, naar een sport of naar VluchtelingenWerk dat gaat vanaf het begin af aan vanzelf wel, maar ook de bibliotheek of bepaalde voorzieningen terwijl echt een netwerk in de zin van een Nederlands

	netwerk, ja wat ik zeg dat is niet even simpel met een methodiekje op te pakken en dan ja moet je eigenlijk op meerdere fronten jongeren het gevoel, de vaardigheid en het vertrouwen laten ervaren dat ze dat ook gaan durven ja de crux zit hem in op welke manier leren ze de taal het snelst. Omdat dat eigenlijk de grootste voorwaarde is om je daarop je gemak in te kunnen laten sturen. Ehm, we beginnen nu ook wat meer te werken met jongvolwassenen die zelf ook een goede integratie in Nederland achter de rug hebben en daarmee jongeren wat meer in contact gaan brengen, die maatjesprojecten die er bijvoorbeeld vanuit ContourDeTwern bestaan, taalmaatjes, dus door eigenlijk ja wat breder in te zetten waardoor je intensiever met de jongere aan de slag gaat. Dat zou daar een bijdrage aan moeten kunnen hebben. En wat ik zeg als je gefaseerder en passender aanbod kunt creëren voor jongeren, waardoor ze op een zinvolle manier bezig zijn en op het moment dat jij jongeren niet per se 5 dagen naar school hoeft te sturen, maar je kunt ze ook in leerwerktrajecten hebben, kun je een wat gemêleerder werkomgeving hebben waarin ze dus ook andere soort hun contacten gaan krijgen. Dus in die zin ik denk dat je daar het in eerste instantie zou moeten gaan zoeken ehm, belangrijkste vind ik dat want er is heel veel aandacht op dit moment voor deze doelgroep en er wordt op een bepaalde manier best geïnvesteerd, ehm alleen daar wordt dan altijd meteen aan gekoppeld wat je er allemaal mee wilt bereiken. En ik vind als je met deze doelgroep werkt, moet je oppassen dat je niet een maatschappelijk wensenlijstje afwerkt, maar dat je in die zin wat dichter bij de jongere blijft staan om te kijken van goh waar staan zij op dit moment, waar hebben zij behoefte aan, en op welke manier kunnen zij zich dusdanig gaan ontwikkelen dat ze op een voor hun zo'n goed mogelijke manier een zelfstandige positie binnen onze maatschappij gaan krijgen
--	--

11.3 Respondenten groep 3

Codes	Respondent 1
Samenstelling netwerk	Nou mijn eerste vraag aan jou is heb jij contacten met landgenoten, dus mensen uit Eritrea? ja. heb jij contacten met mensen uit Nederland? Ja eentje is M. ja, ehm en die van Nederlands mevrouw Ton. gewoon mijn vriendin. Zij is 85 jaar ehm, Nederlandse mensen ik ken niet zoveel maar ik ken heel veel mentor. Van KWG ja, als ik zo op straat ofzo ja dan hallo en hand geven, beetje praten. Ja. Ja ik ken heel veel mentor.

	ja, niet zo goed contact maar ik ken veel mensen in Eritrea. Maar ik ga niet naar hun huis, ja hun komen niet naar mijn huis maar als ik zie op school ja samen praten
Wens jongere samenstelling netwerk	maar ik wil alleen met oude mensen. ja, oude mensen is heel aardig. Ehm ook hun weten ook alles, ja kleine mensen zijn gewoon, kleine jongen of maakt niet uit 20 jaar of 18 jaar ik wil vrienden zijn, gewoon samen roken en samen drinken. Verder niet goed, maar oude mensen hun weten alles
Wijze van uitbreiding netwerk	ehm zij heb geen kinderen en man. Zij woont alleen. Zij vraagt aan mijn mentor ik wil met Musie dingen doen. ja of naar de stad samen gaan of samen koffie drinken of samen thee drinken ja, ik wil heel graag contact maken maar ik ga zelf kijken.
Visie jongere belang uitbreiding netwerk	ik vind ik kom uit Eritrea maar Nederland ik kom nu naar Nederland en dat is niet mijn taal. Nederland niet van mijn cultuur, ik moet leren van Nederlandse cultuur dus ik moet leren voor Nederlandse taal. Ja
Helpende factoren	oh gewoon cultuur en taal.
Belemmerende factoren	wat moeilijk, ehm ja gewoon als ik die mensen als ik iemand heb gekend ja eerst beetje verlegen en niet zoveel praten en dan als ik heel goed ken, ja alles makkelijk voor mij
Hulp van mentor	ehm, nee. Ja ik vind ja ik ken niet veel mensen, ik ken eentje, ik heb ook op school vrienden die samen met mij klas, dat is genoeg. Ik wil alleen eentje, die mevrouw Ton is genoeg voor mij. nee, hoeft niet. Ik wil geen hulp eentje is genoeg. Ik heb werk, ik heb school, ik kan niet naar eentje afspraak klaar, en volgende afspraak. Ja ik heb voor werk afspraak, school, ja als ik nog meer vrienden heb echt moeilijk voor mij. nee. Als ik wil, ik ga zelf kijken. ja, moet iemand die zelf wil en dan zij e-mail sturen naar hem ja Musie ook wil met jou contact. Dat is heel makkelijk, echt waar!
	Respondent 2
Samenstelling netwerk	ja ik heb veel vrienden. In tilburg ik heb gewoon 100 vrienden ofzo. Met nederlandse mensen ook.
Wijze van uitbreiding netwerk	ehm, ja ik praat met hun veel op facebook. Wij gaan gewoon samen leren kennen ofzo iets. Als ik ga bij walibi of als ik vinden ja meisje leuk of ja of jij vind ja, bijvoorbeeld nu op die walibi toen daar ik was ik vind een meisje leuk en ik heb naar haar gegaan en ik heb gezegd kunnen wij iets samen eten en dan ja wij hebben vrienden geworden precies. Ja ik doe, in het AZC doe ik gewoon zwemmen maar hier ik ga ook voetballen, ik doe heel veel voetballen ja bij jongens als ik zie iemand hij is aan het voetballen op straat, ik ga meteen meespelen en dan ja je gaat gewoon praten, wat is er aan de hand. Gewoon kennis maken

Visie jongere belang uitbreiding netwerk	ja ook. Als je de taal wil leren, moet ik met veel mensen praten. Dat is grammatica, woorden, ik moet woorden leren toen ik daar was ik praatte met veel mensen. Ja gewoon denk ik als ik veel praat ik kan heel veel leren. ja een paar komen uit Nederland. Ik leer veel woorden, of hoe kan je zinnen maken. Ja ik kan wel zinnen maken maar nog moet ik nog iets over de taal, ik leer zo de grammatica. Ik nog niet zo goed grammatica praten ja. Ik moet altijd met Nederlandse mensen contact hebben ja als ik wil in Nederland wonen, ja ik moet laten die Syrische mensen laten zien ja ik kan wel Nederland praten omdat sommige mensen zijn, denken wij komen uit Syrië maar wij kunnen niks hier. Wij kunnen denken maar jullie kunnen ook denken wij hebben dat niet in Syrië. Ik moet met veel mensen praten als ik wil Nederland wonen. In Syrië hebben wij goede en slechte mensen en in Nederland ook. Eigenlijk in ieder land
Helpende factoren	taal leren, met veel mensen contact ja relaxen enzo jawel. Ze hebben mij ook in die voetbal geholpen, voetbal spelen en de taal ook
Belemmerende factoren	jawel, gewoon die mensen hebben, wat is het woord, ik ben het woord vergeten. Ja gewoon ja mensen willen niet met Syrische mensen praten, ze hebben slechte ideeën Ja ik wil het eigenlijk niet zeggen maar wij hebben slechte mensen maar jullie hebben dat ook. Zij hebben een idee over iedereen
Hulp van mentor	ja natuurlijk, altijd. Ja wij doen huisfeest met andere mensen, feestje en wij zoeken altijd op internet of wij gaan gewoon naar poolen, wij kunnen met andere mensen contact. ideeën aan mij geven. in Syrië hebben wij een woord, als ik zeg dan. Iemand anders ik ga tegen hem zeggen, wat is het woord? zeg maar advies gewoon advies van de mentor krijgen, ja ik kan dit ik kan dat en dan, ik kan dan nieuwe contacten leggen. als ik heb die advies gekrijgen, ik ga gewoon alleen proberen. Ik doe alles alleen Tuurlijk, ik vind dat leuk. Als ik het fout heb, ik vind de mentor kan tegen mij zeggen.
	Respondent 3
Samenstelling netwerk	heb jij contacten met landgenoten? Dus mensen uit eritrea? ja. 15 ongeveer. ja nu niet meer, maar nu zit ik op voetbal bij team en daar zijn Nederlandse mensen

	vorige keer toen bij Rotterdam woonde ik bij familie had ik ook heel veel. Woonde ik alleen met Nederlandse mensen, was ook niemand Eritrea daar.
Wens jongere uitbreiding netwerk	Nee ik heb al genoeg mensen. Maakt niet uit voor mij.
Visie jongere belang uitbreiding netwerk	Ja. Beetje Nederlands kunnen leren Zijn ook andere dingen, om te lachen met hun.
Helpende factoren	misschien via whatsapp ofzo.
Belemmerende factoren	vorige keer toen bij Rotterdam woonde ik bij familie had ik ook heel veel. Woonde ik alleen met Nederlandse mensen, was ook niemand Eritrea daar. als ik verkeerd schrijf of praat dan gaan ze uitlachen.
Hulp van mentor	ja sowieso van die voetbal ook. Jij gaat voetballen misschien jij kent nieuwe mensen en ik ben ook twee week ofzo op die school Ik weet niet. ja. Praten denk ik. ehmmm, gewoon samen gaan. een keer is genoeg.
	Respondent 4
Samenstelling netwerk	Ja ik heb met een paar mensen kennism gemaakt. Ik heb alleen contact met de medewerkers hier, met Nidos en de mentoren.
Visie jongere uitbreiden netwerk	Ehm, net gaf jij bij mij aan dat jij geen contact hebt met Nederlandse mensen, zou jij dat wel graag willen? Ja.
Visie jongere belang uitbreiding netwerk	Nou als je in een land woont is het ontzettend belangrijk om mensen van het land goed met elkaar kennis te maken. Voor de taal leren, als je in aanraking komt met mensen leer je over hun cultuur, je leert hun gewoontes, dus het is belangrijk om met mensen in contact te komen, om kennis te maken. Voor die redenen.
Helpende factoren	ja de hulp die ik nodig heb, ja hoe kom je in contact met Nederlanders? Eh, de manier ja hoe je kennis maakt met mensen voor ja manieren om in contact te komen dat is wat ik nodig heb
Belemmerende factoren	op dit moment de taal is moeilijk. Door de taal als je de taal goed kent je kunt met mensen omgaan en nieuwe mensen leren kennen. En dat is, ik mis de taal op dit moment
Hulp van mentor	Ja een keer de mentoren hebben geholpen, zij hebben in contact gebracht met de mensen in de buurt, die hier wonen. Dat hebben ze een keer gedaan. ja ik weet het niet zo goed om te helpen. Maar zij moeten het zelf weten hoe zij mij in contact brengen met Nederlanders. Op welke manier dan ook, wil ik in contact komen, de mentoren kunnen zelf beslissen hoe Ik heb geen idee op welke manier.
	Respondent 5 + 6
Samenstelling netwerk	ja. Mijn familie. ja vrienden ook. En hebben jullie contacten met Nederlandse mensen? Geen mentoren of lerares maar.

	ja maar ik heb niet zoveel, klein beetje. ik ook, klein beetje
Wijze van uitbreiding netwerk	ik heb AZC en school en hier, alles toen ik was in AZC, een keer twee mensen en daarna stop was op AZC. En die jongen kwam iedere dag op AZC, iedere keer zitten met hun, praten
Visie jongere belang uitbreiding netwerk	tuurlijk. Wij leren cultuur van Nederland ook en taal ook nieuwe mensen. Samen lachen ook
Helpende factoren	Nederlands praten
Belemmerende factoren	wij denken ander dan Nederlandse mensen, Syrië ander land, andere taal, is moeilijk jullie taal leren, en ook cultuur Nederland is ook beetje anders dan in Nederland. Beetje moeilijk.
Hulp van mentor	vragen jullie hulp van jullie mentor om contact te krijgen met Nederlandse mensen? nee. zouden jullie dat wel graag willen dat de mentor jullie daar bij helpt? ja. Mentor zij kan niet heel veel helpen om contact te krijgen met Nederlandse mensen. Omdat zij zijn alleen op de groep. Andere wij gaan naar centrum misschien of in Goirle, als wij willen misschien praten misschien met meisje of met jongen misschien. wij zien alleen de mentor hier op de groep. ik leer zoveel woord van de mentor, misschien ik vraag mentor wat is dit woord of wat betekent dit, of dit ofzo, kan helpen alleen de taal leren. alleen de taal. Kan niet zeggen ga met mij mee naar centrum. Dus maakt niet uit ik kan alleen gaan naar de mentor en zeg met jullie kan helpen maar mijn taal is niet genoeg, ik kan niet begrijpen Nederlanders goed
	Respondent 7
Samenstelling netwerk	alles Eritrea is vriend voor mij ken jij ook mensen uit Nederland? Dus niet mentoren en ook niet op school, ook niet. nee. nee, ik heb niet
Visie jongere uitbreiden netwerk	nee. Is niet belangrijk ja ik wil wel. ja maar voor mij ik wil spreken, moet je in contact met jongen. Ik ben niet vrienden, maar ik wil wel praten.
Visie jongere belang uitbreiding netwerk	ja, ik wil spreken, alleen met praten. Niet heel veel vrienden
Belemmerende factoren	ja ik weet niet, omdat die Nederlands niet zelfde taal. ja en dan geloof is niet hetzelfde he ja, ik kan niet goed praten Nederlands ja, maar kan niet goed praten Nederlands. Andere mensen is ik beetje verlegen. Ja beetje bang. Ja ik praten met jou, beetje weet jij toch. Werken in Horizon, beetje is jij. Weet ik met jou praten. Maar is nieuw,

	beetje verlegen, ik beetje bang. Misschien ik vraag aan ander jongen ik fout maken en ik beetje bang. ja ik kan niet praten Nederland, misschien andere mensen goed praten Nederlands, wat zeg jij ik begrijp niet?
Hulp van mentor	ik weet het niet. Is heel moeilijk is moeilijk he. Dat weet ik echt niet.

12 Bijlage 4: Tijdsplan

November 2016		
Ma	14-11	Opsturen oriëntatie ter feedback naar maatje
Di	15-11	Opsturen oriëntatie ter feedback naar PP-docent
Di	29-11	GO Oriëntatie PP-docent en praktijkbegeleider
December 2016		
Ma	05-12	Start literatuuronderzoek
Januari 2017		
Wo	18-01	Opsturen theorieonderzoek ter feedback naar maatje
Vr	20-01	Start praktijkopzet
Februari 2017		
Di	21-02	Opsturen theorieonderzoek ter feedback naar PP-docent
Di	21-02	Opsturen praktijkopzet ter feedback naar maatje
Do	23-02	Onofficiële GO theorieonderzoek
Maart 2017		
Wo	08-03	Opsturen praktijkopzet ter feedback naar PP-docent
Ma	13-03	GO praktijkopzet PP-docent en praktijkbegeleider
Wo	15-03	Plannen interviews door uitzenden e-mail naar woongroepen
Di	21-03	Afnemen + uittypen interviews
Wo	22-03	Afnemen + uittypen interviews
Do	23-03	Afnemen + uittypen interviews
Vr	24-03	Uittypen interviews
Za	25-03	Uittypen interviews
Zo	26-03	Uittypen interviews
Ma	27-03	Afnemen + uittypen interviews
Di	28-03	Afnemen + uittypen interviews
Wo	29-03	Afnemen + uittypen interviews
Do	30-03	Afnemen + uittypen interviews
Vr	31-03	Uittypen interviews
April 2017		
Za	01-04	Uittypen interviews
Zo	02-04	Uittypen interviews
Ma	03-04	Analyseren interviews
Di	04-04	Analyseren interviews
Wo	05-04	Analyseren interviews
Do	06-04	Analyseren interviews
Vr	07-04	Analyseren interviews
Za	08-04	Analyseren interviews
Zo	09-04	Analyseren interviews
Ma	10-04	Analyseren interviews
Di	11-04	Analyseren interviews
Wo	12-04	Analyseren interviews
Do	13-04	Analyseren interviews
Vr	14-04	Analyseren interviews
Za	15-04	Analyseren interviews
Zo	16-04	Schrijven resultaten en conclusies praktijkonderzoek
Ma	17-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Di	18-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Wo	19-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Do	20-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen

Vr	21-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Za	22-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Zo	23-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Ma	24-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Di	25-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Wo	26-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Do	27-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Vr	28-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
Za	29-04	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen onderzoek
Zo	30-04	Schrijven evaluatie en discussie
Mei 2017		
Ma	01-05	Schrijven evaluatie en discussie
Di	02-05	Schrijven evaluatie en discussie
Do	04-05	Mondelinge overdracht praktijk + uitwerken in onderzoeksrapport
Vr	05-05	Inleveren conceptversie PP
Vr	12-05	Inleveren PP
Za	13-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Zo	14-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Ma	15-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Di	16-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Wo	17-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Do	18-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Vr	19-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Za	20-05	Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Zo	21-05	Aanmelden Progress IBM/Schrijven verantwoordingen IBM/Topstukken gereed maken
Vr	26-05	IBM bevroren
Juni 2017		
Ma	12-05	Gesprek IBM